

Jaarstukken 2017

Gemeente Brunssum

Voorwoord

Geachte raadsleden,

Bij deze bieden wij u de jaarstukken 2017 aan. Hierin leggen wij verantwoording af over de uitvoering van het door de raad vastgestelde beleid dat is vastgelegd in de programmabegroting 2017 en is bijgesteld bij de programmarapportage en slotrapportage 2017.

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. De jaarrekening is gecontroleerd door de accountant. In het jaarverslag is de programmaverantwoording opgenomen. De programmaverantwoording bevat per cluster:

- een inhoudelijke verantwoording over het uitgevoerde beleid (wat is gedaan/bereikt in 2017?)
- een verklaring van de belangrijkste financiële afwijkingen per taakveld (afwijkingenrapportage)

In de jaarstukken kijken we vooral terug. Het (financieel) resultaat heeft echter ook betekenis voor de toekomst. De structurele effecten gemeld in deze jaarstukken komen dan ook terug in de begroting 2019 e.v.

Op basis van de opdracht van de raad heeft de accountant de jaarrekening gecontroleerd. De betreffende rapporten en accountantsverklaring zijn separaat aan de raad verstrekt. De accountant spreekt zich uit over zowel de rechtmatigheid als de getrouwheid.

Brunssum, 8 mei 2018,

Burgemeester en wethouders van Brunssum

Leeswijzer

De jaarstukken bestaan uit het Jaarverslag en de Jaarrekening alsmede een aantal bijlagen. Het Jaarverslag is ingedeeld in een aantal hoofdstukken.

Hoofdstuk 1

Hierin leest u de algemene inleiding.

Hoofdstuk 2

U treft hier de financiële verslaglegging op hoofdlijnen aan en het algemene beeld over de vermogenspositie c.q. de Reserves en Voorzieningen.

Hoofdstuk 3

Dit hoofdstuk bevat de verantwoording die per beleidscluster is ingericht met per beleidscluster:

- a. een beleidsmatige verantwoording (wat is in 2017 gedaan/gerealiseerd) en
- b. een financiële afwijkingenrapportage die per taakveld is ingericht.

Wat betreft de financiële afwijkingenrapportage een tweetal opmerkingen:

- Op grond van de wet (gewijzigde BBV) moeten salarissen toegewezen worden aan taakvelden. Mede doordat deze wijziging pas heel laat werd doorgevoerd kon de administratie niet consistent aangepast worden. Hierdoor staan er op veel taakvelden onder- of overschrijdingen van salarislasten die niets zeggen en inhoudelijk niet verklaard kunnen/hoeven worden. In de toelichting op de afwijkingen gaan we daarom niet in op de specifieke salarislasten per taakveld. Overigens sturen we ook niet op salarislasten per taakveld. De toelichting op de totale salarislasten wordt in deze jaarstukken gegeven in de paragraaf Bedrijfsvoering.
- In de toelichting/verklaring op de financiële afwijkingen worden de belangrijkste afwijkingen toegelicht en verklaard.

Hoofdstuk 4

De in het BBV voorgeschreven verplichte paragrafen zijn hierin opgenomen. Met daaraan toegevoegd de paragraaf Taakstellingen en Reserveringen.

In het onderdeel Jaarrekening treft u de volgens het BBV verplichte onderdelen aan die ook aan goedkeuring van de accountant onderhevig zijn. Meer specifiek gaat het om de Balans, het overzicht van Baten en Lasten en de Sisa-verantwoording.

In de bijlagen treft u nog een aantal overzichten aan waaronder (voor het eerst) het Subsidieregister 2017 (verplicht volgens de Algemene subsidieverordening) alsmede de kerngegevens en de lijst met gebruikte afkortingen.

Inhoudsopgave Jaarstukken 2017

Jaarverslag 2017	7
Hoofdstuk 1. Algemeen	9
1. Inleiding	9
Hoofdstuk 2. Financiële verslaglegging	11
1. Financieel resultaat en analyse	11
2. Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting	12
3. Reserves en Voorzieningen	13
Hoofdstuk 3. Programmaverantwoording 2017	14
Programma 1 Brunssum, een partner voor en met U!	15
1.1 Bestuur en ondersteuning	15
1.2. Veiligheid	21
Programma 2 Brunssum, een hechte en zorgzame samenleving van actieve burgers!	25
2.1 Onderwijs	26
2.2 Sociaal Domein	30
2.3 Volksgezondheid	41
Programma 3 Brunssum, een levendige stad!	43
3.1. Verkeer, vervoer en waterstaat	43
3.2 Sport, cultuur en recreatie	46
3.3. Milieu.....	52
Programma 4 Brunssum werkt!	58
4.1 Economie en toerisme.....	58
4.2 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ontwikkeling en Stedelijke vernieuwing.....	63
Algemene Dekkingsmiddelen	68
Algemene toelichting	68
Hoofdstuk 4. Paragrafen	73
Paragraaf 1. Lokale heffingen.....	74
Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	81
Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen.....	88
Paragraaf 4. Financiering.....	98
Paragraaf 5. Bedrijfsvoering	101
Paragraaf 6. Verbonden partijen.....	108
Paragraaf 7. Grondbeleid	129
Paragraaf 8. Taakstellingen en reserveringen.....	134

Jaarrekening 2017	139
1. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	140
2. Overzicht incidentele baten en lasten.....	143
3. Overzicht structurele onttrekkingen en stortingen in reserves	144
4. Balans en toelichting	146
5. Gebeurtenissen na balansdatum	168
6. Wet Normering Topinkomens(WNT) verantwoording 2017.....	169
7. Sisa-bijlage	170
Bijlagen	174
Bijlage 1: Overzicht restantkredieten.....	175
Bijlage 2: Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	176
Bijlage 3: Innovatiebudget sociaal domein	179
Bijlage 4: Subsidieregister 2017	180
Bijlage 5: Kerngegevens.....	183
Bijlage 6: Overzicht gebruikte afkortingen.....	184

Jaarverslag 2017

Hoofdstuk 1. Algemeen

1. Inleiding

Ook in het laatste jaar van de afgelopen raadsperiode zijn we actief aan de slag gegaan met de in de programmabegroting 2017 opgenomen beleidsvoornemens. Uit de verslaglegging in de programmaverantwoording (hoofdstuk 3) blijkt, dat de voorgenomen activiteiten nagenoeg allemaal zijn uitgevoerd.

Het hoeft geen betoog, dat 2017 op het gebied van bestuurlijke samenwerking/ schaalvergroting een bewogen jaar was. De door de provincie Limburg opgestarte Arhi-procedure voor een samenvoeging van Landgraaf en Heerlen heeft tot veel commotie geleid. Ondanks het besluit van de minister van BZK om deze herindelingsprocedure niet voort te zetten, is de inhoudelijke discussie over herindeling in Parkstad nog niet van tafel.

Een ander ingrijpend gevolg van de herindelingsdiscussie was het uit elkaar vallen van de zittende coalitie, waarbij als reden werd aangegeven het instellen van de Bestuurscommissie Herindeling. Drie van de vier toenmalige wethouders ervoeren dit als een motie van wantrouwen en leverden diensgevolge hun portefeuilles in, gesteund door hun fracties in de raad.

Begin oktober is de huidige coalitie van BBB Lijst Palmen, het Progressief Akkoord, Lijst Borger en de Brunssumse Christen Democraten aangetreden.

De reguliere samenwerking in Parkstad Limburg is voortgezet. Bij het rijk is een lobby ingezet om te komen tot een regiodeal en bijbehorende bijdrage uit de door het kabinet ingestelde regionale knelpuntenpot ad € 950 mln. Parkstad zet onder andere in op de thema's Wonen, Retail, Palet en grensoverschrijdende samenwerking. Verder zijn stappen gezet op het gebied van functionele samenwerking (Voerendaal-Simpelveld) en herindeling (gemeente Beekdaelen). Het beëindigen van de samenwerking in LED (Limburg Economic Development)-verband steekt hierbij negatief af.

Op het gebied van veiligheid is geïnvesteerd in het bestrijden van jeugdoverlast, de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit en het professionaliseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Ondanks het ontwikkelen en starten van een innovatief onderwijsconcept op de locatie Rombouts is behoud van voorgezet onderwijs in onze gemeente een aanhoudende zorg. De onderwijsactiviteiten in het kader van een "doorlopende leerlijn" en 'vroegsignalering en preventie' zijn voortgezet en daar waar nodig doorontwikkeld.

Binnen het sociale domein is ook in 2017 uitvoering gegeven aan de complexe opdracht om zorgbehoeftes, beleid en uitvoering en beschikbare budgetten integraal op elkaar af te stemmen. Het masterplan sociaal domein moet in combinatie met een noodzakelijke verhoging van de rijksbijdrage een oplossing bieden voor de geraamde substantiële tekorten.

Op het gebied van participatie is in 2017 opnieuw uitstekend gepresteerd. In tegenstelling tot de landelijke tendens was er wederom sprake van een daling van het uitkeringsbestand.

Het vorig jaar heeft uw raad eveneens een kadernota evenementenbeleid vastgesteld. Deze nota vormt de basis voor het verder professionaliseren en op de kaart zetten van evenementen in Brunssum.

Op ruimtelijk gebied vordert de aanleg en gefaseerde openstelling van de Buitenring gestaag. Er is een MIP OR voor de komende 4 jaar vastgesteld en gewerkt aan het optimaliseren van bestaande fietsverbindingen en de planvorming voor nieuwe fietsroutes.

Het streven naar een energie-neutrale regio in 2040 heeft voorop gestaan bij het uitvoeren van een breed scala aan activiteiten, dat in het kader van duurzaamheid is ontplooid.

Met de Regionale Woonvisie Parkstad Limburg 2017-2021 is het beleidskader vastgesteld op basis waarvan de komende jaren wordt geïnvesteerd in onze lokale en regionale woningmarktopgaven. Na vaststelling van de stadsdeelvisie voor het gebied Brunssum Zuid/ Oost in 2017 is nu het gehele stedelijke gebied van Brunssum voorzien van een ontwikkelingsvisie.

Binnen het economisch domein is de kadernota Economie en toerisme vastgesteld en heeft uw raad extra middelen beschikbaar gesteld om duurzaam te investeren in de facilitaire ondersteuning van ondernemers en bedrijven en (voor de periode 2018-2022) in de economische activiteiten rond het centrum en acquisitie van bedrijven. Daarnaast is vooruitgang geboekt in de uitvoering van de masterplannen Centrum en Treebeek en in de voorbereidingen voor de gebiedsontwikkeling Oostflank.

Financieel

Ingevolge artikel 3 lid 3 van de financiële verordening wordt hieronder het verloop van de begrotingscijfers weergegeven.

Prog.	Omschrijving	Oorspronkelijke begroting 2017	wijziging 0	wijziging 1	wijziging 2	wijziging 5	wijziging 6	wijziging 7	Bijgestelde raming
UITGAVEN									UITGAVEN
1	Brunssum een partner etc.	16.007.630	598.378	100.000	100.000	302.390	1.321.995	-393.500	18.036.893
2	Brunssum een hechte etc	56.623.324	-398.558	70.496			2.453.964	-167.500	58.581.726
3	Brunssum een levendige stad	14.718.721	-152.931	81.000	365.000	495.000	3.414.059	-608.500	18.312.349
4	Brunssum werkt	10.496.358	-67.325	0	50.000	30.000	-4.085.322	-270.000	6.153.711
5	Algemene Middelen	9.788.654	-3.948.150	0	77.000	1.264.000	415.232	1.439.500	9.036.236
	idem saldo prorap						331.893		331.893
	Totaal	107.634.687	-3.968.586	251.496	592.000	2.091.390	3.851.821	0	110.452.808
INKOMSTEN									INKOMSTEN
1	Brunssum een partner etc.	1.340.207	97.743	0			14.000	0	1.451.950
2	Brunssum een hechte etc	12.980.420	-133.261	0			1.780.693	0	14.627.852
3	Brunssum een levendige stad	8.536.386	-223.450	-4.766			2.421.937	0	10.730.107
4	Brunssum werkt	8.948.049	-11.468	0			-4.347.583	0	4.588.998
5	Algemene Middelen	75.851.795	-3.720.320	256.262	592.000	2.091.390	3.982.774	0	79.053.901
	Totaal	107.656.857	-3.990.756	251.496	592.000	2.091.390	3.851.821	0	110.452.808
	Per saldo	-22.170	22.170	0	0	0	0	0	0

Begroting (swijzigingen) met datum raadsbesluit:

Oorspronkelijke begroting Raadsbesluit d.d. 08-11-2016

0e begrotingswijziging Raadsbesluit d.d. 23-05-2017

1e begrotingswijziging 2017 Raadsbesluit Slotrapportage 2016 d.d. 13-12-2016

2e begrotingswijziging Raadsbesluit d.d. 23-05-2017

3e begrotingswijziging ingetrokken

4e begrotingswijziging ingetrokken

5e begrotingswijziging Raadsvoorstel Bestemming jaarresultaat 2016 d.d. 11-07-2017

6e begrotingswijziging Raadsbesluit Programmarapportage 2017 d.d. 24-10-2017

7e begrotingswijziging Raadsbesluit 102 Slotrapportage 2017 d.d. 13-12-2017

Verbeteringen

De begroting 2017 was de eerste begroting op grond van het gewijzigde BBV. Dit betekent dat ook de verantwoording voor het eerst op basis daarvan plaats vindt. Belangrijk verschil met de vorige jaarstukken is dat nu per taakveld en niet meer per beleidsveld gerapporteerd wordt over financiële afwijkingen.

Een verbetering is dat in het overzicht van reserves en voorzieningen (maakt onderdeel uit van de balans) voor de verschillende reserves de ontstaansdatum is toegevoegd.

Hoofdstuk 2. Financiële verslaglegging

1. Financieel resultaat en analyse

Resultaat

Het financieel resultaat over 2017 is 3.163.000 positief.

Hiervan is 275.000 structureel (lagere lasten sociaal domein WMO).

In 2016 was het financieel resultaat 2.359.000 positief. Het grootste deel van het resultaat in 2017 wordt echter veroorzaakt door te hoge bijramingen in de Prorap. Zonder die deels onterechte bijramingen was het resultaat over 2017 in totaal 990.000 positief. Er wordt dus steeds scherper begroot, maar nog onvoldoende scherp bijgeraamd in de Prorap. Maar ook hier wordt hard aan gewerkt.

Analyse

Effecten Prorap

De belangrijkste oorzaak voor het positief financieel resultaat ligt in het sociaal domein (1.811.000). Verwachte tekorten op het sociaal domein zijn in de Prorap vanuit de algemene reserve en de reserve sociaal domein bijgeraamd (per saldo was 1.632.000 bijgeraamd waarvan 816.000 uit de reserve sociaal domein en de rest uit de algemene reserve). Zonder deze bijraming zou er een veel kleiner overschot van 179.000 zijn geweest.

Ook in 2016 was er op het sociaal domein een positief resultaat nadat in de Prorap 2016 was bijgeraamd. Het sociaal domein is een complex terrein. Beheersing van de budgetten is moeilijk. We werken constant aan verbetering op dit terrein.

Ook als het gaat om personeelskosten is er een voordeel (541.000) dat veroorzaakt wordt door een bijraming in de Prorap (van 824.000) die achteraf deels niet nodig bleek. Overigens zou er zonder deze onttrekking uit de reserves een tekort op personeelskosten zijn geweest.

In totaal is dus 2.173.000 van het resultaat het gevolg van te hoge bijramingen in de Prorap.

Niet voorspelbare afwijkingen

In het jaarresultaat zitten enkele afwijkingen die niet te voorzien waren en zich pas na het opstellen van de Prorap voordeden. Het gaat om de hogere baten bouwleges (389.000), hogere ontvangen BTW compensatie (78.000) en het niet aanwenden van de post onvoorzien (75.000). In totaal 542.000 waarmee 2.894.000 van het totale resultaat verklaard is.

Meerjarige investeringen

Meerjarige investeringen lopen per definitie over het boekjaar heen. De hieraan gekoppelde budgetten lopen dus ook niet in de pas. Dat levert in het ene jaar een voordeel op en in het andere jaar een nadeel. Meerjarig pakt dit wel neutraal uit. De volgende posten in het jaarresultaat worden hierdoor verklaard: een voordeel op overhead technische infrastructuur (203.000), een nadeel op de grondexploitatie (278.000), een voordeel door de BTW-component Afvalstoffenheffing (301.000), een voordeel door de BTW-component Rioolheffing (198.000) en een nadeel rentebaten langlopende leningen (277.000).

In totaal 147.000 waarmee 3.041.000 van het totale resultaat verklaard is.

En verder wordt het resultaat gecompleteerd met lagere lasten Uitvoering banenafpraak (122.000) en het overschot sociaal domein dat er zonder bijraming in de prorap zou zijn geweest (179.000), waarmee het volledige resultaat van 3.163.000 verklaard is.

2. Belangrijkste afwijkingen ten opzichte van de bijgestelde begroting

Het positief financieel resultaat van 3.163.000 over 2017 wordt in onderstaande tabel op basis van de belangrijkste afwijkingen gepresenteerd.

Belangrijkste budgettaire afwijkingen t.o.v. bijgestelde begroting 2017		toelichting in jaarrekening 2017	pagina
Lagere lasten personeel (paragraaf bedrijfsvoering)	541.000	paragraaf bedrijfsvoering	102
Lagere lasten overhead (ondersteuning / techn. infrastructuur)	203.000	taakveld 0.4	21
Lagere lasten sociaal domein WMO	947.000	taakveld 6.1 en 6.71	33 en 38
Lagere lasten sociaal domein Jeugd	153.000	taakveld 6.72	39
Per saldo voordeel op inkomensregelingen (o.a. BUIG)	711.000	taakveld 6.3	35
Lagere lasten Uitvoering banenafpraak	122.000	taakveld 6,4	36
Nadelig saldo grondexploitatie	-278.000	taakveld 8.2	66
Hogere baten bouwleges	389.000	taakveld 8.3	67
Lagere baten rente langlopende leningen	-277.000	taakveld 0.5	68
Geen uitgaven post onvoorzien	75.000	taakveld 0.8	71
Hogere terugontvangen BTW compensatie	78.000	taakveld 0.8	71
BTW-component Afvalstoffenheffing (overdekking)	301.000	paragraaf lokale heffingen	76
BTW-component Rioolheffing (overdekking)	198.000	paragraaf lokale heffingen	76
Totaal	3.163.000		

Lagere lasten sociaal domein WMO 947.000
vanwege de verdeling over meerdere taakvelden en de complexiteit van de budgetten hierbij een nadere specificatie van deze afwijking:

- * collectieve voorzieningen WMO-nieuw 88.000
- * collectieve voorzieningen WMO-oud 191.000
- * gezondheidsbevordering WMO-nieuw 49.000
- * WMO Beleid WMO-oud 40.000
- * zorginnovatie (DU jeugd) 132.000
- * hulp bij huishouden WMO-oud 220.000
- * begeleiding WMO nieuw 306.000
- * eigen bijdrage WMO (lagere baten) -130.000
- * tegemoetkoming chronisch zieken 51.000

3. Reserves en Voorzieningen

Per 31-12-2017 is de vermogenspositie van de gemeente als volgt weer te geven (bedrag x € 1.000):

Omschrijving	Vreemd vermogen	Eigen vermogen
Algemene reserve		6.997
Bestemmingsreserves		39.024
Reserve ter dekking van kapitaallasten		10.080
Voorzieningen	3.714	
Voorziening toekomstige negatieve GREX	398	
Totaal	4.112	56.101

Eigen en vreemd vermogen bij elkaar bedragen per 31-12-2017 € 60.213.000 (afgerond bedrag).
Voor een meer gedetailleerd overzicht van de reserves en voorzieningen wordt verwezen naar de balans en de toelichting daarop.

Hoofdstuk 3. Programmaverantwoording 2017

Programma 1 Brunssum, een partner voor en met U!

Visie

De gemeente Brunssum wil excelleren in haar dienstverlening en bedrijfsvoering. Goede communicatie, interactie en samenwerking met bewoners, bedrijven en maatschappelijke partners zijn daarbij de uitgangspunten. In onze manier van werken zijn we dienend aan onze inwoners. Dit vereist dat we onze interne bedrijfsvoering op orde hebben.

Samenwerking en schaalvergroting zijn van groot strategisch belang bij de uitvoering van de gemeentelijke autonome en wettelijke taken in medebewind. Het schaalniveau van samenwerking wisselt naar gelang de opgave. De toekomst van Brunssum ligt besloten in de kracht van Zuid-Limburg. Brunssum pakt samen met de andere gemeenten in Zuid-Limburg de toekomstige uitdagingen op en blijft daarin investeren onder het motto 'vitale coalities en toegewijde uitvoering binnen een inspirerende organisatie'.

Zorgdragen voor een veilige en prettige woon- en leefomgeving middels crisisbeheersing, rampenbestrijding en het waarborgen van de openbare orde en veiligheid vinden we een belangrijke kerntaak van de gemeente.

Programma 1 omvat de volgende beleidsclusters:

1. Bestuur en ondersteuning
2. Veiligheid

1.1 Bestuur en ondersteuning

Samenwerking

In 2017 stond herindeling prominent op de bestuurlijke agenda's van de Parkstad- gemeenten. Brunssum werd weliswaar formeel buiten de Arhi-procedure Landgraaf-Heerlen gehouden. Maar het besluit van de minister om de herindelingsprocedure niet voort te zetten, na een daartoe strekkend advies van de Raad van State, is o.a. gebaseerd op de overwegingen dat de door de provincie gevolgde procedure niet voldoet aan de eisen die de wet hieraan stelt en dat ook andere gemeenten nadrukkelijker betrokken hadden moeten worden bij het "open overleg".

De inhoudelijke discussie over herindeling in Parkstad is daarmee dus geenszins van de baan. Ook in 2018 zal het een belangrijk onderwerp van gesprek zijn tussen regiogemeenten, provincie en rijk.

Als gevolg van de herindelingsdiscussie is de raad niet toegekomen aan de voorgenomen ontwikkeling van een visie op (intergemeentelijke) samenwerking.

De raad heeft in september 2017 een bestuurscommissie Herindeling ingesteld. Doelstelling en taken van deze commissie zijn bij verordening vastgelegd.

Op 29 november 2017 heeft de raad het voornemen uitgesproken om een breed onderzoek in te stellen naar de bestuurskracht en toekomst van Brunssum. De bestuurscommissie Herindeling doet in dit verband de aanbeveling om dit onderzoek te verbreden en 'de regio tijd en ruimte te geven om via eenzelfde methode onderzoek te verrichten om de stand van zaken per gemeente in kaart te brengen. Hierin kan de provincie faciliteren en ondersteunen'.

De discussie over de herindeling heeft niet in de weg gestaan van de voortgang en verdere ontwikkeling van bestaande bestuurlijke samenwerkingsverbanden. De samenwerking in Parkstadverband blijft belangrijk, of dat nu gebeurt binnen de kaders van de Gemeenschappelijke Regeling Stadsregio Parkstad, gericht op herstructurering en economische structuurversterking of daarbuiten, zoals bijvoorbeeld binnen het sociaal domein.

Tot en met 2020 ontvangt de regio rijks gelden middels de decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling.

In 2017 zijn bovendien gesprekken met BZK gestart om te komen tot een regiodeal voor Parkstad, hetgeen ook weer extra middelen voor de realisering van de gemeenschappelijke ambities kan opleveren. Daarnaast worden met de andere twee regio's (Westelijke Mijnstreek en Maastricht/Heuvelland) de mogelijkheden verkend voor een regiodeal op de schaal van Zuid-Limburg.

Nu het draagvlak voor de bestaande samenwerking binnen Limburg Economic Development is weggevallen, wordt gezocht naar de mogelijkheden van een LED nieuwe stijl. Want dat samenwerking op schaal van Zuid-Limburg nodig is met het oog op versterking van de economie en een effectief arbeidsmarktbeleid staat buiten kijf. Net zo als die samenwerking op dit niveau nodig blijft op andere terreinen zoals bijvoorbeeld op het gebied van rampenbestrijding en crisisbeheersing (Veiligheidsregio Zuid-Limburg), gezondheidsbeleid (GGD Zuid-Limburg) en ruimtelijk en economisch beleid (uitwerking Provinciaal Omgevingsplan).

De regionale samenwerking op het gebied van sturen en beheersen van verbonden partijen heeft in 2017 verder vorm gekregen en heeft geresulteerd in het document 'Zo doen we dat in Parkstad'. Bij raadsinformatiebrief van 21 november 2017 hebben wij uw raad geïnformeerd over de stand van zaken m.b.t. uitvoering van de begin 2016 vastgestelde nota 'in verbinding met verbonden partijen'. In deze brief zijn wij uitvoerig ingegaan op zowel de regionale als de lokale verbeteracties die zijn ontplooid om de verbinding met c.q. de grip op gemeenschappelijke regelingen te versterken en uw raad hierbij beter in positie te brengen.

Dienstverlening

In april 2017 is het werken op afspraak gecombineerd met een snelbalie geïntroduceerd. Uit de monitoring van de dienstverlening is gebleken dat de wachttijden significant zijn teruggedrongen. Door een nivellering van de bezoekersstroom zijn we in staat gebleken om de planning van de medewerkers aan de gemeentebalie effectiever te laten verlopen. De verruiming van de openingstijden tot 17.00 heeft hier een positieve bijdrage aan kunnen leveren.

Het aantal telefooncontacten is in het afgelopen jaar toegenomen. Of dit een gevolg is van het werken op afspraak is nog niet helder. Momenteel wordt onderzocht of door middel van een betere communicatie en de inzet van het digitale kanaal dit verminderd kan worden.

Tijdens de eerste maanden van afspraakgericht werken en de inzet van de snelbalie zijn de klanten gevraagd om hun ervaringen en belevingen van deze gewijzigde dienstverlening met ons te delen. Het overgrote deel van onze klanten ervaart de nieuwe opzet als positief. Met name de korte wachttijden, de tijdspanne voor het maken van een afspraak (1 tot maximaal 3 dagen) voor producten van Burgerzaken en de aanpak van een initiële telefonische intake bij vergunningen scoort goed.

In 2017 zijn een aantal bestaande en nieuwe producten opnieuw ingericht conform onze kaders inzake dienstverlening, informatievoorziening, beveiliging en privacy. O.a. bij de diensten voor toegang tot het winkelcentrum ("zakpalen"), meldingen overlijden en verhuizingen zijn de ervaringen zodanig positief dat de aanpak als model is gaan gelden voor toekomstige aanpassingen en nieuwe diensten en producten. Als leermoment hebben we geconstateerd dat er meer aandacht moet worden geschonken aan de communicatie inzake de voordelen voor burgers en bedrijven om gebruik te maken van deze nieuwe vorm van dienstverlening.

Voor de interne bedrijfsvoering blijft het van belang dat de informatie inzake onze producten en diensten actueel, compleet en uniform centraal wordt bijgehouden. Dit gebeurt middels een kennisbank, het zogenaamde Antwoordportaal. Door intensieve samenwerking tussen de ondersteunende afdelingen en de afdeling Publieksdiensten zien we dat de kwaliteit van deze

kennisbank toeneemt. Zij vormt in principe de aorta van het Klant Contact Centrum (KCC) en levert daarmee een bijdrage aan de zelfredzaamheid en taakvolwassenheid van haar medewerkers.

De aandacht voor het conventionele analoge kanaal (telefonie, balie) is onverminderd aanwezig. De aansturing van dit kanaal is grotendeels gebaseerd op de aanwezige digitale functionaliteiten bij de gemeentelijke balie. De groep klanten die niet kan beschikken over een internetverbinding wordt steeds kleiner. Met name de senioren worden steeds vaardiger in het gebruik van digitale hulpmiddelen ook richting de gemeente. Wordt het digibetisme steeds minder, het analfabetisme lijkt toe te nemen. Voornamelijk veroorzaakt door de nieuwkomers. Dit vergt van de gemeentelijke dienstverlening voor de komende jaren extra aandacht.

In het afgelopen jaar is de verwerking van de meldingen Openbare Ruimte volledig gecentraliseerd in het KCC. Hiermee zijn de eerste stappen gezet om de inrichting, afhandeling en terugkoppeling voortaan efficiënter en beter te laten verlopen. Deze inspanningen moeten in de loop van 2018 duidelijk zichtbaar worden.

De aansluiting op de landelijke voorzieningen voor authenticatie (Digid, E-herkenning) en berichtenverkeer (Berichtenbox.nl) zijn gerealiseerd. Inzake authenticatie worden alle producten en diensten waarbij dit noodzakelijk is toegepast. Communicatie over levering van producten en diensten via de Berichtenbox zal in de loop van 2018 worden doorgevoerd.

Bij de dienstverlening van (jeugd)Zorg gelden andere kaders inzake de openingstijden en de telefonische bereikbaarheid. De nadruk ligt hier meer op de persoonlijke aanpak die grotendeels is gebaseerd op huisbezoeken. Gelet op de feedback van deze groep cliënten heeft er geen noemenswaardige aanpassing van deze aanpak plaats gevonden.

De aandacht voor informatieveiligheid en privacy in de gemeentelijke dienstverlening is structureel geborgd en heeft geleid tot een verhoging van de digitale beveiliging en ook fysieke aanpassingen in de gemeentewinkel (o.a. toegangscontrole en verscherpte procedure bezoekers)

Communicatie

Voor 2017 waren de volgende speerpunten benoemd:

Citybranding

Voor 2017 en 2018 heeft uw raad incidentele middelen beschikbaar gesteld voor citybranding. Via citybranding beoogt onze gemeente om Brunssum op een manier te positioneren die beter recht doet aan de kwaliteiten en waarden van onze lokale gemeenschap.

Social Media

Onze gemeente is sinds 2011 op social media actief (Twitter, Facebook, Youtube, Instagram). Dat gebeurde in de eerste jaren binnen het bestaande cluster Communicatie. Vanwege het toenemende belang van social media als communicatie-instrument tussen overheid en burger is in 2016 besloten om een (tijdelijke) medewerker aan te nemen met specifieke kwalificaties en ervaring voor het verder uitbouwen en professionaliseren van social media. Voor 2017 en 2018 heeft uw raad daartoe extra middelen beschikbaar gesteld

Mediamix

In 2017 is verder uitvoering gegeven aan de mediamix. De mediamix betreft de inzet van de verschillende communicatiekanalen – papier, digitaal, beeld – die de gemeente beheert in een zodanige samenhang dat de zichtbaarheid en de effectiviteit van onze uitingen versterkt wordt. De belangrijkste kanalen binnen deze mix zijn de social media (zie hierboven), de website, de vaste gemeentepagina's in het huis aan huis blad Via Brunssum, en de maandelijkse stadsjournaals, Brunssum Nu.

De activiteiten en resultaten in het kader van citybranding, social media en de mediamix zijn beschreven in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Organisatie/ bedrijfsvoering

Per 1 januari 2017 werkt de ambtelijke organisatie in een nieuwe structuur op basis van de minimumplus-variant. Bij raadsinformatiebrief van 14 juni 2017 hebben wij uw raad geïnformeerd over de wijze, waarop wij de transformatie van de ambtelijke organisatie hebben ingezet, hoe wij die de

komende jaren verder zullen vormgeven en hoe de in de begroting 2017 toegekende personele middelen zijn c.q. de komende jaren worden ingezet.

Met de nieuwe organisatie beogen wij, rekening houdende met de geldende bestuurlijke afspraken en financiële kaders, om zo optimaal mogelijk aan te sluiten bij externe ontwikkelingen en de hiervan afgeleide bestuurlijke opgaven. Dit vraagt om een continue investering in zowel de huidige kwaliteit als ook in de kwantiteit van onze ambtelijke organisatie, zodat de organisatie zo optimaal mogelijk meebeweegt met hetgeen samenleving en bestuur vragen.

In de paragraaf Bedrijfsvoering gaan wij nader in op de inspanningen, die in 2017 op het gebied van organisatie en bedrijfsvoering zijn verricht.

Financieel beleid

De consequenties van het eind 2016 gewijzigde Besluit begroting en verantwoording (BBV) zijn grotendeels meegenomen in de begroting 2017. Een van de gevolgen, de indeling in taakvelden, heeft in de loop van 2017 nog tot verschuivingen in de administratie geleid. Dit veroorzaakte een groot aantal administratieve wijzigingen in de programmerapportage die in september 2017 is vastgesteld. Medio 2017 zijn de financiële gevolgen van het sociaal domein fundamenteel en meerjarig in beeld gebracht. Duidelijk werd dat op het gebied van het sociaal domein meerjarig grote tekorten optreden waar de reserve sociaal domein bij lange na niet toereikend voor is. Duidelijk werd ook dat het budgettair neutraal begroten binnen het sociaal domein niet meer houdbaar is. Een en ander is verwerkt in de begroting 2018.

Vanwege de complexiteit en de meerjarige doorwerking van keuzes, is er voor gekozen om het vaststellingsproces van de nota financieel beleid tot na de verkiezingen uit te stellen.

Er heeft een artikel 213a onderzoek plaats gevonden naar risicomangement. De conclusie was dat het proces in de praktijk zo loopt als op papier beschreven. Geadviseerd is om de kwaliteit van risicomangement (identificatie, analyse) verder te optimaliseren door de bewustwording en de kennis ten aanzien van dit onderwerp te actualiseren. Daarnaast is aanbevolen om voor de (kritische) processen binnen de organisatie procesbeschrijvingen op te stellen en hierbij de risico's binnen de processen in kaart te brengen. Dit wordt in 2018 opgepakt.

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Formatie	FTE per 1000 inwoners	Jaarstukken	2017	7,43	n.v.t.
Bezetting	FTE per 1000 inwoners	Jaarstukken	2017	7,17	n.v.t.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Jaarstukken	2017	385	n.v.t.
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Jaarstukken	2017	10,65%	n.v.t.
Overhead	% van totale lasten	Jaarstukken	2017	10,25%	n.v.t.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Bestuur

Taakveld 0.1 Bestuur			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarissen Bestuur	1.284.811	799.932	484.879
Burgemeester & Wethouders	21.789	242.476	-220.687
Raad	31.283	32.297	-1.014
Raadsvergaderingen	51.671	56.076	-4.405
Actiebudget Herindeling	9.000	8.264	736
Rekenkamer en externe accountant	58.000	36.535	21.465
Raadsgriffie	2.608	2.552	56
GR Parkstad	410.796	297.692	113.104
Bijdrage IBA	226.957	351.540	-124.583
<i>lasten</i>	2.096.915	1.827.365	269.550
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Burgemeester & Wethouders	2.798	2.286	-512
<i>baten</i>	2.798	2.286	-512
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	269.038

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Zoals in de leeswijzer al vermeld worden de salarislasten als totaal verantwoord in de paragraaf bedrijfsvoering.
- De grote afwijkingen op GR Parkstad en Bijdrage IBA zijn nagenoeg budgettair neutraal en hebben geen inhoudelijke redenen. In de begroting 2017 waren abusievelijk de verkeerde bedragen geraamd. In de Prorap 2018 wordt dit hersteld.

Burgerzaken

Taakveld 0.2 Burgerzaken			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Burgerzaken	487.395	478.669	8.726
Basis Registratie Personen	231.808	271.150	-39.342
Burgerlijke Stand	7.656	1.878	5.778
Baliewerkzaamheden	973	2.290	-1.317
Klanten Contact Centrum	3.595	4.277	-682
Naturalisaties	9.700	8.698	1.002
Verkiezingen	28.645	26.696	1.949
<i>lasten</i>	769.772	793.658	-23.886
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Basis Registratie Personen	430.811	540.951	110.140
Burgerlijke Stand	32.917	39.566	6.649
Baliewerkzaamheden	0	1.175	1.175
Naturalisaties	12.800	11.847	-953
<i>baten</i>	476.528	593.539	117.011
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	93.125

Toelichting afwijkingen:

- Op Basisregistratie Personen is per saldo (baten en lasten) de opbrengst 70.000 meer dan begroot. Doordat in 1992 de geldigheidsduur van reisdocumenten van 10 naar 5 jaar is gewijzigd is er elke 5 jaar een piekjaar voor de aanvraag van reisdocumenten. Hierdoor zijn 1.000 extra reisdocumenten afgegeven. Dit verklaart de hogere baten op Basis Registratie Personen (110.000) en de extra kosten bij de lasten (40.000).

Beheer overige gebouwen en gronden

Taakveld 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Totaal lasten beheer gebouwen en gronden	243.195	252.972	-9.777
<i>lasten</i>	243.195	252.972	-9.777
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Totaal baten beheer gebouwen en gronden	244.605	245.741	1.136
<i>baten</i>	244.605	245.741	1.136
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-8.641

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden.

Overhead

Taakveld 0.4 Overhead			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Totaal lasten overhead	12.192.769	11.625.148	567.621
<i>lasten</i>	12.192.769	11.625.148	567.621
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Totaal baten overhead	707.382	716.414	9.032
<i>baten</i>	707.382	716.414	9.032
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	576.653

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Overhead betreft alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Dit kunnen zowel personeelskosten als overige kosten zijn. De verantwoording over de totale personeelskosten is, zoals ook al vermeld in de leeswijzer, opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering.
- Wat betreft ondersteuning is er 203.000 minder uitgegeven dan begroot op technische infrastructuur. Dit wordt veroorzaakt doordat de realisatie van nieuwe functionaliteiten (investeringen) later geïmplementeerd worden dan oorspronkelijk gepland. Dit heeft diverse oorzaken:
 - a. Overgang naar uniforme Parkstad-IT infrastructuur vraagt meer tijd bij de PIT-organisatie dan gepland. Oorspronkelijk zou in 2017 de overgang gerealiseerd zijn. Planning is nu medio 2018
 - b. Het doorvoeren van de geplande veranderingen binnen de gemeentelijke dienstverlening vergt meer tijd dan verwacht. De innovatieve aanpassingen in producten en diensten hebben een zodanige impact dat de oorspronkelijke planning te krap blijkt.
 - c. Het centraliseren van het beheer van o.a. de basisregistraties en GEO-informatie vergt een aangepaste werkwijze/procesgang binnen de organisatie. Dit vergt meer tijd dan verwacht waardoor geplande investeringen nog niet zijn doorgevoerd.

1.2. Veiligheid

De landelijke trend dat het aantal High Impact Crime misdrijven (woninginbraak, straatroof, overval en geweld) daalt, herkennen we ook in de politiecijfers voor Brunssum.

Het aantal woninginbraken is aanmerkelijk gedaald. De daling is van diverse factoren afhankelijk waarop we geen (directe) invloed hebben, maar het lijkt er op dat de inzet van politie en gemeente afgelopen jaar een positief effect heeft gehad. Die inzet vindt uiteraard niet alleen plaats middels repressie maar juist ook preventief of in combinatie van beiden.

Het Veiligheidshuis Parkstad is op 1 juli 2017 formeel van start gegaan. Deze organisatie biedt een platform voor een afgestemde aanpak van veelplegers.

De cijfers voor jeugdoverlast geven daarentegen een stijging te zien. We hebben aan dit fenomeen afgelopen jaar dan ook de nodige aandacht besteed. Bij de aanpak van jeugdoverlast werken jongerenwerkers van het CMWW, wijkagenten, BOA's en toezichthouders samen. Tientallen meldingen zijn integraal beoordeeld en opgepakt. Soms moeten oplossingen worden gezocht in de ruimtelijke inrichting van een overlastplek (Orionplein) of in de sfeer van het scheppen van voorzieningen. Zo is het skatepark opnieuw ingericht en worden voor jongeren verschillende activiteiten georganiseerd.

Indien een jongere frequent afwijkend gedrag vertoont, wordt deze besproken in het Jongeren Preventie Platform (JPP). Zorg, Onderwijs, Veiligheid en politie kijken samen naar een passend traject

om de jongere op het rechte pad te houden. Afgelopen jaar hebben we enkele tientallen jongeren bij het JPP besproken en er hebben verschillende maatwerkinterventies plaatsgevonden.

Met de uitbreiding van de formatie bij het team Veiligheid, Toezicht en Handhaving hebben we ook de aanpak van georganiseerde en ondermijnende criminaliteit kunnen intensiveren. Er wordt nu meer tijd gestoken in de voorbereiding van de aanpak; het Lokaal Overleg Bestuurlijke Aanpak komt nu tweewekelijks met de partners bijeen in plaats van maandelijks zoals in voorgaande jaren. En er zijn meer integrale flexacties uitgevoerd. Op deze wijze zijn er bijvoorbeeld diverse gevallen van mensenhandel en illegale prostitutie aan het licht gekomen. Bovendien is de aanpak van (georganiseerde) hennepcultuur geïntensiveerd. Niet alleen in repressieve sfeer, maar ook in voorlichtende sfeer door de actie "Wat staat er op het spel".

De Veiligheidsregio Zuid-Limburg heeft zich in 2017 verzekerd van extra middelen voor het professionaliseren van de rampenbestrijding en crisisbeheersing en is met de voorbereidingen voor de inrichting van een Veiligheidsbureau gestart. In 2018 krijgt een en ander zijn beslag.

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2016	77	125
Hardekernjongeren	Aantal per 10.000 inw	KLPD	2014	3,4	1,4
Winkeldiefstallen	Aantal per 1000 inw	CBS	2016	2,1	2,1
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1000 inw	CBS	2016	4,6	5,0
Diefstallen uit woning	Aantal per 1000 inw	CBS	2016	6,0	3,7
Vernielingen	Aantal per 1000 inw	CBS	2016	6,5	5,6

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Crisisbeheersing en brandweer

Taakveld 1.1 Crisisbeheer en brandweer			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislast Crisisbeh. en Brandweer	176.948	206.274	-29.326
Brandweerbeleid / Account Brandweer	1.459.380	1.461.790	-2.410
Rampenbestrijding	72.825	68.914	3.911
<i>lasten</i>	1.709.153	1.736.977	-27.824
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislast Crisisbeh. en Brandweer	0	2.102	2.102
<i>baten</i>	0	2.102	2.102
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-25.723

Toelichting afwijkingen:

De verantwoording over salarislasten is, zoals ook al vermeld in de leeswijzer, opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering. Verder geen afwijkingen op dit taakveld

Openbare orde en veiligheid

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislst Openbare orde Veiligheid	699.748	727.557	-27.809
APV(vergunningen e.d.)	0	4.494	-4.494
Dierenwelzijn	20.165	19.175	990
Criminaliteitspreventie	54.797	61.061	-6.264
Integrale Veiligheid	3.503	5.733	-2.230
Fysieke veiligheid	83.100	74.534	8.566
Doodschouw/kosten GGD	18.000	22.214	-4.214
<i>lasten</i>	879.313	914.768	-35.455
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislst Openbare orde Veiligheid	0	1.431	1.431
Bijzondere Wetten	11.468	11.021	-447
APV(vergunningen e.d.)	9.169	13.152	3.983
Criminaliteitspreventie	0	963	963
Toezicht & Handhaving openbare ruimt	0	907	907
<i>baten</i>	20.637	27.474	6.837
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-28.618

Toelichting afwijkingen:

De verantwoording over personeelskosten is, zoals ook al vermeld in de leeswijzer, opgenomen in de paragraaf Bedrijfsvoering. Verder geen afwijkingen op dit taakveld.

Programma 2 Brunssum, een hechte en zorgzame samenleving van actieve burgers!

Visie

De kern van dit programma is dat iedereen meedoet en naar omstandigheden de mogelijkheden krijgt en aangrijpt voor persoonlijke ontwikkeling. Gemeente Brunssum gaat daarbij uit van het versterken van de eigen kracht van haar burgers. Dit gebeurt door het vergroten van de zelfredzaamheid, verantwoordelijkheid en eigen regie en met behulp van de '1 gezin – 1 regisseur – 1 plan'- gedachte. Er is een goed vangnet voor mensen die (tijdelijke) ondersteuning nodig hebben i.v.m. gezondheidsproblemen, zelfredzaamheid en/of afstand tot de arbeidsmarkt. De gemeente heeft in 2017 geïnvesteerd in een sluitende ketenaanpak. Dit zien we vanaf 2017 terug bij het onderwijs en ook bij de uitvoering van de participatiewet. We hanteren de visie "vroeg signaleren en vroeg inspelen" om problemen of verergering van problemen te voorkomen.

Burgers maken de samenleving, dus moeten zij daartoe ook de ruimte en mogelijkheden krijgen. Onze gemeente investeert daarom in de gemeenschap en in sociale samenhang door burgers te activeren om zich in te zetten voor de lokale samenleving en hen positief te prikkelen om optimaal gebruik te maken van hun eigen kracht. Het jaar 2017 laat zien dat we groeien van transitiefase naar de fase van transformatie. Samen met burgers, professionals, bestuurders, zorgaanbieders, maatschappelijke organisaties en de gemeente is er gewerkt aan een integrale visie op het sociaal domein van Brunssum. In 2018 gaan we samen met o.a. burgers en maatschappelijke organisaties concreet vorm geven aan deze visie, rekening houdend met de sociaal economische problematiek en de beperkte financiële middelen.

Brunssum is, ondanks ontwikkelingen als vergrijzing en krimp, een levendige en veilige plek voor alle leeftijdsgroepen en voor bezoekers van binnen en buiten de regio. Het rijke verenigingsleven en de vele sportieve en culturele evenementen maken Brunssum tot een aantrekkelijke woongemeente.

Programma 2 omvat de volgende beleidsclusters:

1. Onderwijs
2. Sociaal Domein
3. Volksgezondheid

De clusters Onderwijs, Sociaal Domein en Volksgezondheid zijn nauw met elkaar verbonden. Medio 2017 heeft er een analyse plaatsgevonden¹ op basis van de informatie over regionale en de Brunssumse samenleving. De gezondheid blijkt overwegend slechter dan het in rest van Nederland; de zorgconsumptie hoog; de participatiegraad laag; opleidingsniveau gemiddeld lager en het aantal jongeren in zorg hoog. Een doorrekening van de kosten afgezet tegen de te verwachten inkomsten laat een oplopend tekort zien naar structureel 3,5 miljoen euro. Brunssum kent dus een forse sociaal economische problematiek. Deze problematiek kan alleen in samenhang met de aanliggende beleidsterreinen zoals Onderwijs en Volksgezondheid en in samenwerking met lokale bevolking en maatschappelijke partners het hoofd geboden worden.

¹ BMC rapport "het sociaal domein in Brunssum in perspectief".

2.1 Onderwijs

In het programma Onderwijs werkt de gemeente samen met schoolbesturen basisonderwijs en voortgezet onderwijs, peuterspeelzalen, jeugdgezondheidszorg, leerplicht en ouders aan goede onderwijsvoorzieningen in de gemeente Brunssum. Ieder vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid heeft de taak om jonge mensen optimale ontwikkelingskansen te bieden, zodat alle jongeren het onderwijs verlaten met een diploma (startkwalificatie) en goed voorbereid de arbeidsmarkt kunnen betreden. Vanwege deze integrale aanpak, is het cluster Onderwijs nauw verbonden met het cluster sociaal domein (cluster 2.2). Uitgangspunten in het onderwijsbeleid zijn “een doorlopende leerlijn” en vroegsignalering en preventie. Deze uitgangspunten zijn ook in het brede sociaal domein van toepassing. Op vrijwel alle locaties is er inmiddels een Brede School voor de jeugd van 0-12 jaar, waarin de peuteropvang, kinderopvang en basisonderwijs zijn samengebracht. Deze Brede Scholen ondersteunen onze integrale wijze van werken. Daar waar er (nog) niet vanuit één gebouw wordt gewerkt, is er wel degelijk sprake van samenwerking en afstemming tussen basisonderwijs, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang.

Ontwikkelingen en resultaten

In deze paragraaf komen de ontwikkelingen m.b.t. peuteropvang, voorschoolse educatie, basisonderwijs en voortgezet onderwijs aan de orde.

De gemeente Brunssum voert het lokaal onderwijsachterstandenbeleid (OAB) uit in samenwerking met de schoolbesturen en de peuteropvang van het CMWW. Prioriteit in het OAB hebben de voor- en voerschoolse educatie (VVE). Op alle locaties van de peuteropvang ontvangen alle kinderen een erkend VVE-aanbod.

De peuteropvang wordt mede gefinancierd uit de Rijksmiddelen voor OAB. De aangekondigde herverdeling van de Rijksmiddelen is niet in 2017 doorgevoerd door het Ministerie van OCW, maar is overgelaten aan het nieuwe Kabinet.

In 2017 hebben wij het beleid t.a.v. vroegsignalering geïntensiveerd. Dit houdt in dat ontwikkelingsproblematieken zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd in de voerschoolse fase, waardoor grote ontwikkelingsachterstanden kunnen worden voorkomen. Hiertoe zijn in de voerscholen VVE-coaches ingezet.

Kinderen van 2-5 jaar die meer zorg nodig hebben dan in de reguliere voerschoolse- en voerschoolse voorzieningen geboden kan worden, kunnen deze extra zorg in de groep Rupsjes ontvangen. Deze vorm van vroegaanpak voor zorgleerlingen is in mei 2017 van start gegaan in BMV Bronsheim en heeft ook landelijk de aandacht gekregen. Er hebben inmiddels 11 kinderen de Rupsjes bezocht. Begin 2018 volgt een eerste tussen-evaluatie.

Na de zomervakantie 2017 is de harmonisatie van de Brunssumse peuterspeelzalen geïmplementeerd. De uiterlijke “omklap” hiervoor was 1/1/2018. Doel van de harmonisatie is dat alle peuters naar een voerschoolse voorziening kunnen gaan. Het wettelijke verschil tussen kinderopvang en peuterspeelzaalwerk is met de harmonisatie vervallen. Ouders die recht hebben op de kinderopvangtoeslag, ontvangen via de Belastingdienst een bijdrage voor de peuteropvang, gelijk aan de kinderopvang. Zij ontvangen geen subsidie meer van de gemeente. De gemeentelijke subsidie wordt wel verstrekt aan ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag via de belastingdienst. Voor de peuteropvang gelden verder vanaf 1/1/2018 dezelfde kwaliteitseisen als voor de kinderopvang.

Na uitvoerige informatiebijeenkomsten voor ouders, het bieden van hulp bij het aanvragen van de kinderopvangtoeslag, het omzetten van alle contracten met ouders, is de harmonisatie in Brunssum soepel verlopen.

In 2017 zijn gerichte stappen gezet om de doorlopende leerlijn van leerlingen verder te bevorderen. De warme overdracht van voerscholen (peuteropvang) en basisschool is hiervan een goed voorbeeld. De warme overdracht houdt in dat de pedagogisch medewerker van de peuteropvang (voerschool), de leerkracht van groep 1 van de basisschool, de ouders en evt. de Jeugdgezondheidszorg gezamenlijk een gesprek hebben om het kind een goede start te kunnen laten maken op de basisschool. Indien er andere personen/instanties nauw betrokkenen zijn bij het gezin, dan kunnen zij ook bij dit overleg aansluiten. In 2017 is dit op de meeste locaties peuteropvang in praktijk gebracht, evenals bij de kinderopvang.

De verpleegkundige van de Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar heeft in 2017 ook de locaties peuteropvang periodiek bezocht, zodat zowel ouders als pedagogisch medewerkers hun vragen bij de

JGZ kunnen stellen en er zo een onderlinge vertrouwensband ontstaat, die de kinderen (en indien nodig de begeleiding van het gezin) ten goede komt.

De resultaten m.b.t. VVE worden vastgelegd in de VVE-monitor. In 2017 is op regionaal niveau overleg opgestart om te komen tot een gezamenlijke VVE-monitor voor Parkstad Limburg. Hierdoor kunnen onderzoeksgegevens met elkaar vergeleken worden.

De gemeente heeft de wettelijke taak scholen van adequate huisvesting te voorzien. De manier waarop de gemeente deze taak invult, is vastgelegd in het IPH (Integraal Plan Huisvesting). De gemeente heeft het beheer en de exploitatie van de brede scholen in 2017 voortgezet. Het beheer van de huisvestings-voorzieningen valt onder de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen zelf. In 2017 is de akoestiek in Basisschool Benjamin aangepast door de gemeente Brunssum.

In 2017 is de aanpak m.b.t. leerplicht en het behalen van een startkwalificatie gecontinueerd op basis van de Bestuursovereenkomst Voorkomen voortijdig schoolverlaten (VSV). Op basis van deze overeenkomst werkt Bureau VSV preventief, om te voorkomen dat problemen bij jongeren rondom leerplicht en voortijdig schoolverlaten escaleren. Er wordt ook intensief met alle partners samen gewerkt, zodat alle jongeren in beeld blijven. De doelstelling is dat alle jongeren een startkwalificatie halen. Indien dit niet haalbaar is, wordt ingezet op het begeleiden naar de arbeidsmarkt. Een startkwalificatie is minimaal een havo- of MBO-2 diploma.

In de zomer van 2017 leek het erop dat het Romboutscollege een onzekere toekomst tegemoet ging door het teruglopende aantal leerlingen als gevolg van de ontgroening en vergrijzing. Verder gaat een groot deel van de Brunssumse leerlingen naar scholen voor Voortgezet Onderwijs in Heerlen.

Schoolbestuur LVO en de gemeente Brunssum hebben gezamenlijk ingezet op het ontwikkelen en starten van een innovatief onderwijsconcept –Compass- op de locatie Rombouts, exclusief voor de regio Parkstad-Noord.

Het huidige (traditionele) mavo/havo onderwijs wordt geleidelijk afgebouwd op het Romboutscollege.

In Brunssum is één openbare basisschool beschikbaar. Deze is gehuisvest in de Brede School Centrum: OBS de Trampoline. De gemeente heeft de taak om toezicht te houden op de openbare scholen binnen de gemeente. In dat kader is er periodiek bestuurlijk overleg met schoolbestuur Movare om de voortgang van o.a. deze school te bespreken.

De Raad heeft ingestemd met een eenmalige subsidie voor de Stichting Openbare Bibliotheek Brunssum (SOBB) om voor zes maanden een interim-directeur / - adviseur voor het waarnemen van de voormalige directeursstaken (deze functie is i.v.m. bezuinigingen in 2016 vervallen) en advies uit te brengen m.b.t. een toekomstbestendige bibliotheek. De werving is in 2017 gestart.

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2016	0,83	2,01
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	DUO	2016	13,86	26,88
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	2014	2,7	2,0

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Openbaar basisonderwijs

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Openbaar Onderwijs	5.805	7.416	-1.611
<i>lasten</i>	5.805	7.416	-1.611
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Openbaar onderwijs	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-1.611

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden op dit taakveld.

Onderwijshuisvesting

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Onderwijshuisvesting	96.588	104.811	-8.223
Bekostiging Huisvestings Voorziening	77.824	7.401	70.423
Financiering Bijzond. Basisonderwijs	418.903	433.418	-14.515
Financiering Voortgezet Onderwijs	43.624	36.527	7.097
B.M.V. Bronsheim	424.083	421.913	2.170
Brede School Langeberg	275.901	304.660	-28.759
Brede School Treebeek	635.033	591.040	43.993
B.M.V. Centrum	867.336	781.443	85.893
<i>lasten</i>	2.839.292	2.681.212	158.080
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Financiering Bijzond. Basisonderwijs	0	17.220	17.220
B.M.V. Bronsheim	260.757	266.001	5.244
Brede School Langeberg	137.464	149.178	11.714
Brede School Treebeek	232.290	199.319	-32.971
B.M.V. Centrum	251.620	205.552	-46.068
<i>baten</i>	882.131	837.270	-44.861
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	113.219

Toelichting afwijkingen:
Lasten:
- Bekostiging huisvestingsvoorziening: 70.000 minder uitgegeven dan begroot.

Omdat het openbaar onderwijs ondergebracht is in de nieuwbouw van de Brede school Centrum zijn uitgaven ten behoeve van de schoolgebouwen voor specifiek openbaar onderwijs nu niet meer aan de orde. De uitgaven worden derhalve meegenomen in de exploitatie van de Brede school Centrum.

- Brede School Langeberg: 29.000 meer uitgegeven dan begroot.

Mede als gevolg van constructieve fouten is er meer uitgegeven. Dit betreft de vervanging van het dak, douchewanden en douchevloeren. De betreffende aannemer is failliet dus verhaal is niet meer mogelijk.

- Brede School Treebeek: 44.000 minder uitgegeven dan begroot.

- Brede School Centrum: 85.000 minder uitgegeven dan begroot.

Voor beide geldt dat vanwege de opstart de geraamde bedragen nog niet volledig conform de werkelijke exploitatie zijn, waardoor voor 2017 een scheef beeld ontstond.

Baten:

- Voor Brede School Treebeek is er 33.000 minder ontvangen dan begroot.

Belangrijkste reden is dat op dit taakveld ten onrechte inkomsten waren geraamd voor de gymzaal.

- Voor BMV Centrum is er 46.000 minder gerealiseerd dan begroot.

Dit wordt veroorzaakt doordat de geplande onttrekking uit de decentralisatie reserve onderwijs niet heeft plaatsgevonden. Dit wordt in de Prorap 2018 hersteld. Omdat het een onttrekking uit een bestemmingsreserve betreft is dit hoe dan ook budgettair neutraal (budget zit immers al in deze reserve).

Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislst Onderwijsbel. leerl.zaken	85.505	69.534	15.971
Peuterspeelzalen	455.047	480.546	-25.499
Leerlingenvervoer	297.152	304.935	-7.783
Zwemonderwijs Scholen	38.764	41.005	-2.241
Onderwijs Algemeen	133.151	121.477	11.674
Onderwijs Achterstanden Beleid	209.196	274.888	-65.692
<i>lasten</i>	1.218.815	1.292.385	-73.570
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Onderwijs Achterstanden Beleid	209.196	274.888	65.692
<i>baten</i>	209.196	274.888	65.692
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-7.878

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Voor Peuterspeelzalen is 25.000 meer uitgegeven dan begroot.

Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de hogere kosten van de VVE-coaches (mede veroorzaakt door bezwaarschrift van Xonar inzake de uurprijs). De kosten worden grotendeels gedekt door de lagere uitgaven van de peuteropvang vanwege de harmonisatie. Dit komt niet tot uitdrukking in deze jaarrekening, maar wordt zichtbaar bij de afrekening van de subsidie 2017 met het CMWW, onderdeel peuteropvang.

- Voor Onderwijs Achterstanden Beleid is 66.000 meer uitgegeven dan begroot. Het gaat om extra geld besteed aan de VVE-coaches en pedagogische medewerkers van de peuteropvang voor de "warme overdracht" peuteropvang – basisonderwijs.

Baten:

- Van het rijk is 66.000 extra ontvangen voor Onderwijs achterstandenbeleid. Zie bij de Lasten waar dit geld aan besteed is.

2.2 Sociaal Domein

Het beleidscluster Sociaal Domein omvat de gemeentelijke verantwoordelijkheden t.a.v. de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS), de Jeugdwet, de Participatiewet en de Wet Sociale Werkvoorziening.

Het uitgangspunt van het beleidscluster Sociaal Domein is dat iedereen (naar omstandigheden en mogelijkheden) participeert in de samenleving. Als dit niet in de vorm van betaald werk mogelijk is dan wordt naar andere mogelijkheden, zoals vrijwilligerswerk, gekeken. Waar nodig biedt de gemeente ondersteuning aan inwoners om zo zelfstandig mogelijk te kunnen functioneren.

Door middel van wijkgericht werken en het stimuleren van initiatieven van burgers en verenigingen in Brunssum, wordt de burgerkracht versterkt. Samenkracht, burgerparticipatie en wijkgericht werken zijn voor de gemeente Brunssum belangrijke uitgangspunten in het Sociaal Domein.

Ontwikkelingen en resultaten

In deze paragraaf komen achtereenvolgens de bijzonderheden, op gebied van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), Jeugdwet, Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening, Participatiewet, Wet Sociale Werkvoorziening, Wijkgericht werken en Samenkracht & Burgerparticipatie aan de orde, in relatie tot de doelstellingen vanuit de programmabegroting 2017.

Voor wat betreft de uitvoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning is er in 2017 voor een groot deel sprake geweest van “going concern”. Bijzondere ontwikkelingen waren gelegen in twee nieuwe aanbestedingen. De uitkomst van de regionale aanbesteding “hulpmiddelen” heeft geleid tot een nieuwe leverancier van WMO-hulpmiddelen per 1 januari 2018. Klanten zijn hierover geïnformeerd en de overdracht van Welzorg naar Medipoint heeft plaatsgevonden. De aanbesteding “hulp bij het huishouden” heeft er toe geleid dat mensen die gebruik maken van zorg in natura vanaf 1 januari 2018 kunnen kiezen uit twee bestaande en twee nieuwe aanbieders voor hulp bij het huishouden.

Een andere ontwikkeling vanuit de WMO was het vaststellen van de nieuwe verordening Maatschappelijke Ondersteuning, met als uitvloeisel daarvan het vaststellen van de nieuwe nadere regels maatschappelijke ondersteuning. Het nieuwe indicatieprotocol voor de hulp bij het huishouden, als onderdeel van de nadere regels is per 1 januari 2018 in werking getreden. De omvang van de indicatie kan voor klanten wijzigen. Het uitgangspunt van dit nieuwe indicatieprotocol “een schoon en leefbaar huis” is gegarandeerd.

Het jaar 2017 was het eerste volledige kalenderjaar waarin Omnibuzz namens 32 Limburgse gemeenten het doelgroepenvervoer in het kader van de WMO heeft uitgevoerd.

Vanuit de regionale samenwerking Parkstad zijn er twee kaderstellende nota's opgesteld en doorgeleid naar alle colleges van B&W en gemeenteraden: visie maatschappelijke opvang & beschermd wonen én de bouwstenennotitie voor de aanpak van personen met verward gedrag.

Bij de uitvoering van de Jeugdwet stond de zorginhoudelijke transformatie het afgelopen jaar centraal. Hierbij ligt de focus op korte lijnen tussen jongeren, professionals en gemeente en ondersteuning in de eigen omgeving van het kind / de jongere. Hiertoe is in 2017 door de gemeente Brunssum voor het eerst ambulante jeugdhulp zelfstandig ingekocht. Met de groep van 28 jeugdhulpaanbieders wordt gebouwd aan partnerschap en geïnvesteerd in voorliggend veld. De eerste signalen zijn positief. Cliënten zijn meer tevreden dan voorheen en ook zorgaanbieders geven positieve reacties.

Er is intensieve samenwerking met het CMWW, de scholen, jeugdarts en de huisartsen waardoor een steeds beter functionerende keten rondom kinderen met een ondersteuningsvraag gevormd wordt. Eind 2017 is het hele pakket van minimaregelingen herijkt, ook met betrekking tot kinderarmoede en het zogenaamde kindpakket. Nieuw zijn de extra preventieprojecten op scholen door de ketenpartners CMWW en Kredietbank Limburg. Verder is het doel van de herijking dat de middelen 100% terecht moeten komen bij de kinderen waarvoor het bedoeld is. Door de samenwerking aan te gaan met Stichting Leergeld, het JeugdSportfonds en het JeugdCultuurfonds is dit nu geregeld. De samenwerking met de muziekschool (SMK), is structureel vormgegeven.

In het kader van de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening voert ISD BOL taken uit. Consulanten die de intakes doen van mensen die een uitkering aanvragen, screenen sinds begin 2017 ook op laaggeletterdheid en op schuldenproblematiek. Is er sprake van dan wordt bij laaggeletterdheid en bij schulden direct actie ondernomen.

In Brunssum blijkt 8 tot 11% van de beroepsbevolking laaggeletterd te zijn. Dit betreft ca 1700 mensen. Om laaggeletterdheid sneller te kunnen herkennen wordt nu gebruik gemaakt van screeningsinstrumenten: de taalverkenner en de taalmeter.

De partners van Het Bondgenootschap Parkstad voor Laaggeletterdheid hebben in 2017 een convenant getekend met als doelstelling op verschillende terreinen in te zetten om laaggeletterdheid in de regio Parkstad te verminderen. Er is een lokaal netwerk laaggeletterdheid opgericht waarin Brunssum samenwerkt met de gemeenten Landgraaf en Onderbanken, de bibliotheken, de welzijnsorganisaties en met volwasseneducatie van het Arcus-college. Door middel van laagdrempelig, informeel en wijkgericht taalaanbod wordt beoogd om meer laaggeletterden beter te bereiken. Het Hoeskamerproject is daar een voorbeeld van.

De pilot “wegwijzer geldzaken” is een preventieve aanpak om schulden te voorkomen, te stabiliseren of te verminderen. Burgers met grote schulden of complexe betalingsproblemen worden overgedragen aan maatschappelijk werk (CMWW). Afhankelijk van de problemen wordt vervolgens Kredietbank Limburg ingeschakeld.

In 2017 was er wederom sprake van daling van het aantal mensen met een bijstandsuitkering (dit i.t.t. de landelijke tendens). Op het einde van het jaar was er zelfs sprake van het laagst aantal bijstandcliënten in 10 jaar! Dit is o.a. het resultaat van een sluitende ketenaanpak. Desondanks zit Brunssum nog steeds ruim boven het Limburgs gemiddelde.

Eind 2017 bedroeg het aantal mensen met een bijstandsuitkering 842 (een jaar eerder 876). Bij ISD BOL werken alle cliënten aan hun re-integratie, hun ontwikkeling en/of participeren op een andere manier. Er wordt nauw samengewerkt met Betere Buren en het WSP (werkgeversservicepunt) Parkstad. Het uitstroomteam bestaat uit medewerkers van ISD BOL, WSP Parkstad en Betere Buren en bemiddelt mensen met een arbeidsbeperking voor de arbeidsmarkt.

De Gemeenschappelijke Regeling WSP is in 2017 voorbereid en treedt per 1 januari 2018 in werking. De verhouding van het aantal cliënten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt is groter geworden. Dit vraagt om een heroverweging met betrekking tot de instrumenten die we inzetten zoals bijvoorbeeld via Betere Buren en ISD-BOL. Dit proces is in 2017 i.s.m. experts en partners gestart. Verschillende pilots hebben geresulteerd in instrumenten die nu structureel ingezet worden. De inzet van wijkconsulenten is daar een voorbeeld van.

Brunssum neemt deel aan de Parkstadbrede aanpak “scholings- en arbeidsperspectief voor jongeren” binnen Parkstad Limburg. Deze aanpak leidt jongeren bij voorkeur terug naar school en anders naar werk. Daarnaast kunnen jongeren (m.n. 16- 17 jarigen) die niet in staat zijn om een startkwalificatie te behalen via de aanpak “Voordeel&Vervolg” zich naar vermogen verder ontwikkelen. Bij deze aanpak worden samen met werkgevers scholings- en werkarrangementen ingericht naar arbeidsmarktrelevante kennis en vaardigheden.

uitvoering banenafpraak Brunssum

Van de groep statushouders van de periode vóór 2013 worden nog vijf personen begeleid bij hun inburgering. Per 1 oktober 2017 is de Wet Inburgering gewijzigd. Statushouders die in Brunssum worden gehuisvest en 18 jaar of ouder zijn, moeten direct de Nederlandse waarden, normen en gebruiken leren kennen. Binnen een jaar moeten statushouders dan ook een participatieverklaring tekenen. In 2017 zijn door het CMWW aan 31 nieuwe burgers workshops gegeven. Op basis van talenten en hobby's begeleidt het CMWW hen en/of introduceert CMWW hen bij plaatselijke verenigingen en bij wijkactiviteiten. Vanuit de sluitende ketenaanpak (bijstandsuitkering) is er een verplichting tot gebruik van IPP (InburgeringsParticipatiePlek) bij Betere Buren. Hier worden ook taal- en verkeerslessen aangeboden.

De (vrijwillige) wijkteams hebben het afgelopen jaar kennis gemaakt met wijkgericht werken in andere gemeenten. Vervolgens hebben ze hun plannen voor de toekomst aan de gemeente gepresenteerd. De ambities passen in het gedachtengoed van samen kracht en burgerparticipatie en binnen het (nu nog concept) masterplan sociaal domein.

Na de zomer van 2017 is het interactieve proces, met burgers, bestuurders, zorgaanbieders, professionals en ambtenaren, gestart om te komen tot een masterplan sociaal domein. In december zijn de eerste resultaten gepresenteerd aan de Raad tijdens een Raadsinformatiebijeenkomst. Dit visiedocument moet richting geven aan de veranderopgave die we hebben in het sociaal domein (zoals oplossen van knelpunten en financiële problemen). In 2018 zal de koers met de betrokken partners bestendigd worden en zullen we tot beleids- en uitvoeringsplannen moeten komen.

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	LISA	2016	419,9	744,0
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	VJ Instituut	2015	1,30	1,24
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	VJ Instituut	2015	9,86	6,74
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking t.o.v. de beroepsbevolking	CBS	2016	62,3	63,2
Achterstandsleerlingen	% 4 t/m 12 jarigen	VJ Instituut	2012	14,76	11,37
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	VJ Instituut	2015	2,03	1,23
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2017	468	386
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	CBS	2015	142	157
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	13,8	12,7
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2016	2,1	1,6
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2016	1,1	0,6
Cliënten met een maatwerkarrangement Wmo	Aantal per 10.000 inwoners	GMSD	2017	1110	910

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Samenkracht en burgerparticipatie

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Samenkracht burgerpart	110.720	134.889	-24.169
Ondersteuning statushouders	99.120	23.290	75.830
Subsidies Seniorenverenigingen	65.686	46.179	19.507
Buurtverenigingen	2.380	2.380	0
Ondersteuning verenigingen	9.209	4.090	5.119
Gemeenschapshuizen	17.524	15.861	1.663
D'r Brikke-Oave	256.084	253.770	2.314
Gemeenschapshuis Klaver 4	3.276	3.276	0
Collectieve voorzieningen WMO-nieuw	180.000	92.256	87.744
Collectieve voorzieningen WMO-oud	400.000	209.126	190.874
Collectieve voorzieningen WMO-AM	37.000	51.913	-14.913
Welzijnswerk CMWW	25.000	25.000	0
Actief in de wijk/CMWW (AM)	1.196.693	1.186.245	10.448
Eigen kracht beweging /CMWW Jeugdbgt	25.000	25.000	0
Eigen kracht beweging /CMWW WMO	330.510	330.510	0
Het Huishouden op Orde	0	30.176	-30.176
Informele Zorg WMO-nw	61.634	62.784	-1.150
Informele Zorg Alg.Midd.	60.090	60.431	-341
Samenkracht en burgerparticipatieWMO	50.000	11.598	38.402
Samenkracht en burgerparticipatieWMO	24.253	8.990	15.263
Gezondheidsbevordering WMO-nieuw	105.000	55.594	49.406
WMO-Beleid WMO-nieuw	65.392	73.774	-8.382
WMO-Beleid WMO-oud	40.000	0	40.000
WMO-Beleid-AM	88.835	86.080	2.755
Bedrijfsvoeringsbudget WMO-nieuw	25.776	17.972	7.804
Bedrijfsvoeringsbudget WMO-oud	20.000	20.035	-35
Innovatie sociaal domein(Alg.res)	125.500	110.209	15.291
Subsidies Jeugdverenigingen	117.839	112.492	5.347
Beleidsontwikkeling Jeugd (AM)	59.106	56.770	2.336
Zorginnovatie (DU jeugd)	162.403	30.226	132.177
Zorginnovatie (AR)	77.000	96.706	-19.706
Toezicht Kinderopvang/PSZ	20.000	24.254	-4.254
Maatschappelijke Zorg	0	11.546	-11.546
<i>lasten</i>	3.861.030	3.273.423	587.607
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Ondersteuning statushouders	99.120	52.140	-46.980
Gemeenschapshuizen	454	0	-454
D'r Brikke-Oave	40.500	7.508	-32.993
Toezicht Kinderopvang/PSZ	0	390	390
<i>baten</i>	140.074	60.038	-80.036
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	507.571

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op het onderdeel Ondersteuning statushouders is 75.000 minder uitgegeven dan begroot.

Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat er minder kosten zijn gemaakt voor gespecialiseerde consultants bij ISD BOL en doordat een aantal deelnemers pas in 2018 zal deelnemen aan het participatieverklaringstraject.

- Op Collectieve voorzieningen WMO-nieuw/-oud/-AM is per saldo 265.000 minder uitgegeven dan begroot.

Vanwege het verder optimaliseren van de bedrijfsvoering bij Betere Buren is in 2017 gebleken dat de bijdrage vanuit de WMO voor de collectieve voorzieningen over de jaren 2016 (gedeeltelijk) en 2017 (volledig) niet nodig was om de kosten te dekken. In de Prorap 2018 zal duidelijk worden of dit wellicht ook een structureel karakter heeft en zal indien dat zo is bijstelling van het budget plaatsvinden.

- Voor Het Huishouden op orde is 30.000 uitgegeven die niet was begroot.

Dit is budgettair neutraal want alle kosten van het Huishouden op orde (o.a. inzet Betere Buren voor de lunches in de wijk, inzet Betere Buren voor mantelzorgers etc.) worden betaald uit de destijds hiervoor ingestelde egalisatiereserve Huishouden op orde.

- Op Samenkracht en burgerparticipatie WMO is in totaal 54.000 minder uitgegeven dan begroot. Het betreft het budget voor de stimuleringsregeling burgerkracht. In 2017 zijn er minder aanvragen ingediend en dus toegekend dan vooraf verwacht. Dit vraagt om een evaluatie, welke in 2018 zal worden uitgevoerd.

- Op Gezondheidsbevordering WMO nieuw is 49.000 minder uitgegeven dan begroot.

De reden hiervoor is dat via de resultaatbestemming 2016 abusievelijk extra budget was toegekend terwijl er voldoende regulier budget was.

- Op WMO-beleid WMO-oud is 40.000 minder uitgegeven dan begroot.

Het betreft budget bestemd voor extern advies met betrekking tot de WMO. In 2017 is dit budget niet aangesproken. Mogelijk wordt dit budget via de Prorap 2018 naar beneden bijgesteld.

- Op het onderdeel Zorginnovatie (DU Jeugd) is 132.000 minder uitgegeven dan begroot.

Dit budget is bestemd voor innovatieve projecten. Het overschot wordt verklaard doordat de garantstelling van 20.000 voor project de Rupsjes (verdeeld over 2017 en 2018) in 2017 niet is ingezet. Daarnaast zouden twee grote projecten (Herontwerp Mondriaan en Transformatieplan GI's) mogelijk ook geboekt worden op 2017. Echter deze zijn op het allerlaatste moment door centrumgemeente Maastricht (in samenspraak met de zorgaanbieders) doorgeschoven naar 2018 en verder.

Ter afhandeling van een toezegging aan de gemeenteraad is in bijlage 3 van dit boekwerk een overzicht van de bestedingen van het innovatiebudget in 2017 opgenomen.

Baten:

- Bij de ondersteuning statushouders is 47.000 minder ontvangen dan begroot.

Dit komt doordat van de 48 in 2017 toegewezen statushouders nog van 26 de subsidie ontvangen moet worden in 2018.

- Van D'r Brikke-Oave is 33.000 minder ontvangen dan begroot,

Ten aanzien van de Brikke Oave is in 2017 aanzienlijk minder aan inkomsten ontvangen dan begroot. Dit wordt deels veroorzaakt door abusievelijk opgevoerde BTW inkomsten (7000 euro), dit wordt in de Prorap 2018 hersteld. Daarnaast speelden knelpunten met betrekking tot het gebouw, o.a. verlichting en klimaatbeheersing, de exploitatie parten en was het zoeken naar een juiste positionering van (theater)aanbod in de markt. Het college heeft daarop besloten de exploitant tegemoet te komen door een deel van de ticket opbrengsten eenmalig kwijt te schelden (26.000). Inmiddels lijkt de Brikke Oave de goede koers te pakken te hebben. In 2018 komt een evaluatie van 2 jaar Brikke Oave naar de raad.

Wijkteams

Taakveld 6.2 Wijkteams			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Wijkteams	6.040	5.947	93
Subsidies diverse wijkteams	32.875	33.670	-795
Wijksteunpunt Brunssum-Noord	12.000	12.000	0
Verbetering Leefbaarheid in de wijk	0	2.733	-2.733
<i>lasten</i>	50.915	54.350	-3.435
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-3.435

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden op dit taakveld.

Inkomensregelingen

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten inkomensregelingen	39.265	4.209	35.056
WWB-inkomensdeel	462.192	607.831	-145.639
Kwijtschelding Belastingen	240.000	246.198	-6.198
Armoedebeleid	16.578.327	16.109.201	469.126
<i>lasten</i>	17.319.784	16.967.438	352.346
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
WWB-inkomensdeel	12.576.403	12.841.956	265.553
Armoedebeleid	170.900	263.564	92.664
<i>baten</i>	12.747.303	13.105.520	358.217
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	710.563

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op WWB-inkomensdeel en op Armoedebeleid is per saldo 324.000 minder uitgegeven dan begroot. De uitstroomresultaten van ISD BOL zijn in 2017 positiever dan geraamd, met name de gerealiseerde uitstroom naar werk is fors hoger. De uitgaven aan bijzondere bijstand zijn hoger uitgevallen dan begroot. Met name de uitgaven voor bewindvoering blijven alsmat stijgen. Tevens is er in 2017 meer gebruik gemaakt van de Collectieve Ziektekostenverzekering en de Individuele Inkomensvoorslag, hetgeen door de gemeente gestimuleerd wordt.

Baten:

- Op WWB-inkomensdeel is 266.000 meer ontvangen dan begroot.

In de loop van 2017 is de bijdrage van het ministerie van SZW verhoogd. Dit is incidenteel.
 - Op Armoedebeleid is 93.000 meer ontvangen dan begroot.
 Er zijn meer afbetalingen van leningen en voorschotten door cliënten geweest dan verwacht.

Begeleide participatie

Taakveld 6.4 Begeleide participatie			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Sal.lasten Soc.werkvoorziening	11.662.996	11.820.394	-157.398
Begeleide participatie	1.781.430	1.785.150	-3.720
Uitvoering Banenafpraak	150.000	28.478	121.522
<i>lasten</i>	13.594.426	13.634.022	-39.596
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-39.596

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op Salarislasten Sociale werkvoorziening is 158.000 meer uitgegeven dan begroot.

Dit betreft de bijdrage aan de Sociale werkvoorziening door de gemeente Brunssum. Daarom wordt dit hier wel toegelicht en niet in de paragraaf bedrijfsvoering. Dat komt omdat dit geen salaris is van eigen personeel. Het tekort van 158.000 is voor 2017 incidenteel gedekt en heeft daarom geen invloed op het rekeningresultaat. Het tekort is voor 2018 e.v. wel structureel en wordt meegenomen in de programmarapportage 2018. De verklaring voor de afwijking is:

a. dat de extra gevraagde bijdrage uit de 2e begrotingswijziging 2017 van WOZL (circa 120.000) niet eerder verwerkt kon worden in onze eigen begroting.

b. dat de bijdrage aan het Werkgeversservicepunt Parkstad (WSP) niet volledig begroot was (circa 40.000). Het WSP is in 2017 tijdelijk ingericht als BV en deels gefinancierd met ESF gelden. Dit budget is, in afwachting van de definitieve governance structuur (al dan niet integratie met WOZL) én mogelijk resterend budget van de 2e ESF tranche, tot nu toe niet opgenomen in de begroting.

- Voor de Uitvoering Banenafpraak is er 122.000 minder uitgegeven dan begroot.

Door de raad is structureel budget beschikbaar gesteld voor invulling van de banenafspraken bij de gemeente Brunssum. Er is ruimte om minimaal 9 vacatures in dit kader in te vullen. In 2017 is direct gestart met het proces van "jobcarving" zodat reguliere vacatures geschikt konden worden gemaakt voor de doelgroep met een grotere afstand tot werk. Vervolgens heeft het wervings- en selectieproces geleid tot invulling van de eerste 5 banen. De eerste nieuwe medewerkers stroomden vanaf juni in. In 2017 is daarom niet het volledige budget gebruikt dat op jaarbasis beschikbaar is. Brunssum is een van de eerste gemeenten in Parkstad die invulling geeft aan deze Banenafspraken.

Arbeidsparticipatie

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Arbeidsparticipatie	39.265	2.725	36.540
Begeleide participatie	0	1.950	-1.950
Inburgering	2.000	986	1.015
Betere Buren Brunssum BV	490.000,00	490.000	0
<i>lasten</i>	531.265	495.660	35.605
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Inburgering	12.000	8.475	-3.525
<i>baten</i>	12.000	8.475	-3.525
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	32.079

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden in dit taakveld.

Maatwerkvoorzieningen WMO

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Maatwerk WMO	505.458	529.399	-23.941
Wonen en Vervoer WMO (AM)	550.744	613.295	-62.551
Gehandicaptenparkeerkaart	13.569	15.179	-1.610
Doelgroepenvervoer(AM)	540.678,00	667.288	-126.610
<i>lasten</i>	1.610.449	1.825.160	-214.711
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Gehandicaptenparkeerkaart	13.148	14.710	1.562
Doelgroepenvervoer(AM)	0	87.261	87.261
<i>baten</i>	13.148	101.971	88.823
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-125.888

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op Wonen en Vervoer WMO is 63.000 meer uitgegeven dan begroot.

Dit komt doordat er meer woningaanpassingen hebben plaatsgevonden, omdat mensen langer thuis wonen en er vaker sprake is van complexe situaties. De verwachting is dat de trend zich voort zal zetten de komende jaren, maar het is nog te vroeg om deze tekorten als structureel aan te merken.

- Op Doelgroepenvervoer is 127.000 meer uitgegeven dan begroot. Dit komt doordat er meer ritten zijn uitgevoerd dan begroot als gevolg van een betere dienstverlening van Omnibuzz. Meer ritten betekent ook meer inkomsten, namelijk 87.000 meer dan begroot. Per saldo dus een extra kostenpost van 40.000. De begroting van Omnibuzz komt in juni de raad. Dan wordt duidelijk of het tekort

structureel zal zijn.

Baten:

- Op Doelgroepenvervoer is 87.000 meer ontvangen dan begroot.

Zie hierboven bij de Lasten wat de verklaring daarvoor is.

Maatwerkdienstverlening 18+

Taakveld 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Sal.lasten Maatwerk 18plus	944.959	866.175	78.784
Hulp bij huishouden WMO-oud	2.930.000	2.726.824	203.176
Begeleiding WMO-nieuw	3.741.779	3.435.303	306.476
Tegemoetkoming chronisch zieken/geh.	290.000	238.791	51.209
Schuldhelpverlening	193.184,00	242.762	-49.578
<i>lasten</i>	8.099.922	7.509.855	590.067
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Hulp bij huishouden WMO-oud	0	17.253	17.253
Eigen bijdrage WMO-oud	624.000	494.104	-129.896
<i>baten</i>	624.000	511.357	-112.643
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	477.424

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Voor Hulp bij huishouden WMO-oud en Begeleiding WMO nieuw is in totaal 510.000 (203.000 + 307.000) minder uitgegeven dan begroot.

Dit heeft de volgende oorzaken:

a. bij de hulp bij het huishouden en begeleiding is een groot aantal cliënten van de WMO overgegaan naar de WLZ en komen als gevolg daarvan niet meer voor rekening van de gemeente.

b. De verwachte kostenstijging bij Hulp bij huishouden lijkt zich niet voor te doen.

c. zoals beoogd hebben veel PGB-clieñten met begeleiding gekozen voor zorg in natura in plaats van het PGB. Met zorgaanbieders hebben wij t.a.v. het leveren van zorg in natura voor begeleiding vaste afspraken over de financiering, die niet gekoppeld zijn aan het aantal cliënten.

In 2018 zal duidelijk worden of deze ontwikkelingen zich voort gaan zetten. Ondanks het feit dat we rekening moeten houden met een aantal andere ontwikkelingen op dit onderdeel, zoals de nieuwe aanbesteding Hulp bij het huishouden (hogere tarieven, hogere verzilvering) en het nieuwe indicatiebeleid voor Hbh, schatten we op voorhand in dat er structureel geld vrij kan vallen. Voor Hulp bij huishouden WMO-oud kan structureel een bedrag van 200.000 vrij vallen. Bij Begeleiding WMO-nieuw een bedrag van structureel 75.000.

Dit zal worden verwerkt in de Prorap 2018 en de begroting 2019.

- Op Tegemoetkoming chronisch zieken/geh. is 51.000 minder uitgegeven dan begroot.

Van de regeling is ondanks de uitgebreidere bekendmaking minder gebruik gemaakt dan verwacht. Over het bereik met deze regeling vindt nog overleg plaats met de SMO-raad.

- Voor Schuldhelpverlening is 50.000 meer uitgegeven dan begroot.

Dit komt doordat de bijdrage aan de Kredietbank Limburg hoger is dan verwacht. Hetgeen komt door een grotere afname van de afgesproken diensten en producten. De bijdrage op maatwerkproducten en na-facturatie wordt vaak door een rechter opgedragen en is daarom niet te voorzien of te beïnvloeden.

Baten:

- Op Hulp bij Huishouden WMO-oud en Eigen bijdrage WMO oud is er per saldo 113.000 minder ontvangen dan begroot.

Als de uitgaven lager zijn (zie onder Lasten) zijn er ook lagere opbrengsten van eigen bijdragen. Dit heeft te maken met het lagere aantal WMO-cliënten en gewijzigde regelgeving.

Maatwerkdienstverlening 18-

Taakveld 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Sal.lasten Maatwerk 18 min	314.743	339.776	-25.033
PGB Jeugd (DU Jeugd)	200.000	194.313	5.687
Ambulante jeugdhulp (DU jeugd)	5.158.366	4.724.561	433.805
Specialistische jeugdhulp (DU jeugd)	1.400.000	1.784.391	-384.391
Jeugdzorg plus (DU jeugd)	644.796	526.419	118.377
Integrale vroeghulp (Alg.Midd)	52.000,00	47.168	4.832
<i>lasten</i>	7.769.905	7.616.628	153.277
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	153.277

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Aan Ambulante jeugdhulp is 434.000 minder uitgegeven dan begroot.

In 2016 hebben wij de Ambulante jeugdhulp (incl. financiële afwikkeling) zelf aanbesteed en op 1 januari 2017 is de nieuwe werkwijze ingegaan. Vanaf de tweede helft zien we een voorzichtige daling van de kosten. Mogelijk is dit het gevolg van de nieuwe aanpak. In verband met het ontbreken van vergelijksmateriaal is het nu echter nog moeilijk aan te geven of deze lijn zich de komende tijd voortzet en de daling dus structureel wordt.

- Voor Specialistische jeugdhulp en Jeugdzorg plus is per saldo 266.000 (-384.000 + 118.000) meer uitgegeven dan begroot.

Het betreft hier zorg die door de centrumgemeente Maastricht wordt ingekocht en financieel afgehandeld. De oorzaak van de hogere uitgaven hiervan is een groter aantal klanten dat een beroep heeft gedaan op deze vorm van jeugdhulp. Sinds 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van Jeugdhulp. Deze overdracht van taken vanuit hogere overheden naar gemeenten zijn gepaard gegaan met grote bezuinigingen en hieruit voortvloeiende tekorten. Het is helaas nog niet mogelijk een trend af te lezen (wegens ontbreken van cijfers gedurende een langere periode), maar de verwachting is dat de tekorten de komende jaren nog zullen blijven aanhouden. Daarom is deze toename van 266.000 structureel.

Geëscaleerde zorg 18+

Taakveld 6.81 Geëscaleerde zorg 18+			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Maatschappelijke Zorg	27.057	11.721	15.336
Veilig thuis (DU-jeugd)	61.000	61.000	0
Veilig thuis (Alg.Midd)	103.920	103.084	836
<i>lasten</i>	191.977	175.805	16.172
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	16.172

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Voor Maatschappelijke Zorg / Veilig thuis is in 2017 16.000 minder uitgegeven dan begroot. Afgelopen jaar is door de nieuwe taken voor Veilig Thuis, waaronder de verschuiving van de politiemeldingen van het Veiligheidshuis naar Veilig Thuis, incidenteel extra geld beschikbaar gesteld. De wachtlijsten zijn nu weggewerkt en het uitvoeren van de nieuwe taken loopt voorspoedig. Dat er minder is uitgegeven dan begroot betekent dat het extra geld inderdaad alleen incidenteel nodig was.

Geëscaleerde zorg 18-

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Jeugdbescherming	769.000	779.586	-10.586
<i>lasten</i>	769.000	779.586	-10.586
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-10.586

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden op dit taakveld.

2.3 Volksgezondheid

Op grond van de Wet publieke gezondheid (Wpg) stelt de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport elke vier jaar een landelijke nota gezondheidsbeleid en een landelijk programma voor uitvoering van onderzoek vast. Deze speerpunten worden meegenomen bij het opstellen van regionaal beleid (op Zuid-Limburgse schaal) en vertaald naar lokaal beleid. De speerpunten worden bepaald op basis van cijfers in de nota Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) (gebaseerd op de gezondheidsmonitor GGD ZL en Jongeren monitor GGD ZL) In deze monitors worden burgers bevraagd op gezondheidgerelateerde onderwerpen.

Gezondheid gaat tegenwoordig veel meer om het vermogen je aan te passen aan de uitdagingen van het leven en zelf de regie te voeren op je leven. Gezondheid wordt steeds meer gezien in termen als veerkracht, functioneren en participatie, dan in termen van somatische en psychische aard. De huidige aanpak richt zich daarom op ondersteunen en bevorderen van de regie van burgers. Een gezonde leefstijl en leefomgeving zijn van belang voor het ervaren van een goede gezondheid.

Ook het cluster Volksgezondheid is nauw verbonden met het Sociaal Domein, waar het uitgangspunt is dat iedereen naar vermogen participeert in de samenleving. Een van de speerpunten is dan ook de verbinding te blijven maken met de beleidsterreinen die aan het cluster Sociaal Domein verbonden zijn en in te zetten op preventie waardoor escalatie en duurdere zorg of ondersteuning voorkomen wordt.

Ontwikkelingen en Resultaten

Het regionale gezondheidsbeleid, jeugdgezondheidszorg, Brunssum als JOGG-gemeente en Burgernoodhulp komen in deze paragraaf aan de orde.

Meander en GGZ ZL (4-18 jarigen) zijn verbonden partijen die taken voor de gemeente Brunssum uitvoeren zoals:

- Volgen en bevorderen van een gezonde lichamelijke en psychosociale ontwikkeling van kinderen;
- Vroegtijdig opsporen van gezondheidsrisico's en afwijkingen;
- Vaccineren om infectieziekten te voorkomen;
- Geven van voorlichting en advies over andere voeding, veiligheid en opvoeding;
- Verzorgen van cursussen en themabijeenkomsten;
- Voorlichting van adolescenten m.n. over seksualiteit, voorbehoedsmiddelen, soa, en gevolgen alcoholgebruik.

In de beleidsperiode 2016-2019 richten de GGD, de gemeenten en regionale partners zich op het realiseren van een trendbreuk in de gezondheid en participatie van Zuid-Limburg. Het regionale gezondheidsbeleid kent drie programmalijnen: gezonde jeugd, gezonde wijk en kwetsbare burgers. De GGD heeft hierin het voortouw genomen door een regionale werkgroep in te stellen die een activiteitenplan heeft opgesteld dat in 2018 verder zal worden uitgerold. Daarna wordt het lokale gezondheidsprogramma opgesteld.

Brunssum vindt het belangrijk dat kinderen gezond kunnen opgroeien. Goede jeugdgezondheidszorg en de activiteiten als JOGG-gemeente (Jongeren Op Gezond Gewicht) worden dan ook voortgezet, Het JOGG-programma is verlengd voor een periode van 3 jaar. Daarnaast zijn de eerste gesprekken gevoerd om ook voor de kinderopvang een project deskundigheidsbevordering voor de pedagogisch medewerkers op te zetten. Dit zou betekenen dat we net als bij de peuteropvang de pedagogisch medewerkers gaan opleiden tot het kunnen geven van kwalitatief goede beweegactiviteiten in de beweegzaal, op het schoolplein en tijdens de dagelijkse activiteiten.

Het aantal burgerhulpverleners dat zich aanmeldt voor het oproepnetwerk Burgernoodhulp groeit nog steeds. Gestart in 2010 met 53 zijn er inmiddels 227 burgerhulpverleners. Dit is 0,8 % van de inwoners. Uit de jaarlijkse evaluatie blijkt dat er bij elke oproep voldoende hulpverleners kunnen worden bereikt (30 per keer). Gestreefd wordt echter naar een percentage van $\geq 1\%$. Het aantal beschikbare AED's is voldoende.

Indicatoren	Realisatie 2014/2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Ervaren gezondheid (% goed/zeer goed)*	62,5% Brunssum 68,0% NL	Stabilisatie of daling			
Levensverwachting*	79,2 Brunssum 81,3 jaar NL				
% mensen met (ernstig) overgewicht* **	58,1% Brunssum 48,9% NL				

* www.Waarstaatjegemeente.nl

** De reden dat deze indicator anders is geformuleerd dan in de begroting is dat de meest actuele cijfers slechts betrekking hebben op de volwassen bevolking

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Volksgezondheid

Taakveld 7.1 Volksgezondheid			
	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Producten			
Salarislasten Volksgezondheid	27.958	22.883	5.075
Preventieve en Curatieve Gez.Zorg	480.588	481.874	-1.286
Burgernoodhulp / AED	9.615	10.823	-1.208
Gezondheidsbeleid / Account Meander	334.185	329.048	5.137
Digitaal dossier JGZ	12.572	12.572	0
<i>lasten</i>	864.918	857.199	7.719
Producten			
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	7.719

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden toe te lichten op dit taakveld.

Programma 3 Brunssum, een levendige stad!

Visie

Brunssum is de groenste stad (in de regio), waar mensen van alle leeftijden en alle bevolkingsgroepen graag wonen, werken en recreëren. De woonomgeving heeft een positieve, schone uitstraling, zodat men zich er prettig en veilig voelt. De leefomgeving blijft, ondanks de demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, voor de bewoners aantrekkelijk.

Een goede bereikbaarheid van woningen en voorzieningen evenals de gezondheid en veiligheid van bewoners zijn van belang voor de leefbaarheid. Externe veiligheidsrisico's worden beperkt.

Binnen Parkstad liggen grote kansen en uitdagingen op het gebied van natuur, toerisme en recreatie. Een goede ontsluiting maakt toeristische attracties in Parkstad als geheel (waaronder onze Oostflank) beter bereikbaar voor bezoekers uit binnen- en buitenland.

Lucht en bodem dienen van een zodanige kwaliteit te zijn dat de gezondheid van mensen die in Brunssum wonen, werken en verblijven niet wordt aangetast. Geluid en omgevingslawaai blijven binnen aanvaardbare grenzen. Dat geldt eveneens voor blootstelling aan onaanvaardbare externe veiligheidsrisico's van vervoer, opslag en verwerken van gevaarlijke stoffen.

Brunssum is in 2040 energieneutraal. Dit bereiken we door ons energiegebruik tot 2040 met een derde terug te dringen en de resterende twee derden met hernieuwbare bronnen op te wekken.

Programma 3 omvat de volgende beleidsclusters:

1. Verkeer, vervoer en waterstaat
2. Sport, cultuur en recreatie
3. Milieu

3.1. Verkeer, vervoer en waterstaat

Verkeersstructuur

De aanleg van de Buitenring vordert volgens planning. In 2017 lag het zwaartepunt van de werkzaamheden op de Oostflank en de aansluiting op de N299.

Met de openstelling voor verkeer van het traject tussen Avantis en Brunssum en tussen de N276 en N274 zijn aanmerkelijke delen van de Buitenring gedurende 2017 in bedrijf genomen. Behoudens de Rimbürgerweg behoren daarmee ook de tijdelijke verkeersomleidingen aan de oostzijde van Parkstad tot het verleden.

De werkzaamheden aan de Buitenring concentreerden zich in 2017 op de Oostflank van Brunssum en het wegvak tussen Hoensbroek en Nuth. In de loop van 2018 wordt openstelling van het wegvak over de Oostflank van Brunssum verwacht. Naar verwachting zal in het najaar 2018 de gehele Buitenring door het verkeer gebruikt kunnen worden. De aansluiting in Nuth wordt dan "in het verkeer" afgebouwd. In 2019 zal ook dit onderdeel afgerond kunnen worden.

De inspanningen hebben, naast het regulier overleg, gelegen op de planvorming voor lokale wegen die bij de Buitenring betrokken zijn. Het accent lag daarbij op de wegenstructuur bedrijventerrein Hendrik en Rimbürgerweg. Met het oog op de voltooiing van de Buitenring zijn voorbereidingen getroffen voor het vastleggen van beheersafspraken voor het gehele tracé, waarmee tevens de basis is gelegd voor een later uit te voeren correctie van de eigendomsgrenzen. Het basisprincipe is, dat de Buitenring met bijbehorende voorzieningen tot het beheer en eigendom van de provincie behoort en alle bij het project betrokken lokale wegen weer in beheer en eigendom van de gemeente worden gebracht.

De provincie werkt aan een z.g. veegplan PIP, waarmee in de praktijk ontstane onvolkomenheden in de bestemmingsgrenzen worden gecorrigeerd.

Adequate infrastructuur

In 2017 is het MIP voor de periode 2018-2022 vastgesteld. In 2017 is nog gewerkt op basis van het oude MIP en is in dit kader de Muziekboulevard nagenoeg gereed gekomen. Omdat belangrijke verkeersomleidingen gedurende de aanleg van de Buitenring door Brunssum liepen, zijn in het kader van het MIP geen werkzaamheden aan het hoofdwegenstelsel uitgevoerd m.u.v. het renoveren van het gedeelte van de Ganzepool tussen de T-splitsing met de Boschstraat en de nieuwe, verlegde Ganzepool. Ook de T-splitsing zelf is gerenoveerd. Na de openstelling van de Buitenring kan het

wegenbeheer zich ook weer richten op de lokale hoofdwegenstructuur. Het nieuwe MIP voorziet hierin.

Openbaar vervoer

De overgang van het openbaar vervoer naar Arriva is zonder noemenswaardige problemen verlopen. Het eerste jaar is door het vervoersbedrijf gebruikt om op basis van praktijkervaring verbeteringen aan te brengen in de dienstregeling. Daarin zijn ook wensen van de gemeenten betrokken. Voor Brunssum heeft dit geresulteerd in een ‘businglijn’, waarbij de Trichterweg weer in het lijnennetwerk is betrokken. Met deze busringlijn is ook de bediening van het Zorgplein verbeterd.

Verkeersveiligheid

Op het gebied van verkeerseducatie wordt in Parkstadverband samengewerkt met Veilig Verkeer Nederland en zijn in Brunssum weer een aantal verkeersveiligheidsacties uitgevoerd, zoals Veilige Schoolomgeving (pilot in Treebeek), Op de fiets even niets, Verkeersquiz, verkeerseducatie-dagen, VVN posteracties, fietsverlichtingsactie, verkeersexamens, opleiding en verzekering verkeersbrigadiers. Bij gebrek aan inschrijvingen is de seniorentraining in 2017 niet doorgedaan en is doorgeschoven naar 2018. Verkeersveiligheidsacties worden voor 50% door de Provincie gesubsidieerd.

Parkeren

In de ruimtelijke plannen houden wij consequent rekening met de parkeerbehoefte. De parkeerdruk wordt gemonitord.

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Ziekenhuisopname na verkeersongeval met een motorvoertuig	%	VNG	2014 2015	6 5	6 8
Overige vervoersongevallen met een gewonde fietser	%	VNG	2014 2015	5 onbekend	8 onbekend

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Verkeer en vervoer

Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Verkeer en vervoer	604.177	621.432	-17.255
MIP-wegen	965.391	978.201	-12.810
Onderhoud Wegen	739.088	838.445	-99.357
Overige Kosten wegen	66.873	71.403	-4.530
Opritten	1.839	862	977
Onkruidbestrijding verhardingen	172.119	164.302	7.817
Straatreiniging / Bladreiniging	422.989	425.569	-2.580
Hondenpoepbestrijding	51.005	51.678	-673
Gladheidsbestrijding	137.611	119.758	17.853
Onderhoud Straatmeubilair	38.819	47.736	-8.917
Verkeersborden/Wegmarkeringen	34.949	44.342	-9.393
Verkeerszuilen/Verkeerslichten	111.302	94.264	17.038
Kapitaallasten Straatverlichting	215.373	175.309	40.064
Openbare Straatverlichting MIP-OR	425.469	419.798	5.671
Verkeerscoördinatie	71.225	60.945	10.280
<i>lasten</i>	4.058.229	4.114.043	-55.814
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
MIP-wegen	31.911	0	-31.911
Onderhoud Wegen	9.348	25.468	16.120
Overige Kosten wegen	78.416	88.674	10.258
Opritten	9.525	3.236	-6.289
Onderhoud Straatmeubilair	22.000	22.000	0
Verkeersborden/Wegmarkeringen	5.224	7.250	2.026
Openbare Straatverlichting MIP-OR	0	466	466
Verkeerscoördinatie	18.350	11.263	-7.087
<i>baten</i>	174.774	158.356	-16.418
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-72.232

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op Onderhoud Wegen is 99.000 meer uitgegeven dan begroot.

Buiten het reguliere onderhoud wegen is ook een gedeelte Ganzepool gerenoveerd. Dit heeft geleid tot meerkosten ter hoogte van ca. €100.000,- Deze zijn onttrokken aan de reserve MIP-wegen (onderhoud).

- Aan Kapitaallasten straatverlichting is 40.000 minder uitgegeven dan begroot.

Omdat binnenkort de Buitenring geopend wordt zijn enkele vervangingen doorgeschoven. Het betreft ANWB-bewegwijzering en het voetgangersverkeerslicht aan de Maastrichterstraat.

Baten:

- Voor MIP-wegen is 32.000 minder ontvangen dan begroot.

BDU subsidie is komen te vervallen, daarom zijn de inkomsten niet gerealiseerd.

- Voor Onderhoud wegen is 16.000 meer ontvangen dan begroot.

Dit komt doordat over het boekjaar 2017 beduidend meer aanvragen voor graafwerkzaamheden nutsbedrijven zijn ontvangen dan geraamd.

Parkeren

Taakveld 2.2 Parkeren			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Kapitaallst overige kosten Parkeren	37.178	37.178	0
Fietsenstalling Centrum Brunssum	0	477	-477
<i>lasten</i>	37.178	37.655	-477
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-477

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden op dit taakveld.

3.2 Sport, cultuur en recreatie

Sportbeleid en –activering

In het kader van JOGG/Sportstimulering is het project “Brunssum in actie” ook in 2017 doorgelopen met als doel kinderen op de basisschool en de peuteropvang een actieve en gezonde leefstijl aan te leren. Uitwerking vindt plaats via verschillende programma’s, zoals JOGG, Slim in actie, skills 4life, Gezond in actie, Kleuters in actie, KidsXtra.

Het JOGG-programma is door het college verlengd voor een periode van 3 jaar waarmee we dit aanbod in ieder geval voor de komende jaren hebben geborgd.

Sportaccommodaties

De ontwikkeling van de nota Integraal Accommodatiebeleid is getemporeerd. Daarmee is ook tijd genomen voor een verdere aanscherping van de nota, waarvan het eindproduct aanvang 2018 nagenoeg gereed is. Behandeling van de beleidsnota kan dan medio 2018 plaatsvinden

Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

a. De nota Evenementenbeleid is gesplitst in een beleidsonderdeel (wat willen we met evenementen, incl. de financiële consequenties) en een toetskader dat gebaseerd is op normen en wettelijke eisen. Het beleidsonderdeel is eind 2017 door de Raad vastgesteld en voor de uitvoering zijn financiële middelen beschikbaar gesteld.

De ontwikkeling van de beleidsnota is een interactief proces geweest, waarbij bewoners, organisaties en andere belanghebbenden betrokken zijn. Dit interactief proces heeft met name betrekking op dit Toetskader. Wij hebben de ruimte genomen de resultaten met alle belanghebbenden terug te koppelen, hetgeen nog tot aanscherping heeft geleid. Het Toetskader geeft algemene- en locatiespecifieke “spelregels” (m.n. geluid en natuur). Aanvang 2018 zal ook dit onderdeel van het Evenementenbeleid aan de Raad ter vaststelling worden aangeboden.

b. Het evenementenaanbod op het Lindeplein ontwikkelt zich gestaag. Genoemd kunnen worden Koning Carnaval, Dag van de Veiligheid, Kerst vier je samen. Hoogtepunt in 2017 was het 50-jarig bestaansfeest van het NAVO-hoofdkwartier in Brunssum, waarbij tal van activiteiten op het Lindeplein, Vijverpark en Brikke Oave tezamen zorgden voor een geweldige dag voor de Brunssumse bevolking. De verwachting is dat het evenementenaanbod op het Lindeplein in 2018 nog verder zal groeien en de kwaliteit van evenementen in zijn algemeenheid zal toenemen door adequate coördinatie op het gebied van evenementen

In 2017 hebben wij ook weer de programmering van het Openluchttheater verzorgd. Een aantal optredens zijn daarbij door weersomstandigheden verplaatst naar de Brikke Oave.

c. Wij hebben ingestoken op een evaluatie van de huidige Nota Cultuur uit 2009 en indien nodig het cultuurbeleid (fysieke en immateriële culturele erfgoed m.u.v. archeologie) bijgesteld.

Het proces is enigszins vertraagd vanwege personele- en bestuurlijke wisselingen. Bij de interactieve evaluatie van de cultuurnota zijn organisaties en verenigingen betrokken om zodoende tot een gedragen evaluatie te komen, waarin cultuureducatie met name op het gebied van muziek (muziekverenigingen, muziekschool) een belangrijke rol speelt voor onze inwoners.

d. Ook in 2017 is het professioneel muziekonderwijs gesubsidieerd. Dit wordt verzorgd door de Stichting SMK. Wij blijven in overleg met SMK zoeken naar mogelijkheden om binnen de afgenomen financiële kaders een kwalitatief goed muziekonderwijs te blijven bieden.

Ingestoken wordt op meer samenwerking van verschillende maatschappelijke organisaties en verenigingen om zodoende het muziekonderwijs nog meer in te bedden in het Brunssumse sociaal- en culturele leven.

Het project "Kinderen doen mee", waarin kinderen uit minimagezinnen gedurende vier jaar muziek- of dansles bij SMK kunnen volgen wordt conform raadsbesluit gecontinueerd. Financiering vindt plaats via de z.g. Kleinsmagelden.

Ook het project "Klinkend Perspectief" wordt voortgezet. De middelen zijn structureel onderdeel van de subsidie SMK.

Bibliotheek

In 2017 heeft de bibliotheek, naast de reguliere subsidie, een incidentele subsidie van de gemeente ontvangen voor de her-audit en transformatie van de bibliotheek.

De transformatie draagt er aan bij dat de SOBB in staat is om het bibliotheekwerk in de gemeente Brunssum te exploiteren binnen de door de raad vastgestelde financiële kaders en met een vernieuwende aanpak in het brede sociale domein. Het bestuur van de bibliotheek heeft hiertoe een plan van aanpak opgesteld in 2017. In dit plan van aanpak zijn maatregelen opgenomen die moeten leiden tot het genereren van meer eigen inkomsten en het bezuinigen op uitgaven. Dit wil de bibliotheek realiseren door als organisatie te veranderen en een betere invulling te geven aan de nieuwe functies van een moderne bibliotheek.

Begin 2014 heeft de bibliotheek het kwaliteitscertificaat van de Stichting Certificering Openbare Bibliotheken ontvangen, geldig tot 2019. In 2017 heeft een herbeoordeling plaatsgevonden op basis waarvan gewerkt kan worden aan her-certificering.

Met het huidige subsidieniveau wordt er een bedrag van € 11,32 per inwoner aan subsidie verstrekt. Dat is het laagste niveau in de regio.

Cultureel erfgoed/ archeologie

De ontwikkeling van de Nota Archeologie voor de regio Parkstad (o.l.v. Regioarcheologie) is wegens omstandigheden vertraagd. Wel is in 2017 nog een concept-plan opgesteld dat lokaal nog door vertaald moet worden.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

a. Een verkennend onderzoek naar de ruimtelijke invulling van de rand Brunssummerheide heeft geresulteerd in een globale inrichtingsvisie voor het groengebied langs de Rembrandtstraat. Dit zal als IBA-project nader uitgewerkt worden. Met de afronding van de Buitenring (tunnel Rimbürgerweg), het verwijderen van functieloos asfalt Nieuwenhagenerweg alsmede de afronding van het project Rode Beek fase2 kan een eerste invulling van deze visie gerealiseerd worden.

In samenwerking met de gemeente Onderbanken is in 2017 een aanvang gemaakt met de aanleg van een fietsverbinding tussen de kern Schinveld en het Schutterspark. Begin 2018 zal de route gereed zijn. Daarmee haakt het Schutterspark en Brunssummerheide aan op de toeristische routestructuur van Sittard/Duitse grensstreek.

Ook is samen met Onderbanken gewerkt aan planvorming voor een fietsverbinding tussen Schinveld en het Clemensdomein (als onderdeel van de Beekdaalenroute). Uitvoering is voorzien in 2018. Met de gemeenten Heerlen en Nuth is voorts gewerkt aan verdere planvorming voor de Mijnspoor-fietsroute en in IBA-verband is daar voorts de Leisurelane aan toegevoegd. Deels volgen Mijnspoor en Leisurelane hetzelfde tracé. In de uitvoering wordt eerst gefocust op de aanleg van de Mijnspoorroute, rekening houdend met inrichtingseisen voor de Leisurelane. Voor de uitvoering van een eerste fase van Mijnspoor/Leisurelane heeft de Raad voor 2018 € 300.000,- beschikbaar gesteld.

b. Via de resultaatsbestemming heeft de Raad € 400.000,- beschikbaar gesteld voor de realisatie van een brug over de Buitenring ter hoogte van het Amstenraderveld. Door de provincie is een zelfde

bedrag beschikbaar gesteld. Provincie en gemeente werken nu samen aan een technische uitwerking binnen de budgettaire kaders. Ook dienen nog bouwtechnische procedures doorlopen te worden. Beoogd werd om de brug in 2018 te realiseren, echter gezien de stagnatie in de ontwerpfase lijkt dat niet haalbaar en wordt de brug naar verwachting pas in 2019 opgeleverd. Daarmee wordt het buitengebied dan weer maximaal ontsloten voor de aanliggende wijken.

c. Het groenbeheer is ook in 2017 uitgevoerd op basis van het Groenbeheersplan. Via de in 2017 vastgestelde MIP OR 2018-2021 zijn het kwaliteitsniveau en de financiële kaders geactualiseerd waarbinnen het Groenbeheer ingaande 2018 uitgevoerd zal worden onder voorbehoud volledige goedkeuring door de Raad.

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Niet sporters	%	RIVM	2014	54,9	52,2
			2015	51	56,7

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Sportbeleid en activering

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering			
	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Producten			
Salarislst Sportbeleid en activering	157.293	153.122	4.171
Sportsubsidies(incl. Kapitaallasten)	167.066	181.535	-14.469
Brunssum Beweegt	145.420	113.725	31.695
<i>lasten</i>	469.779	448.382	21.397
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Brunssum Beweegt	57.000	63.540	6.540
<i>baten</i>	57.000	63.540	6.540
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	27.938

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Voor Brunssum beweegt is per saldo 38.000 (32.000 lasten en 6.000 baten) minder uitgegeven dan begroot. Dit bedrag is, conform eerder gemaakte afspraak met de raad, gestort in de reserve Brunssum beweegt. De uitgaven voor Brunssum beweegt fluctueren jaarlijks. Het afgelopen jaar vielen enkele activiteiten binnen de JOGG-aanpak goedkoper uit. Bijvoorbeeld minder materiaalkosten voor het project Drink Water.

Sportaccommodaties

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Totaal lasten sportaccommodaties	2.455.954	2.408.488	47.466
<i>lasten</i>	2.455.954	2.408.488	47.466
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Totaal baten sportaccommodaties	640.592	609.441	-31.151
<i>baten</i>	640.592	609.441	-31.151
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	16.315

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Voor de lasten sportaccommodaties is per saldo 47.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit komt doordat de aanschaf van toestellen op het skatepark Brunssum goedkoper uitviel.

Baten:

- De totale baten sportaccommodaties zijn 31.000 lager dan begroot.

Belangrijkste oorzaak: de inkomsten sporthal Brunnahal zijn onterecht geraamd (20.000), omdat de exploitatie al geruime tijd is beëindigd.

Cultuurpresentatie, -productie en -participatie

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, -productie en -participatie			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Cultuurpresentatie	76.971	82.405	-5.434
Muziek Onderwijs	327.966	316.787	11.179
Amateuristische Kunstbeoefening	173.572	164.232	9.340
Culturele Evenementen	52.383	47.660	4.723
<i>lasten</i>	630.892	611.085	19.807
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Amateuristische Kunstbeoefening	2.146	2.020	-126
<i>baten</i>	2.146	2.020	-126
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	19.681

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden op dit taakveld.

Musea

Taakveld 5.4 Musea			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Monumentenzorg	4.320	0	4.320
<i>lasten</i>	4.320	0	4.320
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	4.320

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Media

Taakveld 5.6 Media			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Media	5.380	6.813	-1.433
Openbare Bibliotheek	457.812	457.907	-95
<i>lasten</i>	463.192	464.720	-1.528
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-1.528

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden over dit taakveld te melden.

Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Taakveld 5.7 Openbaar groen en en (openlucht) recreatie			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Speeltuingerbouw Klaver 4	3.030	5.294	-2.264
Pand Klaver 4	0	42.766	-42.766
Salarislst Openbaar Groen recreatie	788.874,00	734.158	54.716
Kermissen	44.385,00	43.886	499
Volksfeesten	91.827,00	108.832	-17.005
Diverse Evenementen Algemeen	67.018,00	178.879	-111.861
Evenementenbeleid	20.000,00	2.583	17.417
Groen- toerisme en recr.beleid	67.325,00	68.666	-1.341
Verkoop groenstroken	0,00	763	-763
Speeltuinen	58.436,00	58.791	-355
Openbare Speelplekken	26.233,00	15.425	10.808
Speeltuin Buschkesberg	3.505,00	1.184	2.321
Speeltuin Treebeek	6.646,00	6.666	-20
Schutterspark Algemeen	99.223,00	137.411	-38.188
Schutterspark Kinderboerderij	7.850,00	10.442	-2.592
Schuttershüske	3.025,00	1.064	1.961
Exploitatie pompgebouwen	42.100,00	39.669	2.431
Groencoördinatie	28.524,00	42.049	-13.525
Bosbeheer	46.372,00	88.184	-41.812
Plantsoenen / Bomenbestand	852.420,00	832.220	20.200
Directe kapitaallasten etc. plantsoenen	49.516,00	34.801	14.715
Fontein Vijverpark	7.725,00	160	7.565
Fontein Lindeplein	11.100,00	12.944	-1.844
Straatbeelden/Kunstwerken	15.390,00	13.888	1.502
<i>lasten</i>	2.340.524	2.480.724	-140.200
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Speeltuingerbouw Klaver 4	5.458	3.999	-1.459
Pand Klaver 4	0	24.073	24.073
Voorz. gebouwtjes Rembrandtstraat	0	2.183	-2.183
Kermissen	38.887	30.909	-7.978
Volksfeesten	0	5.487	5.487
Diverse Evenementen Algemeen	0	97.295	97.295
Verkoop groenstroken	0	8.020	8.020
Speeltuin Buschkesberg	2.921	579	-2.342
Schutterspark Algemeen	16.360	57.388	41.028
Schutterspark Kinderboerderij	3.000	3.018	18
Schutterspark Roeivijver	1.585	0	-1.585
Groencoördinatie	1.362	0	-1.362
Bosbeheer	8.222	51.858	43.636
Groen- en natuurbeleid	5.625	2.700	-2.925
Plantsoenen	0	3.480	3.480
Fontein Vijverpark	10.595	3.030	-7.565
Fontein Lindeplein	12.498	14.342	1.844
Straatbeelden/Kunstwerken	16.788	15.286	-1.502
<i>baten</i>	123.301	323.647	195.979
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	55.779

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Voor Pand Klaver 4 is geen 43.000 maar 4.000 meer uitgegeven dan begroot.

De onderhoudskosten van Pand Klaver 4 van 39.000 zijn op taakveld 0.3 begroot maar de werkelijke uitgaven (43.000) zijn hier geboekt.

- Op Diverse evenementen algemeen is 112.000 meer uitgegeven dan begroot.

De extra uitgaven worden veroorzaakt door het NAVO feest.

- Voor Evenementenbeleid is 17.000 minder uitgegeven dan begroot.

Het evenementenbeleid was in 2016 nog niet afgerond en het ter beschikking staand budget is naar 2017 doorgeschoven, zodat nog aanvullende geluid- en natuuronderzoeken konden plaatsvinden, voor zover noodzakelijk. De geluidaspecten zijn door de eigen dienst afgehandeld, een aanvullend natuurrapport is in 2017 nog opgeleverd. Het Evenementenbeleid is inmiddels door de Raad vastgesteld. Daarmee zijn de werkzaamheden voor de nota afgerond en kan het restant van het daartoe beschikbaar gestelde budget terugvloeien naar de algemene middelen.

- Voor het Schutterspark algemeen is 38.000 meer uitgegeven dan begroot.

Dit betreft het herstel van de brandschade aan het Pomphuiske in Schutterspark

- Aan Bosbeheer is 42.000 meer uitgegeven dan begroot.

Het gaat hier om de bijdrage aan de Bosgroep Zuid Nederland voor aanplant fase II Rode Beek.

Baten:

- Voor Pand Klaver 4 is 24.000 meer ontvangen dan begroot.

De inkomsten voor Pand Klaver 4 van 17.000 zijn op taakveld 0.3 begroot maar de werkelijke inkomsten (24.000) zijn hier geboekt.

- Voor Diverse evenementen algemeen is 97.000 meer ontvangen dan begroot.

Dit komt doordat het NAVO feest ook voor extra inkomsten heeft gezorgd.

- Voor Schutterspark algemeen is 41.000 meer ontvangen dan begroot.

Dit betreft de uitkering van de brandverzekering in verband met de schade aan het Pomphuiske.

- En voor Bosbeheer is 44.000 meer ontvangen dan begroot.

De verklaring hiervoor is de overgenomen verplichting en daarmee inkomsten van de Enci ten behoeve van aanplant fase II Rode Beek.

3.3. Milieu

Parkstad Limburg Energietransitie (PALET)

Op basis van het Uitvoeringsprogramma Parkstad Limburg Energietransitie 2016-2020 wordt gestreefd naar het bereiken van de eerste 8% van de potentiële energiebesparing en 8% van de potentiële duurzame energieopwekking om in 2040 als regio energieneutraal te zijn. In 2017 zijn hiertoe een aantal lokale projecten in voorbereiding en/of in uitvoering genomen. Ook zijn in 2017 capaciteit en/of financiële middelen bijgedragen aan diverse projecten getrokken door de regio, of door één van de andere parkstadgemeenten, gebaseerd op het regionale, gezamenlijke, deel van het uitvoeringsprogramma.

Lokale projecten en activiteiten

- Eind 2017 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het versneld ombouwen van de openbare verlichting naar LED. Dit levert de gemeente een flinke energiebesparing op, wat weer leidt tot lagere energiekosten en lagere onderhoudskosten. De daadwerkelijk ombouw wordt voorzien halverwege 2018.

- Er zijn verkenningen gemaakt van de mogelijkheden voor het plaatsen van zonnepanelen (Zonnestroom) op Zwembad De Bronspot en Sporthal Rumpen en grootschalig op eigen, gemeentelijke gronden. Een voorstel om in het kader van de goede voorbeeldfunctie van de gemeente zonnepanelen te plaatsen op een vijftal sportaccommodaties en de Brikke Oave is niet akkoord bevonden door de raad. Voordat de diverse projecten verder concreet worden gemaakt moet de gemeentelijke strategie worden bepaald: zelf investeren en exploiteren, of volledig uitbesteden. Deze aspecten moeten integraal worden bekeken. Een ambtelijk notitie hierover is in voorbereiding.

- De wijk Op gen Hoes geldt als showcase voor het 'Aanvalsplan Asbest en Energie' van de Provincie, waarmee wij nauw samenwerken. Het doel is het verwijderen van de asbestdaken om te voldoen aan het (toekomstig) landelijke asbestdakenverbod per 2024. Tegelijkertijd worden de woningeigenaren gestimuleerd hun woning te verduurzamen door bijv. isolatiemaatregelen of zonnepanelen. De

woningeigenaren worden vertegenwoordigd door een klankbordgroep waarmee gemeente en provincie de gewenste aanpak afstemmen.

- Ook in 2017 heeft de gemeente het lesaanbod Duurzaamheidseducatie voor het primair onderwijs gefinancierd.
- Met Weller en Wonen Zuid is een pilotproject in voorbereiding gericht op energiebesparing bij huurders (pilotproject energieteams). Gedacht wordt aan een pilot van 500 woningen en de inzet van vrijwilligers die opgeleid worden tot energiecoaches.

Projecten en activiteiten in regionaal samenwerkingsverband

- Zowel begin 2017 als eind 2017 zijn informatiebijeenkomsten gehouden voor het Zonnepanelenproject Parkstad. Deze zijn goed bezocht. Eind 2017 is 65% van ambitie van de 1ste tranche (500 deelnemers) binnen Brunssum bereikt: 323 deelnemers en 255 opgeleverde installaties, goed voor 4175 zonnepanelen. Een totale investering van €2.012.000,-. Een 2de tranche zal dan ook waarschijnlijk niet lang meer op zich laten wachten.
- Een intensivering van het toezicht op en handhaven van de voor bedrijven wettelijk verplichte energetische maatregelen is in voorbereiding via Parkstad Limburg, samen met de Regionale Uitvoeringsdienst Zuid Limburg (RUD). Het gaat om maatregelen met een terugverdientijd van 5 jaar of korter.
- Naar voorbeeld van het reeds in uitvoering genomen project in de gemeente Nuth is een gezamenlijk project in voorbereiding voor het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed. Aan de hand van een energiescan van de gebouwen kan de gemeente keuzes maken welke gebouwen aangepakt worden en welke energetische maatregelen getroffen kunnen worden.
- Voor wat betreft de gebiedsgebonden opgaven voor de grootschalige wind- en zonne-energie is onder regie van de regio en samen met de andere parkstadgemeenten gestart met een eerste verkenning naar de (on)mogelijkheden van grootschalige wind- en zonne-energie binnen de gemeenten. Een regionaal (ruimtelijk) afwegingskader op basis waarvan initiatieven voor grootschalig zon en wind kunnen worden getoetst is in voorbereiding. Niet onbelangrijk, aangezien ook in Brunssum de eerste particuliere grondeigenaren zich in 2017 hebben gemeld met ideeën voor het ontwikkelen van zonne-akkers op hun gronden.

Het nieuwe duurzame MIJN Centrum voor medische zorg

- Het bedrijf Ce Delft voert in opdracht een warmteanalyse uit op buurniveau voor de hele regio voor energieneutrale warmtevoorzieningen als alternatief voor gas.
- Als gemeente maken we verder actief deel uit van de projectgroep gericht op het ontwikkelen van een communicatiestrategie voor geheel PALET. Het doel is kort samengevat partijen verbinden, mensen en bedrijven inspireren en hiermee de energietransitie te versnellen. Samen met het extern betrokken communicatiebureau MANA is een voorstel gemaakt voor een concrete, bottom-up aanpak, de 'Palet Tandem Team Parkstad Tour'. Eind december 2017 heeft de projectgroep van de Bestuurscommissie Ruimte de opdracht gekregen om i.s.m. MANA dit voorstel verder uit te werken.
- Brunssum is in 2017 als eerste regiogemeente samen met de Natuur- en Milieufederatie Limburg gestart met het enthousiasmeren van onze inwoners voor het starten van een lokale energiecoöperatie. De eerste 2 workshops hebben in het najaar van 2017 plaatsgevonden. Er is een groep ontstaan van circa 8 inwoners die actief verkennen of en hoe een energiecoöperatie wordt opgericht.

Gesteld kan worden dat met de inzet van relatief weinig lokale middelen al veel acties uit het Uitvoeringsprogramma zijn ingezet om uiteindelijk in 2040 energieneutraliteit te bereiken.

Bodem

De geactualiseerde bodemkwaliteitskaart voor het gemeentelijke mijnsteenbeleid is in december 2017 vastgesteld. Hiermee voldoet de gemeente aan de landelijke regelgeving op dit gebied.

Lucht- en wegverkeerslawaai

Het geluidmeetnet AWACS bestaat uit tien meetpunten in de gemeenten Onderbanken, Schinnen en Brunssum. Onderbanken en Schinnen hebben een contract t/m 2019. Conform besluit is ook het contract van Brunssum verlengd t/m 2019 en dit loopt nu gelijk met onze buurgemeenten. Door Rijk en Provincie wordt bijgedragen in de kosten van het geluidmeetnet. Het geluidmeetpunt op de voormalige Atriumlocatie is in 2017 in verband met de verkoop van deze locatie verplaatst naar de BMV-Oost.

In 2017 is conform wettelijke verplichting de Geluidbelastingkaart geactualiseerd en vastgesteld. Deze kaart is gebaseerd op een verkeersmodel en maakt de belasting van het wegverkeer op woningen inzichtelijk. De volgende stap is het opstellen van het Actieplan Geluid, waarin maatregelen worden voorgesteld ter beperking van wegverkeerslawaai. Dit plan is in voorbereiding.

Beleid vergunningverlening en toezicht en handhaving Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (Wabo)

Door noodzakelijke prioritering van andere onderwerpen en lopende werkzaamheden is zowel het vergunningenbeleid als het toezicht- en handavingsbeleid niet opgesteld / geactualiseerd in 2017. Deze acties uit de Programmabegroting 2017 schuiven door naar 2018.

Afval / RD4

In 2017 heeft de Raad ingestemd met nieuw afvalbeleid, waarbij het accent ligt op de inzameling van herbruikbaar materiaal. Dit leidt ertoe dat in 2018 restafval eens per vier weken wordt ingezameld i.p.v. tweewekelijks. Flankerende maatregelen zijn de mogelijkheid om (gratis) een extra afvalbak te verkrijgen of van formaat te wisselen en de Gft-inzameling in de hoogbouw.

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Omvang huishoudelijk restafval*	Kg/inwoner	CBS	2015/201616	158 (2015) 154,9 (2016)	150 (2015)
Hernieuwbare elektriciteit**	%	RWS	2015	1,6	3,1

*Bron: CBS - Statistiek Huishoudelijk afval; hoeveelheid restafval per bewoner per jaar (kg)

** Bron: Rijkswaterstaat Klimaatmonitor; Hernieuwbare elektriciteit is elektriciteit die is opgewekt uit wind, waterkracht, zon of biomassa.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Riolering

Taakveld 7.2 Riolering			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten riolering	284.799	237.801	46.998
MIP-Riolering	4.523.032	4.378.497	144.535
Onderhoud Riolering	89.471	84.502	4.969
Rioolinspecties	25.000	77.605	-52.605
Overige Kosten-baten Riool	163.342	105.027	58.315
Bijdrage aan Heerlen Caumerbeek	4.000	0	4.000
Rioolaansluitingen	7.896	10.208	-2.312
Rioolreiniging	46.000	51.444	-5.444
<i>lasten</i>	5.143.540	4.945.083	198.457
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
MIP-Riolering	2.295.100	2.175.563	-119.537
Overige Kosten-baten Riool	3.847.000	4.215.784	368.784
Rioolaansluitingen	23.000	6.547	-16.453
<i>baten</i>	6.165.100	6.397.895	232.795
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	431.251

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op MIP-Riolering is 145.000 minder uitgegeven dan begroot.

Project Muziekbuur is nog niet helemaal gerealiseerd, waardoor een deel van de middelen nog niet is uitgegeven.

- Voor Rioolinspecties is 53.000 meer uitgegeven dan begroot.

In de begroting ramen wij de kosten voor de uitvoering van een rioolinspectie in 1 wijk per jaar. Dit jaar werden meerdere wijken geïnspecteerd hetgeen geleid heeft tot een overschrijding van 52.000.

- Op Overige Kosten-baten Riool is 58.000 minder uitgegeven dan begroot.

De geraamde storting in de voorziening riool egalisatie tarieven/onderhoud heeft niet plaatsgevonden omdat het resultaat van het onderdeel riolering juist geleid heeft tot een onttrekking uit de voorziening. Zie voor een nadere toelichting ook Paragraaf 3 kapitaalgoederen onderdeel riolering.

Baten:

- Aan MIP-Riolering is 120.000 minder uitgegeven dan geraamd.

De onttrekking aan de reserve is 120.000 lager dan het geraamde bedrag omdat de uitgaven ook lager zijn vanwege het nog niet geheel realiseren van het project Muziekbuur.

- Op Overige Kosten-baten Riool is 369.000 meer ontvangen dan begroot..

Zoals vermeld bij de toelichting van de afwijking van de lasten, dient er een onttrekking plaats te vinden uit de voorziening egalisatie/onderhoud tarieven. Het bedrag van de niet geraamde onttrekking is 313.000 wat geboekt wordt als inkomsten. Aan rioolheffing is verder een bedrag van € 55.000 meer ontvangen dan geraamd.

Afval

Taakveld 7.3 Afval			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten afval	14.551	0	14.551
Kosten-baten afval	2.081.289	1.793.628	287.661
Kosten-baten PMD-papier etc.	0	499.851	-499.851
<i>lasten</i>	2.095.840	2.293.479	-197.639
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Kosten-baten afval	3.472.967	3.281.355	-191.612
Kosten-baten PMD-papier etc.	0	469.281	469.281
<i>baten</i>	3.472.967	3.750.636	277.669
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	80.030

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op Kosten-baten afval is 288.000 (13.000 + 31.000 + 213.000) minder uitgegeven dan begroot.

Hier zijn de volgende verklaringen voor:

De bijdrage aan Rd4 was geraamd op basis van de door hun opgestelde begroting 2017. De werkelijk door Rd4 ingediende facturen over 2017 zijn lager dan de raming. Dit komt door de nieuwe verantwoording van de kosten voor PMD papier etc. (31.000 minder) en door lagere kosten straatreiniging (44.000 minder). En verder was de afrekening van Rd4 over het jaar 2016 lager dan verwacht (213.000).

- Op Kosten-baten PMD papier etc. is 500.000 meer uitgegeven dan begroot.

Dit is budgettair neutraal. Met ingang van 2017 moeten we van de fiscus de lasten en baten van PMD-afval en papier opnemen in onze eigen begroting terwijl dit voorheen gebeurde in de begroting van Rd4. Dit is echter nog niet aangepast in onze begroting. Daardoor zijn in 2017 zowel de lasten als de baten hoger.

Baten:

- Op Kosten-baten afval is 192.000 (-54.000 + 68.000 - 206.000) minder ontvangen dan begroot.

Dit wordt als volgt veroorzaakt:

De inkomsten uit de afvalstoffenheffing voor het jaar 2017 zijn als gevolg van gewijzigd inzamelbeleid (PMD) lager dan begroot (-54.000). Ook werd in 2017 van de Stichting Afvalfonds een niet begrote bijdrage ontvangen (68.000). En verder was de geraamde onttrekking uit het afvalcompartiment door de lagere lasten minder dan begroot (206.000).

- Op Kosten-baten PMD papier etc. is 469.000 ontvangen die niet begroot was.

Dit is het gevolg van de gewijzigde verantwoording van de kosten voor PMD-papier etc. Zie ook de toelichting bij de lasten PMD papier etc.

Milieubeheer

Taakveld 7.4 Milieubeheer			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Milieubeheer	320.180	330.270	-10.090
Handhaving Milieubeheer	90.261	68.568	21.693
Milieubeleid	32.003	34.351	-2.348
Bodem, Geluid & Lucht	16.100	15.982	118
Omgev.verg.: Milieu & Milieumelding	9.000	13.915	-4.915
Ongediertebestrijding	11.973	17.185	-5.212
Kadaverdepot	2.550	0	2.550
<i>lasten</i>	482.067	480.271	1.796
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Milieubeleid	-1	0	-1
Bodem, Geluid & Lucht	-1.000	-1.172	172
<i>baten</i>	-1.001	-1.172	171
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	1.966

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Begraafplaatsen

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Begraafplaats	60.800	55.002	5.798
Openbare Begraafplaats	65.034	60.641	4.393
BGG Openbare Begraafplaats	0	685	-685
Wet op de Lijkbezorging	5.000	544	4.457
<i>lasten</i>	130.834	116.871	13.963
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Openbare begraafplaats	93.226	97.087	3.861
<i>baten</i>	93.226	97.087	3.861
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	17.824

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Programma 4 Brunssum werkt!

Visie

De gemeente Brunssum wil economisch gezond en leefbaar zijn. Ter versterking van de economische en toeristisch/recreatieve bedrijvigheid alsmede de woon- en leefomgeving in onze gemeente investeren wij in:

- Regionale samenwerking binnen Parkstad, Zuid-Limburg, onze Duitse buurgemeenten en de hele Euregio op economisch gebied en in het kader van het arbeidsmarktbeleid. De (eu)regionale arbeidsmarkt draagt bij aan de beoogde groei van werkgelegenheid voor onze inwoners.
 - De ontwikkeling van het economische potentieel van de Oostflank op toeristisch-recreatief vlak en/of duurzame energie. Duurzaamheid, toerisme en recreatie in de nabije omgeving van ons centrum, waarbij de Oostflank in economische zin een duidelijk speerpunt vormt en nieuwe werkgelegenheid creëert.
 - Het op peil houden c.q. revitaliseren van de kwaliteit en bereikbaarheid van de bestaande bedrijventerreinen, waardoor het steeds aantrekkelijker wordt om te ondernemen binnen onze gemeente.
 - Het creëren en verbeteren van een veilig en onderscheidend ondernemers- en vestigingsklimaat, vooral voor kleinschalige bedrijvigheid. Denk hierbij aan voldoende (gratis) parkeergelegenheid, een goede bereikbaarheid en een goede verkeersdoorstroming in de directe nabijheid van de voorzieningen in het centrum. Maar ook aan het ondersteunen van de activiteiten van Bedrijven Terreinen Management (BTM) om de samenwerking tussen ondernemers op bedrijventerreinen te bevorderen.
 - Het toekomstige winkelaanbod in Brunssum Centrum. Dit bestaat uit een evenwichtige en onderscheidende mix van dagelijkse en niet-dagelijkse artikelen, horeca, speciaalzaken en voorzieningen. Hierdoor investeren zowel commerciële als niet-commerciële instellingen en organisaties graag in onze gemeente. Brunssum blijft daardoor het tweede winkelcentrum van Parkstad Limburg.
 - Een herstructurering van Brunssum Centrum en Treebeek, met een attractieve mix van commerciële voorzieningen, nieuwbouwwoningen, Brede Scholen, Zorgplein, Lindeplein en Brikke Oave
 - Het behoud van het NAVO hoofdkwartier JFC Headquarters.
 - Een aantrekkelijke woon- en leefomgeving. De woningen in de wijken sluiten aan op de behoefte en de woonomgeving heeft een positieve, schone uitstraling, zodat men zich er prettig en veilig voelt. De leefomgeving blijft, ondanks de demografische en maatschappelijke ontwikkelingen, voor de bewoners aantrekkelijk.
-

Programma 4 omvat de volgende beleidsclusters:

1. Economie en toerisme
2. Volkshuisvesting, Ruimtelijke ontwikkeling en Stedelijke vernieuwing

4.1 Economie en toerisme

Economie

Terugkijkend op 2017 kunnen we zeggen dat het cluster economie binnen de gemeentelijke organisatie versterkt is. Dit stelt de gemeente in staat de facilitaire ondersteuning naar ondernemers en bedrijven te verbeteren. Tevens zijn enkele belangrijke kaderstellende beleidsdocumenten vastgesteld en heeft de raad in de begrotingsvergadering budget (incidenteel voor 2018, 2019 en 2020) beschikbaar gesteld voor economische activiteiten rond het centrum en acquisitie.

Daarnaast kunnen we zeggen dat er vooruitgang is geboekt in de masterplannen Centrum en Treebeek en in de voorbereidingen ten aanzien van de gebiedsontwikkeling Oostflank.

Centrum

De eerste fase van het nieuwe centrumplan “doorsteek Centrum” is van start gegaan. Samen met diverse stakeholders en nieuwe bewoners werd op 25 september gevierd dat het hoogste punt van de bouw bereikt werd.

De nieuwe Albert Heijn ging begin november 2017 open. In de openbare ruimte werd een nieuwe oversteekplaats aangelegd en is gestart met de werkzaamheden aan het nieuwe horeca-/verblijfsplein. Eind 2017 vond de sloop van de oude Albert Heijn plaats.

In het kader van centrumversterking is de weekmarkt naar het promenadegebied verplaatst, de eerste bevindingen daarvan zijn positief te noemen. In samenwerking met de stichting Streetwise is de basis gelegd voor enkele begeleidingstrajecten van nieuwe ondernemers voor het centrumgebied. De effecten daarvan worden in 2018 verwacht.

fase 1 “doorsteek centrum”

Ontwikkellocaties

Op de woningbouwontwikkellocaties aan de Kloosterstraat en Raadhuisstraat heeft de voorbereidende sloop plaatsgevonden.

Treebeek

De voormalige basisschool in Treebeek is gesloopt en de stadsbouwmeester heeft de plannen voor de maatschappelijke voorziening Treebeek goedgekeurd.

Oostflank

De stadsregio Parkstad Limburg heeft een subsidie beschikbaar gesteld uit de decentralisatie uitkering bevolkingsdaling (zgn. krimp gelden). Deze subsidie zal worden gebruikt voor de start van de herstructurering op de bedrijventerreinen Bouwberg en Rimbürgerweg. Op het bedrijventerrein Ora et Labora is de gemeentelijke hoekkavel gereed gemaakt voor uitgifte. Daarnaast is een aantal ondernemers doende met (de voorbereiding) van een investering/kwaliteitsslag.

Tegelijkertijd wordt voor de hele Oostflank een gebiedsvisie opgesteld. Deze visie vormt de basis voor de actualisatie van het bestemmingsplan. Belangrijk onderdeel van die gebiedsvisie is een analyse ten aanzien van de milieuruimte voor nieuwe ontwikkelingen.

Aan de Oostflank van Brunssum is in 2017 verder gewerkt aan de voorbereidingen voor de aanleg van de Buitenring. Met name in de omgeving van de N274 (Brunssum-Schinveld), de N299

(Brunssum-Landgraaf), de Hoogenboschweg en Kranenpool waren deze voorbereidende werkzaamheden prominent zichtbaar.

Oostflank in aanleg

Kadernota Economie en Toerisme

De raad heeft in oktober de kadernota Economie en Toerisme 2017-2024 vastgesteld. In deze nota zijn op hoofdlijnen de belangrijkste speerpunten van het economisch en toerismebeleid opgenomen. Speerpunten zijn de beoogde herontwikkeling van de entree Rumpenerstraat en het verruimen van het budget voor centrummanagement, economie en acquisitie.

Structuurvisie Ruimtelijke Economie (SVREZL)

De raad heeft in december de structuurvisie Ruimtelijke Economie Zuid Limburg m.b.t. de thema's winkels, bedrijventerreinen en kantoren vastgesteld. Verbetering van de leefbaarheid en het vestigingsklimaat en de transformatieopgave van de winkelmarkt staan centraal, om te komen tot gezonde vraag-aanbod verhoudingen in de regio Zuid-Limburg.

Limburg Economic Development (LED)

Het samenwerkingsverband voor regionale economische structuurversterking LED kende in 2016 en 2017 de nodige tegenslag. Na het eerdere uitreden van de gemeenten Heerlen en Vaals namen eind 2017 de gemeenten Sittard-Geleen en Maastricht (in samenspraak met de gemeente Heerlen) het initiatief om het samenwerkingsverband op geheel andere wijze te gaan structureren.

Op dit moment wordt in Tripool-verband overleg gevoerd over de toekomstige structuur van de economische samenwerking in Zuid-Limburg. De gemeente blijft van mening dat regionale samenwerking op economisch gebied noodzakelijk is.

Nature Wonder World (NWW)

Op 28 november werd in een gezamenlijke persconferentie van initiatiefnemer, gemeente en provincie Limburg duidelijk dat de plannen voor Nature Wonder World van de baan zijn.

IBA

Ook in 2017 heeft de gemeente samengewerkt met de IBA organisatie, o.a. aan het project Treebeek in Beweging, de Leisure Lane en de gebiedsontwikkeling Rembrandtstraat.

Bedrijvigheid

Het aantal bedrijfsvestigingen in Brunssum nam in de periode 2016-2017 toe met 35 (+ 2,1%) waarmee Brunssum de 8e positie inneemt op de provinciale ranglijst. De werkgelegenheid in Brunssum nam per saldo af met circa 100 arbeidsplaatsen. De oorzaak hiervan ligt voor een belangrijk deel in de sluiting van de locatie van Zuyderland Medisch Centrum in Brunssum (circa 180

arbeidsplaatsen minder). De sector Vervoer en Opslag zorgde voor een toename van circa 80 arbeidsplaatsen (naar alle waarschijnlijkheid gerelateerd aan de aanleg van de Buitenring).

Toerisme

Op het gebied van toerisme verloopt de samenwerking met de VVV Zuid-Limburg conform het convenant. Het VVV Routebureau onderhoudt de bewegwijzering van de fiets- en wandelroutes. In 2017 is in het bijzonder aandacht besteed aan herstel van door de Buitenring verstoorde routes. Om de toeristisch-/recreatieve voorzieningen beter bereikbaar te maken, is er vooral gefocust op versterking van de toeristisch-/recreatieve routestructuur.

Wat betreft toeristische ontwikkelingsinitiatieven werken de 18 Zuid-Limburgse gemeenten samen met de Provincie aan een POL-aanvulling Vrijetijdseconomie (Provinciaal Omgevingsplan Limburg). Met deze POL- aanvulling wordt een kwaliteitsversterking van de Zuid-Limburgse toeristische sector beoogd, met name op het gebied van verblijfsrecreatie (vakantieparken/huisjes, hotels).

Naam Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Funciemenging	%	LISA	2016	34,4	52,1
Bruto Gemeentelijk Product	Verhouding tussen verwacht en gemeten product	Atlas voor Gemeenten	2013	140	98
Vestigingen van bedrijven	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	LISA	2016	91,4	134

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Economische ontwikkeling

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling			
	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Producten			
Salarislast Economische ontwikkeling	71.252	47.566	23.686
Economische Activiteiten	18.862	17.373	1.489
Economisch beleid	102.780	88.897	13.883
Arbeidsmarkt management	17.173	0	17.173
Limburg Economic Development	87.000	85.968	1.032
Werkkapitaal IBA	35.000	27.935	7.065
<i>lasten</i>	332.067	267.739	64.328
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Economisch beleid	496	2.763	2.267
<i>baten</i>	496	2.763	2.267
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	66.595

Toelichting afwijkingen:

De afwijking is een optelsom van enkele kleine onderschrijdingen. Inhoudelijk geen bijzonderheden.

Fysieke bedrijfsinfrastructuur

Taakveld 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Complex 42 Rode Beek	7.908	6.515	1.393
Compl 42 Rode Beek Onderb/Brs	0	3.150	-3.150
Complex 46 Voormalig BSV terrein	636	5.814	-5.178
Complex 74 Oostflankontwikkelng	35.000	88.577	-53.577
Werkkapitaal Oostflank	350.000	92.021	257.979
<i>lasten</i>	393.544	196.077	197.467
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Complex 42 Rode Beek	-7.908	-6.515	-1.393
Compl 42 Rode Beek Onderb/Brs	0	-3.150	3.150
Complex 46 Voormalig BSV terrein	-636	-5.814	5.178
Complex 74 Oostflankontwikkelng	0	-53.577	53.577
Werkkapitaal Oostflank	0	-8.125	8.125
<i>baten</i>	-8.544	-77.181	68.637
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	266.104

Toelichting afwijkingen:

Op dit gehele taakveld is per saldo 266.000 minder uitgegeven dan begroot. Dit bedrag is ook minder onttrokken aan de reserve Werkkapitaal Oostflank. Derhalve budgettair neutraal.

Dit taakveld betreft het totale herstructureringsbudget Oostflank van 1,5 miljoen verdeeld over 4 jaarschijven van 350.000, 350.000, 400.000 en 400.000. Restanten worden overgeheveld naar het volgende dienstjaar. In 2017 zijn voorbereidende werkzaamheden verricht en advieskosten gemaakt. De verrichte werkzaamheden hebben betrekking op voorbereidingen voor grondverwingen, aankoop van panden e.d. met het oog op transformatie van dit gebied. De onderhandelingen hierover lopen nog. De kosten komen ten laste van het herstructureringsbudget. Een deel (50%) kan worden afgedekt door de inzet van krimp gelden die door de stadsregio zijn toegezegd. Ook is in 2017 gewerkt aan een gebiedsvisie voor de gehele Oostflank. Tegen de achtergrond van het niet doorgaan van NWW zal een nieuwe afweging moeten worden gemaakt over de invulling van dit het gebied. De gebiedsvisie wordt in 2018 verder uitgewerkt.

De herontwikkeling van de Oostflank zal per saldo een veelvoud van het geraamde gemeentelijke budget aan investeringen vragen. Het merendeel hiervan zal door private partijen moeten gebeuren. De gemeentelijke middelen moeten worden gezien als aanjager om aanpassingen en nieuwe ontwikkelingen haalbaar te maken. Het is een proces van lange adem en dat vereist dat er middelen beschikbaar zijn om daadwerkelijk stappen te zetten. Veel potentiële investeerders gaan pas over tot besluitvorming wanneer zichtbaar is hoe het gebied er komt uit te zien. Wanneer de Buitering daadwerkelijk open gaat zal de interesse echt toenemen.

Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en -regelingen			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Bedrijfsloket en -regelingen	22.068	24.431	-2.363
Markten	16.366	13.227	3.139
<i>lasten</i>	38.434	37.658	776
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Markten	18.744	10.426	-8.318
<i>baten</i>	18.744	10.426	-8.318
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-7.542

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden.

Economische promotie

Taakveld 3.4 Economische promotie			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Economische promotie	8.572	0	8.572
<i>lasten</i>	8.572	0	8.572
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Baten Toeristenbelasting	40.528	104.402	63.874
<i>baten</i>	40.528	104.402	63.874
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	72.446

Toelichting afwijkingen:

Baten:

- Er is 64.000 meer Toeristenbelasting ontvangen dan begroot.

De stijging van de toeristenbelasting wordt veroorzaakt door een forse toename van het aantal overnachtingen op Resort Brunssumerheide.

4.2 Volkshuisvesting, Ruimtelijke ontwikkeling en Stedelijke vernieuwing

23 mei 2017 kon de Regionale Woonvisie Parkstad Limburg 2017-2021 onderdeel gemeente Brunssum worden vastgesteld. Deze visie bestaat uit een regionaal gedeelte dat voor alle acht de Parkstadgemeenten identiek is en voor het totale grondgebied van de Parkstadgemeenten geldt. Daarnaast is er voor iedere gemeente een lokale doorvertaling gemaakt.

Deze visie vormt het kader om de komende jaren te investeren in onze lokale en regionale woningmarktopgaven. De kwantitatieve opgaven (het terugdringen van onze woningvoorraad en plancapaciteit) waarover in de afgelopen jaren afspraken gemaakt zijn, worden in deze visie ook

kwantitatief uitgewerkt.

Daarnaast vormt deze woonvisie het integrale beleidsdocument waarin wordt aangegeven hoe we als gemeente en regio, samen met onze partners in het wonen (o.a. woningcorporaties, bewoners, ontwikkelaars, zorg- en welzijnsorganisaties) de opgaven op de woningmarkt denken te gaan aanpakken.

Met de woningcorporaties Weller, Wonen Zuid, Wonen Limburg en de desbetreffende huurdersorganisaties konden ook in 2017 in dit verband prestatieafspraken worden gemaakt. Met de vaststelling van de stadsdeelvisie voor het gebied Brunssum Zuid/ Oost in 2017 is het gehele stedelijke gebied van Brunssum voorzien van een ontwikkelingsvisie. Met de stadsdeelvisies wordt beoogd tijdig in te spelen op de effecten van de demografische krimp en in het bijzonder de vergrijzing in de komende jaren, en de leefbaarheid in de wijken te versterken. Met het oog hierop zijn voor verschillende in de visies aangegeven gebieden inrichtingsvoorstellen ontwikkeld, die de afgelopen periode in het kader van de inspraak aan de bewoners van de wijken en andere belanghebbenden zijn voorgelegd.

In 2017 heeft een verdere verdieping van de nieuwe Omgevingswet plaatsgevonden. Er is een inventarisatie gedaan naar de te verwachten impact van de wet en er is een beleidsanalyse uitgevoerd. Ook is een eerste aanzet tot een plan van aanpak opgesteld. Een en ander is gepresenteerd aan ambtenaren en bestuurders. De inwerkingtreding van de wet is uitgesteld naar 1 januari 2021. In 2018 zal worden toegewerkt naar een ambtiedocument en programmaplan.

Vervolgens kan dan feitelijk aan de slag worden gegaan met de verdere implementatie. Het afgelopen jaar heeft de focus met name gelegen op het faciliteren van diverse ruimtelijke ontwikkelingen middels bestemmingsplannen of uitgebreide afwijkingsprocedures. Bovendien is de actualisering van de beheerverordening "Woongebied" afgerond en op 12 december 2017 vastgesteld.

In regionaal verband is de in 2009 vastgestelde regionale intergemeentelijke structuurvisie "Ruimte voor Park en Stad" tegen het licht gehouden en daaruit is gebleken dat de visie moet worden aangescherpt. De uitdaging daarbij is om de fysiek-ruimtelijke transitievraagstukken (woningmarkt, retail, maatschappelijk vastgoed, bedrijventerreinen, groen/natuur) samen te laten komen met de effecten van (nieuwe) transitievraagstukken, zoals voedsel, circulaire economie, klimaatadaptatie, energietransitie, participatie, etcetera. De insteek is om te komen tot een regionaal afstemmingsdocument dat de Parkstadgemeenten gebruiken bij het opstellen van hun eigen omgevingsvisie. Het project is in 2017 aangemeld voor de pilot Omgevingsvisie tweede tranche als onderdeel van het landelijke programma "Aan de slag met de Omgevingswet". De pilot is met name beoogd voor kennisdeling en een bepaalde mate van ondersteuning bij het opstellen van een omgevingsvisie.

Stadsdeelvisie Brunssum Zuid/oost

Bij het opstellen van de begroting 2018 en bij het voorbereiden van deze jaarstukken zijn de lopende grondexploitaties geactualiseerd en zijn de ontwikkelingen op de projecten financieel vertaald in de grondexploitaties. Zie hiervoor ook paragraaf 7 "Grondbeleid".
De nota Grondbeleid zal naar verwachting medio in 2018 aan de raad worden aangeboden.

	Eenheid	Bron	Jaar	Brunssum	Limburg
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2017	136	182
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2015	1,2	2,5
Demografische druk	%	CBS	2017	71,4	70,6
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	2017	668	675
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishoudens	In Euro's	COELO	2017	730	744

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Ruimtelijke ordening

Taakveld 8.1 Ruimtelijke ordening			
	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Producten			
Salarislasten Ruimtelijke ordening	299.261	336.124	-36.863
Bestemmingsplannen	0	3.608	-3.608
Planschade- en kostenverhaal	0	2.297	-2.297
Ruimtelijke kwaliteitszorg	9.998	12.241	-2.243
<i>lasten</i>	309.259	354.269	-45.010
Producten			
Bestemmingsplannen	0	6.267	6.267
Planschade- en kostenverhaal	0	300	300
<i>baten</i>	0	6.567	6.567
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-38.444

Toelichting afwijkingen:
Geen bijzonderheden op dit taakveld.

Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Exploitatie Grondbedrijf	393.709	523.562	-129.853
Grondexploitaties (GREX)	3.786.684	3.609.776	176.908
<i>lasten</i>	4.180.393	4.133.337	47.056
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Exploitatie Grondbedrijf	306.456	158.809	-147.647
Grondexploitaties (GREX)	3.786.684	3.609.776	-176.908
<i>baten</i>	4.093.140	3.768.584	-324.556
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-277.500

Toelichting afwijkingen:

Voor de financiële analyse afwijkingen taakveld grondexploitatie wordt verwezen naar paragraaf 7 Grondbeleid.

Wonen en bouwen

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Wonen en bouwen	630.245	659.366	-29.121
Monumenten/archeologie	2.500	0	2.500
Volkshuisvesting algemeen	14.651	14.130	521
Uitgaven t.l.v. Herstructureringsres	0	12.938	-12.938
Omg. verg.Bouw/sloop Brandveiligheid	44.046	49.841	-5.795
Toezicht en Handhaving	35.905	20.992	14.913
Info. Man. Applicatiebeheer vastgoed	164.095	146.225	17.870
<i>lasten</i>	891.442	903.491	-12.049
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Volkshuisvesting algemeen	16.823	16.226	-597
Uitgaven t.l.v. Herstructureringsres	0	23.342	23.342
Leges omgevingsvergunning	407.223	795.726	388.503
Bouwtekeningen	0	636	636
Omg. verg.Bouw/sloop Brandveiligheid	0	2.753	2.753
Toezicht en Handhaving	3.500	4.329	829
Info. Man. Applicatiebeheer vastgoed	0	24	24
<i>baten</i>	427.546	843.035	415.489
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	403.440

Toelichting afwijkingen:

Baten:

- Op Leges omgevingsvergunning is 389.000 meer ontvangen dan begroot.

De legesinkomsten omgevingsrecht worden jaarlijks geraamd op basis van verwachte bouwaanvragen en geïndexeerde ervaringscijfers uit het verleden. Onzeker is of de geraamde inkomsten voor een bepaald jaar ook in dat jaar daadwerkelijk gerealiseerd worden (fluctuering legesinkomsten). Dit is immers afhankelijk van het moment waarop de aanvrager besluit zijn aanvraag in te dienen. Het positieve resultaat wordt met name veroorzaakt doordat een vergunningaanvraag van een gefaseerde grootschalige herontwikkeling aan de oostflank (NIC-locatie "Pompsite") eerder is ingediend dan voorzien.

Algemene Dekkingsmiddelen

Dit hoofdstuk bevat de belangrijkste inkomsten van de gemeente zoals de gemeentelijke belastingen en de algemene uitkering. Ook zijn hier de inkomsten en uitgaven opgenomen die niet aan de programma's kunnen worden toegerekend. Daarnaast zijn hier conform de nieuwe BBV alle onttrekkingen en stortingen van alle reserves opgenomen.

Algemene toelichting

Algemene uitkering

De algemene uitkering laat geen bijzondere afwijkingen zien.

Heffing en invordering van belastingen

De niet voorziene eindafrekening van de GBRD heeft geleid tot extra kosten. Verder zijn er geen bijzonderheden op dit beleidsveld.

Financieringsmiddelen

Er is één grote, budgettair neutrale, afwijking. Namelijk de uitvoering van het besluit dat we geen rente meer berekenen over de eigen reserves.

Financiële cijfers en toelichting op de afwijkingen per taakveld

Treasury

Taakveld 0.5 Treasury			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Salarislasten Treasury	6.707	13.181	-6.474
Geldleningen-uitzettingen korter dan	154.320	99.038	55.282
Geldleningen-uitzettingen langer dan	325.229	301.001	24.228
Overige Financiële Middelen	1.796.009	131.186	1.664.823
<i>lasten</i>	2.282.265	544.405	1.737.860
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geldleningen-uitzettingen korter dan	1.000	0	-1.000
Geldleningen-uitzettingen langer dan	3.696.355	3.418.924	-277.431
Overige Financiële Middelen	2.816.942	1.067.711	-1.749.231
<i>baten</i>	6.514.297	4.486.635	-2.027.662
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-289.802

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op Geldleningen-uitzettingen korter dan 1 jaar is 55.000 minder uitgegeven dan begroot.

Dit komt door de lage marktrente waardoor minder rente betaald is. En er was minder behoefte aan kortlopende leningen omdat we voldoende liquide waren.

- Op Overige Financiële Middelen is 1.665.000 minder ontvangen dan begroot.

Dit is budgettair neutraal. In de begroting 2017 was nog opgenomen dat we rente berekenen over de eigen reserves. Besloten is echter in de begroting 2017 (pag. 7) dat dit niet meer gebeurt (met uitzondering van bestemmingsreserves kapitaallasten rente 2017: 533.000). Echter, dit besluit was niet cijfermatig geheel verwerkt maar is uiteraard wel uitgevoerd. Daarom is rente op reserves niet geboekt.

Baten:

-Geldleningen-uitzettingen langer dan één jaar betreft de interne doorberekening van rente. Er is 277.000 minder doorberekend dan begroot.

In 2017 zijn minder investeringen gereed gekomen dan gepland, waardoor er 141.000 minder rente doorberekend kon worden. Dit betreft onder meer de investeringen Brede School Centrum, ICT en wegen/rioleringen. Daarnaast was de te ontvangen rente 136.000 te hoog in de begroting opgenomen.

- Op Overige Financiële Middelen is 1.749.000 minder ontvangen dan begroot.

Belangrijkste reden is het niet meer berekenen van rente op de eigen reserves. Zie hierboven onder Lasten.

OZB woningen

Taakveld 0.61 OZB woningen			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Baten OZB eigenaren woningen	0	0	0
<i>lasten</i>	0	0	0
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Baten OZB eigenaren woningen	3.361.641	3.351.739	-9.902
<i>baten</i>	3.361.641	3.351.739	-9.902
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-9.902

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden op dit taakveld.

OZB niet-woningen

Taakveld 0.62 OZB niet-woningen			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
geen lasten	0	0	0
<i>lasten</i>	0	0	0
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Baten OZB eigenaren niet-woningen	957.542	961.496	3.954
Baten OZB gebruikers niet-woningen	495.599	503.621	8.022
<i>baten</i>	1.453.141	1.465.117	11.976
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	11.976

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden op dit taakveld.

Belastingen overig

Taakveld 0.64 Belastingen overig			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Baten Precariobelasting	27.000	0	27.000
Kosten BsGW	434.000	541.959	-107.999
<i>lasten</i>	434.000	541.959	-80.999
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Baten Hondenbelasting	305.926	297.101	-8.825
Baten Reclamebelasting	37.977	44.241	6.264
Baten Precariobelasting	0	798	798
Kosten BsGW	1.000	712	-288
<i>baten</i>	344.903	342.852	-2.051
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-83.049

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op Kosten BsGW is 108.000 meer uitgegeven dan begroot.

In de begroting was niet voorzien dat in 2017 de laatste kosten gemaakt zouden worden voor de overgang van GBRD naar de BSGW. Vandaar de overschrijding in de kosten BsGW. Deze overgang is nu afgesloten.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

Taakveld 0.7 Algemene uitkering gemeentefonds			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Geen lasten	0	0	0
<i>lasten</i>	0	0	0
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Algemene Uitkering Gemeentefonds	29.526.571	29.568.390	41.819
Integratie-uitkering Sociaal Domein	25.829.734	25.813.471	-16.263
<i>baten</i>	55.356.305	55.381.861	25.556
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	25.556

Toelichting afwijkingen:

Baten:

- Op Algemene Uitkering Gemeentefonds is 42.000 meer ontvangen dan begroot en op Integratie-uitkering Sociaal Domein 16.000 minder dan begroot..

De ramingen van de algemene uitkering gemeentefonds en van de uitkering Sociaal Domein zijn gebaseerd op de meicirculaire 2017. Bij de realisatie is ook rekening gehouden met de effecten van de september- en decembercirculaire 2017. En verder zijn de afrekeningen over de jaren 2015 en 2016 er in verwerkt. Per saldo is daardoor de algemene uitkering iets hoger en de uitkering Sociaal Domein iets lager.

Overige baten en lasten

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Overige baten en lasten	421.699	375.236	46.463
<i>lasten</i>	421.699	375.236	46.463
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Overige baten en lasten	381.764	459.772	78.008
<i>baten</i>	381.764	459.772	78.008
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	124.470

Toelichting afwijkingen:

Lasten:

- Op Overige baten en lasten is 46.000 minder uitgegeven dan begroot.

Dit komt met name doordat de post onvoorzien van 75.000 in 2017 niet is aangewend.

Baten:

- Op Overige baten en lasten is de terugontvangen BTW hoger doordat de met btw-belaste uitgaven (verspreid over de gehele begroting) hoger zijn dan geraamd. Dit verklaart het overschot van 78.000. Dit bedrag fluctueert jaarlijks en is onvoorspelbaar. Enerzijds omdat het activeren van investeringen moeilijk te plannen is. Anderzijds omdat ook investeringen van verbonden partijen hier invloed op hebben.

Vennootschapsbelasting

Taakveld 0.9 Vennootschapsbelasting			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Vennootschapsbelasting (Vpb)	3.000	975	2.025
<i>lasten</i>	3.000	975	2.025
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
geen baten	0	0	0
<i>baten</i>	0	0	0
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>voordeel</i>	2.025

Toelichting afwijkingen:

Geen bijzonderheden.

Mutaties reserves

Taakveld 0.10 Mutaties Reserves			
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Mutaties Reserves Progr 2	2.710.376	2.758.102	-47.726
Mutaties Reserves Progr 3	1.002.261	1.052.605	-50.344
Mutaties Reserves Progr 4	150.000	160.404	-10.404
Mutaties Reserves Progr 5	1.983.465	2.013.421	-29.956
Saldo exploitatie begroting	354.062	354.062	0
<i>lasten</i>	6.200.164	6.338.594	-138.430
Producten	Begroting 2017	Realisatie 2017	Begr - Real
Mutaties Reserves Progr 2	-2.554.504	-2.600.622	46.118
Mutaties Reserves Progr 3	-3.164.211	-3.028.790	-135.421
Mutaties Reserves Progr 4	-217.173	-217.173	0
Mutaties Reserves Progr 5	-5.705.962	-5.543.968	-161.994
<i>baten</i>	-11.641.850	-11.390.553	-251.297
<i>saldo baten en lasten</i>		<i>nadeel</i>	-389.727

Toelichting afwijkingen:

- De afwijkingen op het taakveld worden voor een deel veroorzaakt doordat de reserve integraal sociaal beleid en de reserve afwikkeling SOB zijn opgeheven.
- Het grootste deel van de afwijkingen in de reserves is het saldo van resultaten van alle andere taakvelden die, voor zover aan de orde, ook op die andere taakvelden verklaard worden. Om boekhoudkundige redenen zijn de totaalbedragen van de mutaties reserves per programma hier opgenomen (voorschrift BBV).

Hoofdstuk 4. Paragrafen

Paragraaf 1. Lokale heffingen

Algemeen

De lokale heffingen zijn een integraal onderdeel van het gemeentelijk beleid. Ze raken de burgers, bedrijven en instellingen direct in hun portemonnee. Gemeentelijk heffingen staan dan ook sterk in de politieke belangstelling.

Jaarlijks stelt uw Raad de belastingverordeningen en de daarbij behorende tarieven vast. De tarieven van 2017 zijn gebaseerd op uw besluiten van 13 december 2016. Deze paragraaf bevat een overzicht van de gemeentelijke heffingen 2017.

Onderstaand een overzicht van de geraamde en gerealiseerde inkomsten.

Geraamde inkomsten (bedragen x € 1.000)	Realisatie 2016	Begroting 2017 incl. wijziging	Realisatie 2017
De inkomstenraming voor het totaal aan lokale belastingen(excl.leges) bedraagt:	13.068	12.895	12.289
Specificatie:			
Onroerende zaakbelastingen	4.708	4.815	4.817
Afvalstoffenheffing	2.928	3.034	2.981
Rioolrechten	3.918	3.847	3.984
Toeristenbelasting	60	41	104
Hondenbelasting	298	306	297
Precariobelasting	23	27	1
Reclamebelasting	59	38	44
af: doorbetaling reclamebelasting	-59	-38	-44
Marktgeden	9	19	9
Begraafrechten	86	93	97
Leges	990	985	1.489

Beleid en tariefstelling

Het totale pakket van de verschillende gemeentelijke belastingen en heffingen wordt gelegitimeerd met belastingverordeningen. Voor de hoogte van tarieven en leges gelden de volgende uitgangspunten:

1. Voortzetten van gemaakte keuzes uit het verleden, onder de voorwaarde dat deze keuzes voldoende aansluiten bij de huidige situatie.
2. Kostendekkendheid van tarieven en leges.
3. De leges en overige inkomsten, waaronder huren en inkomsten sportaccommodaties worden jaarlijks aangepast voor inflatie. De gehanteerde indexering voor 2017 ten opzichte van 2016 was 0%.
4. De legestarieven mogen de wettelijk vastgestelde bedragen niet overschrijden.

Het verdere beleid voor de lokale lasten wordt hierna per heffing afzonderlijk vermeld. De diverse belastingverordeningen zijn aan uw Raad voorgelegd ter vaststelling.

Woonlasten

De woonlasten in Brunssum zijn voor huurders de laagste in de regio Parkstad Limburg. Dit komt door het feit dat huurders geen riolheffing betalen.

De woonlasten voor eigenaren van woningen zijn iets lager dan het gemiddelde van Limburg (volgens COELO Atlas van de lokale lasten 2017).

De Gemeente Brunssum streeft er naar de gemeentelijke belastingdruk voor de burger zo beperkt mogelijk te houden. (zie ook de overzichten gemeentelijke woonlasten van de provincie onderaan deze paragraaf).

Gemeentelijke belastingen

a. Onroerende zaakbelastingen

De onroerende zaakbelastingen (OZB) hebben tot doel om de gemeente te voorzien van algemene middelen. Voor de OZB is de herwaardering ingevolge de Wet waardering onroerende zaak (Wet WOZ) van belang. Deze WOZ-waarde wordt jaarlijks vastgesteld. Voor het belastingjaar 2017 gaat het daarbij om de waarde op peildatum 1 januari 2016.

De tarieven die bij deze opbrengst behoren worden bepaald rekening houdend met correctie voor de waardeontwikkelingen. Daarbij worden autonome ontwikkelingen meegenomen, zoals leegstand, nieuwbouw en sloop.

Het OZB bedrag per individuele huishouding kan, naast de jaarlijkse tariefsaanpassing wijzigen indien de waardeontwikkeling van de individuele woning afwijkt van de gemeentebrede gemiddelde waardeontwikkelingen van alle woningen.

Ontwikkeling WOZ-waarden (bedragen in €): Overzicht BsGW 31-12-2017

Jaar	2015 Jaarrekening	2016 Jaarrekening	2017 Urap 4 ^e kw.2017
Totale waarde woningen	1.851.160.000	1.906.963.335	1.972.635.200
Totale waarde niet-woningen Eigenaar	407.772.686	383.987.117	362.015.300
Totale waarde niet-woningen Gebruiker	249.813.080	249.813.080	230.587.000
Tarieven:	2015	2016	2017
OZBE woning	0,17620%	0,17620%	0,17480%
OZBE niet-woning	0,26920%	0,26920%	0,25490%
OZBG niet-woning	0,20550%	0,20550%	0,20140%

b. Afvalstoffenheffing

De kosten voor de verwijdering van huisvuil bij particuliere huishoudingen kunnen worden verhaald door een heffing van de feitelijke gebruiker van het perceel. De afvalstoffenheffing mag maximaal 100% kostendekkend zijn². Onderdeel van het vaste tarief zijn de geraamde kosten van de kwijschelding (zie hiervoor onderdeel I. van deze paragraaf).

Doordat de diftar-aanslag van 2017 pas in 2018 wordt opgelegd, wordt altijd een balanspost opgenomen met een raming van de opbrengst.

² Sinds 2003 kunnen gemeenten met het btw-compensatiefonds toch een belangrijk deel de btw terugvragen die ze hebben betaald over uitbesteed werk. Ter voorkoming van een budgettair probleem is bepaald dat de omzetbelasting inzake de afvalstoffenheffing en rioolrecht tot de lasten blijft behoren voor de bepaling van de tarieven.

Afvalstoffenheffing	Begroting 2017	Realisatie 2017
Kosten Rd4	2.067	2.007
Rd4, inzet geprognotiseerd batig saldo 2016	-200	-213
Kosten PMD (Rd4)		500
Aandeel kosten overhead	32	32
Kosten BsGw	219	219
BTW-compenent	480	678
Aandeel kosten straatreiniging	300	260
Kwijtschelding	264	269
Totaal door te berekenen kosten	3.162	3.752
Af:		
Bijdragen van derden (zwerfafval o.a.)	30	68
Bijdragen van derden (inzake PMD)		470
Afvalstoffenheffing	2.893	2.981
Saldo	239	233
Ten laste (+)/gunste (-) van voorziening	239	233

c. Rioolrechten

Op basis van het wettelijk verplichte gemeentelijk rioleringsplan (GRP) worden de tarieven berekend. Deze zijn maximaal 100% kostendekkend. In januari 2015 heeft uw gemeenteraad het 'Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan' (VGRP 2015-2019) vastgesteld. De tarieven van 2017 gelijk gebleven aan 2016.

Rioolheffing	Begroting 2017	Realisatie 2017
Kosten	374	474
Vervangingsinvesteringen	773	2.191
Kapitaallasten	1.340	1.326
Aandeel kosten overhead	619	619
Kosten BsGw	219	219
Aandeel kosten onkruidbestrijding verhardingen	72	82
Aandeel kosten straatreiniging	263	260
BTW-component	210	511
Totaal door te berekenen kosten	3.870	5.682
Af:		
Bijdragen van derden	23	7
Beschikking voorziening vervangingsinvesteringen		1.460
Rioolheffing	3.847	3.902
Saldo	0	313
Ten laste (+)/gunste (-) van voorziening	0	313

- d. **Toeristenbelasting**
Door de heffing van een toeristenbelasting is het mogelijk om een bijdrage te verkrijgen in de kosten van de (algemene) voorzieningen waarvan ook de toeristen profiteren. Dit betekent dat bij de toeristenbelasting sprake is van een algemene heffing waarvan de opbrengst ten goede komt aan de algemene middelen.
Omdat ondernemers die vakantieonderkomens verhuren, ver van tevoren op de hoogte willen zijn van de nieuwe tarieven van de toeristenbelasting, is het wenselijk de tarieven voor meerdere jaren vast te leggen. Het tarief voor 2016 en 2017 is (bij raadsbesluit van 1 december 2015) bepaald op € 1,15 per persoon per nacht. In 2017 is de opbrengst behoorlijk gestegen t.o.v. voorgaande jaren. De BsGW is momenteel een onderzoek aan het instellen naar de oorzaak hiervan.
- e. **Hondenbelasting**
De hondenbelasting is een belasting die bijdraagt aan de algemene middelen van de gemeente. De Hoge Raad acht het niet nodig dat de gemeente een relatie legt tussen de opbrengst van de hondenbelasting en de kosten die voor de gemeente verbonden zijn aan de vervuiling door honden.
De controle op de hondenbelasting is een belangrijk instrument om nog niet aangemelde honden alsnog in de belasting te betrekken. Het beleid van intensieve wijkcontroles is in 2017 gecontinueerd, dit heeft geleid tot meer aanslagen. Desondanks is het geraamde bedrag niet gerealiseerd.
- f. **Precariobelasting**
Precariobelasting is een heffing voor het gebruiken van voor de openbare dienst bestemde gemeenteground. Naast onderdelen van gebouwen, zoals luifels en balkons, gaat het bijvoorbeeld om reclamevoorwerpen als uithangborden, zonneschermen, lichtreclames, het uitstallen van winkelgoederen en terrassen. Het tarief is afhankelijk van het soort voorwerp. De precariorechten worden via een aanslag en op incidentele basis geheven o.a. voor het gebruik van het trottoir. Hierdoor zijn de werkelijke baten altijd hoger dan de raming. Bij incidentele trottoirvergunningen kan het bedrag duizenden euro's hoger zijn.
Uw Raad heeft ten aanzien van 2017 bepaald dat er een 0-tarief moest worden geheven over 2017.
- g. **Reclamebelasting**
Reclamebelasting wordt binnen het centrumgebied geheven over de periode waarin daadwerkelijk aankondigingen zichtbaar zijn. Op initiatief van de ondernemers wordt zo een ondernemersfonds gevoed waarmee allerlei voorzieningen, activiteiten en projecten in het kernwinkelcentrum worden gefinancierd. De reclamebelasting wordt integraal doorbetaald aan de ondernemers.
- h. **Marktgelden**
De tarieven zoveel verhogen dat de markten kostendekkend zijn, is gezien de huidige ontwikkelingen, niet mogelijk. In de afgelopen jaren is alleen de prijsindex toegepast. Het aantal plaatsen is in 2017 wederom gedaald. Het gaat nog om 11 vaste plaatsen.
- i. **Begraafrechten**
In 2017 zijn er meer verlengingen geweest, waardoor de totale opbrengst hoger is dan in 2016.

- j. Leges
 Bij de gemeente Brunssum is een kostendekkendheid van 100 % reeds jaren het uitgangspunt. Naar aanleiding van de berekende kostendekkingspercentages van de legestarieven van de afgelopen 4 jaren en stappen die reeds gezet zijn om deze te verhogen door scherp naar kosten en opbrengsten te kijken, is onderzocht welke kostendekkingsgraad wat betreft de legestarieven realistisch is.
 Uit onderzoek blijkt dat het niet realistisch is te streven naar 100% kostendekking. De legesopbrengsten in 2017 zijn € 506.000 hoger dan begroot, voornamelijk door hogere legesinkomsten Burgerzaken € 117.000 en leges omgevingsvergunning € 389.000, vanwege een groot project in het kader van de herontwikkeling oostflank (NIC-locatie 'Pompsite').
- k. Kwijtschelding afvalstoffenheffing.
 Het maximale jaarlijkse kwijtscheldingsbedrag wordt bepaald op basis van een vast tarief en voor de ledigen is het bedrag bepaald op maximaal afhankelijk van de grootte van het huishouden, namelijk:

1 persoonshuishouden	maximaal	€ 55
2 persoonshuishouden	maximaal	€ 75
3 persoonshuishouden	maximaal	€ 90
4 en meer personen in een huishouding	maximaal	€ 100

Zoals uit onderstaand overzicht te zien valt is zijn de kwijtscheldingen over het vaste bedrag afgenomen in 2016. Vanwege nagekomen kwijtscheldingen uit voorgaande jaren ad € 9.300 is het geraamde bedrag voor de kwijtschelding diftar geheel opgenomen. Hierbij is ook rekening gehouden met de afwikkeling van de GBRD-posten, waarbij alsnog kwijtschelding wordt verleend.

Onderstaand een overzicht van de werkelijke kosten van de kwijtschelding. Aangezien in elk jaar nog afwikkeling van posten uit voorgaande jaren plaatsvindt, wijken deze bedragen af van de realisatie. Daarnaast vindt een prognose plaats van de kwijtschelding van de diftar-aanslagen.

Kwijtschelding:	2015	2016	2017
Vast tarief: € 151,80	€ 173.060	€ 166.200	€ 162.630
Diftar(2016 raming incl.verrekeningen voorg.jaren)	€ 59.740	€ 54.710	€ 55.000
Verrekeningen voorgaande jaren	€ 17.880	€ 18.350	€ 28.570
Totaal	€ 250.680	€ 239.260	€ 246.200

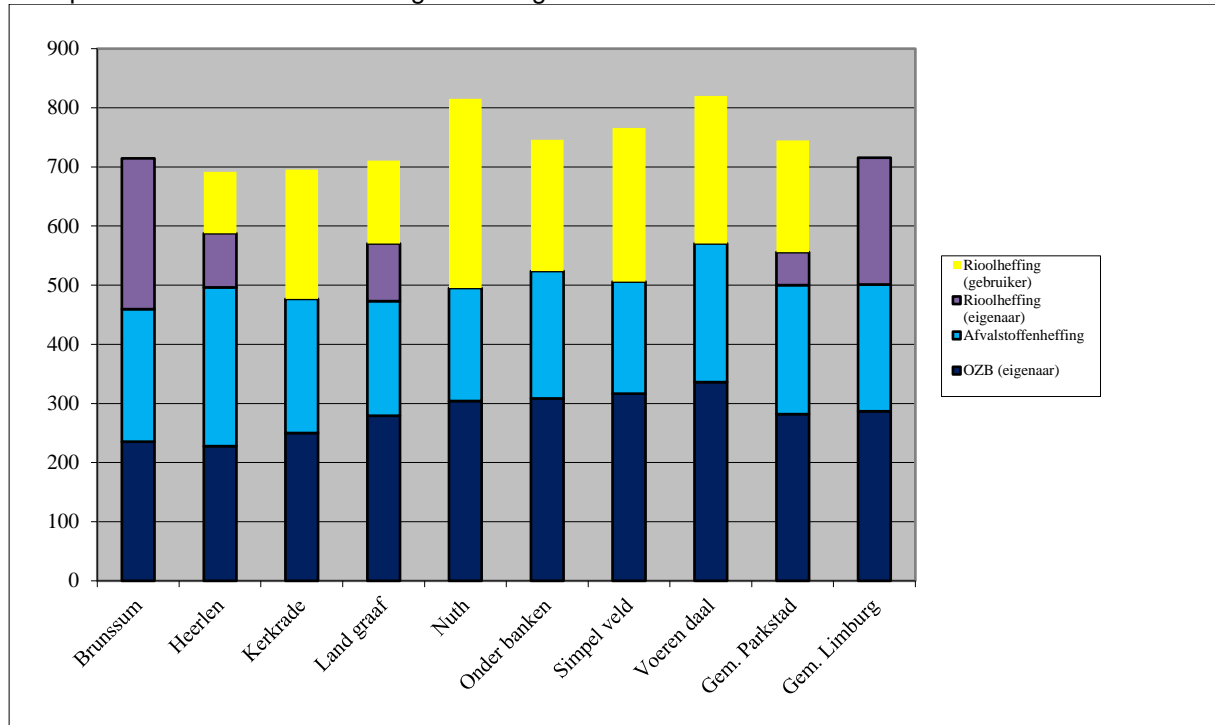
Overzicht aantallen opgelegde eenheden 2016-2017 conform rapportage BsGW 31-12-2016 en 31-12-2017, Prognose 2018 en Urap 1ekw. 2018
De baten worden in verschillende boekjaren verantwoord.

Realisatie tm 31-12-2017						
	2016	Tarief	2016	2017	Tarief	2017
	Aantallen	per eenheid	Aantal *Tarief	Aantallen	per eenheid	Aantal *Tarief
Afvalstoffenheffing:						
Afvalstoffenheffing vast tarief	13.776	€ 151,80	€ 2.091.196,80	13.827	€ 151,80	€ 2.098.938,60
<i>Totaal in % op basis 2014= 100</i>			<i>100,17</i>			<i>100,55</i>
Afvalstoffen Diftar:						
GFT 140 ltr		gratis			gratis	
GFT 240 ltr		gratis			gratis	
Restafvalcontainer 140 ltr	6.133	€ 5,35	€ 32.811,55	6.095	€ 5,35	€ 32.608,25
Restafvalcontainer 240 ltr	97.853	€ 7,25	€ 709.434,25	97.332	€ 7,25	€ 705.659,90
Zak 60 ltr.	113.474	€ 1,00	€ 113.474,00	115.732	€ 1,00	€ 115.732,00
Zak 30 ltr.	1.781	€ 0,50	€ 890,50	1.710	€ 0,50	€ 855,00
Extra container GFT	18	€ 10,00	€ 180,00	27	€ 10,00	€ 270,00
Extra container Restafval	224	€ 10,00	€ 2.240,00	223	€ 10,00	€ 2.230,00
Totaal Diftar:			€ 859.030,30			€ 857.355,15
<i>Totaal in % op basis 2014= 100</i>			<i>89,14</i>			<i>88,96</i>
Algeheel totaal			€ 2.950.227,10			€ 2.956.293,75
<i>Totaal in % op basis 2014= 100</i>			<i>96,69</i>			<i>97,79</i>
Rioolheffing						
	15.434	€ 255,00	€ 3.935.670,00	15.296	€ 255,00	€ 3.900.440,00
OZB eigenaren niet-woning						
	Waarden OZB			Waarden OZB		
OZB eigenaren niet-woning	383.987.117	0,25490%	€ 978.783,16	362.015.282	0,26810%	€ 970.562,97
OZB eigenaren woning	1.906.963.335	0,17480%	€ 3.333.371,91	1.972.635.271	0,16980%	€ 3.349.534,69
Totaal eigenaren OZB			€ 4.312.155,07			€ 4.320.097,66
OZB gebruiker niet-woning						
OZB gebruiker niet-woning	243.650.576	0,20140%	€ 490.712,26	230.587.000	0,22200%	€ 511.903,14
Algeheel totaal OZB			€ 4.802.867,33			€ 4.832.000,80
Hondenbelasting:						
1e hond	3.055	€ 72,72	€ 222.159,60	3.052	€ 72,72	€ 221.970,53
2e hond	405	€ 145,44	€ 58.903,20	403	€ 145,44	€ 58.612,32
3e hond	36	€ 290,88	€ 10.471,68	36	€ 290,88	€ 10.544,40
4e hond	11	€ 290,88	€ 3.199,68	8	€ 290,88	€ 2.423,03
5e hond	1	€ 290,88	€ 290,88	1	€ 290,88	€ 290,88
Kennel	4	€ 981,60	€ 3.926,40	4	€ 981,60	€ 3.926,40
Totaal €			€ 298.951,44			€ 297.767,56
<i>Totaal in % op basis 2014= 100</i>			<i>107,28</i>			<i>106,86</i>
Toeristenbelasting:						
Toeristenbelasting:	35.678	€ 1,15	€ 41.029,70	90.784	€ 1,15	€ 104.401,60
<i>Totaal in % op basis 2014= 100</i>			<i>98,11</i>			<i>254,45</i>
Reclamebelasting:						
Reclamebelasting:	103	€ 446,45	€ 45.984,35	99	€ 446,85	€ 44.349,86
<i>Totaal in % op basis 2014= 100</i>			<i>101,08</i>			<i>97,49</i>
Precariobelasting: in 2017 niet opgelegd						
Overig Brunssum	857	€ 18,14	€ 15.545,98	-	€ 18,14	€ -
Lindeplein c.a. apart tarief	178	€ 29,16	€ 5.190,48	-	€ 29,16	€ -
Totaal precario	1.035		€ 20.736,46	-		€ -

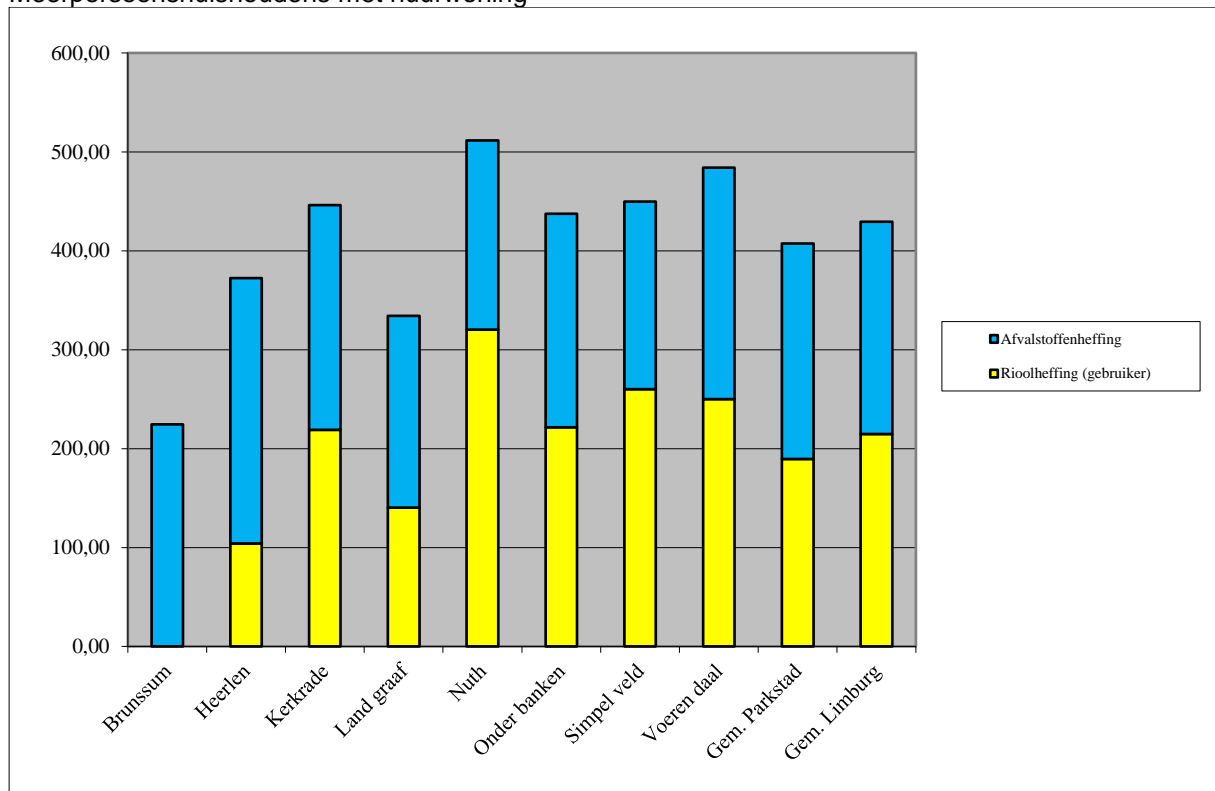
*) Opmerking bovenstaande berekeningen zijn gemaakt aan de hand van aantallen van de BsGW en tarieven. Dit kan een verschil opleveren met de totaalbedragen zoals weergegeven in het overzicht van de geraamde en gerealiseerde inkomsten.

Overzicht gemeentelijke woonlasten Parkstad Limburg gemeenten in 2016

Meerpersoonshuishoudens met eigen woning

Meerpersoonshuishoudens met huurwoning

Paragraaf 2. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Beleidsuitgangspunten:

Uitgangspunt is dat het weerstandsvermogen van de gemeente voldoende moet zijn om eventuele tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat de continuïteit van de gemeente in gevaar komt. Het streven is een weerstandsratio van 1,4 of hoger (dit is ruim voldoende of beter).

Aanleiding en achtergrond

Het is nodig om risico's die van invloed zijn op de bedrijfsvoering beheersbaar te maken. De gemeente voert hiertoe twee keer per jaar een gemeentebrede risico-inventarisatie uit. Hieronder wordt verslag gedaan van de resultaten van de risico-inventarisatie van begin 2018. Op basis van de geïnventariseerde risico's is het weerstandsvermogen berekend.

Risicoprofiel

Om de risico's van Gemeente Brunssum in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Het risicoprofiel is tot stand gekomen door gebruik te maken van een rekenmodel (van de BNG) waarmee risico's in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld. Het definiëren van de maatregelen en het inschatten van het effect van deze maatregelen op de gevolgen is ook onderdeel van de risico-inventarisatie. In de inventarisatie zijn in het totaal 126 risico's in beeld gebracht. Een aantal daarvan heeft geen financiële gevolgen of de gevolgen worden beperkt door het treffen van maatregelen. Bij andere risico's blijft een kans op een financieel gevolg bestaan. Het totaal van deze financiële gevolgen is maximaal € 20.020.000 ("als alles tegen zit").

Het totaal van de risico's bestaat uit grote en kleine risico's, risico's met interne en/of externe oorzaak, met geen tot grote financiële gevolgen en operationeel dan wel strategisch van aard. De grootste post vormen in 2018 de risico's in het cluster Bedrijfsvoering. In deze categorie is het risico op schade archieven de grootste. Deze is met bijna € 1,3 miljoen gestegen, voornamelijk door nieuwe risico's inzake informatiebeveiliging en 4 procedures inzake leges omgevingsvergunningen.

Een ander groot risico lopen we -zoals veel gemeenten- bij de grondexploitatie, € 5,2 miljoen. Met betrekking tot het sociaal domein zijn de risico's gestegen naar € 4.5 miljoen (toename € 0,7 miljoen waarvan € 1,3 miljoen hoger risico tekort op sociaal domein en 0,3 miljoen participatiewet. De vorige keer was het risico 3 Decentralisaties opgenomen. Doordat vanaf 2018 voor het Sociaal Domein de reële budgetten zijn opgenomen, is dit specifieke risico vervallen en vervangen door het risico inzake de hogere rijksinkomsten die zijn opgenomen in de begroting 2018. Het risico desintegratie ISD-BOL ad € 1 miljoen is vervallen omdat de fusie Heerlen-Landgraaf van de baan is.

Tenslotte loopt de gemeente risico's op uitstaande leningen en beleggingen en op lagere algemene uitkeringen (financiering). Onder andere door het vervallen van het toepassen van een behoedzaamheidscorrectie en door krappere begroten is dit risico gestegen.

In onderstaand overzicht worden de tien risico's gepresenteerd die de hoogste bijdrage hebben aan de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit. Hierbij is aangegeven onder welke cluster het risico valt (GREX, sociaal domein, bedrijfsvoering, financiering). De risico's worden vergeleken met de laatst gemaakte risico-inventarisatie; dit is begin 2018 gebeurd bij het opstellen van de Programmarekening 2017.

Tabel 1: Belangrijkste financiële risico's

	P r g	Risico	Omschrijving	Kans	Financieel gevolg Max.	Invloed	Jaarrekening 2016 was dit
1	2	Verwachte hogere rijksbijdragen (Soc.Domein)	In de meerjarenraming 2019-2021 is rekening gehouden met hogere rijksbijdragen Sociaal Domein. Het is niet zeker of deze ook daadwerkelijk ontvangen zullen worden. Wel heeft het rijk inmiddels een fonds voor tekorten Sociaal domein ingesteld voor 200 miljoen waarvan de gemeentes zelf 100 miljoen betalen. Welke bijdrage Brunssum hier uit krijgt is nog niet bekend.	50%	€ 2.435.000	14,0%	€ 1.881.000
2	3	Doorsteek Koutenveld: Ontwikkeling fase II onder druk door het niet vinden van een 2e trekker (GREX)	Ontwikkeling fase II onder druk	50%	€ 1.500.000	8,8%	€ 1.500.000
3	5	Lagere uitkering gemeentefonds (Financiering)	Mogelijke aanvullende bezuinigingen Rijk (boven op de bezuinigingen waarmee al in de begroting rekening is gehouden). Door het vervallen van de behoedzaamheidscorrectie is dit risico gestegen.	70%	€ 750.000	7,0%	€ 750.000
4	3	Raadhuisstr./Kloosterstraat (GREX)	Afzetmogelijkheden woningbouw	70%	€ 415.000	4,2%	€ 0
5	3	Masterplan Centrum – Entree Dorpstraat (GREX)	Afzetmogelijkheden woningbouw	50%	€ 400.000	3,6%	€ 400.000
6	5	Meldplicht conform de wet Datalekken (Bedrijfsvoering)	We spreken van een datalek als persoonsgegevens in handen vallen van derden die geen toegang tot die gegevens zouden mogen hebben. Een datalek is het gevolg van een beveiligingsprobleem. Meestal gaat het om uitgelekte computerbestanden, al kan een gestolen geprinte lijst, USB-stick, notebook of smartphone evengoed een datalek vormen. Deze datalekken moeten - als ze voldoende ernstig zijn - onverwijld worden gemeld aan de toezichthouder, de Autoriteit Persoonsgegevens (AP). De sanctie op niet-naleving van de meldplicht is een maximale boete van €820.000 per overtreding. A.g.v. getroffen maatregelen is dit risico gedaald.	70%	€ 410.000	3,3%	€ 410.000

	P r g	Risico	Omschrijving	Kans	Financieel gevolg Max.	Invloed	Jaarrekening 2016 was dit
7	5	Ongestructureerde informatie (Bedrijfs-voering)	Momenteel zijn bijna 1,2 miljoen bestanden in 121.000 mappen met een omvang van 2,27 Tb als ongestructureerde informatie opgeslagen. Dit zijn met name Word en Excel bestanden. Op deze bestanden is niet het beleid van toepassing conform de archiefwet, informatiebeveiliging en privacy. Met o.a. bewaking op de echtheid, beveiliging en betrouwbaarheid. De enige zekerheid is een backup en uitwijkmogelijkheid. Mechanismen zoals versiebeheer, audit-trail, metadatering, relevante zaaksgewijze koppeling ontbreken. Kortom geen beheer en toezicht. Deze bestanden staan opgeslagen in de groeps- en persoonlijke mappen van de gebruikers.	90%	€ 300.000	3,2%	€ 0
8	2	Taakstelling Masterplan Sociaal Domein	In de meerjarenraming 2019-2021 zijn taakstellingen opgenomen. Uit het masterplan Sociaal Domein moet blijken of deze haalbaar zijn	30%	€ 809.000	2,8%	€ 0
9	3	Zorgplein (GREX)	Ontwikkelaar heeft na oplevering van fase 1 en 2 nog een jaar de tijd voor verkoop/realisatie fase 3 (20% van totaal). Indien dit niet lukt, wordt afscheid van elkaar genomen. Dan leidt dit tot vertraging opbrengst of helemaal geen opbrengst.	70%	€ 313.000	2,7%	€ 0
10	5	Niet nakoming rente- en aflossingsverplichting door Atrium uit hoofde van de achtergestelde lening aan Atrium (Financiering)	Gemeente heeft achtergestelde lening verstrekt (Zorgplein). Gezamenlijk met Heerlen en Kerkrade. € 694.000 is aandeel gemeente Brunssum en wordt in 11 jaar afgelost (risico loopt hiermee lineair af). Gemeente heeft geen zekerheden verkregen (die het risico zouden kunnen beperken).	30%	€ 694.000	2,6%	€ 755.000

	Jaarrekening 2017	Begroting 2018
Totaal 10 grootste risico's	€ 8.026.000	€ 7.990.000
Overige risico's	€ 11.994.000	€ 10.454.000
Totaal alle risico's	€ 20.020.000	€ 18.444.000

Benodigde weerstandscapaciteit

Op basis van de ingevoerde risico's is met behulp van het rekenmodel een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (zie tabel 1) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Onderstaande tabel 2 toont de resultaten van de risicosimulatie. In Nederland wordt bij de meeste gemeenten een zekerheidspercentage tussen de 80-90% gehanteerd.

Tabel 2: Benodigde weerstandscapaciteit bij verschillende zekerheidspercentages	
Percentage	Bedrag
50%	€ 4.000.000
55%	€ 4.100.000
60%	€ 4.300.000
65%	€ 4.500.000
70%	€ 4.700.000
75%	€ 4.900.000
80%	€ 5.100.000
85%	€ 5.400.000
90%	€ 5.700.000
95%	€ 6.200.000

Uit de tabel volgt dat 90% zeker is dat alle risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van € 5.700.000 (benodigde weerstandscapaciteit) In de begroting 2018 was dit nog € 4.800.000.

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Gemeente Brunssum bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit			
	Werkelijk 31/12/2017	Begroot 1/1/2018	Werkelijk 31/12/2016
Weerstand			
Algemene reserve (vrij besteedbaar)	6.997.000	6.365.000	7.905.000
Af: Incidentele mutaties begroting 2018	-2.437.000	-2.437.000	0
Af: resultaatbestemming 2015		0	-592.000
Bestemmingsreserves	5.370.542	5.069.000	5.091.000
Totale weerstandscapaciteit	9.930.542	8.997.000	12.404.000

N.B. Het resultaat 2017 is nog niet verwerkt omdat de Raad dit resultaat nog moet vaststellen.

Algemene reserve (vrij besteedbaar):

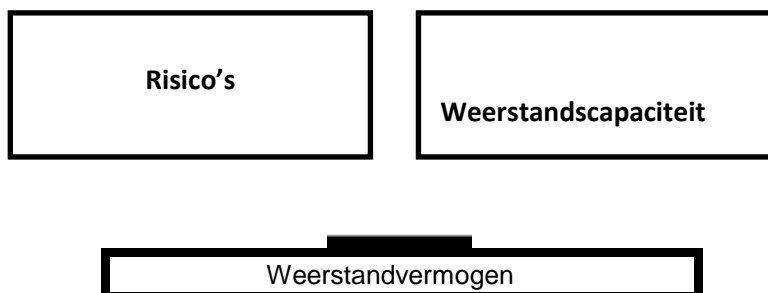
De vrij besteedbare algemene reserve is dat gedeelte van de algemene reserve waarop door besluitvorming nog geen claim is gelegd.

Bestemmingsreserves(vrij besteedbaar):

Dit betreft de bestemmingsreserves die kunnen worden ingezet zonder dat dit gevolgen heeft voor de exploitatie en de reserves die verband houden met de opgenomen risico's. Ook de bestemmingsreserves die worden gebruikt ter dekking van kapitaallasten worden hier niet meegenomen. De Reserve Belegde Essentgelden wordt hierbij niet meegeteld.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. Hieronder de situatie per 1-1-2018.

$$\text{Ratio weerstandsvermogen} = \frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}} = \frac{\text{€ 9.931.000}}{\text{€ 5.700.000}} = 1,74$$

Bij de laatste berekening bij de begroting 2018 was de ratio 1.87. De ratio is nu lager door én een hogere beschikbare weerstandscapaciteit (€ 0,9 miljoen) én een hoger benodigde weerstandscapaciteit (€ 0,9 miljoen) als gevolg van diverse kleinere aanpassingen. De Algemene reserve is gedaald met ruim € 1,5 miljoen; voornamelijk door de incidentele dekking begroting 2017 van € 1.064.000 en de moties 2017 ad € 592.000. Tevens wordt rekening gehouden met de onttrekking inzake de incidentele dekking begroting 2018 ad € 2.368.000 waardoor de algemene reserve in totaal € 3,9 miljoen lager is. De bestemmingsreserves zijn € 250.000 lager.

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio. De huidige ratio van 1,74 is dan ruim voldoende.

Tabel 4: Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	Uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	Voldoende
D	0.8-1.0	Matig
E	0.6-0.8	Onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Verloop weerstandsvermogen meerjarig

	2018	2019	2020	2021	2022
Benodigde weerstandscapaciteit	5.700.000	5.700.000	5.700.000	5.700.000	5.700.000
	1-1-2018	1-1-2019	1-1-2020	1-1-2021	1-1-2022
Algemene Reserve	6.997.000	4.560.000	2.543.000	1.881.000	1.497.000
af: mutaties conform begroting	-2.437.000	-2.017.000	-662.000	-192.000	-
af: dekking tbv sociaal domein	-	-	-	-	-
Bestemmingsreserves	5.371.000	2.019.000	2.019.000	2.019.000	2.019.000
Totale weerstandscapaciteit	9.931.000	4.562.000	3.900.000	3.708.000	3.516.000
ratio	1,74	0,80	0,68	0,65	0,62

N.B. Het resultaat 2017 is nog niet verwerkt omdat de Raad dit resultaat nog moet vaststellen

Door de inzet van gelden ten behoeve van het sociaal domein daalt het weerstandsvermogen de komende jaren richting onvoldoende.

Hierbij merken we op dat de Reserve Belegde Essentgelden (nog) niet tot het weerstandsvermogen wordt gerekend. Indien het vrij besteedbare onderdeel van deze reserve wel wordt meegerekend zal de ratio toenemen. Indien dit bijvoorbeeld voor een bedrag ad € 11 miljoen gebeurt, zal de ratio met bijna 2,5 toenemen.

Verplichte kengetallen

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van de horizontale controle door de raad op de financiële positie van de gemeente. Door de Adviescommissie Vernieuwing BBV is ter versterking van de horizontale verantwoording een verplichte basisset van 5 financiële kengetallen vastgesteld.

Kengetallen:	Verloop van de kengetallen		
	R2016	B2017	R2017
netto schuldquote	7,1%	7,3%	8,8%
netto schuldquote gecorrigeerd			
voor alle verstrekte leningen	-1,8%	-1,7%	0,5%
solvabiliteitsratio	68,6%	62,4%	65,9%
structurele exploitatieruimte	-2,1%	0,0%	4,9%
grondexploitatie	5,8%	5,9%	7,4%
belastingcapaciteit	97,9%	96,9%	97,9%

Beoordeling kengetallen algemeen

Uit de beschrijving van de verschillende kengetallen blijkt dat een afzonderlijk kengetal nog weinig zegt over hoe de financiële positie moet worden beoordeeld. Zo hoeft een hoge schuld geen nadelig effect te hebben op de financiële positie, maar is dat afhankelijk of en wat er aan eigen vermogen en baten tegenover die schuld staat en hoe groot de kans is dat de schuld weer wordt afgelost. Noch hoeft een tegenvallende ontwikkeling van de grondprijs een negatieve invloed te hebben indien de structurele exploitatieruimte groot is of men over voldoende ruimte in belastingcapaciteit beschikt, omdat er dan ruimte is om tegenvallers op te vangen. Het is dus, met andere woorden, niet mogelijk om een individueel kengetal te gebruiken voor de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen zullen altijd in samenhang moeten worden gezien, omdat ze alleen gezamenlijk en in hun onderlinge verhouding een goed beeld kunnen geven van de financiële positie van een gemeente.

Beoordeling kengetallen Brunssum

Kijkend naar de kengetallen kan hieruit worden geconcludeerd dat Brunssum een hoge en dus goede solvabiliteit heeft en een lage en dus goede netto schuldquota heeft. De structurele begrotingsruimte

is laag (in begrotingen zelfs nihil) en de belastingcapaciteit is in vergelijking met het landelijk gemiddelde vrij hoog. De solvabiliteitsratio is zeer goed.

Hieronder wordt per kengetal weergegeven welke verhouding wordt uitgedrukt en wat het kengetal inhoudt.

1 *Netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)*

Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken. Normaal bevindt de netto schuldquote van een gemeente zich ergens tussen de 0% en 100% (groen). Afhankelijk of een gemeente net grote investeringen achter de rug heeft, is de netto schuldquote hoger of lager. Op het moment dat de netto schuldquote boven de 100% komt springt het licht op oranje. Boven de 130% springt het licht op rood, er is dan sprake van een zeer hoge schuld.

2 *Solvabiliteitsrisico*

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Indien er sprake is van een forse schuld én veel eigen vermogen (het totaal van de algemene en de bestemmingsreserves), hoeft een hoge schuld geen probleem te zijn voor de financiële positie. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente.

Hoe hoger het percentage hoe beter de gemeente is toegerust om verplichtingen na te komen. Bij een solvabiliteitsratio van lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs.

3 *Kengetal grondexploitatie*

De afgelopen jaren is landelijk gebleken dat de grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de grondexploitatie) is ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties reserves.

Staat de grond tegen een te hoge waarde op de balans en moet die worden afgewaardeerd dan leidt dit tot een lager eigen vermogen en dus een lagere solvabiliteitsratio. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen de actuele waarde op de balans zijn opgenomen en of een eventueel gevormde voorziening van voldoende omvang is.

Hoe lager de ratio hoe minder invloed het grondbedrijf heeft op de exploitatie.

4 *Structurele exploitatieruimte*

Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt onderscheid gemaakt tussen de structurele en incidentele lasten. Bij incidentele baten en lasten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen.

Een begroting waarvan de structurele baten hoger zijn dan de structurele lasten is meer flexibel dan een begroting waarbij de structurele baten en lasten in evenwicht zijn. Bij een ratio van 0% zijn de structurele baten gelijk aan de structurele lasten. Bij een negatieve ratio is de gemeente structureel niet in evenwicht. Als de ratio positief is dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van een lening) te dekken.

5 *Belastingcapaciteit*

De OZB is de belangrijkste eigen belastinginkomst van een gemeente. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten van meerpersoonshuishoudens. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB en de rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in de gemeente. De reden dat tevens wordt gekeken naar de riool- en afvalstoffenheffing is dat deze heffing maximaal kostendekkend mag zijn.

Paragraaf 3. Onderhoud kapitaalgoederen

In deze paragraaf wordt ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen van de gemeente Brunssum. De kapitaalgoederen kunnen als volgt gerubriceerd worden:

- infrastructuur (wegen, verkeersregelinstallaties, riolering);
- voorzieningen (openbaar groen, openbare verlichting);
- gebouwen;
- Brede Maatschappelijke Voorzieningen (BMV).

Beleidsuitgangspunten:

Het onderhoud van wegen, riolering, groen en openbare verlichting is opgenomen in het Meerjaren Investeringsprogramma (MIP) Openbare Ruimte 2011-2014. Dit programma is op 1 maart 2011 goedgekeurd door de gemeenteraad van Brunssum. Het MIP Openbare Ruimte 2011-2014 is gebaseerd op diverse beheerplannen. Deze beheerplannen zijn opgezet vanuit het uitgangspunt 'planmatig beheer'. De financiering vindt plaats vanuit een compartimentbenadering. Dit houdt in dat eventuele restbudgetten in enig jaar in een egalisatiereserve zullen worden gestort. Hiermee wordt over meerdere jaren een gelijkmatig uitgavenpatroon bereikt.

In mei 2017 is het geactualiseerde MIP OR 2018-2022 door de raad vastgesteld. Het geactualiseerde MIP is 1 januari 2018 in werking getreden. De rapportage 2017 gaat dus nog over het oude MIP. In 2009 is het Gemeentelijk Rioleringsplan aangepast aan de nieuwe Wet Gemeentelijke Watertaken en de Europese Kaderrichtlijn Water. Dit 'Verbeterd Gemeentelijk Rioleringsplan' (vGRP) is de grondslag onder de nieuwe rioolheffing, gebaseerd op onroerend goed waarde. Het vGRP is 27 januari 2015 in de raad vastgesteld.

Wegen

Beleid

Basis voor het wegbeheer is het 'Beleidsplan Wegbeheer'. Dit beleidsplan is samengesteld door gebruikmaking van de in Nederland toonaangevende normering door CROW (Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek). In het beleidsplan zijn de begrotingsbedragen voor het wegbeheer bijgesteld op basis van de laatste weginspecties. In de diverse bezuinigingsoperaties is het budget m.b.t. wegen met € 230.000 gekort.

Areaal

Het huidige wegennet van de gemeente is momenteel 141 km lang en de oppervlakte bedraagt 150 hectare.

Uitvoering

Grootschalig onderhoud.

De integrale boven- en ondergrondse herinrichting van de wijk Muziekburch zal conform de aangepaste planning in maart 2018 zijn afgerond.

Overzicht van het verloop van de reserve MIP-wegen (vervangingsinvesteringen) 2017 ten behoeve van de jaarrekening 2017

Stand MIP - Wegen per 1-1-2017		
- Stand egalisatie reserve MIP - wegen	1.039.424,02	
Totaal		1.039.424,02
<i>Ten laste gebracht van het MIP - Wegen in 2017</i>		
- Kosten inzake Muziekbuurt	950.000,00	
- restant reserve valt vrij ten gunste van de algemene dienst door wijziging van wetgeving (Besluit Begroting en Verantwoording)	89.424,02	
Totaal onttrekking 2017		-1.039.424,02
Restant in MIP - wegen per 31-12-2017		0,00

Regulier onderhoud.

De prioritering van regulier onderhoud wordt in hoge mate bepaald door winterschade aan wegen. Ieder voorjaar wordt aan de hand van de actuele schadebeelden het onderhoudsprogramma voor het betreffende jaar bepaald. Het onderhoudsbudget is als gevolg van de diverse bezuinigingsoperaties teruggebracht van € 561.000 naar € 510.000.

Het regulier onderhoud van een aantal hoofdwegen (Emmaweg, Karel Doormanstraat, Bodemplein gedeeltelijk, Trichterweg, Kennedylaan tussen Merkelbeekerstraat en Veldstraat, Rembrandtstraat gedeeltelijk, Ganzepool gedeeltelijk en Kranenpool) is, door de toekomstige aanleg van de buitenring, tot een minimum beperkt. Door de aanleg van de buitenring veranderd namelijk de verkeersbelasting op een aantal wegen. Het betreft echter slechts uitstel van onderhoud, de hiertoe bestemde middelen zullen de komende jaren alsnog nodig zijn om de uitgestelde werkzaamheden uit te voeren. Het daarmee gemoede budget is overgeheveld naar het MIP-fonds (conform raadsbesluit 2010/20786 van 1 maart 2011).

Op diverse straten, verspreid door de gemeente, zijn slijtlagen aangebracht. O.a. op de Rembrandtstraat, Molenstaat en de Dorpsstraat. Er zijn freesvakken gemaakt op verschillende locaties waaronder de Akerstraat, Dorpsstraat en de wijk op de Vos. Verder is scheurvulling aangebracht op diverse wegvakken verspreid over de hele gemeente.

Een gedeelte van de Ganzepool (gelegen tussen de kruising met de Buitering en de Boschstraat) is gerenoveerd. Deze uitvoering heeft plaatsgevonden gelijktijdig met de werkzaamheden aan de Buitering. Een ander deel van de Ganzepool (tussen de overgang naar de Kranenpool en de Rimbürgerweg) is deels binnen het project BPL en deels binnen het project Ontkluizing Rode Beek gerenoveerd.

De herstraatwerkzaamheden hebben in 2017 voornamelijk plaatsgevonden in de wijk Op de Vos en op de promenade in het centrum.

**Overzicht van het verloop van de reserve MIP-wegen (onderhoud) 2017
ten behoeve van de jaarrekening 2017**

Stand MIP - Wegen onderhoud per 1-1-2017		
- Restant in MIP	515.856,51	
Totaal		515.856,51
<i>Ten laste gebracht van het MIP - Wegen onderhoud 2017</i>		
Onttrekking conform ProRap 2017	250.000,00	
Saldo product Onderhoud wegen	83.237,92	
Saldo product Overige kosten wegen	-5.727,97	
Saldo product Opritten	5.312,17	
Totaal onttrekking 2017		-332.822,12
Restant in MIP - wegen onderhoud per 31-12-2017		183.034,39

Verkeersregelininstallaties (VRI's)

Beleid

In het verleden was het aantal voertuigen op een kruisingsvlak maatgevend om wel of geen afwijking via een verkeerslicht toe te passen. Ook het ongevalbeeld speelde een rol bij die afweging. De laatste jaren worden bij reconstructies de verkeerslichten zoveel mogelijk vervangen door rotondes, voor zover de ruimte dit toelaat.

Areaal

Momenteel staan er binnen de gemeente Brunssum nog 9 VRI's op kruispunten, waarvan één gedeeld wordt met een andere wegbeheerder. Daarnaast staan er nog 4 VRI's bij voetgangers-oversteekplaatsen (VOP).

Uitvoering

In 2017 is er een nieuw verkeerslichtinstallatie geplaatst op de Rembrandtstraat ter hoogte van de AFNORTH International School.

Buiten het normale onderhoud zou de VOP aan de Maastrichterstraat al in 2015 moeten zijn vervangen. Daar de verkeersbelasting van de Maastrichterstraat na openstelling van de Buitenring beduidend afneemt (en daardoor de VOP mogelijk kan vervallen) wordt de vervanging zo lang mogelijk uitgesteld.

Riolering

Beleid

Op 27 januari 2015 is het Verbeterd Gemeentelijk Riolerings Plan (VGRP 2015-2019) met registratiekenmerk 54433 in de raad vastgesteld. In dit VGRP zijn de Europese Kaderrichtlijn Water (aanleg groene buffers) alsmede de Wet Gemeentelijke Watertaken geïmplementeerd. Dit 'Verbeterd Gemeentelijk Rioleringsplan' (vGRP) is de grondslag onder de nieuwe rioolheffing, gebaseerd op onroerend goed waarde.

Verder ligt er de opgave om het watersysteem 'robuust' vorm te geven. Dat betekent dat riolering en oppervlaktewater in staat moeten zijn om de extremer wordende weersomstandigheden (met meer en heviger regenval) aan te kunnen. Het uitvoeringsprogramma behorende bij dit VGRP is onverkort opgenomen in het MIP Openbare Ruimte 2011-2014 met uitloop tot en met 2017.

Het ligt voor de hand om alle wateropgaven gezamenlijk te analyseren en te vertalen in één samenhangend maatregelenpakket. Omdat water zich niet houdt aan bestuurlijke grenzen, is bovendien samenwerking met buurgemeenten, het waterschap, provincie en Rijkswaterstaat noodzakelijk. De voordelen hiervan zijn slimmere en effectievere oplossingen, tegen lagere totale

kosten. In 2012 is een grootschalige studie naar optimalisatie mogelijkheden in de afvalwaterketen met positief resultaat afgerond, de Optimalisatie Afvalwater Systeem-studie (OAS-studie). Belanghebbende partijen daarbij zijn Provincie Limburg, Waterschap Roer en Overmaas, en de Limburgse gemeenten.

In Parkstadverband wordt momenteel samenwerking gezocht op de volgende onderdelen:

1. Het gezamenlijk opstellen van aparte Gemeente Rioleringsplannen voor de Parkstadgemeenten;
2. Regionale samenwerking aan te gaan op de operationele onderdelen:
 - Beheer - en rekenmodel;
 - Kolkreiniging, rioolreiniging en rioolinspectie;
 - Relining;
 - Beheer en onderhoud van pompen en gemalen.

Areaal

De gemeente beschikt over 173,5 km vrij verval riolering, 18,4 km huisaansluitingen, verzamelriolen en kolkaansluitingen en daarnaast de nodige schuiven, kleppen, pompen, bassins, etc.

Uitvoering

Voor de realisatie van de wettelijk verplichte basisinspanning (opheffen vervuilende overstorten op beken) zijn de benodigde investeringen gedaan. De gemeentelijke riolering voldoet daarmee aan de wettelijke eisen.

De aanpak van de resterende vervuilende overstorten (basisinspanning) op de Rode Beek alsmede de aanleg van de bijbehorende groene buffer is ingepast in het project "Renaturering/ontkluizing Rode Beek". De realisatie van dit project is met medewerking van het Waterschap Limburg en de Provincie Limburg in april 2014 gestart. De werkzaamheden worden uitgevoerd in twee fasen. In de eerste fase zijn alle saneringswerkzaamheden uitgevoerd, de herinrichting van het voormalige Terca terrein is medio 2017 afgerond. In de tweede fase (planning 2018) zal de definitieve aansluiting van de Rode Beek een feit zijn. De uitvoering van de tweede fase is sterk afhankelijk van de werkzaamheden van de Buitenring. De reden daarvoor is dat bij de uitvoering van deze fase de Rimburgerweg gedeeltelijk verwijderd dient worden en dat kan pas na het opleveren van de Buitenring.

In het MIP Openbare Ruimte 2011-2014 wordt verder rekening gehouden met de noodzakelijke jaarlijkse vervanging en verbetering van verouderde riolering. Door deze investering blijft het rioolstelsel ook op de lange termijn in stand op een adequaat niveau. Voor de opwaardering (vervanging of relining) van verouderde riolering is jaarlijks een structureel bedrag beschikbaar van € 772.900.

De vervangingstaakstelling voor 2016 wordt grotendeels pas gerealiseerd in 2017 in het werk renovatie Muziekbuurt. Dit werk loopt over 2 uitvoeringsjaren en wordt naar verwachting in maart 2018 afgerond.

**Overzicht van het verloop voorziening riool compartiment investeringen 2017
ten behoeve van de jaarrekening 2017**

Stand MIP - Riolering inzake investeringen per 1-1-2017		
- Restant in MIP	2.180.404,08	
Totaal		2.180.404,08
<i>Ten laste gebracht van MIP - Riolering in 2017</i>		
- kosten Muziekbuurt	1.109.028,88	
- Lindeplein-Vijverpark (laatste termijn subsidie ontvangen)	-130.348,60	
- Reconstructie Op den Haan (voorbereidingskosten)	21.342,50	
- Toevoeging saldo product MIP-Riolering	-716.850,59	
Totaal onttrekking 2017		-283.172,19
Restant in MIP - riolering per 31-12-2017		1.897.231,89

De reconstructie van de Bouwbergstraat is gereed, maar de eindafrekening heeft nog niet plaatsgevonden. De totale kosten zullen circa € 440.000 bedragen, waarvan reeds € 372.712,90 in rekening is gebracht. De resterende kosten zullen in 2018 verrekend worden. De meerkosten voor het project ontkeuizing Rode Beek fase I (als gevolg van cyanide verontreiniging, Pak en nikkel verontreiniging mijnsteen) bedragen € 802.827,36. In de prorap 2017 is er al rekening gehouden met een overschrijding van € 726.000. In de raadsinfobrief van november 2017 is vermeld dat deze overschrijding circa € 70.000 hoger zou uitvallen.

**Overzicht van het verloop voorziening riool egalisatie tarieven/onderhoud 2017
ten behoeve van de jaarrekening 2017**

Stand MIP - Riolering tarieven/onderhoud per 1-1-2017		
- Restant in MIP	1.582.998,37	
Totaal		1.582.998,37
<i>Ten laste gebracht van MIP - Riolering tarieven/onderhoud in 2017</i>		
- kosten werkzaamheden Bouwbergstraat	372.712,90	
- meerkosten project ontkeuizing Rode Beek (opruijing explosieven)	802.827,36	
- Saldo exploitatie 2017 producten riolering	313.340,30	
Totaal onttrekking 2017		1.488.880,56
Restant in MIP - riolering tarieven/onderhoud per 31-12-2017		94.117,81

Algemene toelichting inzake exploitatie riolering

De gemeente mag bij de bepaling van de omvang van de lasten ten behoeve van de berekening van de toegestane hoogte van de riooltarieven de BTW meenemen (artikel 229b, 2b Gemeentewet). Hierdoor zijn de rioolbaten hoger dan de geraamde lasten van het rioolstelsel en wel maximaal ter grootte van de declarabele BTW-component.

Bij de samenstelling van de begroting 2017 werd berekend dat de overdekking uit zou komen op een bedrag van € 210.000,00. Nu bij de jaarrekening blijkt dat de werkelijke declarabele BTW over het jaar 2017 afgerond € 511.000,00 bedraagt.

Berekening van de toegestane btw overdekking is als volgt:	
Btw deel renovatie Muziekbuurt	€ 278.119,84
Btw werkzaamheden Bouwbergstraat	€ 79.372,20
Btw Reconstructie Op den Haan	€ 4.481,93
Btw exploitatie riolering (taakveld 72)	€ 87.322,81
Btw doorbelaste kosten straatreiniging	€ 61.845,30
Totaal van de btw 2017	€ 511.142,08

Met name door de activering van de investeringskredieten Muziekbuurt en Bouwbergstraat, ontstaat er nu een incidenteel positief effect op het resultaat van de jaarrekening voor een bedrag van € 301.142,08.

Openbaar groen

Beleid

De Quickscan Groenbeheer 2010 (onderdeel van het MIP Openbare Ruimte 2011-2014) gaat uit van een onderhoudsniveau kwaliteit B. Dit niveau houdt in dat herinrichting, omvorming en vervanging in stand wordt gehouden, en dat er mechanische onkruidbestrijding wordt toegepast. Bij de vaststelling van het MIP Openbare Ruimte 2011-2014 heeft de raad gekozen voor D-kwaliteit voor het onderhoud van bosplantsoenen.

Areaal

Het huidige groenareaal van de gemeente Brunssum beslaat 106 hectare exclusief sportcomplexen (inclusief 116 hectare). Dit areaal bestaat uit 43 hectare plantsoenen en 63 hectare gras en bermen. Tevens staan er in de gemeente Brunssum 10.400 zogenaamde 'structuurbomen'.

Uitvoering

Het reguliere onderhoud is conform het groenbeheerplan en volgens planning uitgevoerd, deels door medewerkers in eigen dienst/medewerkers Betera Buren Brunssum/medewerkers WSP Parkstad. Omvormingen en andere specialistische werken zijn uitgevoerd door lokale/regionale bedrijven op basis van bestekken en incidentele inhuur.

Verdeeld over de gemeente zijn er, daar waar beplanting aan vervanging onderhevig was, groenpercelen omgevormd/heringericht.

Er is gestart met werkzaamheden tot verbloeming van wegbermen.

**Overzicht van het verloop van de reserve MIP-Groen (plantsoenen) 2017
ten behoeve van de jaarrekening 2017**

Stand MIP - Groen per 1-1-2017		
- Restant in MIP	435.034,39	
Totaal		435.034,39
<i>Ten laste gebracht van het MIP - Groen 2017</i>		
- Extra kosten onderhoud bomen	100.000,00	
- Vermeerdering inzake positief resultaat producten plantsoenen	-23.679,40	
Totaal onttrekking 2017		-76.320,60
Restant in MIP - groen per 31-12-2017		358.713,79

Openbare Verlichting

Beleid

Het beleidsplan Openbare verlichting is in 2001 door de Raad vastgesteld. Bij de opstelling van dit plan is rekening gehouden met de normering afkomstig van de NSvV (*Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde*), de contractuele Voorwaarden Openbare Verlichting (VOV 1993), en de richtlijnen en uitgangspunten 1993 van Energy Systems. Het gekozen kwaliteitsniveau voldoet aan de criteria van het Politiekeurmerk Veilig Wonen.

Areaal

In 2010 bestond het verlichtingsareaal van de gemeente Brunssum uit circa 5.900 masten en armaturen die een vervangingswaarde hebben van circa € 4.325.000. De vervangingstermijn voor de masten bedraagt 40 jaar en voor de armaturen 20 jaar. De gemiddelde vervangingskosten bedragen € 165.000 per jaar.

Uitvoering

In 2017 zijn de traditionele armaturen van de wijk Hemelder en de Kling en daarnaast incidentele masten in een diverse straten vervangen door LED-armaturen. In 2014 is het break-even point voor toepassing van LED-armaturen bereikt. Als gevolg daarvan hebben onderhandelingen plaatsgevonden met de onderhoudscontractant Ziut. De besparingen op onderhoud van de armaturen als gevolg van LED zullen door de contractant ingezet worden voor vervanging van masten en armaturen. Voor de periode 2014-2023 is dat gemiddeld een bedrag van circa € 45.000. Dit, samen met de € 90.000 die in de begroting is opgenomen en ombouw van traditionele armaturen naar LED armaturen op kosten van Palet, is bijna toereikend om in de eerder genoemde periode de openbare verlichting aan het gestelde kwaliteitsniveau te laten voldoen.

Overzicht van het verloop van de reserve MIP- Openbare Verlichting 2017 ten behoeve van de jaarrekening 2017

Stand MIP - Openbare verlichting per 1-1-2017		
- Restant in MIP	10.414,05	
Totaal		10.414,05
<i>Ten laste/gunste gebracht van het MIP - OV 2017</i>		
Saldo product 210203 Openbare straatverlichting	-6.136,39	
Totaal -onttrekking/+storting 2017		6.136,39
Restant in MIP - Openbare verlichting per 31-12-2017		16.550,44

Gebouwen

Beleid

Uitgangspunt bij het onderhoud van de gemeentelijke gebouwen is dat zij moeten voldoen aan de hedendaagse eisen. Ieder jaar vindt een inspectie plaats om te beoordelen of dat niveau nog steeds wordt gehaald. Het beleid houdt verder in dat, waar mogelijk, wordt overgaan tot afstoten van de niet meer noodzakelijke gebouwen.

In 2017 bedraagt de jaarlijkse storting in het onderhoudsfonds gemeentelijke gebouwen € 271.080.

In het kader van groot onderhoud aan gemeentelijke eigendommen waren voor het jaar 2017 onder andere de volgende werkzaamheden gepland c.q. uitgevoerd:

Overzicht rekening 2017 inzake Groot Onderhoud gemeentelijke eigendommen					
Project-nummer	Accommodatie	Gepland en uitgevoerd	Niet gepland / niet uitgevoerd	Begroting na wijz. 2017	Werkelijk 2017
G043101	Bestuurscentrum	Conform MJOP werkzaamheden uitgevoerd	Meerwerk niet gepland, verwijderen urinesteen in riool hoogbouw	40.000,00	42.444,02
G043102	Oude Raadhuis	Conform MJOP werkzaamheden uitgevoerd	Niet uitgevoerd, volledig verwijderen asbest dakbeschot hoofddak	302.000,00	187.685,50
G043103	Muziekschool		Meerwerk, voegwerk pand vernieuwd en geïmpregneerd. Meer oppervlak als begroot	20.000,00	41.110,66
G043106	Sportpark Klingelsberg	Conform MJOP werkzaamheden uitgevoerd	Meerwerk niet gepland, verbeterde mechanische afzuiging en LED-verlichting	50.000,00	52.569,24
G043107	Groenonderhoud sport/speeltuinen			20.000,00	5.323,80
G043108	LTCEB	Conform MJOP werkzaamheden uitgevoerd	Niet gepland, toiletgroep dames / heren geheel vernieuwd	12.000,00	31.412,73
G043109	Sporthal Rumpen	Conform MJOP werkzaamheden uitgevoerd		211.000,00	223.281,91
G043110	Sportzaal Brunssum Noord	Conform MJOP werkzaamheden uitgevoerd	Meerwerk, vernieuwen dak en uitvoeren in EPDM	5.000,00	22.025,00
G043112	Bronspot		Niet uitgevoerd, aanbrengen warmtewiel klimaatinstallatie	70.000,00	24.512,98
G043117	Speeltuin Buschkesberg		Niet uitgevoerd, vernieuwen boeiboorden	1.800,00	14,28
G043119	CMWW, Pr. Beatrixstr. 1a		Niet gepland, vernieuwen drietal buitendeuren en buitenschilderwerk	0,00	10.546,31
G043124	Gemeenschapshuis Klaver Vier	Conform MJOP werkzaamheden uitgevoerd		8.000,00	7.483,09
G043128	Galerijen Op Gen Hoes		Niet gepland, betonreparatie galerijen en vernieuwen kitvoegen	0,00	957,90
G043130	Fontein Koutenveld		Niet uitgevoerd, onderhoud pompinstallatie	3.700,00	0,00
G043132	Planeetstraat 3		Niet uitgevoerd, gebouw staat leeg en wordt gesloopt	5.000,00	0,00
G043133	Poolse Huis		Niet uitgevoerd, herstel pannendak voorzijde, verschoven naar 2018	8.000,00	0,00
G043144	Brikke Oave		Niet gepland, vervangen riool kruipruimte	0,00	6.737,27
	Totaal uitgaven groot onderhoud 2017			756.500,00	656.104,69

In onderstaande tabel wordt een weergave gedaan van het verloop van de voorziening groot onderhoud gemeentelijke eigendommen voor het jaar 2017 op basis van begroting en rekening. Deze cijfers zijn inclusief de begrote en werkelijke exploitatielasten 2017 van de diverse gemeentelijke eigendommen.

**Verloop 2017 van de Voorziening Onderhoud
Gemeente eigendommen (G043100)**

Product	Omschrijving	Begroting 2017	Onttrekking (+) Storting (-)
Beginstand Voorziening per 1-1-2017		-712.533,92	-712.533,92
	Div. gemeentelijke eigendommen:		
	Uitgaven:		
	Belastingen (o.a. btw/riool/ozb)	59.226,00	98.038,07
	Energiekosten	24.898,00	43.167,70
	Onderhoud (klein/klachten)	465.052,00	465.340,26
	Onderhoud Groot		
	Onderhoud (groot)	756.500,00	656.104,69
	Verbouwing raadzaal (aandeel voorziening)		
	Verzekering	50.595,00	15.640,09
	Kapitaallasten	438.609,00	454.076,85
	Adviesbureaus		
	Doorbelasting anders	223.688,00	217.290,24
	Loonkosten medewerkers		
	Inkomsten:		
		-	
		1.479.343,0	
Geraamde budgetten 2017	0	-1.479.343,00	
Huur derden	-135.134,00	-134.163,40	
Bijdragen van derden	-6.750,00	-10.587,88	
Jaarlijkse storting	-271.080,00	-271.080,00	
	Stand per 31-12-2017	-586.272,92	-658.050,30

Het verschil van afgerond € 72.000 wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door lagere kosten groot onderhoud oude Raadhuis.

Uitvoering van bovenstaande werkzaamheden heeft niet geleid tot een probleem voor wat betreft de toereikendheid van de voorziening groot onderhoud Gemeentelijke Gebouwen voor de komende jaren.

Zie hiervoor onderstaande tabel waarin rekening is gehouden met de geraamde werkzaamheden voor de periode 2017-2021.

Doorrekening van de voorziening Groot Onderhoud Gemeentelijke eigendommen conform meerjarig onderhoudsplan 2017-						
2021						
Omschrijving	2017	2018	2019	2020	2021 t/m 2025	2026 t/m 2031
	Rekening	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
Saldo voorziening per 1-1	712.533,92	658.050,30	333.551,10	429.266,10	490.281,10	532.376,10
Jaarlijkse stortingen exploitatie	600.135,65	512.707,00	512.707,00	512.707,00	2.563.535,00	3.076.242,00
Extra storting 922000/460001	271.080,00	271.080,00	271.080,00	271.080,00	1.355.400,00	1.626.480,00
Jaarlijkse onttrekkingen exploitatie	-269.594,58	-197.072,00	-197.072,00	-197.072,00	-985.360,00	-1.182.432,00
Jaarlijkse onttrekkingen inzake						
Verricht/Gepland groot onderhoud	-656.104,69	-867.400,00	-566.000,00	-581.000,00	-2.974.000,00	-3.600.000,00
Storting 2014 inzake vrijval 2013 krediet Pompgebouwen						
Reservering voorstaand bedrag tbv problematiek Schutterspark		-100.854,20				
Verhoging noodzakelijk jaarlijkse storting met		75.000,00	75.000,00	75.000,00	375.000,00	450.000,00
Groot onderhoud sportvelden + klachtenonderhoud		-17.960,00	0,00	-19.700,00	-292.480,00	-758.946,00
Saldo voorziening 31-12	658.050,30	333.551,10	429.266,10	490.281,10	532.376,10	143.720,10

Overzicht voorzieningen BMV's/ Brede scholen jaarrekening 2017

Beleid

Uitgangspunt bij de instandhouding van de BMV en de brede scholen is enerzijds dat de gebouwen moeten voldoen aan de hedendaagse eisen, zowel technisch als onderwijskundig. Periodiek worden de gebouwen gecontroleerd/geïnspecteerd.

Daarnaast is besloten dat de instandhouding dient te geschieden binnen de beschikbare middelen, die bestaan uit rijksvergoeding die de scholen ontvangen voor gebouwgebonden kosten en de (hierop gebaseerde) medegebruiksvergoedingen en huurvergoedingen die worden betaald door andere gebruikers. Gezien de opbouw van de rijksvergoeding zit in deze vergoedingsbedragen ook vergoeding voor meerjaarlijks onderhoud en dient dit ook gereserveerd te worden.

Voor de komende 4 jaren is er een totaalbedrag voor onderhoud aan de 4 voorzieningen geraamd ter hoogte van (afgerond) € 405.000,--. De hoogte van de voorzieningen bedragen momenteel (afgerond) in totaliteit € 658.993,--.

In verband met de wet- en regelgeving moest de tot nu toe gehanteerde administratie van de voorzieningen aangepast worden. Dit heeft plaatsgevonden en hieronder is een actueel overzicht weergegeven.

In onderstaande tabel is rekening gehouden met de geraamde werkzaamheden voor de periode 2017-2021 en de nieuwe opzet van de middelen en zijn de bedragen van de voorzieningen getotaliseerd.

Voorzieningen	2017	2018	2019	2020	2021
Begin van het jaar	545.655	658.993	808.333	961.062	817.098
Toevoeging voor dit jaar	<u>175.222</u>	<u>156.519</u>	<u>159.029</u>	<u>159.104</u>	<u>160.189</u>
Saldo	720.877	815.512	967.362	1.120.166	977.287
Onttrekking (verwacht)	<u>61.884</u>	<u>7.179</u>	<u>6.300</u>	<u>303.068</u>	<u>88.974</u>
Saldo einde jaar	658.993	808.333	961.062	817.098	888.313

Paragraaf 4. Financiering

A. Beleidsuitgangspunten

Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet Fido (*Wet Financiering Decentrale Overheden*), respectievelijk de limieten en richtlijnen van het Treasurystatuut.

Uitgangspunt is hierbij dat sprake is van gemeentebrede financiering om zo optimaal mogelijk de afstemming tussen liquide middelen en aan te trekken leningen te garanderen. Dit geschiedt door consolidatie van de kortlopende schuld op het moment dat de kasgeldlimiet structureel wordt overschreden.

B. Risicobeheer

Uitzettingen

1) Essentgelden:

De ontvangen Essentgelden zijn uitgezet via APG Investment Services in staats- en bankenobligaties, na advies van een extern bureau. Het gaat om een bedrag van € 10 miljoen met een looptijd van 10 jaar. De rentebaten zijn gegarandeerd en compenseren het wegvallen van het dividend van de Essentaandelen. Tevens is de eindsom gegarandeerd, dat wil zeggen de nominale waarde ervan. Aangezien deze tranche uit verschillende obligaties bestaat, vindt de aflossing verspreid over de jaren 2018 t/m 2020 plaats. Hierdoor zijn de rentebaten in het laatste jaar lager dan de voorgaande jaren.

2) Achtergestelde lening Zuyderland ad € 885.000.

De rente die hiervoor bedraagt 6,5%. In de afgelopen jaren is deze steeds betaald.

3) Leningen zonnepanelen.

In totaal is per balansdatum voor een bedrag van plm.€ 1,5 miljoen aan burgers uitgeleend mede in het kader van de energietransitie. Hiervoor is in december 2017 een lening aangetrokken.

Kredietrisico op verstrekte gelden:

Risicogroep	Met/zonder Hypothecaire Zekerheid	Restantschuld In € 1.000 op 1-1-2017	Restantschuld In € 1.000 op 31-12-2017
Semi overheidsinstellingen, ISD-BOL verbouwing hoogbouw, verrekend met bijdrage en investering.	Verrekening intern	1.352	1.217
Niet toegestane instellingen volgens treasurystatuut	Zonder hypotheek	885	885
Achtergestelde lening Atrium(Raadsbesluit)			
Overige toegestane instellingen volgens treasurystatuut *)	Totaalbedrag	883	2.374
waarvan:			
-rentedragende leningen muziekverenigingen	Verrekening via subsidie	37	28
-leningen aan Enexis inzake overname Essent	Zonder hyp.zekerheid	846	846
-leningen voor zonnepanelen	Debiteurenrisico bij Volta	0	1.500

C. Financiering

1) Kortlopende financiering

In principe worden de investeringen in eerste instantie gefinancierd via kas- of callgeldleningen. Hiertoe worden twee offertes aangevraagd bij de BNG (*Bank Nederlandse Gemeenten*) en een andere partij.

Het renteniveau van leningen is momenteel historisch laag. Dat komt door de economische crisis. De ECB (*Europese Centrale Bank*) zet het rente-instrument in om de economie vlot te trekken. Daarbij leent de ECB tegen lage rentepercentages aan de banken.

Overzicht renteniveau's kortlopende financiering 2017

1 maands-Euribor	varieerde van -0,369% tot -0,373%	Gemiddelde 2017: -0,372%
Betaalde rente kasgeld	varieerde van -0,385% tot -0,34%	

Bron BNG

Zoals in het Treasurystatuut vermeld worden twee offertes hiervoor aangevraagd.

2) Financiering via Leasecontracten

Voor de laptops van de raadsleden en de dienstauto's van Toezicht en Handhaving en Civieltechniek zijn leasecontracten afgesloten. De nog te betalen leasetermijnen staan vermeld in de Balans, onder de niet in de balans opgenomen verplichtingen.

3) Langlopende financiering

Om de renterisico's zoveel mogelijk tegen te gaan, worden meestal onderhandse leningen aangetrokken. Deze hebben een rentevast periode van minimaal 10 jaar, of zijn rentevast gedurende de gehele looptijd.

In 2017 is één lening afgesloten voor € 2 miljoen ten behoeve van de leningen voor zonnepanelen van de burgers. Voor de eigen leningen van de gemeente wordt geen renterisico gelopen. Dat komt omdat de reeds afgesloten leningen een rentevast periode hebben, die gelijk is aan de looptijd van de lening. Twee leningen kennen een renteaanpassing na 10 jaar. Die aanpassing doet zich voor in 2019/2020 over een schuldrestant van € 1,25 miljoen (2019) en € 2 miljoen (2020) .

Tot op heden zijn alleen leningen aangegaan met een lineaire aflossing, waardoor het renterisico ook beperkt is tot het schuldrestant op het moment van renteherziening, aangezien dan geen herfinanciering plaats hoeft te vinden.

Mutaties in de leningenportefeuille

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	Begroting 2017	Rekening 2017	Verschil	Verschil
Stand per 1 januari 2017	7.707	7.707	-	
Nieuwe leningen	2.000	2.000	-	
Reguliere aflossingen	-857	-857	-	
Vervroegde aflossingen		-	-	
Stand per 31 december 2017	8.850	8.850	-	

D . Wet verplicht schatkistbankieren:

Vanaf december 2013 dienen overtollige gelden bij de schatkist te worden gestald. Een gedeelte wordt vrijgelaten 0,75% van het begrotingstotaal is: €771.000. Deze gelden mogen buiten de schatkist worden aangehouden per dag. De rentevergoeding van de schatkist is de daggeldrente. Momenteel is deze 0,00%.

E. Toetsing aan de wet Fido

De wet Fido (*Wet Financiering Decentrale Overheden*) verbiedt overschrijding van de zogenaamde 'kasgeldlimiet'. Deze wordt bepaald aan de hand van 8,5% van de totale omvang van de begroting, zoals hierboven vermeld. Bij overschrijding van de kasgeldlimiet moet door de gemeente worden aangegeven op welke termijn en op welke wijze ervoor wordt gezorgd dat de netto vlottende schuld weer lager zal worden dan de kasgeldlimiet.

Overzicht toetsing aan kaders Wet Fido

Omschrijving (bedragen x €1.000)		1e kw.2017	2e kw.2017	3e kw.2017	4e kw.2017
Omvang begroting per 1-1-2017: € 102.800					
1	Toegestane kasgeldlimiet op jaarbasis				
	-in procenten van de grondslag	8,50%	8,50%	8,50%	8,50%
	-in Euro(1)	8.738	8.738	8.738	8.738
2	Omvang vlottende schuld				
	Opgenomen gelden < 1 jaar kasgelden	8.000	8.000	4.000	7.000
	Schuld in rekening-courant	0	0	0	0
	Gestorte gelden door derden	55	47	49	36
	Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld				
	<u>Totaal vlottende schuld(2)</u>	8.055	8.047	4.049	7.036
3	Vlottende middelen				
	Contante gelden in kas	3	3	3	4
	Tegoeden in rekening-courant	475	524	500	482
	Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0	0	0	0
	Tegoeden bij de schatkist	3.546	5.540	3.202	3.344
	<u>Totaal vlottende middelen(3)</u>	4.024	6.067	3.705	3.830
4	Toets kasgeldlimiet				
	Totaal netto vlottende schuld (4)	4.031	1.980	344	3.206
	Toegestane kasgeldlimiet	8.738	8.738	8.738	8.738
	Ruimte(+)/Overschrijding(-) (1) - (4)	4.707	6.758	8.394	5.532

F. EMU-saldo

bedragen * euro 1.000	2016	2017	2017
	realisatie	raming	realisatie
<i>Berekend EMU-saldo</i>	-9.172	-2.493	-2.087

Paragraaf 5. Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering omvat de disciplines Personeel, Informatievoorziening, Organisatie, Financiën, Administratie, Communicatie, Huisvesting en Juridische zaken.

In deze paragraaf wordt nader ingegaan op de organisatorische en bedrijfsvoeringaspecten, die in de loop van 2017 zijn gerealiseerd c.q. aan verandering onderhevig zijn geweest.

Organisatie

Per 1 januari 2017 is de nieuwe organisatiestructuur ingevoerd. Om zoveel mogelijk te kunnen voldoen aan de eisen, die de externe omgeving en het gemeentebestuur aan de ambtelijke organisatie stellen, is de personeelsformatie met inachtneming van de beschikbare personele middelen op grond van de minimumplusvariant in de loop van 2017 ingericht.

De ontwikkelingen om ons heen vragen van de ambtelijke organisatie deels andere vaardigheden en een andere manier van werken dan voorheen. De focus van de organisatieontwikkeling lag in 2017 en ligt ook in de komende jaren zowel op de 'zachte' elementen van de organisatie (ontwikkeling van management en medewerkers, communicatie en samenwerking) als op de 'harde elementen' ((door)ontwikkeling stuur- en verantwoordings-instrumenten, informatiemanagement en financieel beleid).

Zo is een strategische HRM-visie en een (strategisch) opleidingsplan opgesteld, worden HRM-instrumenten voorbereid dan wel geactualiseerd, is continu gewerkt aan het verbeteren van de P en C-cyclus, het informatiebeleid vastgelegd in een activiteitenplanning, en een 'management development' -traject voor alle leidinggevendenden opgestart.

Daarnaast vergen ook de 'reguliere' ontwikkelingen continu de nodige inzet, zoals verdere digitalisering van onze dienstverlening aan burgers, maar ook in de uitwisseling van gegevens met ketenpartners, de bijbehorende informatiebeveiliging, de voorbereiding van de invoering van de Omgevingswet, het vernieuwen van bestaande beleidsnota's conform de met uw raad afgesproken cyclus, etc.

Bij vaststelling van de begroting 2017 heeft uw raad extra personele middelen beschikbaar gesteld. De voor 2017 beschikbare middelen (€ 230K) zijn volledig besteed. Er is geïnvesteerd in zowel tijdelijke als structurele personele capaciteit bij onder meer de bedrijfsvoeringsfuncties, bij de afdeling Ruimtelijke Ontwikkeling en Vastgoed en bij Maatschappelijke Ontwikkeling. Ook is stevig geïnvesteerd in opleiding.

Personeel

In 2017 is werk gemaakt van de volgende speerpunten:

Management Development (MD)

In 2017 is het MD-programma van start gegaan onder begeleiding van het bureau Thaeles. Het MD-programma is gericht op het ondersteunen van de leidinggevendenden, zodat zij hun leidinggevende rol beter kunnen vervullen en mede sturing kunnen geven aan de cultuurverandering vanuit de visie en kernwaarden van de gemeente. Via persoonlijke coaching, teamcoaching en intervisie is aan het MD-programma invulling gegeven. Dit programma wordt in het najaar 2018 afgerond.

Collectief opleidingsplan

Het vorig jaar is een opleidingsplan voor de jaren 2017 en 2018 opgesteld. Het opleidingsplan maakt deel uit van het personeelsbeleid en is gericht op het daadwerkelijk veranderen van gedrag en werkwijzen van afdelingen/ teams en individuele medewerkers. Niet los van elkaar, maar in een doordachte samenhang. Er worden o.a. de volgende opleidingen aangeboden: adviesvaardigheden, projectmatig werken, heldere brieven en emails sturen, efficiënt werken/ verminderen werkdruk (CiEP) en morele oordeelsvorming.

Stimuleren interne mobiliteit

Na invoering van de nieuwe organisatie per 1 januari 2017 is binnen de organisatie veel aandacht besteed aan het invullen van bestaande en nieuwe vacatures en het bevorderen van de interne mobiliteit.

Het interne mobiliteitsbureau ondersteunt en adviseert medewerkers die bovenmatig zijn verklaard in het kader van hun 'Van Werk Naar Werk'- traject. Via externe coaching, loopbaanbegeleiding, opleiding & training en detachering/stages worden de VWNW-kandidaten geholpen bij het vinden van een passende nieuwe werkring. Daarnaast fungeert de coördinator IMB als adviseur en coach voor medewerkers die zich oriënteren op hun loopbaan en vervolgstappen willen zetten intern dan wel extern. Naast de medewerkers die gebruik hebben gemaakt van het IMB, zijn in 2017 8 medewerkers intern doorgestroomd in een nieuwe functie (met ander takenpakket).

Invoeren Individueel Keuze Budget (IKB)

Het IKB is vorig jaar op de juiste wijze geïmplementeerd.

Landelijke banenafpraak

In 2017 zijn vijf medewerkers ingestroomd in het kader van de banenafpraak. Zij behoren allemaal tot de doelgroep (zijn inwoner van Brunssum, hebben een uitkering en zijn opgenomen in het doelgroepenregister Banenafpraak) en voor hen wordt de volledige loonkostensubsidie ontvangen. Op basis van de cijfers 2017 en de uitgangspunten dient de gemeente Brunssum tussen 10 en 11 fte aan 'Banenafpraak-medewerkers' te hebben (5% van het aantal medewerkers).

Personeelskosten

Als gevolg van de reorganisatie per 1/1 2017 heeft een verschuiving van personeelsbudgetten binnen de administratie plaatsgevonden. Daarnaast heeft invoering van het gewijzigde BBV geleid tot een andere wijze van administratie en verslaglegging van personeelskosten. Deze omstandigheden hebben ertoe geleid dat het inzicht in het verloop van de personeelsbudgetten op het moment van het opstellen van de Prorap 2017 niet optimaal was. Vandaar dat uit voorzichtigheidsoverwegingen in de Prorap 2017 een extra onttrekking aan de reserves heeft plaatsgevonden ad € 824k (€ 672 k reserve minimumvariant en € 152 k reserve personele ontwikkeling). Met de wetenschap van nu blijkt deze onttrekking te fors te zijn geweest.

Het saldo op de personeelskosten over het kalenderjaar 2017 bedraagt € 541.000 positief. Zonder de onttrekking uit de reserves was er een tekort van € 283k geweest. Om in de toekomst gedurende het jaar beter te kunnen anticiperen op het verloop van de personeelskosten wordt in 2018 een verbeterd monitoringssysteem ingevoerd.

Personeelskosten 2017 (x 1.000)

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Vershil
Salariskosten ambtelijke organisatie	14.472	13.728	744
Externe inhuur / Dienstverlening overheid / Inhuur WSW	1.354	1.637	-283
Saldo	15.826	15.365	461
Salariskosten College en Raad	774	767	7
Pensioenen / wachtgeld wethouders	298	251	47
Kosten brandweerpersoneel	146	155	-9
Eindheffing Werkkostenregeling	26	19	7
Kosten van voormalig personeel	84	59	25
Kosten WIA voormalig personeel 412006	0	-2	2
Overige uitvoeringskosten personeel	36	35	1
Totaal	17.190	16.649	541

Analyse personeelskosten

Aan salariskosten voor de ambtelijke organisatie is ruim 7 ton minder uitgegeven dan gepland en aan externe inhuur is bijna 3 ton meer uitgegeven. Dit kan als volgt verklaard worden:

- Het invullen van vacatures neemt meer tijd in beslag dan gewenst. Hetgeen o.a. veroorzaakt wordt door de krapte op de arbeidsmarkt als het gaat om gekwalificeerd personeel. Hierdoor blijven vacatures langer open staan.

- Neveneffect hiervan is dat er meer externe inhuur nodig was dan geraamd:

Externe inhuur specificatie 2017 (x 1.000)

Omschrijving	Begroot	Realisatie	Vershil
Inhuur WSW	126	115	11
Dienstverlening overheid	64	75	-11
Externe inhuur	1164	1447	-283
<i>Totaal</i>	<i>1354</i>	<i>1637</i>	<i>-283</i>

De externe inhuur als percentage van de personele uitgaven bedroeg $1637/15365 \times 100\% = 10,65\%$. In 2016 was dit 9,76%. De toename wordt voornamelijk veroorzaakt doordat meer tijdelijk personeel nodig was ter overbrugging van langer openstaande vacatures.

Realisatie bezuinigingstaakstelling

In onderstaande tabel staat het verloop van de realisatie van de taakstelling.

Verloop realisatie taakstelling personeel (x 1.000)		
		2017
Verwachte cumulatieve bezuiniging		702
Gerealiseerde taakstelling 2015	170	
Gerealiseerde taakstelling 2016	421	
Gerealiseerde taakstelling 2017	190	
Cumulatief		781
Hoger gerealiseerde taakstelling		79

Op grond van het bovenstaande is de conclusie dat de taakstelling t/m 2017 is gerealiseerd. Voorts kan vastgesteld worden dat de gerealiseerde taakstelling hoger is. Dit hoeft nog niet te betekenen dat de uiteindelijke uitkomst (jaarrekening 2018) ook een hoger bedrag laat zien.

Verloop reserve minimumvariant / reserve personele ontwikkeling

Bij de jaarrekening 2018 wordt de "eindafrekening" van de reserve minimumvariant opgesteld. Deze reserve is primair ingesteld om frictiekosten als gevolg van de reorganisatie, die onder meer tot doel had de bezuinigingstaakstelling te realiseren, op te kunnen vangen. In de afgelopen jaren heeft deze reserve tevens gediend als een soort egalisatiefonds, waarmee schommelingen in de personele uitgaven (extra uitgaven als gevolg van ziekte, uitval, extra werk etc. maar ook minder uitgaven als gevolg van efficiencymaatregelen of lagere productie) zijn opgevangen.

Verloop reserve minimumvariant / personele ontwikkeling (x 1.000)			
		Saldo reserve minimumvariant	Saldo reserve personele ontwikkeling
2015 en 2016:			
Inbreng fusiebudget (= sinds 2016 reserve minimum variant)	1.893		
Onttrekking 2015 (reserve minimumvariant (finale afrekening kosten fusie)	-17		
Onttrekking 2016 reserve minimumvariant	0	1.876	
2017 begroting/prorap:			
Onttrekking reserve minimumvariant primitieve begroting 2017	-545		
Onttrekking reserve minimumvariant prorap 2017	-672		
Onttrekking reserve personele ontwikkeling prorap 2017	-152		
		659	0
2018 begroting:			

Onttrekking reserve minimumvariant primitieve begroting 2018	374		
		285	0
Jaarrekening 2017:			
Storting resultaat 2017 reserve personele ontwikkeling	150*		150
Storting resultaat 2017 reserve minimumvariant	391*		
		676	150

* Vanaf 2019 is de bezuinigingstaakstelling op het personeel naar verwachting volledig gerealiseerd en daarmee structureel geïntegreerd in het begrotingsbeeld. Omdat volgend jaar pas de eindafrekening plaatsvindt wordt voorgesteld om het teveel dat in 2017 onttrokken is aan de reserves, i.c. het saldo van de personeelskosten ad € 541 K, terug te storten. Een personele buffer is noodzakelijk om in 2018 tegenvallers in het geraamde verloop van de personele uitgaven op te kunnen vangen. Daarvoor is namelijk op dit moment binnen de begroting geen enkele financiële ruimte. In de begroting 2019 zullen we hierop terugkomen en u een advies voorleggen voor de jaren 2019 en verder.

Informatievoorziening

In de begroting 2017 was aangegeven dat de verdere lijn van professionalisering en digitalisering in combinatie met een focus op functioneel beheer en optimalisatie van processen binnen Informatiemanagement verder zou worden doorgezet. De aspecten Informatiebeveiliging en Privacy vormen een vast onderdeel van de beleidsmatige en beheersactiviteiten van Informatiemanagement.

We geven onderstaand de belangrijkste ontwikkelingen van 2017 puntsgewijs weer.

De migratie van de ICT-infrastructuur naar de standaard van Parkstad-IT is nog niet volledig afgerond. Alle primaire applicaties, de databases, de complete mail-omgeving, alle printers en de mappenstructuur zijn in 2017 omgezet. De inrichting van de werkplekken van Brunssum op de regionale standaard zal in april 2018 volledig zijn afgerond.

Het ontwikkeltraject gericht op een verdere focus op functioneel beheer en procesmanagement heeft geleid tot een verdere standaardisatie van onze beheersomgeving en de daaraan gekoppelde activiteiten. Deze standaardisatie is enerzijds noodzakelijk om een verhoogde continuïteit en beschikbaarheid te realiseren en anderzijds om ruimte te creëren voor functioneel beheer en procesmanagement.

Inzake procesmanagement zijn een aantal gemeentelijke dienstverleningsprocessen en interne bedrijfsprocessen op basis van de nieuwe werkwijze opnieuw vormgegeven. Gelet op de reacties van onze klanten en de proceseigenaren zijn de resultaten van deze aanpak goed te noemen. Echter de doorlooptijd van implementatie wordt als te lang ervaren. In samenspraak met proceseigenaren wordt bekeken hoe we dit in het vervolg kunnen versnellen.

Voor de realisatie van de ambities op het vlak van Informatiemanagement wordt intensief samengewerkt met een drietal partners in de regio al dan niet op basis van een governance structuur. Namelijk Parkstad-IT, Rijckheyt en Het Gegevenshuis. In 2017 is in samenspraak met deze partners enerzijds het opdrachtgeverschap significant verbeterd en anderzijds heeft Brunssum een bijdrage geleverd om de service-organisatie van de partners te optimaliseren. Naast optimalisatie van de bedrijfsvoering vormt ook de toekomstige overgang van PIT naar het Shared Service Center Zuid Limburg en de geplande fusie van Rijckheyt met Regionaal Historisch Centrum Limburg een drijfveer om de focus te richten op functioneel beheer, procesmanagement en dienstverlening. Op die wijze willen we onze belangen in de toekomst zo optimaal mogelijk borgen.

Tijdens een landelijk onderzoek naar de kwaliteit van de gemeentelijke e-dienstverlening heeft de gemeente Brunssum een goede score behaald (2^e in Limburg en 11^e in Nederland). Ook onze eigen cijfers tonen aan dat de integrale aanpak van een website op basis van toptaken in combinatie met afspraak gericht werken en een snelbalie een positief effect heeft op de gemeentelijke dienstverlening onafhankelijk van het communicatiekanaal. Een aantal nieuwe producten en diensten (o.a. zakpalen en digitale aangifte overlijden) zijn geïmplementeerd op basis van een gewijzigde aanpak vanuit

procesmanagement, de uitgangspunten van e-dienstverlening en de normen van informatiebeveiliging de privacy. Deze aanpak staat model voor de verdere inrichting van de gemeentelijke dienstverlening.

In de loop van 2017 zijn een Informatiebeveiligingsfunctionaris en een Functionaris Gegevensbescherming aangesteld. Zij hebben de taak om te adviseren, te ondersteunen en toezicht te houden zodat de gemeentelijke bedrijfsprocessen voldoen aan de wet- en regelgeving op het gebied van Informatiebeveiliging en Privacy. Voornaamste onderdelen vormen de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) en de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

In het afgelopen jaar is vooral aandacht geschonken aan het implementeren van maatregelen zoals verwoord in het Informatiebeveiligingsplan. Voornaamste speerpunten hiervan waren bewustwording, borging, en opzet van een adequaat monitoringsysteem (Information Security Management System, ISMS). Gelet op de toename van meldingen van vermeende beveiligingsincidenten en eventuele datalekken kunnen we de conclusie trekken dat bewustwording rondom deze aspecten zienderogen is toegenomen.

In 2017 zijn met de meest voor de hand liggende ketenpartners afspraken gemaakt om te voldoen aan de landelijke veiligheidsnormen en het aangaan van een verwerkersovereenkomst. Dit is nog niet volledig afgerond en zal in 2018 nog zijn volledige beslag moeten krijgen.

De resultaten van de diverse audits en onderzoeken op het gebied van informatieveiligheid en privacy zijn reeds via een informatiebrief met de raad gedeeld. Uit de feedback van deze audits zal een nieuw plan voor het invoeren van maatregelen worden opgesteld. Tevens zal de raad over de resultaten van de ENSIA rapportage uiterlijk begin mei 2018 via een collegeverklaring geïnformeerd worden.

Communicatie

De activiteiten op het gebied van communicatie zijn in 2017 met name gericht geweest op citybranding, social media en de mediamix.

In april 2017 is een tijdelijke projectleider citybranding in dienst getreden (0,5 fte). Vervolgens is in de loop van 2017 een fundament gecreëerd voor een strategische profilering van Brunssum (opstellen inventarisatie, nulmeting en projectplan). Het projectplan, 'Brunssum Beter in Beeld Brengen', beschrijft de gewenste profilering en de stappen en middelen die nodig zijn om die profilering te realiseren. Na vaststelling van het projectplan is gestart met de eerste uitvoering. Zo zal de huidige website een nieuwe 'schil' krijgen die een bredere doelgroep aanspreekt en daarmee beter aansluit bij de ambities van onze citybranding. Ook zijn er met de VVV nieuwe afspraken gemaakt over het actiever en accurater profileren van Brunssum.

In april 2017 is tevens een tijdelijke 'medewerker social media' in dienst getreden (0,5 fte). De opdracht is het professionaliseren en uitbreiden van de gemeentelijke accounts op social media, zodanig dat:

1. de inzet van social media tegemoet komt aan de verwachtingen van onze omgeving;
2. het beheer van deze instrumenten past bij de professionele standaarden van onze gemeente.

Daartoe is, naast de inzet van een gekwalificeerde medewerker, met ingang van 2017 een professioneel beheerpakket in gebruik genomen waarmee onder meer 'het verkeer' op social media in kaart gebracht en geduid kan worden.

In 2017 is in eerste instantie geïnvesteerd in het uitbouwen van de bestaande accounts tot volwaardige communicatie-instrumenten van de gemeente. Inmiddels worden er vrijwel dagelijks nieuwe berichten toegevoegd aan onze Facebook-pagina en Twitter-account. Verder is onze aanwezigheid op Youtube uitgebouwd tot een eigen videokanaal met, inmiddels, een groot aantal videoproducties. Als gevolg daarvan laten de gemeentelijke accounts een gestage groei zien in bezoekersaantallen ('likes' op Facebook-pagina ruim 2.400, aantal volgers op Twitter ruim 2.600, sommige berichten meer dan 10.000 views).

In 2017 is tevens gestart met het activeren van de 'slapende' aanwezigheid van de gemeente Brunssum op Instagram en LinkedIn. Dit traject wordt in 2018 voortgezet.

Ons college heeft in november 2017 de richtlijnen social media vastgesteld, waarmee organisatiebreed duidelijke kaders zijn gesteld voor een professionele omgang met de nieuwe media.

In het kader van de uitvoering van de mediamix zijn in 2017 circa 70 gemeentepagina's geproduceerd, alsmede circa 60 reportages voor ons stadsjournaal. De gemeentepagina's worden huis-aan-huis verspreid in circa 14 duizend huishoudens.

De journaals worden getoond via televisie - RTV Parkstad, de LOO – en social media. Ook draaien ze op speciale schermen op een aantal drukbezochte locaties in de gemeente, waaronder het gemeentehuis, de Brikke Oave en diverse horecavoorzieningen. Het bereik van de journaals wordt geschat op enkele tienduizenden kijkers. Via de LOO en RTV Parkstad wordt heel Parkstad Limburg bereikt. Op social media variëren de 'views' tussen de 3 en 10 duizend.

Financiën en administratie

Er wordt blijvend gewerkt aan verbetering van de informatievoorziening en aan de inrichting van ondersteunende personele en financiële systemen. Waarbij het doel is dat iedereen die informatie krijgt die voor de invulling van zijn rol nodig is.

Vanwege de complexiteit en de meerjarige doorwerking van keuzes, is er voor gekozen om het vaststellingsproces van de nota financieel beleid en de daarmee samenhangende regelingen en verordeningen tot na de verkiezingen uit te stellen.

Huisvesting

Als gevolg van de reorganisatie heeft er in de interne huisvesting een reshuffling van werkplekken plaats gevonden. Getracht is om één zo efficiënt mogelijke bezetting van de werkplekken te realiseren. Hierbij wordt veelal gebruik gemaakt van de mogelijkheden die het tijd- en plaatsonafhankelijk werken ons kan bieden. Als randvoorwaarde geldt dat e.e.a gerealiseerd wordt binnen de aanwezige kantoormogelijkheden.

Na diverse testen met de noodstroomvoorziening is gebleken dat de aangesloten voorzieningen te beperkt waren om tijdens een algehele stroomuitval de publieke dienstverlening en de noodzakelijke crisisbestrijding te ondersteunen. Het aanwezige aggregaat beschikt over voldoende capaciteit er zijn echter te weinig onderdelen aangesloten. Derhalve is besloten om de volledige laagbouw van het gemeentehuis aan te sluiten op de noodstroomvoorziening. Bij een stroomstoring kunnen we in ieder geval de publieke dienstverlening in de gemeentewinkel, ISD-BOL en de crisisbestrijding in de kantoren van de burgemeester, secretaris en de directie garanderen. Het realiseren van deze faciliteiten kost meer tijd dan oorspronkelijk gepland en zal naar verwachting medio 2018 worden opgeleverd.

Juridisch

Een belangrijke parameter voor de beoordeling van de juridische kwaliteit is het verloop van juridische procedures.

Bezwaarschriften

In 2017 zijn 51 bezwaarschriften aanhangig gemaakt. Er zijn 46 bezwaarschriften afgehandeld, waarbij 27 besluiten op bezwaar zijn genomen en waarbij 19 bezwaarschriften zijn ingetrokken. Van de besluiten op bezwaar zijn 17 bezwaarschriften ongegrond verklaard, 7 bezwaarschriften niet-ontvankelijk verklaard en 3 bezwaarschriften geheel of gedeeltelijk gegrond verklaard. Er zijn nog 3 bezwaarschriften in behandeling die hoogstwaarschijnlijk in 2018 worden afgehandeld. Twee bezwaarschriften zijn doorgezonden aan de daartoe bevoegde instanties.

Beroepschriften en voorlopige voorzieningen

In 2017 zijn 7 beroepschriften en 7 voorlopige voorzieningen aanhangig gemaakt. Er zijn 2 beroepschriften afgehandeld, 1 beroepschrift is ingetrokken en 4 beroepschriften zijn nog lopende. Van de 2 afgehandelde beroepschriften is 1 zaak ongegrond verklaard en 1 zaak gegrond. Daartegen is van gemeentewege hoger beroep ingesteld. Van de voorlopige voorzieningen zijn 7 afgehandeld, waarbij er 2 zijn afgewezen en 5 geheel of gedeeltelijk toegewezen.

Civiele procedures

In 2017 waren 0 civiele procedures aanhangig.

Aansprakelijkstellingen derden jegens de gemeente

In 2017 zijn 7 aansprakelijkstellingen ingediend. Daarvan zijn er 3 doorgezet naar de aansprakelijkheidsverzekeraar. Deze zijn nog in behandeling bij de verzekeraar. Verder zijn er 2 aansprakelijkstellingen afgehandeld door de gemeente, welke werden toegekend voor een

totaalbedrag van € 2.449,97. En 2 claims zijn vanwege de aard ervan, voor verdere behandeling doorgelegd naar externen.

Dwangsommen

De gemeente heeft in 2017 geen enkele dwangsom hoeven te betalen voor termijnoverschrijding bij beschikkingen. Gesteld kan worden dat de termijnoverschrijding bij het tijdig nemen van beschikkingen op orde is.

Wob-verzoeken

In 2017 zijn er 26 Wob-verzoeken ingediend. Daarvan zijn er 18 in 2017 afgehandeld en 5 in 2018. Er zijn nog 3 Wob-verzoeken in behandeling die hoogstwaarschijnlijk in 2018 worden afgehandeld. De bezwaar- en beroepsprocedures voortkomende uit Wob-verzoeken zijn toegekend aan de categorie bezwaar- en beroepschriften (zie hierboven).

Klachtenprocedures

In 2017 zijn er 11 klachten ingediend waarop de klachtenverordening van toepassing is. Hiervan zijn 9 klachten tegen ambtenaren ingediend en 2 klachten tegen bestuurders. Van de 9 ingediende klachten tegen ambtenaren zijn 7 klachten intern (via een minnelijk gesprek of brief) afgehandeld. Er zijn nog 2 klachten lopende tegen ambtenaren die hoogstwaarschijnlijk in 2018 worden afgehandeld. Voor wat betreft de 2 klachten tegen bestuurders is de externe klachtenprocedure doorlopen. Daarvan werd 1 klacht gegrond en 1 klacht ongegrond verklaard.

Paragraaf 6. Verbonden partijen

De gemeente Brunssum neemt deel in een aantal maatschappelijke organisaties waarbij sprake is van een financieel en bestuurlijk belang. Dit zijn de zogenaamde verbonden partijen. Deze verbonden partijen voeren beleid uit voor de gemeente.

We spreken van een financieel belang wanneer de gemeente de middelen die zij aan een organisatie ter beschikking heeft gesteld, in het geval van faillissement niet terugkrijgt. Of wanneer financiële problemen op de gemeente kunnen worden verhaald. De gemeente blijft dus risicodragend.

Er is sprake van een bestuurlijk belang als de gemeente zeggenschap heeft in een organisatie. Dat kan door middel van een bestuurszetel, of door het uitoefenen van stemrecht als aandeelhouder.

Toezicht wordt in veel gevallen uitgeoefend via het bestuur. Daarin heeft een afvaardiging zitting uit het college van B&W of uit de gemeenteraad. Op ambtelijk niveau vindt ondersteuning op dit toezicht plaats via de deelname in financiële en beleidscommissies.

Op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen wordt van de verbonden partijen gevraagd om de vastgestelde jaarrekening/jaarverslag en de begroting aan te bieden aan de gemeente. Hieraan voorafgaand dienen de Algemene en Financiële Beleidsmatige Kaders (AFBK) aan de raad te worden aangeboden. Deze stukken worden eerst ambtelijk getoetst en vervolgens via het college van B en W ter informatie c.q. voor een zienswijze aan de gemeenteraad verstrekt.

De gemeente voert taken uit via de inzet van verbonden partijen. Het is, gezien het feit dat een substantieel deel van de gemeentelijke begroting hiermee op afstand staat, van groot belang om als individuele gemeente grip te kunnen uitoefenen op deze verbonden partijen. Begin 2016 heeft de raad de nota "In verbinding met verbonden partijen" vastgesteld. Deze kadernota omvat een algemeen beleidskader en een sturingskader om de grip op verbonden partijen te versterken.

Vanuit het besef, dat we als individuele gemeente niet in staat zijn om onze zeggenschap binnen een gemeenschappelijke regeling wezenlijk te vergroten, hebben de Parkstadgemeenten (m.u.v. de gemeente Onderbanken) vanaf 2016 de krachten gebundeld. Deze regionale aanpak heeft geleid tot het document 'Zo doen we dat in Parkstad'. In dit document zijn afspraken vastgelegd, die beogen om de raden beter in positie te brengen, de verbinding met verbonden partijen te versterken, het ambtelijk collectief te organiseren en de colleges van B en W optimaal te faciliteren.

De Parkstadgemeenten hebben met een aantal GR-en de volgende afspraken gemaakt:

1. gemeenschappelijke regeling en meerjarenplan vormen de de basis voor kaderstelling door de raad;
2. gemeenten organiseren samen met de GR-en collectiviteit in de ambtelijke voorbereiding;
3. GR-en organiseren informatiebijeenkomsten voor raads- en commissieleden;
4. GR-en sturen voorafgaand aan het indienen van begroting en jaarrekening hun Algemene Financiële en Beleidsmatige Kaders (AFBK) op naar de raden;
5. Sturing vindt gedurende het jaar plaats.

De aangepaste werkwijze treedt in werking met ingang van het begrotingsproces 2019 en is vooralsnog van toepassing op de GR-en, waarvan de Parkstadgemeenten eigenaar zijn en waarmee de afspraken inmiddels zijn gedeeld (WOZL, RD4, PSL, Gegevenshuis, ISD Kompas).

Uitbreiding van de werkingsfeer naar de overige GR-en vindt in het verdere verloop van de regionale aanpak plaats.

De gemeente Brunssum heeft de volgende verbonden partijen onderverdeeld per categorie:

Gemeenschappelijke regelingen (in overeenstemming met de nota verbonden partijen zijn lichte gemeenschappelijke regelingen ook opgenomen in deze opsomming)

- Parkstad Limburg
- Belastingensamenwerking Gemeente en Waterschappen (BSGW)
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg (met als onderdelen Brandweer en GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen))
- GGD (Gemeenschappelijke Gezondheidszorg)
- Kredietbank Limburg (Gemeenschappelijke Regeling voor Sociale Kredietverlening en Schuldhulpverlening Limburg)
- Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid Limburg
- Regionale reinigingsdienst (Rd4)
- Subsidiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg
- Intergemeentelijke sociale dienst BOL (ISD BOL)
- Regionale Uitvoeringsdienst (RUD)
- Lichte GR Parkstad IT (PIT)
- Lichte GR beheer afvalwaterketen
- GR Gegevenshuis (raadsbesluit 14-04-2015)
- Centrumregeling Inkoop Jeugdzorg ZL (raadsbesluit 23-09-2014)
- Omnibuzz

Vennootschappen/Deelnemingen:

- Betere Buren BV
- IBA Parkstad BV
- WSP Parkstad BV (Werkgevers Servicepunt Parkstad BV)
- Bank Nederlandse Gemeenten NV
- Enexis BV (nieuw energienetwerkbedrijf; vroeger onderdeel van Essent BV)
- Rd4 NV
- WML
- Nazorg Limburg BV

Stichtingen en verenigingen:

- Stichting Dierenbescherming Limburg
- Stichting CMWW
- Stichting Openbare Bibliotheek Brunssum
- Stichting SMK (Stichting Muziekschool Kerkrade)
- Stichting LED (stichting regiobranding maakt hier onderdeel van uit)

Overige verbonden partijen:

- Meander Jeugdgezondheidszorg
- Bureau Voortijdig Schoolverlaten Parkstad Limburg

Parkstad Limburg, progr. 1					
Visie	Met de samenwerking willen we het hoofd bieden aan de gevolgen van krimp en vergrijzing en willen we bedrijvigheid aanjagen en versterken: herstructurering en economische structuurversterking.				
Doel/openbaar belang	Het faciliteren van de samenwerking tussen de deelnemende gemeenten op in ieder geval de kerntaken, Ruimte, Wonen & herstructurering, Mobiliteit, en Economie & Toerisme.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € 297.692,- (product 010020)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	<p>DB: burgemeester van elke gemeente; ieder lid beschikt over 1 stem.</p> <p>AB: burgemeester en 1 portefeuillehouder van elke gemeente; ieder lid krijgt de helft van het aantal per gemeente toebedeelde stemmen. Iedere gemeente beschikt over 1 stem + 1 stem per iedere 10.000 inwoners, maar heeft nooit minder dan 3 stemmen ongeacht het inwoneraantal. Brunssum heeft 4 van de 37 stemmen.</p> <p>Bestuurscommissies (er zijn er 4): 1 portefeuillehouder per gemeente; iedere gemeente beschikt over 1 stem + 1 stem per iedere 10.000 inwoners, maar heeft nooit minder dan 3 stemmen ongeacht het inwoneraantal. Brunssum heeft 4 van de 37 stemmen.</p>				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	<p>Doel van de samenwerking is om de opgaven op de terreinen herstructurering en economische structuurversterking waarmee de regiogemeenten met name als gevolg van krimp en vergrijzing worden geconfronteerd, te tackelen. Brunssum kan dat niet alleen maar doet dat samen met de gemeenten van Parkstad.</p> <p>Als regio slagen we er in om krimpgelden en andere subsidies binnen te halen.</p>				
Risico's financieel/ beleidsmatig	<p>De financiële risico's zijn beschreven in de begroting van Parkstad. Omdat de transformatie van het regiobureau voorspoedig is verlopen, kan de reserve frictiekosten worden ingezet voor de financiering van de uitbreiding van de formatie voor de komende 2 jaar. Zie onder ontwikkelingen.</p> <p>Parkstad voert het door het Bestuur vastgestelde jaarplan uit. De financiële kaders hiervoor worden in de begroting vastgelegd.</p>				
Ontwikkelingen	<p>1. Tot en met 2020 ontvangt Parkstad jaarlijks €2.933.000,- op basis van de Decentralisatie Uitkering Bevolkingsdaling (voorheen krimpgelden). De gemeenten van Parkstad kunnen hiervoor -goed onderbouwde- projecten indienen. Zo ook Brunssum. Voor 2017 is €400.000 toegekend voor de Startfase herstructurering Bedrijventerrein Oostflank. Verder zijn de projecten aanpak particulier bezit Hoogbouw Brunssum Noord en Pallashof Treebeek gehonoreerd in die zin dat alle projecten Parkstad met betrekking tot particulier bezit in een regioprogramma worden opgenomen in samenwerking met provincie en rijk. Jaarlijks wordt €850.000,- toegekend voor de programmatische aanpak op basis van besluitvorming door de Bestuurscommissie Wonen.</p> <p>2. De gezamenlijke ambities van de gemeenten zijn van zodanig niveau dat de structurele middelen voor de realisering daarvan binnen de kernagenda onvoldoende zijn. Het AB heeft, rekening houdend met de zienswijzen van de diverse gemeenteraden, ingestemd met een structurele uitbreiding van de formatie van het Regiobureau met 2 fte en verhoging van het werkbudget van de bestuurscommissies met een bedrag van €40.000,- voor het uitvoeren van de taak lobby.</p> <p>Dat leidt tot een verhoging van de gemeentelijke bijdrage van €25.000,- per 2020.</p> <p>3. In 2017 zijn gesprekken met BZK gestart om te komen tot een regiodeal voor Parkstad, hetgeen extra middelen voor de realisering van de gemeenschappelijke doelstellingen kunnen gaan opleveren.</p>				
	Eigen Vermogen	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen	Vreemd vermogen	Financiële resultaat

	1-1-2016		1-1-2016	31-12-2016	2016
	4.796.000	5.411.000	12.166.000	7.371.000	939.000
	Gegevenshuis, progr. 4				
Visie/Doel/openbaar belang	Behartiging van de (wettelijke) belangen van de deelnemers op het gebied van de Basisregistratie Grootchalige Topografie (BGT)				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € 134.853,- Informatiemanagement/Applicatiebeheer Vastgoed (830030/438212) € 44.588 t.l.v. MIP openbare ruimte (722000/434358) € 73.736 t.l.v. Informatiemanagement/Applicatiebeheer Vastgoed (830030/438212) € 15.000 t.l.v. landmeetkundige opdrachten vanuit civieltechnische projecten				
Vestigingsplaats	Landgraaf				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in DB en AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De diensten die in het kader van de BGT worden afgenomen van het Gegevenshuis zorgen ervoor dat de gemeente Brunssum aan haar wettelijke verplichtingen inzake de BGT voldoet.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Door de beperkte afname van diensten bij het Gegevenshuis is er op dit moment geen sprake van beleidsmatige risico's. Hierdoor worden de financiële risico's tot een minimum beperkt.				
Ontwikkelingen	In 2017 heeft er als gevolg van de uitbreiding van het aantal deelnemers een aanpassing aan de GR plaats gevonden (gemeentebld 2017/19). De dienstverlening van HGH op het gebied van de BGT en landmeetkundige diensten zijn intensief gemonitord en daar waar nodig aangepast. E.e.a. moet de basis vormen voor een vergaande centralisatie van het Beheer Openbare Ruimte (BOR) binnen gemeente Brunssum. Tevens is in regionaal verband gestart met watermanagement. De registratie hiervan is belegd bij het Gegevenshuis.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	514.000	270.000	1.367.000	423.000	68.000
	BSGW Belasting samenwerking Gemeenten en Waterschappen, progr. 5				
Visie	Samenwerking gericht op kwaliteitsverbetering, efficiencyverhoging en kostenreductie.				
Doel/openbaar belang	Het heffen en invorderen van gemeentelijke belastingen.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € 472.463 (Invorderingen 064100,441200)				
Vestigingsplaats	Roermond				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Via de BSGW worden de gemeentelijke belastingen geïnd.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De extra proceskosten in verband met bezwaarschriften inzake de OZB, kunnen het saldo negatief beïnvloeden. Vanaf 2018 worden de proceskosten structureel opgenomen in de Begroting. Mocht dit niet voldoende blijken dan kan een aanvullende bijdrage worden gevraagd.				
Ontwikkelingen	<p>Ontwikkelingen op het gebied van belastingheffing</p> <p>Door het bestuur is het standpunt ingenomen dat tot 2018 de focus is gericht op verdere opbouw en uitbouw van de BsGW-organisatie. Daarna ligt de focus meer op stabilisatie en optimalisatie en verdere doorontwikkeling van kwaliteitsbeheer en de borging van alle afspraken met de nieuwe collegae en het opgewekte vertrouwen.</p> <p>Proceskosten</p> <p>Door ontwikkelingen in de wetgeving betreffende de tegemoetkoming</p>				

	<p>proceskosten</p> <p>- door het afschaffen van een zogenaamde Fierensdrempel die stelde dat bij minimale waardeverschillen de waarde gehandhaafd diende te blijven - is het rendabel geworden voor zogenaamde WOZ-bureaus om namens burgers bezwaar te maken tegen de WOZ-waarde waarbij deze bureaus de tegemoetkoming proceskosten kunnen opstrijken. Dit heeft landelijk geresulteerd in een forse stijging van de proceskosten. Zo ook voor BsGW. De proceskosten worden verdeeld via de gebruikelijke kostenverdeelmethode.</p> <p>Verruiming gemeentelijk belastinggebied</p> <p>Door verruiming van het gemeentelijk belastinggebied zullen de taken die de BsGW voor de deelnemers uitvoert, kunnen toenemen.</p> <p>Fiscale Vereenvoudingswet 2017</p> <p>In het kader van de belastingvereenvoudiging heeft het kabinet in 2017 dit wetsvoorstel ingediend. Hierdoor wordt ook een rechtsgang mogelijk met betrekking tot eventuele geschillen over uitstel van betaling en kwijtschelding, welke eerder niet mogelijk was.</p> <p>Nationaal Uitvoeringsprogramma Dienstverlening en E-overheid (NUP)</p> <p>BsGW volgt de ontwikkelingen in dit kader en sluit aan bij in de praktijk bewezen oplossingen</p> <p>Enkele voorbeelden hiervan zijn:</p> <p>Het organiseren van de één loket-benadering voor de overheid waarbij de gemeente als eerste aanspreekpunt wordt gezien, ongeacht het communicatiekanaal.</p> <p>Verplicht gebruik van authentieke basisregistraties door overheidsorganisaties. Veelal zijn gemeenten hiervan bronhouder.</p>				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	-284.000	-421.000	5.998.000	4.664.000	-136.000
	<p>Veiligheidsregio Zuid- Limburg: Rampenbestrijding en crisisbeheersing – voorbereiding en coördinatie door het Veiligheidsbureau, Geneeskundige hulpverlening en Bevolkingszorg- en Brandweezorg., progr. 1</p>				
Visie	Op grond van de Wet veiligheidsregio's zijn de 18 gemeenten in Zuid-Limburg verplicht met elkaar een GR aan te gaan. De wetgever beoogt hiermee te bereiken dat onder één regionale bestuurlijke regie een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie van brandweezorg, geneeskundige hulpverlening (GHOR), rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt gerealiseerd.				
Doel/openbaar belang	Het realiseren van een efficiënte en kwalitatief hoogwaardige organisatie en uitvoering van de brandweezorg, geneeskundige hulpverlening, gemeentelijke bevolkingszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing binnen het werkgebied van de Veiligheidsregio.				
Financieel belang	Bijdrage Brandweer Zuid Limburg: € 1.421.823,- (prod. 110001, 441200) Bijdrage GHOR: € 45.192,- (prod. 110002, 441200) Bijdrage MCC: € 6.000,- (prod. 110002, 441200) Bijdrage Bevolkingszorg plus Burgernet: € 22.076,58 (prod. 110002, 441200)				
Vestigingsplaats	Maastricht				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB. Het algemeen bestuur bestaat uit de burgemeesters van de 18 gemeenten. De leden van het AB hebben ieder één stem en daarboven één stem per volledig veelvoud van 25.000 inwoners.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De Veiligheidsregio moet voor de rampenbestrijding en crisisbeheersing beschikken over een goed geoefende professionele organisatie, die in staat is grootschalige incidenten aan te pakken. Door het bundelen van krachten op regionale schaal kunnen de hulpverleningsdiensten zich beter voorbereiden op dreigingen zoals grote branden, verstoringen of ongelukken bij grootschalige evenementen, terrorisme, pandemie of nucleaire ongevallen. Ook kan er beter en meer multidisciplinair geoefend en samengewerkt worden, omdat het verantwoordelijke bestuur een samenhangend beleid voor alle hulpverleningsdiensten vaststelt.				

	Daarom is ook een regionale brandweer wettelijk verplicht.				
	Fysieke veiligheid, waar een adequate brandweezorg en crisisbeheersing toe worden gerekend, is een van de thema's van het gemeentelijke veiligheidsbeleid. De ambitie van de Veiligheidsregio, zijnde een realistische zorgniveau, sluit aan op de ambities van het gemeentelijk veiligheidsbeleid.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De risico's worden beschreven in de jaarlijkse begroting van de Veiligheidsregio. De meerjarenbeleidsperiode van de Brandweer loopt in 2018 af. In 2017 is een start gemaakt met het ontwikkelen van een bestuurlijk gedragen beeld over de toekomst van de Brandweer inhoudelijk, organisatorisch en financieel. Daarnaast is de discussie opgestart over de validiteit van de kostenverdeelsleutel.				
Ontwikkelingen	De Veiligheidsregio, waarvan de brandweer een belangrijk onderdeel is, geeft uitvoering aan de door de regio vastgestelde beleidsplannen en binnen de door de deelnemers vastgestelde financiële kaders. Nieuwe ontwikkelingen in de crisisbeheersing alsmede (landelijke) kwaliteitseisen nopen de Veiligheidsregio om een verbeterslag door te voeren in de inrichting en aansturing van de voorbereiding en coördinatie van rampenbestrijding/crisisbeheersing. Invulling wordt hieraan gegeven door het inrichten van een Veiligheidsbureau dat in de loop van 2018 van start gaat. Hiermee is een extra bedrag van € 860.000,- gemoeid, dat door de deelnemers ter beschikking is gesteld. De meerjarenbeleidsperiode van de Brandweer loopt in 2018 af. In de loop van 2017 zal een bestuurlijk gedragen beeld moeten worden ontwikkeld over de toekomst van de Brandweer inhoudelijk, organisatorisch en financieel. Ook is de discussie opgestart over de validiteit van de kostenverdeelsleutel.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	10.055.769	9.623.798	45.468.045	54.268.127	447.817
GGD Zuid - Limburg, progr. 2					
Visie	De GGD Zuid-Limburg beschermt, bewaakt en bevordert de gezondheid van alle Zuid-Limburgers met speciale aandacht voor mensen in een kwetsbare positie. Daarmee wil de GGD eraan bijdragen dat iedereen, van jong tot oud, actief kan deelnemen aan onze samenleving. De GGD doet dit namens de gemeenten die de taak hebben om de lokale publieke belangen op het gebied van volksgezondheid te behartigen.				
Doel/openbaar belang	Zorgdragen voor publieke gezondheid, toezicht op de kwaliteit WMO, Veilig Thuis, ambulancezorg, GHOR en sociaal medische advisering.				
Financieel belang	Bijdrage GGD 2017: € 469.400,- (product 710001, 443302) Bijdrage veilig thuis: € 61.000,- (product 681001, 443820) Bijdrage Veilig Thuis € 103.920,- (product 681002 – 443820) Bijdrage GGD 2017/ Digitaal Dossier JGZ: € 12.572,- (product 710005 – 441200) TOTAAL, GGD inclusief VT: € 634.320,-				
Vestigingsplaats	Geleen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De visie en de doelen van de GGD ZL sluiten aan op de uitgangspunten in de strategische visie Brunssum 'door en voor elkaar' en programma 2 uit de programmabegroting. Middels de GGD bijdrage wordt geïnvesteerd in: het stabiliseren en verminderen van de gezondheidsproblemen en sociale achterstanden, het vergroten van de zelfredzaamheid van onze inwoners en in een goed vangnet voor jong en oud die ondersteuning nodig hebben. Daarnaast richt de GGD zich ook meer op integraliteit en het sociale domein. De 3 programmalijnen waar zij zich de komende beleidsperiode op gaan				

	richten zijn: 1. een gezonde jeugd, 2. een gezonde wijk, 3. aandacht voor kwetsbare burgers.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	<p>Indien de GGD ZL een (toekomstig) tekort heeft dat niet kan worden opgevangen binnen het eigen vermogen, komt dit ten laste van de Zuid-Limburgse Gemeenten.</p> <p>Eind 2016 is het nieuwe regionale gezondheidsbeleid vastgesteld, conform het reeds gekozen toekomstscenario waarin de financiële en inhoudelijke kaders vastgesteld zijn. Het gekozen scenario 3 gaat uit van behoud van het huidig budget, met mogelijke additionele financiering als de gemeenten meer diensten/extra taken bij de GGD beleggen. Het uitgangspunt is een partnerschap tussen de gemeenten en de GGD met een mogelijkheid voor gefaseerd meegroeien met ontwikkelingen (o.a. in sociaal domein) binnen strakke regie.</p> <p>In 2015 is Veilig Thuis ondergebracht bij de GGD ZL. Bij Veilig Thuis is in zowel 2016 als 2017 een toename te zien in het aantal meldingen, er is sprake van een wachtlijst en de politiemeldingen zijn sinds 1 juli 2017 overgeheveld vanuit het Veiligheidshuis naar Veilig Thuis. In 2017 is er daarom extra formatie ingezet om de wachtlijst weg te werken. Dit heeft financiële implicaties als gevolg gehad en ook dit jaar was er extra formatie bij Veilig Thuis nodig. Deze ontwikkelingen hebben forse financiële consequenties gehad.</p>				
Ontwikkelingen	<p>De nieuwe beleidsperiode 2016-2019 is gestart. Hierin zijn de GGD, de gemeenten en regionale partners zich aan het richten op het realiseren van een trendbreuk in de gezondheid en participatie van Zuid-Limburgers. Integraliteit is hierbij belangrijk. Er is een regionale stuurgroep en ambtelijke werkgroep opgezet die een plan van aanpak vorm hebben gegeven.</p> <p>Sinds januari 2017 is de wachtlijst weggewerkt.</p>				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	3.971.491	3.261.927	12.769.001	13.792.774	-203.952
Kredietbank Limburg, progr. 2					
Visie	Gemeente Brunssum neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Kredietbank Limburg (GR KBL) vanwege de bundeling van kennis en expertise en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken op basis van de Wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS).				
Doel/openbaar belang	<p>De GR KBL heeft tot doel:</p> <p>a. hulp te verlenen aan burgers die door hun schuldenlast in maatschappelijke problemen zijn of kunnen komen, door middel van schuldhulpverlening;</p> <p>b. hulp te verlenen aan burgers die zelf niet in staat zijn hun financiële zaken te behartigen, hetzij door middel van budgetbeheer, hetzij door middel van beschermingsbewind;</p> <p>c. het op een verantwoorde wijze voorzien in de behoefte aan krediet, door middel van sociale kredietverlening.</p>				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € 237.213 (prod.671005, 443301)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in DB, 1 vertegenwoordiger in AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De doelen van de Kredietbank Limburg zijn tot op heden in lijn met de doelen van gemeente Brunssum. Het is de ambitie van de KBL om flexibele, doelmatige en adequate schuldhulpverlening te leveren, waarbij de individuele mogelijkheden en de eigen verantwoordelijkheid van de burger centraal staan. Dit past binnen de Brunssumse visie binnen het sociale domein 'Op Eigen Kracht'.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	<p>Indien KBL een (toekomstig) tekort heeft dat niet kan worden opgevangen binnen het eigen vermogen van de KBL, komt dit ten laste van gemeentelijke exploitatie van de deelnemende GR-gemeenten. Monitoring hieromtrent vindt plaats via een ambtelijke adviescommissie, een directeurenoverleg KBL en het dagelijks bestuur KBL.</p> <p>Aanvullend is er een voorziening oninbare kredieten ingesteld. Indien geen voorziening was ingesteld zouden de oninbare posten ten laste van</p>				

	gemeentelijke exploitatie komen. Het saldo in de voorziening is toereikend voor nog ca. 1 jaar.				
Ontwikkelingen	Het Rijk gaat ervan uit dat gemeenten, omdat zij dicht bij de burger staan, het best maatwerk aan de burger kunnen leveren. De schuldhelpverlening zal een steeds integraler karakter krijgen, zodat niet alleen aandacht is voor het oplossen van het schuldenprobleem, maar ook voor de omstandigheden waaronder de schulden zijn ontstaan. Er wordt daarmee ook steeds meer ingezet op preventie. KBL heeft met het programma: KBL 2.0; 'Anders denken en Anders doen op weg naar 2020' haar visienota gepresenteerd aan de aangesloten gemeenten. KBL wil toe naar het meten van output en het sturen op resultaten zoals succesvol afgeronde trajecten, voorkomen van uitval, voorkomen van terugval in plaats van het sec maken van procesafspraken. De KBL is binnen onze gemeente gepositioneerd als 2e lijnsaanbieder van schuldhelpverlening, waarbij de KBL vanaf 1 januari 2014 tevens is aangemerkt als voorliggende voorziening budgetbeheer. De KBL werkt daartoe nauw samen met ons lokale maatschappelijk werk bij het CMWW.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	445.424	76.331	10.164.929	11.353.037	-369.093
Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg, progr. 2					
Visie	Gemeente Brunssum neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg (GR WOZL) vanwege de bundeling van kennis en expertise en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken op basis van de Wet Sociale Werkvoorziening (WSW).				
Doel/openbaar belang	Het Werkvoorzieningschap heeft tot doel: 1. Het voorzien in en het bieden van passende werkgelegenheid en arbeidsrevalidatie voor ingezetenen, die blijkens een door het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) afgegeven indicatiebeschikking of herindicatiebeschikking uitsluitend onder aangepaste omstandigheden tot regelmatige arbeid in staat zijn op basis van de WSW. 2. Uitvoering geven aan de door de deelnemende Gemeenten opgedragen werkzaamheden in het kader van de Participatiewet.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € € 11.817.749 (prod. 640000, 441200/443300).				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB en DB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De meerwaarde van samenwerking binnen de GR WOZL is nog steeds opportuun. Dit vanwege de kennis, kunde en dienstverlening die WOZL heeft om de SW-doelgroep tewerk te stellen en wanneer mogelijk verder te ontwikkelen. De strategische doorontwikkeling van de GR WOZL en haar uitvoeringsorganisaties dient onverkort de koers, waartoe de 11 deelnemende gemeenten met betrekking tot de uitvoering van de WSW hebben besloten.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het tekort op de uitvoering van de WSW, bovenop de ontvangen rijkssubsidie, komt ten laste van de deelnemende gemeenten. Monitoring hieromtrent vindt plaats via een ambtelijke beleidscommissie, het dagelijks- en algemeen bestuur WOZL.				
Ontwikkelingen	De Wet Sociale Werkvoorziening (WSW) is met ingang van 2015 op slot gegaan. De cliënten die onder de WSW vallen, behouden hun rechten en plichten. WOZL is de door gemeente Brunssum aangewezen uitvoerder van de WSW. Vanwege het afnemende aantal WSW-ers, is in 2015 de basis gelegd voor de verdere afbouw van de uitvoeringsorganisatie WOZL. In lijn met het beleidsuitgangspunt 'Van binnen naar buiten', worden zoveel mogelijk medewerkers naar vermogen geplaatst bij reguliere werkgevers. De integratie van WOZL bedrijfsonderdelen met het Werkgevers Servicepunt Parkstad (WSP) is per 1 januari 2018 een feit. De onderdelen Detachering OZL en Ondersteuning gaan op in de GR WSP. Daarmee heeft de GR WOZL nog twee belangrijke taken: het werkgeverschap voor alle SW medewerkers van				

	de 11 deelnemende gemeenten én het bieden van werkplekken voor SW medewerkers die zijn aangewezen op beschut werk.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	1.363.000	1.293.000	15.280.000	8.327.000	850.000
Gemeenschappelijke Regeling Reinigingsdiensten (RD4), progr. 3					
Visie	De gemeente neemt deel aan de GR omdat voor de gemeente een wettelijke inzamelplicht van afval geldt en de gemeente zelf niet meer inzamelt.				
Doel/openbaar belang	Het gescheiden inzamelen van huishoudelijk afval, beheer en exploitatie van milieuparken, beheer en exploitatie van straatvoorzieningen ten behoeve van de samenwerkende gemeenten.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € 1.995.972,00 (prod. 730001, 438205)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB en DB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Door voortdurende bijstelling van het beleid wordt gestreefd het afval op zo goed mogelijke milieuverantwoorde manier in te zamelen tegen liefst minder kosten.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het aanwezige weerstandsfonds wordt voldoende geacht om risico's te kunnen dekken.				
Ontwikkelingen	In 2015 is gratis GFT inzamelen ingevoerd, in 2016 is PMD inzameling gestart en in 2017 wordt PMD twee wekelijks ingezameld. Ingaande 2017 kan het restafval niet meer gratis worden aangeboden op de RD4 Milieuparken. De Raad van de gemeente Brunssum heeft in dec. 2016 gekozen voor een geleidelijke invoering van deze maatregel, waardoor inwoners van Brunssum met een knipkaart in 2017 nog 4x gratis restafval kunnen aanbieden.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	2.459.984	2.491.699	26.849.176	30.845.529	1.650.235
GR Subsidiëring Antidiscriminatievoorziening Limburg, progr. 2					
Visie	Het voorkomen en bestrijden van discriminatie en het bevorderen van gelijke behandeling.				
Doel/openbaar belang	ADV Limburg voert de wettelijke taken uit voor gemeenten in Limburg rondom het voorkomen en bestrijden van discriminatie en ongelijke behandeling.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € 11.721,- (prod.681000)				
Vestigingsplaats	Maastricht en Roermond				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiging. Centrumgemeenten Maastricht en Roermond coördineren informatie- en geldstromen en houden een vinger aan de pols.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	ADV behandelt en registreert meldingen van discriminatie, rapporteert, adviseert en zet zich in voor preventie en voorlichting.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Geen risico's.				
Ontwikkelingen	ADV zet zich in 2018 verder in om discriminatie te bestrijden en om de bewustwording van discriminatie in de maatschappij te vergroten. Zij doen dit op scholen, bij bedrijven en bij andere organisaties. Een van de manieren is d.m.v. de Virtual Reality Experience mensen laten ervaren hoe het is om ongelijk behandeld te worden.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	153.829	156.901	63.747	99.921	3.072
ISD BOL Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum Onderbanken Landgraaf, progr. 2					

Visie	Gemeente Brunssum neemt deel aan de Gemeenschappelijke Regeling Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum Onderbanken Landgraaf (GR ISD BOL) vanwege de bundeling van kennis en expertise en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de gemeentelijke taken op basis van de Participatiewet alsmede administratief-financiële processen, werkgeversdienstverlening, scholing/reïntegratie en fraudebestrijding.				
Doel/openbaar belang	De ISD BOL heeft als doel het op bedrijfsmatige wijze uitvoeren van taken op terreinen van a. de Participatiewet inclusief de invoeringswet, de uitvoering van de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werknemers (IOAW) en de Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAZ), de uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) en bij deze wetten behorende algemene maatregelen van bestuur en uitvoeringsregelingen. b. de uitvoering van andere door een of meer deelnemende gemeenten aan de dienst opgedragen taken binnen het sociaal domein. c. het verlenen van diensten aan gemeenten en andere organisaties buiten het onder artikel 3 lid 2 genoemde rechtsgebied, met dien verstande dat het algemeen bestuur hiermee dient in te stemmen. De diensten worden verleend tegen een vooraf overeengekomen prijs. Verschuldigde BTW wordt apart in rekening gebracht.				
Financieel belang	De uitvoeringskosten ISD BOL 2017 € 2.791.598 (prod.630003, 441200) Doorbetaling Participatiewet, Bijzondere bijstand, gebundelde uitkering, BBZ: € 12.484.517				
Vestigingsplaats	Brunssum				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in DB, 3 vertegenwoordigers in AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	ISD BOL is een van onze uitvoeringspartners in het sociaal domein, specifiek voor de uitvoering van de Participatiewet en aanverwante taken. We gaan ervan uit dat al onze inwoners meedoen naar vermogen. Indien dit niet kan via een betaalde baan, kijken we naar andere manieren van participatie. We bieden een (tijdelijk) vangnet en ondersteuning aan inwoners als zij het op eigen kracht, met hun sociaal netwerk of via vrijwilligers niet redden. Doelstelling is dat inwoners -op termijn- weer zelfstandig kunnen functioneren, al dan niet met ondersteuning van hun sociaal netwerk of via vrijwilligers.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	ISD BOL bouwt geen weerstandvermogen op. Financiële risico's ten aanzien van de programmakosten worden afgedekt door de aan de ISD BOL verbonden partijen. Hierom zijn de reserves en voorzieningen ondergebracht bij de drie BOL-gemeenten. Het is tevens de verantwoordelijkheid van de gemeenten om de gevormde reserves en voorzieningen in stand te houden en in relatie tot de potentiële risico's aan te passen. ISD BOL heeft wel een post voor onvoorziene uitgaven opgenomen in de begroting.				
Ontwikkelingen	In 2016 is het nieuwe Meerjarenbeleidsplan ISD BOL 2016-2018 vastgesteld, waarin we er vanuit gaan dat al onze inwoners naar vermogen deelnemen aan de samenleving. ISD BOL is daarom met ál haar cliënten aan de slag, waarbij de focus is gericht op kansrijken en jongeren. In 2016 is de samenwerking tussen ISD BOL en Betere Buren versterkt. In 2016 is er verder gewerkt aan het benodigde instrumentarium voor het begeleiden van nieuwe doelgroepen uit de Participatiewet, zoals jongeren die voorheen onder de Wajong vielen en mensen die voorheen een beroep op de WSW konden doen.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	0	0	5.788.286	6.064.007	-
	GR Regionale Uitvoeringsdienst Zuid-Limburg, progr. 3				
Visie	De gemeente is bij wet verplicht om minimaal de uitvoering van de basistaken (zwaardere milieutaken op gebied van vergunningverlening, bodem en toezicht bedrijven) onder te brengen in een regionale uitvoeringsdienst. De gemeenten van Zuid-Limburg en de provincie hebben gekozen voor de schaal van Zuid-Limburg voor zo'n uitvoeringsdienst. Brunssum heeft besloten alleen de basistaken in te brengen.				

Doel/openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de deelnemers ter zake de uitvoering van taken van vergunningverlening, toezicht en handhaving van het omgevingsrecht.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017: € 63.281,50 (prod. 740001, 441200)				
Vestigingsplaats	Maastricht				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AB en DB Het aantal stemmen per lid is afhankelijk van de mate van deelname c.q. de uren afname. Brunssum heeft 2 van de 100 stemmen.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Het Rijk verplicht gemeenten en provincies op het terrein van de Wabo-taken samen te werken binnen een omgevingsdienst op basis van een gemeenschappelijke regeling. De samenwerking is verplicht voor de zogenaamde basistaken. Voor de overige specialistische milieu en Wabo-taken is dat optioneel. De achterliggende gedachte voor een RUD is dat het door het Rijk voorgestane kwaliteitsniveau (kwaliteitscriteria) van uitvoering van de basistaken, alleen door regionale samenwerking in zo'n omgevingsdienst kan worden bereikt. Bij de start van de samenwerking heeft Brunssum ervoor gekozen om de samenwerking te beperken tot de verplichte basistaken en voor wat betreft de overige taken -thuis-taken- de wettelijke ontwikkelingen met betrekking tot de vereiste kwaliteitscriteria af te wachten.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Financieel zijn er geen risico's; de RUD heeft voldoende weerstandsvermogen. Beleidsmatig zijn er geen risico's; de RUD verricht alleen uitvoeringstaken. Brunssum betaalt voor de geleverde diensten.				
Ontwikkelingen	Eind 2016 heeft het AB het Koersdocument RUD Zuid-Limburg, "Samen op weg naar 2020", vastgesteld. Vanaf 2017 wordt door gemeenten en provincie nader invulling gegeven aan hun opdrachtgeversrol en is een eerste voorzet gedaan voor het ontwikkelen van kritische prestatie-indicatoren.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	2.495.840	1.520.081	981.090	1.246.363	450.982
	Lichte GR beheer afvalwaterketen tussen gemeente Brunssum en Waterschapsbedrijf Limburg, progr. 3				
Visie	Duurzaam inrichten en beheren van de afvalwaterketen.				
Doel/openbaar belang	Oogmerk van de samenwerking is het duurzaam inrichten en beheren van de afvalwaterketen tegen de laagst mogelijke maatschappelijke kosten.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 volgens contract € 10.395 en € 15.758 (prod.720001 en 720004), calamiteiten op factuurbasis.				
Vestigingsplaats	Roermond				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiger in AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De gemeente draagt bij door middel van menskracht.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Beleidsmatig gezien is het risico klein, het betreft een samenwerking tussen overheden met als doel het vergroten van kennis en minder kwetsbaar maken van het watersysteem.				
Ontwikkelingen	In 2017 is tevens een samenwerkingsovereenkomst met het Waterschapsbedrijf Limburg aangegaan inzake "Samenwerking in de Afvalwaterketen", meer specifiek voor het onderwerp 'MMR' (Meten, Monitoren, Rekeningen) De kosten die met deze samenwerking zijn gemoeid bedragen voor 2017 € 41.465,- .				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	Gr maakt onderdeel uit	Van Waterschaps bedrijf.			

Lichte GR Parkstad-IT (PIT), progr. 1					
Visie	PIT biedt haar klanten en gemeenten efficiënte en kwalitatief hoogwaardige diensten op het gebied van ICT en draagt zo bij aan een verbeterde dienstverlening van deze klanten en gemeenten aan hun burgers, bezoekers en bedrijven.				
Doel/openbaar belang	Het leveren van een continue ICT-dienstverlening conform wet & regelgeving en de eisen van de Informatiebeveiliging (BIG). Door samenwerking wordt kostenbeheersing en synergie nagestreefd.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € 609.273,22 (prod. 041112, 441200, 443300), waarvan € 60.427,= als incidentele bijdrage voor de optimalisatie van de bedrijfsvoering en € 548.846,22 als structurele vergoeding voor de dienstverlening				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	Op bestuurlijk niveau via het deelnemersoverleg waarin bestuurders en directeuren bedrijfsvoering/gemeentesecretaris zijn vertegenwoordigd. Tactisch en operationele aansturing via het bedrijfsvoeringsoverleg waarin de contractmanagers van de deelnemers zijn vertegenwoordigd.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De bijdrage van PIT heeft grotendeels betrekking op de verbetering van de informatievoorziening en de ambitie om te komen tot een excellente gemeentelijke dienstverlening. De bijdrage is concreet te vertalen in de volgende onderdelen: <ul style="list-style-type: none"> - Het borgen van continuïteit, bedrijfszekerheid en innovatiekracht door beperking van organisatorische kwetsbaarheid; - borgen van de kwaliteit van processen; waardoor de gemeente beter kan functioneren; - realiseren van besparingen door schaalvoordelen en gezamenlijke inkoop. 				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het voordeel van uniformiteit kan in het geval van afwijkende eisen en wensen t.o.v. andere deelnemers van de GR leiden tot een hogere kostenpost als gevolg van maatwerk. Het kan voorkomen dat in die gevallen compromissen gesloten moeten worden. Door de financiële constructie van de GR zijn de effecten van het sturen op kostenparameters (werkplekken, gebruikers, opslag en infrastructuur) minder zichtbaar.				
Ontwikkelingen	De geplande overgang naar gestandaardiseerde ICT infrastructuur in 2017 is nog niet volledig afgerond. Alle primaire applicaties, de databases, mail-omgeving en mappenstructuur bevinden zich in het PIT domein. De overgang van werkomgeving van de gebruikers (Windows, Office) zal eind april 2018 zijn afgerond. In de voorbereidingen van de overgang van PIT naar het SSC-ZL neemt Brunssum structureel deel om zo goed mogelijk haar belangen te kunnen borgen.				
Voor Parkstad-IT geldt dat deze een afdeling vormen van de gemeente Heerlen. Een aparte begroting met genoemde kengetalen is niet voorhanden.	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
Centrumregeling Inkoop Jeugdzorg, progr. 2					
Visie	De deelnemende gemeenten gaan door middel van deze centrumregeling onderlinge samenwerking aan om te zorgen voor een goede en efficiënte uitvoering van de inkoop van dienstverlening gericht op de jeugdzorgtaken.				
Doel/openbaar belang	De centrumregeling is gericht op de inkoop van de dienstverlening van de jeugdzorg t.b.v. de deelnemende gemeenten.				
Financieel belang	Bijdrage 2017 € 3.000.415 (prod. 612104/438103, 672003/443820, 672004/443820, 682001/443820)				
Vestigingsplaats	Maastricht				

Zeggenschap	Geen vertegenwoordiger in AB				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Jeugdhulp is onderdeel van het Sociaal Domein en draagt eraan bij dat jongeren en jeugdigen en hun gezinssysteem daar waar nodig ondersteuning ontvangen van een professional. Deze hulp is gericht op het herstellen of behouden van de zelfredzaamheid en participatie.				
Risico's financieel/ beleidsmatig					
Ontwikkelingen	In deze lichte gemeenschappelijke regeling is gemeente Maastricht voor de periode 2015-2018 aangewezen als centrumgemeente en inkoopende partij voor de zware gespecialiseerde jeugdhulp. Daarnaast is in deze centrumregeling voor het transitiejaar 2015 ook de inkoop van de lichtere vormen van jeugdhulp opgenomen als nadere uitwerking van het Regionaal Transitiearrangement Zuid-Limburg. Echter Brunssum koopt met ingang van 2017 deze lichtere vormen (ambulant) zelf in en is daarmee deels uit de centrumgemeente gestapt.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	Stelt zelf geen balans op				
GR Omnibuzz, progr. 2					
Visie	Goed, veilig, betrouwbaar en betaalbaar doelgroepenvervoer voor nu en later				
Doel/openbaar belang	Ervoor zorgen dat klanten (ook diegenen die daarbij ondersteuning nodig hebben) optimaal vervoerd worden en daardoor deel kunnen blijven nemen aan maatschappelijke activiteiten.				
Financieel belang	Zie risico's financieel				
Vestigingsplaats	Sittard				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger AB, beleidsmedewerker neemt deel aan voorbereidend coördinatorenoverleg.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Mensen in staat stellen zo lang mogelijk zelfstandig te functioneren en deel te nemen aan het maatschappelijk leven. Draagt bij aan "op eigen kracht".				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Werkelijke bijdrage 2017 € 667.288 (prod. 660003, 434318) De kosten bestaan uit twee componenten: organisatiekosten Omnibuzz (vast+indexering) en de werkelijke vervoerskosten (fluctueert+indexering). De kosten voor de gemeente worden in hoge mate bepaald door het bedrag waarvoor vervoersbedrijven bij aanbesteding zullen inschrijven. Ook de omvang van het klantenbestand en het daadwerkelijk gebruik van vervoer zijn van invloed op de jaarlijkse kostprijs. Daarom fluctueert dit. Aandachtspunt is de jaarlijkse indexering van kosten en het niet meegroeien van het beschikbaar budget. Op afzienbare termijn wordt dit actueel.				
Ontwikkelingen	In 2016 heeft Omnibuzz het Regiotaxi-vervoer alsmede het call-center aanbesteed en is Omnibuzz per 10 december 2016 operationeel geworden. In 2017 is gewerkt met een voorlopige en een uiteindelijke herziene begroting. Vanuit Omnibuzz zijn een drietal werkgroepen gestart met als doel te bekijken of er regionaal verdere instroom vanuit jeugdvervoer, leerlingenvervoer en vervoer vanuit de WMO-begeleiding in de toekomst mogelijk is. Hierover zal in de loop van 2018 meer duidelijkheid gaan ontstaan.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	Gem. Brunssum is per 1-4-2016 toegetreten	Nog geen balansgegevens voorhanden			
Stichting Meander Groep Zuid-Limburg, progr. 2					
Visie	Het is een wettelijk verplichte taak voor gemeenten om JGZ te realiseren binnen de gemeente.				

	In de visie van de Gemeente Brunssum moeten alle kinderen gezond en veilig kunnen opgroeien.				
Doel/openbaar belang	Meander JGZ verzorgt de jeugdgezondheidszorg van 0-4 jarigen in de regio Parkstad Limburg.				
Financieel belang	Subsidie 2017 : - een bedrag ad € 377.942,- voor het uniforme (wettelijk verplichte) deel, incl. kraamzorg (prod.710004/441201)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	Subsidierelatie				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De aanpak van de Jeugdgezondheidszorg 0-4 past in de integrale aanpak van alle partners rondom het jonge kind. Ook het gemeentelijk toegangsteam Jeugd is hierbij –waar nodig- bij betrokken.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De financiering van de wettelijke taken op grond van de Wet Publieke Gezondheid (basistakenpakket) voor de doelgroep 0-4 jaar was op basis van de oorspronkelijke ramingen in de meerjarenbegroting niet toereikend. In de meerjarenbegroting is dit vanaf 2018 opgehoogd.				
Ontwikkelingen	Meander JGZ 0-4 jaar is nauw betrokken bij het VVE-aanbod door het CMWW. Verder wordt gewerkt aan een nauwe samenwerking tussen de organisaties Jeugdgezondheidszorg in Zuid-Limburg, waaronder Meander JGZ 0-4 en de GGD Zuid-Limburg.				
Onderdeel JGZ is opgenomen in totale jaarcijfers van Meander	Eigen Vermogen 1-1-2016 (totaal Meander)	Eigen Vermogen 31-12-2016 (totaal Meander)	Vreemd vermogen 1-1-2016 totaal Meander)	Vreemd vermogen 31-12-2016 (tot. Meander)	Financiële resultaat 2016 (totaal Meander)
	27 mln	24,7 mln	86,9 mln	93,4 mln	-2,4 mln
Stichting Dierenbescherming Limburg, progr. 1					
Visie	De gemeente heeft een wettelijke taak om zwerfdieren waarvan een eigenaar vermoed wordt op te vangen.				
Doel/openbaar belang	De Dierenbescherming heeft de wettelijke taak van de aangesloten gemeenten overgenomen middels een afgesloten contract.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € € 12.951,17 (exclusief BTW. Het 4 ^e kwartaal dient nog te worden afgerekend) (prod.120003,443800)				
Vestigingsplaats	Sittard-Geleen				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiging				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Dit betreft de wettelijke taak betreffende de opvang van zwerfdieren.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	<p>Uiterlijk 01-01-2017 zou de wederzijdse samenwerking met de Dierenbescherming en de 10 aangesloten gemeenten uit de regio (Parkstad, Vaals en Gulpen Wittem) geëvalueerd dienen te worden. Op grond van deze evaluatie bespreken partijen gezamenlijk de wijze waarop de wederzijdse samenwerking vanaf 2017 gestalte dient te krijgen en eventuele wijzigingen die hiertoe benodigd zijn in de dienstverlening van de Dierenbescherming of deze overeenkomst. Voor deze evaluatie zal een financieel onafhankelijke toets plaatsvinden door een in overleg aan te wijzen externe accountant. In deze toets wordt onderzocht of de bijdrage van de gemeente aansluit bij de werkelijke kosten voortvloeiende uit de wettelijke taak. Echter door een vergaande reorganisatie binnen de Dierenbescherming wordt de samenwerking in het voorjaar van 2017 pas geëvalueerd.</p> <p>De toegezegde evaluatie heeft nog niet plaatsgevonden. Wel zijn er met de aangesloten gemeenten voor de regio contacten geweest en worden voorbereidingen getroffen om in het najaar van 2017 de evaluatie gestalte te geven. De evaluatie heeft nog niet plaatsgevonden. Verwachting is voorjaar 2018.</p>				
Ontwikkelingen	De verwachting is dat de Dierenbescherming zal trachten de bijdragen per				

	opgevangen dier en de vaste bijdrage per inwoner te verhogen.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	5.592.364	5.513.700	351.845	613.002	-438.665
Bureau Voortijdig School Verlaten Parkstad Limburg, progr. 2					
Visie	Bureau VSV vervult de wettelijke taken in het kader van de leerplichtwet en de wet regionale meldcriteria voor de gemeenten in Parkstad Limburg met als doel dat leerlingen naar school gaan en hun schoolloopbaan afsluiten met een startkwalificatie.				
Doel/openbaar belang	Ervoor zorgen dat zoveel mogelijk jongeren een startkwalificatie behalen en het aantal voortijdig schoolverlaters wordt terug gedrongen.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € 115.917,00 (prod. 430004,441203). Daarnaast is een bedrag van € 30.502,00 uit de opgebouwde regionale voorziening VSV ingezet.				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiging. Wethouders onderwijs in de regio Parkstad Limburg vormen de Stuurgroep.				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De (preventieve) aanpak van bureau VSV past in het beleid m.b.t. de doorlopende leerlijn en het doel om iedere jongere met een startkwalificatie het onderwijs te doen verlaten.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Er is enerzijds sprake van minder leerlingen; anderzijds is er sprake van een verzwaring van de problematiek rondom jongeren die verzuimen van school.				
Ontwikkelingen	Bureau VSV heeft in 2015 samen met de Parkstad-gemeenten een nieuwe bestuursovereenkomst voorbereid. Uitgangspunt hierbij is dat meer preventief gewerkt gaat worden. De overeenkomst is in 2016 ingegaan. Op grond van deze nieuwe overeenkomst wordt de opgebouwde reserve bij bureau VSV afgebouwd en t.b.v. de gemeenten (naar rato van het aantal leerlingen) in de periode 2016-2020 ingezet, deels ter afdekking van de hogere lasten vanwege de meer preventieve aanpak op scholen en de samenwerking met partners. Vanaf 2018 is in de gemeentebegroting de hogere eigen bijdrage voor bureau VSV verwerkt.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	Valt onder gemeente Heerlen				
Stichting CMWW, progr. 2					
Visie	CMWW voert voor de Gemeente Brunssum het maatschappelijk werk, welzijnswerk, schuldhulpverlening, sociaal cultureel werk, ouderenwerk en peuterspeelzaalwerk uit.				
Doel/openbaar belang	Jaarlijkse subsidiebeschikkingen aan CMWW met subsidievoorwaarden.				
Financieel belang	Subsidie 2017 € 2.273.754,- (prod. 612033 t/m 612036/441201, 612060/435101,430001/441200, 430005/441200, 650001/430001)				
Vestigingsplaats	Brunssum				
Zeggenschap	Subsidierelatie				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Brunssum streeft naar zelfstandige maatschappelijke participatie waarbij onze inwoners zelfstandig zijn, denken actief mee over hun leefomgeving en geven deze mede vorm. Het CMWW draagt hieraan bij. Het CMWW werkt middels de Sociale Netwerkstrategie waarbij inwoners positief geprikkeld worden om optimaal gebruik te maken van hun eigen kracht. Daarnaast werkt het CMWW met veel vrijwilligers en organiseren ze samen met vrijwilligers en burgers activiteiten om de sociale samenhang te activeren. Het CMWW draagt dan ook in brede zin bij aan het programma.				
Risico's financieel/	Financieel zijn er geen risico's, het definitieve subsidiebedrag is nooit hoger				

beleidsmatig	dan het bedrag in de begroting.				
Ontwikkelingen	CMWW is een belangrijke partij in relatie tot het sociaal domein. Het CMWW bedient burgers uit alle leeftijdsgroepen (van peuterspeelzaal tot ouderenwerk) en hun werkveld bevindt zich letterlijk dichtbij de burgers van Brunssum. Zij nemen dan ook een belangrijke positie in bij het versterken van de eigen kracht van burgers zodat uiteindelijk het beroep op zwaardere en daarmee duurdere professionele zorg kan afnemen. Maatschappelijk- en welzijnswerk is een belangrijke verbindende factor om sociale samenhang, de civil society, te bevorderen.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	493.539	464.434	1.298.693	1.295.737	-29.105
St. Openbare Bibliotheek Brunssum, progr. 3					
Visie	De bibliotheek vervult in Brunssum een belangrijke rol op het gebied van educatie en participatie.				
Doel/openbaar belang	<ul style="list-style-type: none"> - Een kennis- en informatieloket - Aanpak onderwijsachterstanden - Aanpak laaggeletterdheid - Een sociale ontmoetingsplaats - Het ondersteunen van jongeren, ouderen, werkzoekenden, autochtonen en allochtonen en mensen met een beperking in hun persoonlijke ontwikkeling 				
Financieel belang	Subsidie 2017 € 457.907 (prod.560001,441201), incl. Stichtingskosten				
Vestigingsplaats	Brunssum				
Zeggenschap	Subsidierelatie				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	<ul style="list-style-type: none"> - Een kennis- en informatieloket - Aanpak onderwijsachterstanden - Aanpak laaggeletterdheid - Een sociale ontmoetingsplaats - Het ondersteunen van jongeren, ouderen, werkzoekenden, autochtonen en allochtonen en mensen met een beperking in hun persoonlijke ontwikkeling 				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Financieel risico: Mede door teruglopende subsidies heeft de St. Openbare Bibliotheek Brunssum de afgelopen jaren negatieve resultaten gehad. Dit heeft de solvabiliteit en liquiditeit van de stichting verslechterd.				
Ontwikkelingen	De bibliotheek gaat in 2017 transformeren tot een bibliotheek die hedendaagse functies vervult binnen de vastgestelde financiële kaders.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	47.150	43.429	114.237	97.050	- 3.793
St. SMK, progr. 3					
Visie	Muziek- en dansonderwijs draagt bij aan culturele evenementen, verenigingen en ontplooiing van inwoners in de gemeente Brunssum.				
Doel/openbaar belang	Professioneel muziek- en dansonderwijs in de gemeente Brunssum.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 € 302.836 (prod. 530001, 441201)				
Vestigingsplaats	Kerkrade				
Zeggenschap	Subsidierelatie				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Muziekonderwijs draagt bij aan de kwaliteit van het (muzikale) verenigingsleven en culturele evenementen. Muzikale vorming heeft een positieve invloed op de ontwikkeling van jeugdigen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het is de vraag of de geplande structurele bezuiniging vanaf 2019 van € 25.000 te realiseren is. Hierover zal 2018 een besluit worden genomen.				
Ontwikkelingen	Begin 2017 is het project Kinderen doen mee geëvalueerd. Dankzij deze regeling kunnen kinderen van ouders met een minimuminkomen dans- en muziekonderwijs volgen. Gemeente Brunssum is voornemens dit project				

	structureel te continueren en te bekostigen uit het budget decentralisatie-uitkering armoedebestrijding kinderen. Besluitvorming volgt middels raadsvoorstel MER (Minima Effect Rapportage) in oktober 2017.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	662.010	606.050	655.950	606.490	-55.959
Stichting Limburg Economic Development (LED), progr.4					
Visie	Economische structuurversterking op schaal van Zuid-Limburg volgens programmatische aanpak (Brainport 2020/Campus ontwikkelingen). De regio Zuid-Limburg promoten op het gebied van wonen en werken.				
Doel/openbaar belang	De regio Zuid-Limburg promoten en een bijdrage leveren aan het bevorderen en stimuleren van de Zuid Limburgse economie				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 €3/inwoner € 87.000,- (prod. 310005, 443300)				
Vestigingsplaats	Sittard				
Zeggenschap	Financiële bijdrage				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Bijdrage aan regionale werkgelegenheid (70% Brunssumse inwoners werkt buiten de eigen gemeente) Bijdrage aan speerpunt Leisure (NWW/Oostflank) Bijdrage aan economische structuurversterking van de regio Bijdrage aan stimulering innovatie en projecten MKB				
Risico's financieel/ beleidsmatig	M.i.v. 1-1-2018 dient een bedrag van €3/inwoner te worden bijgeraad.				
Ontwikkelingen	<p>De colleges van Maastricht, Heerlen en Sittard-Geleen hebben dinsdag 19 december jl. ingestemd met het voorstel om te komen tot een nieuwe fase op het gebied van economische samenwerking in Zuid-Limburg. Samenwerking met de overige bedrijven in Zuid-Limburg, de provincie en samenwerking met het bedrijfsleven en onderwijs- en kennisinstellingen (triple helix) zijn en blijven uitgangspunt in deze samenwerking. Arbeidsmarkt en onderwijs, MKB en Economie & vestigingsklimaat vormen de focusgebieden.</p> <p>De drie portefeuillehouders economie (John Aarts, Martin de Beer en Pieter Meekels) hebben het samenwerkingsvoorstel, dat als voorlopige werktitel Economische Samenwerking Zuid-Limburg krijgt, uitgewerkt. Het wordt gebouwd op het fundament van Limburg Economic Development, maar krijgt een andere opzet.</p> <p>Op dit moment is nog niet duidelijk of de gemeente Brunssum in de nieuwe samenwerking gaat participeren.</p>				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	345.102	573.018	3.153.311	3.209.083	227.915
Betere Buren BV, progr. 2					
Visie	Medewerkers van Betere Buren werken voor hun wijk en in hun wijk en werken ondertussen aan hun eigen ontwikkeling.				
Doel/openbaar belang	Betere Buren is een mensontwikkelbedrijf dat zichzelf tot doel stelt te zorgen dat mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt zich zodanig ontwikkelen dat de afstand tot de reguliere arbeidsmarkt overbrugbaar wordt.				
Financieel belang	Bijdrage 2017: bijdrage exploitatietekort € 175.000, bijdrage professionalisering € 115.000 en kosten groenploegen € 200.000 (prod. 650003, 438103)				
Vestigingsplaats	Brunssum				
Zeggenschap	Gemeente Brunssum is 100% aandeelhouder				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Betere Buren is gepositioneerd als integrale uitvoeringschakel. Zo voorziet Betere Buren in diensten van de WMO, zoals bijvoorbeeld de was- en strijkservice, de scootmobielpool en de mantelzorgondersteuning. Anderzijds dragen medewerkers bij aan het onderhoud van het openbaar groen en grijs binnen de gemeente, terwijl zij werken aan hun eigen ontwikkeling. Betere Buren werkt 'ontschot'; er zijn zowel medewerkers die werken aan hun				

	ontwikkeltraject op basis van de Participatiewet en SW-medewerkers.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Betere Buren is voor een groot deel (min. 80% van de omzet) afhankelijk van de inbestedingsopdrachten van gemeente Brunssum. Het niet of minder inbesteden bij Betere Buren heeft derhalve directe impact op de bedrijfsvoering en de organisatie van ontwikkeltrajecten.				
Ontwikkelingen	In 2016 is gestart met de professionaliseringsslag binnen Betere Buren om de organisatie in te richten voor de doelgroep 30-80% arbeidspotentieel. Dit gebeurt middels het professionaliseren van het management en het inrichten van de nieuwe functies van 'ontwikkelcoaches'.				
	Eigen Vermogen 1-1-2017	Eigen Vermogen 31-12-2017	Vreemd vermogen 1-1-2017	Vreemd vermogen 31-12-2017	Financiële resultaat 2017
	0	41.773	320.246	476.332	0
	IBA Parkstad BV, progr. 4				
Visie	IBA Parkstad is een transformatie- en herstructureringsinstrument voor de regio Parkstad dat bestaande en nieuwe fysiek-ruimtelijke en sociale projecten op een hoger plan brengt en haar hoogtepunt kent middels een Internationale Bau-ausstellung in Parkstad in het presentatiejaar 2020.				
Doel/openbaar belang	Het versterken van de economische structuur van de regio. Tot 2020 functioneert IBA Parkstad als laboratorium en is het een motor voor vernieuwende ideeën en toonaangevende projecten, die Parkstad moeten gaan transformeren en vernieuwen. De IBA is daarbij te zien als een kwaliteitsmachine die voor het allerbeste staat. De projecten moeten in 2020 gereed zijn (of in uitvoering) en worden tijdens de slotmanifestatie van IBA in 2020 tentoongesteld.				
Financieel belang	Werkelijke bijdrage 2017 bedraagt € 351.540 (product 310007, 441200)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in AVA				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Met de aanpak van IBA krijgen herstructurering en economische structuurversterking, maar ook de sociale agenda in Parkstad, een extra kwaliteitsimpuls. Een IBA verbindt mensen en projecten met elkaar en brengt die projecten op een hoger plan: fysiek, economisch, sociaal en cultureel. IBA creëert zodoende een dynamisch uitvoeringsprogramma met een hoge graad van samenwerking.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	De gemeentelijke bijdrage voor de duur van het project is contractueel vastgelegd.				
Ontwikkelingen	IBA heeft na circa twee jaar de voorbereidingsfase afgesloten en heeft medio juni 2016 -na selectie van de ingediende projectvoorstellen- haar definitieve uitvoeringsprogramma gepresenteerd met in totaal 50 IBA-projecten. In het uitvoeringsprogramma IBA Parkstad (juli 2016) is een achttal Brunssumse projecten opgenomen. Voor deze projecten wordt gestuurd op realisering en expositie in 2020. Een aantal hiervan is niet meer actueel (Emma Safety Footwear en NWW) of kan vanwege externe factoren niet direct worden opgepakt (Clemensdomein). Er wordt in samenwerking met IBA en andere stakeholders in de komende jaren nadrukkelijk gewerkt aan Treebeek in Beweging (ontwerp openbare ruimte), NATO & omgeving Brunsummerheide (aanpak omgeving Rimbürgerweg) en Mijnspoor / LeisureLane (planvorming en ontwerp). Het project Treebeek in Beweging is aangewezen als een van de zogenaamde 14 sleutelprojecten van IBA. Hiervoor zijn extra project-subsidiemiddelen bij IBA gereserveerd.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	583.616	704.067	3.442.646	3.850.371	120.452

Werkgevers Servicepunt Parkstad Limburg BV, progr. 2					
Visie/Doel/openbaar belang	De gemeente Brunssum neemt deel aan het Werkgevers Servicepunt Parkstad BV (WSP) vanwege de bundeling van kennis en expertise wat betreft de regionale arbeidsmarkt en een doelmatige samenwerking bij het uitvoeren van de werkgeversbenadering in Parkstad. WSP Parkstad Limburg heeft tot doel: Het leveren van dienstverlening die gericht is op duurzame participatie van personen op de arbeidsmarkt. Deze personen hebben een dienstverband bij de GR WOZL óf hebben een uitkering in het kader van de Participatiewet en hebben een loonwaarde tussen de 30 en 100 procent van het wettelijke minimumloon.				
Financieel belang	Totale bijdrage 2017 € 54.883 (P budget) en € 117.764 (via WOZL) (prod. 683285) Totaal: € 172.647* *Nog geen realisatiecijfers/jaarrekening voorhanden				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger in de aandeelhoudersvergadering (AVA WSP)				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	WSP Parkstad is hét aanspreekpunt voor werkgevers in de regio Parkstad en ondersteunt ondernemers en ondernemingen in het realiseren van hun economische, sociaal-maatschappelijke en juridische doelstellingen. Dit doet WSP Parkstad door vanuit één loket het beschikbare aanbod van kandidaten in de regio te bemiddelen naar duurzaam betaalde arbeid bij werkgevers. Kandidaten zijn ofwel afhankelijk van een uitkering vanuit de Participatiewet ofwel hebben een dienstverband in het kader van de (oude) Wsw. WSP Parkstad is dé specialist in het vormgeven van het nieuwe denken waar bij werkgevers beschikbaar werk geschikt gemaakt wordt voor personen met een loonwaarde tussen de 30 en 80 procent van het wettelijk minimumloon. Medewerkers van WSP Parkstad participeren actief in relevante netwerken en geven samen met de gemeenten invulling aan de couleur locale. Daarbij wordt gebruik gemaakt van de lokale krachten om de participatiegraad te kunnen verhogen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	WSP Parkstad Limburg BV is opgericht in maart 2017 en zal per 1 januari 2018 een Gemeenschappelijke Regeling als rechtsvorm hebben.				
Ontwikkelingen	WSP Parkstad Limburg zal in 2018 in een GR vorm verder gaan, waarin de onderdelen Detachering OZL en Ondersteuning OZL zijn opgenomen.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	Nog geen balansgegevens beschikbaar.				
Bank Nederlandse Gemeenten NV, progr. 5					
Visie/Doel/openbaar belang	De BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecialiseerde dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.				
Financieel belang	Ontvangen dividend over 2016 € 142.119 (prod. 050003, 852002)				
Vestigingsplaats	Den Haag				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Dit zijn inkomsten die ingezet worden als algemene middelen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Er worden geen risico's verwacht.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016

	4.163 mln	4.486 mln	145.348 mln.	149.514 mln	369 mln
	Enexis BV, progr. 5				
Visie/Doel/openbaar belang	Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over stroom en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven.				
Financieel belang	Ontvangen nettodividend over 2016 € 212.235 realisatie (prod. 050003, 852001)				
Vestigingsplaats	Zwolle				
Zeggenschap	Geen vertegenwoordiging				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Dit zijn inkomsten die ingezet worden als algemene middelen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Er worden geen risico's verwacht.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	€ 3.607 mln	€ 3.704 mln	€ 3.472 mln	€ 3.580 mln	208 mln
	NV Reinigingsdiensten Rd4, progr. 3				
Visie	In de NV nemen we deel, omdat we ons materieel bij opheffing van de eigen dienst hebben overgeheveld naar de NV Rd4.				
Doel/openbaar belang	Het op doelmatige, milieu- hygiënisch verantwoorde en marktconforme inzameling en verwerking van voornamelijk bedrijfsafvalstoffen en het adviseren op het gebied van milieubeleid				
Financieel belang	Ontvangen netto dividend over het jaar 2016 ad € 12.942,- (050003, 852001) realisatie (prod. 730001, 438205)				
Vestigingsplaats	Heerlen				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	De bedrijven worden met concurrerende offertes verleid om werkzaamheden door de NV Rd4 te laten uitvoeren. De jaarlijkse winstuitkering wordt toegevoegd aan de algemene middelen van onze gemeente.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Mocht de winstuitkering stoppen, dan kan overwogen worden de NV op te heffen. Tussentijds vindt echter voortdurend bijstelling plaats.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid. In 2017 hebben geen veranderingen plaats gevonden. Wel staat de afvalbranche sterk onder druk vanwege concurrentie en ook is er een terugloop van het aantal kleine en middelgrote bedrijven in de retail.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	755.843	684.044	6.821.863	9.670.349	162.029
	WML, Waterleiding-maatschappij Limburg NV, progr. 6				
Visie/Doel/openbaar belang	Verantwoordelijk voor de drinkwatervoorziening in de provincie Limburg				
Financieel belang	Er wordt geen dividend uitgekeerd.				
Vestigingsplaats	Maastricht				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Eventueel dividend zou worden ingezet als algemene middelen. Via dit aandelenbezit wordt de drinkwatervoorziening in de gemeente Brunssum gewaarborgd.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Er worden geen risico's verwacht.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid.				
	Eigen	Eigen Vermogen	Vreemd	Vreemd	Financiële

	Vermogen 1-1-2016	31-12-2016	vermogen 1-1-2016	vermogen 31-12-2016	resultaat 2016
	188,4 mln	194,7	384,4 mln	384,2 mln	6,2 mln
Nazorg Limburg BV, progr. 3					
Visie	Nazorg Limburg kan gemeenten helpen met het vinden van duurzame oplossingen voor gesloten stortplaatsen en andere verontreinigde locaties.				
Doel/openbaar belang	Nazorg van 7 voormalige stortlocaties in Limburg				
Financieel belang	€ 0,25 per inwoner per jaar; Bijdrage 2017 € 7.116,50 (prod.730001-438205)				
Vestigingsplaats	Beek				
Zeggenschap	1 vertegenwoordiger				
Op welke wijze wordt bijgedragen aan het programma?	Door middel van advies en het verstrekken van een financiële bijdrage worden nadelige milieugevolgen zoveel als mogelijk opgevangen.				
Risico's financieel/ beleidsmatig	Het eigen vermogen van Nazorg wordt voldoende geacht om de risico's te dekken.				
Ontwikkelingen	Voortzetting van bestaand beleid. In 2017 hebben geen veranderingen plaats gevonden.				
	Eigen Vermogen 1-1-2016	Eigen Vermogen 31-12-2016	Vreemd vermogen 1-1-2016	Vreemd vermogen 31-12-2016	Financiële resultaat 2016
	2.900.292	3.209.246	23.793.554	26.962.032	308.954

Paragraaf 7. Grondbeleid

Inleiding

In deze paragraaf wordt het grondbeleid over 2017 toegelicht. De nadruk ligt daarbij op verslaglegging over het afgelopen jaar en een doorkijk op de korte termijn.

De informatie in de paragraaf maakt onderdeel uit van het begrotingsprogramma's Brunssum: Een levendige stad! en Brunssum werkt! Met de exploitatie van gronden wordt bijgedragen aan de visie op de stad en de doelstelling tot het verbeteren van het vestigings- en ondernemingsklimaat. De centrale ambitie hierbij is een aantrekkelijke leefomgeving en een goede bereikbaarheid van voorzieningen met aantrekkelijk vestigingsklimaat voor bewoners en bedrijfsleven. Dit is vertaald in de Structuurvisie Brunssum 2025.

Visie op het grondbeleid

Het grondbeleid is vastgelegd in de Evaluatie Nota Grondbeleid Gemeente Brunssum die in 2009 door de gemeenteraad is vastgesteld.

Via het grondbeleid kan de gemeente Brunssum mede sturing geven aan het grondgebruik. Hiervoor zijn financiële middelen nodig die binnen het grondbedrijf gegenereerd dienen te worden. Het doel van de nota Grondbeleid is dan ook tweeledig:

1. Een uiteenzetting geven van de lange termijn visie van het te voeren grondbeleid in relatie tot de financiële positie van het grondbedrijf, de beschikbare instrumenten die hiertoe ingezet kunnen worden en de wijze waarop deze instrumenten ingezet kunnen worden.
2. Inzicht verschaffen in de (financiële) positie van het grondbedrijf alsmede in de te verwachten resultaten en risico's van de grondexploitaties.

Om mede sturing te kunnen geven aan het grondgebruik voert de Gemeente Brunssum een actief grondbeleid voor de majeure projecten, die benoemd zijn in gemeentelijk beleid en worden -voor zover door betrokken partijen noodzakelijk geacht- PPS-constructies (Publiek Private Samenwerking) aangegaan.

De actualisatie van de Nota Grondbeleid en het voorstel tot vaststelling door de Raad zal in 2018 aan de raad worden voorgelegd.

Financiële uitgangspunten grondexploitaties

Binnen de Gemeente Brunssum vindt 2x per jaar een actualisatie plaats van alle lopende grondexploitatiecomplexen. Bij deze actualisatie worden in de exploitaties de kosten en opbrengsten over het afgelopen jaar verwerkt en worden eventuele aanpassingen aan de hoogte van de parameters voor kosten- en opbrengstenstijging voor 2017 verwerkt. Daarnaast wordt de fasering van de nog te maken kosten en opbrengsten tegen het licht gehouden en waar nodig aangepast.

Het resultaat NCW (netto contante waarde) is het saldo van de positieve en negatieve resultaten van de grondexploitatieprojecten. Voor de negatieve projecten is conform regelgeving een verliesvoorziening gevormd ter hoogte van het geprognosticeerde tekort.

Toelichting financiële mutaties grondexploitaties:

	Werkelijke			Begroot		CW per	
	t/m 2016	mutaties 2017	t/m 2017	2018-ev	Eindw aarde	1-1-2018	
Masterplan Treebeek	-280.541	47.260	-233.281	-1.362	-234.643	-225.549	positief
Masterplan Brunssum Centrum	4.235.971	1.655.125	5.891.096	-5.578.756	312.340	268.084	negatief
Totaal Masterplannen	3.955.430	1.702.385	5.657.815	-5.580.117	77.698	42.535	negatief
Overige complexen in exploitatie							
Complex Rode Beek	189.392	9.665	199.057	-66.330	132.728	130.135	negatief
Complex Voormalig BSV Terrein	124.083	5.814	129.897	-511.333	-381.436	-373.983	positief
Complex Oeloven	632.250	10.136	642.386	-793.757	-151.370	-145.504	positief
Complex GTD	1.201.879	16.826	1.218.705	-1.223.784	-5.079	-4.883	positief
Totaal Grondbedrijf	2.147.603	42.442	2.190.046	-2.595.204	-405.158	-394.235	positief
TOTAAL GRONDEXPLOITATIE:	6.103.034	1.744.827	7.847.860	-8.175.321	-327.460	-351.700	positief
TOTAAL C-STAAT 830 (excl. strategische gronden)	7.847.860						

- / - is voordelig exploitatieresultaat, + is nadelig exploitatieresultaat

Belangrijkste ontwikkelingen binnen de majeure projecten het afgelopen jaar:

Masterplan Treebeek

- De invulling van de maatschappelijke voorziening blijft onderwerp van gesprek met potentiële deelnemers. Eind 2016 is er overeenstemming bereikt met Woningstichting Wonen Zuid t.a.v. de woningen en de verdere uitvoering. De plannen met betrekking tot de maatschappelijke voorziening Treebeek zijn recent door Welstand geaccordeerd, zodat er nu de verdere uitwerking tot finale aanbestedingsstukken ter hand kan worden genomen. Als dat gereed is zal dit plan ter finale besluitvorming aan het college en de raad worden voorgelegd. Naar verwachting zal e.e.a. in 2018 kunnen geschieden;
- De gemeente is begin 2012 gestart met de civieltechnische herinrichting van het gebied. Een groot deel van het civieltechnisch werk is uitgevoerd, maar het laatste deel van het werk kan pas plaatsvinden na realisatie van de maatschappelijke voorziening en bovengelegen woningen.

Masterplan Centrum: Zorgplein

- Eind 2016 zijn Fase 1 en 2 opgeleverd;
- Jongen Projectontwikkeling heeft per brief d.d. 12.12.2017 formeel een verzoek ingediend om de optie van fase 3 te verlengen tot 15.07.2019. Besluitvorming hierover moet nog plaatsvinden.

Masterplan Centrum: Lindeplein/Brikke Oave

Brikke Oave

- De shadeafwikkeling via de CAR-verzekering m.b.t. scheurvorming aanbouw pand Lindeplein 11 is afgerond. Tevens is een geluidsscherm op het dak geplaatst ter afscherming van de technische installaties. Hiermee is het geluids- resp. zichtprobleem naar tevredenheid van omwonende opgelost.

Reconstructie Lindeplein

- Voor het Lindeplein is samen met de Brikke Oave een subsidie toegekend van € 945.500,--. In 2016 is in verband met de financiële overschrijding van het Lindeplein additioneel hiervoor aangevraagd en ook verleend een verhoging van € 300.000,--;
- In 2017 heeft de financiële afrekening met de Provincie van de subsidie plaatsgevonden.
- Invulling resterende Westwand Lindeplein (locatie oude Brikke Oave)
- Eind 2015/begin 2016 is de oude Brikke Oave gesloopt en de slooplocatie tijdelijk netjes ingericht;

- Tevens is een aanbesteding gestart om op die locatie in combinatie met het perceel Lindestraat 1 een herontwikkeling te doen plaatsvinden. Eind 2016 is een voorlopige gunning hiervoor afgegeven;
- Op dit moment wordt door Compaan gewerkt aan het opstellen van de intentie- en turnkey overeenkomst tussen Wonen Zuid en Compaan. Het voorlopig ontwerp is zover gereed dat e.e.a. kan worden ingediend t.b.v. aanvraag omgevingsvergunning. Aanvraag gebeurt gefaseerd, eerst fase planologische toets en vervolgens de resterende toetsing. Alvorens Compaan formeel een aanvraag omgevingsvergunning indient is afgesproken met de portefeuillehouder dat eerst de gegevens informeel binnen de gemeente worden getoetst op planologische en stedenbouwkundige aspecten en vervolgens zullen de resultaten hiervan aan het College worden voorgelegd. Hiermee wordt bewerkstelligd dat nu reeds een principebesluit door het bevoegd gezag, in casu het College, wordt genomen of al dan niet medewerking wordt verleend aan dit bouwplan.

Masterplan Centrum: Doorsteek 't Ei

- In 2016 is fase 1A (nieuwe AH en 30 appartementen, waarvan 16 huur) van start gegaan en 1ste kwartaal 2018 opgeleverd. De AH is in nov 2017 ingebruikgenomen en alle 14 koopappartementen zijn verkocht.
- Daarnaast is de inrichting van de openbare ruimte fase 1a (trottoir Koutenveld, verplaatsen oversteekplaats en inrichting nieuw pleintje hoek Koutenveld - Schiffelerstraat) zo goed als gereed;
- De sloopwerkzaamheden van de voormalige AH, ten behoeve van fase 1B, zijn nagenoeg afgerond.
- De bouwwerkzaamheden van deze eerste fase duren naar verwachting vanaf laatste kwartaal 2016 tot medio 2019. Daarna kan de tweede fase van start: de bouw van de echte Doorsteek, richting Kerkstraat/Wilhelminastraat.
- In 2016/2017 zijn ook intensieve gesprekken gevoerd met eigenaren van de nog aan te kopen opstallen t.b.v. realisatie fase 2.

Masterplan Centrum: Entree Dorpstraat

- In 2017 is overgegaan tot de gedeeltelijke sloop van de voormalige garage op de locatie Entree Dorpstraat (Dorpstraat/Prins Hendriklaan). In afwachting van nadere invulling van deze locatie is ook een saneringsplan opgesteld en goedgekeurd door de Provincie. Zodra zicht is op concrete invulling kan dan de sanering en resterende sloop fundaties worden opgepakt.

Masterplan Centrum: Raadhuisstraat en Kloosterstraat

- Op de locaties Raadhuisstraat en Kloosterstraat zijn in 2017 de voorbereidende werkzaamheden voor verdere ontwikkeling van deze locaties gestart: de aanwezige opstallen (Brunahal, obs de Trampoline en obs de Opstap zijn gesloopt).

Tussentijdse winstneming/ afboeking voorzieningen

Tussentijdse winstneming op complexen in exploitatie geschiedt uitsluitend op basis van de gewijzigde regelgeving van de BBV (op basis van het principe van percentage of completion). In 2017 heeft er geen tussentijdse winstneming plaatsgevonden.

Strategische voorraad (Materieel Vaste Activa)

Met ingang van 1-1-2016 zijn de BBV regels omtrent de NIEGG gronden gewijzigd. Onder andere betekent dit dat de term 'NIEGG' niet meer wordt gehanteerd en wijzigt in 'strategische gronden' en dat deze overgeboekt moeten worden naar en onderdeel gaan uitmaken van de materiele activa. De boekwaarde per 1-1-2017 bedroeg € 2.433.325. Kosten die zijn gemaakt in het kader van deze gronden mogen als gevolg van de gewijzigde regelgeving niet worden geactiveerd. De mutaties in 2017 zijn beperkt geweest. Per 31-12-2017 bedraagt de boekwaarde € 2.438.040. In 2018 zal een plan aan het bestuur worden voorgelegd om gefaseerd gronden te (her)waarderen en eventueel af te schrijven.

Weerstandsvermogen

Reserves en voorzieningen

Een belangrijke toets voor de beoordeling van de financiële situatie van het grondbedrijf is het niveau van de reserves die kunnen dienen als buffer voor slechtere tijden. Onder reserves wordt in dit

verband verstaan de gerealiseerde reserves en voorzieningen die beschikbaar zijn ter dekking van toekomstige tekorten en eventuele nadelige effecten als gevolg van de risico's die inherent zijn aan de grondexploitatie.

Het weerstandsvermogen vastgelegd in reserves en voorzieningen is:

Reserves en Voorzieningen		Mutaties 2017	Saldi
Voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties			
Stand per 1 januari 2017			€ 295.406
	Ontrekking vanwege tekort exploitatie grondbedrijf	€ -121.088	
	Ontrekking inzake niet gedekte kosten Oostflankontwikkeling	€ -53.577	
Stand van voorziening na onttrekkingen			€ 120.741
Storting om voorzieningen op peil te houden conform BBV			€ 277.500
Stand van de verliesvoorzieningen		€	398.241
Reserve bovenwijkse voorziening			
Stand per 1 januari 2017			€ 177.809
	Bijschrijving	-	
	Onttrekking	-	
Reserve bovenwijkse voorziening, Stand per 31 December 2017		€	177.809
Totaal reserves/voorzieningen grondbedrijf			€ 576.050

De omvang van de Voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties moet volgens het BBV toereikend zijn om de tekorten van de grondexploitaties en het saldo van het begrote tekort van het grondbedrijf (saldo van kosten en opbrengsten die niet direct aan de grondexploitaties zijn toe te rekenen zoals een deel van de loonkosten, OZB en huren). Bij de Jaarrekening zijn er tekorten (op netto contante waarden) berekend bij het Masterplan Centrum (€ 268.084) en Rode Beek (€ 130.135). In totaal is dat een tekort van € 398.218. Met name de grondexploitatie 't Ei /de Doorsteek De voorziening bedraagt echter na onttrekkingen € 120.741. Dit betekent dat € 277.477 moet worden bijgestort in de voorzieningen ten laste van de Algemene reserve.

Risico's grondexploitaties

Onvoorzienbare risico's

Stagnatie van de gronduitgifte kan leiden tot hogere voorraden van zowel grondexploitaties als niet in exploitatie genomen gronden. De hogere voorraden leiden tot hogere kosten als gevolg van rentelasten. Uiteraard leiden stijgingen van het rentepercentage ook tot stijgende kosten. Naast dit kostenstijgende effect is het ook mogelijk dat de opbrengsten van grondverkoop dalen. Indien één van beide situaties zich voordoen, kan kostendekkendheid van complexen onder druk komen te staan. Verder kan de kostendekkendheid negatief worden beïnvloed door verwervingsrisico's (het niet tijdig kunnen verwerven van gronden en het stijgen van aankooprijzen), ontwikkelingsrisico's (milieuaspecten zoals bodemsanering, stortrechten, infrastructuur, archeologie, planschade etc.) en maatschappelijke en politieke invloeden.

Zo zorgen bijvoorbeeld o.a. de exploitaties van de Doorsteek, de Raadhuisstraat en Entree Dorpstraat voor extra rente bij het Masterplan Centrum i.v.m. het doorschuiven van de verkopen. Dit geldt ook voor de exploitatie Oeloven en GTD. Bij de risico inventarisatie wordt daarvoor een simulatie uitgevoerd als risico. Hierbij wordt bijna alle activiteiten 'bevroren' en 2 jaar doorgeschoven. Dat levert dan een risico op van € 156.000 en dit is meegenomen bij de berekening van het weerstandsvermogen.

Voorzienbare risico's

De voorzienbare risico's blijken uit de jaarlijks te actualiseren exploitatieopzetten per complex. Voor een verwacht verlies op een complex dient een voorziening getroffen te worden ten laste van de voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties. Normale risico's dienen binnen de grondexploitatie zelf (o.a. de post onvoorzien) te worden opgevangen.

De risico's rondom de grondexploitaties maken deel uit van het integrale risicomanagement. Doel hiervan is om organisatiebreed de risico's te kwalificeren en te kwantificeren en te koppelen aan het gemeentelijk weerstandsvermogen. Alle mogelijk risico's die niet worden opgevangen binnen de grondexploitaties zelf, zijn opgenomen in dit model.

De risico's die zijn meegenomen bij het hiervoor beschreven risicomanagement zijn opgenomen en beschreven in de paragraaf Weerstandsvermogen. Hier wordt kortheidshalve naar verwezen.

Paragraaf 8. Taakstellingen en reserveringen

In de programmabegroting 2016 waren meerjarige taakstellingen opgenomen. Onderstaande bezuinigingsmonitor geeft de stand van zaken daarvan weer. Tussentijds zijn een vijftal bezuinigingen teruggedraaid. Zes bezuinigingen zijn al gerealiseerd. En tien bezuinigingen lopen nog.

nr	Bezuinigingsvoorstel	€ x 1.000				Toelichting
		2016	2017	2018	2019	
Totaal bezuinigingen Begroting 2016-2019		2.706	2.881	2.586	3.172	
Feitelijk geen bezuinigingen:						
4	inzet van fusiebudget: Het betreft hier de gefaseerde inzet van de fusiebudgetten, zoals genoemd in de door Uw Raad vastgestelde perspectiefnota 2016, om de Minimum Variant mogelijk te maken.	464	762	374	0	Dit is feitelijk geen bezuiniging. Bij de jaarrekening 2018 wordt de stand van zaken van de reserve opgemaakt en gaat het eventuele surplus naar de algemene reserve. Zie de paragraaf bedrijfsvoering van de jaarrekening voor het verloop van dit budget.
6	extra frictie budget voor beleidsontwikkeling: Voor verder onderzoek in een aantal business cases (te weten: 12. bibliotheek, 13. muziekonderwijs, en 23. gemeentelijke accommodaties) is het nodig externe expertise in te schakelen zodat deze zaken adequaat kunnen worden opgepakt.	-50	-50	0	0	Dit is geen bezuiniging maar een extra impuls. Na de startnotitie eind 2016 zijn in 2017 de voorbereidingen voor het toekomstige integraal accommodatiebeleid afgerond. De betreffende nota zal in 2018 ter vaststelling aan de raad worden aangeboden. De businesscase inzake optimalisatie van de exploitatie van zwembad de Bronspot zal in het 2e kwartaal 2018 opgestart worden.
21	Accres 2019 septembercirculaire 2015: De Septembercirculaire toont een verbetering van de verwachte inkomsten uit het gemeentefonds. Gecorrigeerd met een inschattingspercentage is de verwachting dat voor 2019 er voor 180k minder bezuinigd hoeft te worden. Normaal wordt de september- circulaire in de 1e begrotingswijziging verwerkt en daarmee niet in de (primitieve) begroting. Het is echter niet wenselijk om nu additionele bezuinigingen door te voeren voor 180k wanneer dit bij de eerste begrotingswijziging niet nodig blijkt te zijn.	0	0	0	180	Feitelijk geen bezuiniging.
werkelijke bezuiniging oorspronkelijk		2.292	2.169	2.212	2.992	

Teruggedraaide bezuinigingen:						
2	niet opnemen tekorten WOZL	110	438	493	493	Afgeboekt: begroting 2018
5	Gemeentelijke samenwerking: Het betreft hier het (taakstellend) inboeken van een bedrag van 2 ton als gevolg van toekomstige schaalvoordelen vanuit (intergemeentelijke) samenwerking dan wel een mogelijke doorstart van de ambtelijke fusie met de gemeente Landgraaf.	0	0	0	200	In de begroting 2018 teruggedraaid
11	Verlagen kosten MIP- OR: Op het MIP-OR wordt vanaf 2017 een structurele bezuiniging ad € 150.000,- taakstellend ingeboekt. Dit heeft gevolgen voor het ambitieniveau in het nog nieuw vast stellen MIP-OR Riool voor de komende periode.	0	150	150	150	Afgeboekt: begrotingswijziging MIP OR mei 2017
17	verbonden partijen; korting doorvoeren: Gelet op een actuele inschatting wordt een geringe besparing bij de verbonden partijen Parkstad Limburg en RUD mogelijk geacht.	0	11	36	36	Een structurele bezuiniging is niet haalbaar. In de begroting 2018 zijn de bedragen conform de begrotingen van de betreffende verbonden partijen opgenomen. Daarmee is deze bezuiniging teruggedraaid.
19	Business case 7; Groen: Deze bezuiniging kan worden gerealiseerd door op diverse plekken rozen en sierheesters te vervangen door gras of gazons. Hiervoor is een 2016 een investering nodig maar daarna zal dit structureel een voordeel opleveren.	-40	15	15	15	Met de vaststelling van het MIP OR 2018-2021 in mei 2017 is deze bezuiniging teruggedraaid. Dit is nog eens bevestigd in een B en W besluit van 19 september 2017.
overblijvende bezuiniging		2.222	1.555	1.518	2.098	

Gerealiseerde bezuinigingen:						
1	Herijking Sociaal Domein	949	831	653	576	Gerealiseerd.
7	aflossen deel lopende kapitaalslasten reserve onderwijs: Per 1 januari 2016 kunnen een aantal reeds jaren lopende verplichtingen ten aanzien van de huisvestingsvoorzieningen voor bijzonder basisonderwijs worden afgeboekt ten laste van de aanwezige voorziening decentralisatie. Hierdoor ontstaat een structureel voordeel van € 54.000,-.	54	54	54	54	Gerealiseerd.
8	Business case 2; reserves & voorzieningen: In het kader van de geactualiseerde nota Reserves en Voorzieningen zijn onlangs alle gemeentelijke reserves en voorzieningen tegen het licht gehouden. Dit levert in 2016 een incidentele besparing op vanwege een vrijval uit enkele reserves en een kleinere structurele besparing vanwege het verlagen van een tweetal jaarlijkse dotaties in voorzieningen.	834	80	80	80	Gerealiseerd.
14	onderwijs (leerlingenvervoer): Het betreft hier een financiële effectuering (vanaf schooljaar 2015/2016) van de eerder gewijzigde gemeentelijke verordening (juni 2014).	75	75	75	75	Gerealiseerd.
15	Zwembad : Binnen de begrotingsopzet van het zwembad is structureel ruimte aanwezig voor € 20.000,- middels een bijstelling van de exploitatiekosten. Daarnaast maakt het zwembad deel uit van de zoekgebieden.	20	20	20	20	Gerealiseerd.

18	Business case 2; financiering: Momenteel is de kortlopende financiering goedkoper dan de langlopende financiering. Met de wetenschap dat in 2016 € 6 miljoen APG-gelden vrijkomen, gebruiken we tijdelijk kortlopende financiering in plaats van langlopende financiering voor de investeringen.	94	89	84	79	Gerealiseerd.
	nog openstaande bezuinigingen	196	406	552	1.214	
	specificatie openstaande bezuinigingen:					
3	Minimum variant: Het betreft hier de financiële vertaling van de bezuiniging op de interne personeelskosten als gevolg van de gekozen Minimum Variant in de perspectiefnota 2016 zoals door Uw raad geaccordeerd.	111	301	443	604	Deze bezuiniging loopt cfm planning. 2015, 2016 en 2017 zijn gehaald. En verder ziet het ook uit dat de prognose gerealiseerd wordt.
9	verlagen kapitaals & exploitatie lasten Brikke Oave: Door het overdragen van de exploitatie van de nieuwe Brikke Oave ontstaat er vanaf 2016 een voordeel van € 50.000,- voor de gemeente. Vanwege tijdelijke frictiekosten kan dit voordeel echter pas vanaf 2019 worden geëffectueerd.	0	0	0	50	Is thans nog onderwerp van (financiële) studie. De Prorap 2018 zal mogelijk meer uitsluitel geven.
10	bedrijfsvoeringskosten Projecten: In de jaarrekening 2014 werd geconstateerd dat het niet meer mogelijk is om € 400.000,- in volle omvang toe te rekenen van de dienst Projecten aan projecten in onze gemeente. Gezien de aard van de werkzaamheden van betreffende medewerkers zijn deze kosten aan het compartiment riool en aan onderwijs toe te rekenen.	0	0	0	182	de effectuering van deze bezuinigingsmaatregel vindt plaats in de programmabegroting 2019 en wordt op de navolgende wijze ingewuld. vanaf 2019 wordt € 70.000 aan loonkosten van de dienst projecten toegerekend aan de reserve decentralisatie onderwijshuisvesting;
12	Bibliotheek, anders organiseren: Middels een in te zetten transformatie/vernieuwing binnen het bibliotheekwerk en het aanvullend genereren van inkomsten, kan de komende jaren een bezuiniging worden gerealiseerd (gefaseerde verlaging van de subsidie) en wordt de subsidie in lijn gebracht met geldende normering.	10	30	30	70	De afgelopen jaren is er fors bezuinigd op de subsidie aan de Bibliotheek Brunssum. Het grootste knelpunt van de Brunssumse bibliotheek betreft de financiële kwetsbaarheid. Met het huidige subsidieniveau, wordt er een bedrag van € 11,32 per inwoner aan subsidie verstrekt. Dat is het laagste niveau in de regio. Momenteel worden door de bibliotheek scenario's m.b.t. de toekomst van de bibliotheek in gebracht, zodat goed onderbouwd keuzes gemaakt kunnen worden. In september 2018 zal de gemeenteraad een besluit nemen over de toekomst van de Brunssumse bibliotheek. Wat dit voor de ingeboekte bezuiniging 2019 c.q. begroting 2019 e.v. betekent, is nu nog niet te zeggen.
13	Muziek onderwijs; anders organiseren: Het betreft hier het inboeken van een taakstellende bezuiniging voor de Muziekschool vanaf het jaar 2019.	0	0	0	25	Wij blijven in overleg met SMK zoeken naar mogelijkheden om binnen de financiële kaders kwalitatief goed muziekonderwijs te blijven bieden. Er wordt echter niet verwacht dat in de bedrijfsvoering nog een zodanige efficiëncyslag gemaakt kan worden, dat daarmee een nieuwe bezuiniging van € 25.000 in 2019 opgevangen kan worden. De raad heeft in 2017 de intentie uitgesproken de voorgenomen bezuiniging voor 2019 terug te willen draaien.

16	krimpgelden: Het ministerie van BZK gaat de krimpregio's een decentralisatie-uitkering bevolkingsdaling via het gemeentefonds geven. Binnen Parkstad Limburg zijn onlangs afspraken gemaakt over de verdeling en inzet van deze gelden. Dit levert voor de gemeente Brunssum een bijdrage op van € 75.000,- voor de jaren 2016-2020.	75	75	75	75	De decentralisatie-uitkering Bevolkingsdaling is toegekend voor de periode 2016 tot en met 2020 en bedraagt € 3.910.000 per jaar.gt. Op 15 juli 2016 is over de verdeling van middelen door het DB besloten, dat 25% van de te ontvangen uitkering (€ 980.000) ponds/pondsgewijs wordt verdeeld over de gemeenten en dat 75 % regionaal (€ 2.933.000) wordt ingezet..
20	Bezuiniging Markt: De markt Brunssum is al een aantal jaren verliesgevend. In 2016 vindt een onderzoek plaats naar de levensvatbaarheid op lange termijn respectievelijk de mogelijkheden om kosten te besparen en/of inkomsten te vergroten.	0	0	4	8	De voor deze versoering benodigde eenmalige investering ad € 40.000,- is bij dit besluit vrijgevallen t.b.v. de algemene middelen. Op dit moment zijn gesprekken gaande ter structurele opwaardering van de markt op de huidige (nog tijdelijke) locatie. Het financieel inverdieneffect is echter nog ongewis met name op de korte termijn. Op dit moment zijn gesprekken gaande ter structurele opwaardering van de markt op de huidige (nog tijdelijke) locatie. Het financieel inverdieneffect is echter nog ongewis met name op de korte termijn.
22	Economische structuurversterking: Deze taakstelling bestaat uit twee onderdelen. - Een bedrag van €75.000,- structureel betreffende de uitstroom van 5 medewerkers uit de uitkering (gebaseerd op gemiddelde besparing l-deel/jaar). - Een bedrag van €75.000,- structureel betreffende de structurele meeropbrengsten van WOZ gebaseerd op de investeringen van € 5 miljoen (€ 25.000) en leges omgevingsvergunning gebaseerde op jaarlijks € 1 miljoen bouwkosten (€ 50.000).	0	0	0	150	De planvorming is nog niet in een dusdanige fase/stadium dat sprake is van dit soort (middellange/ lange termijn) effecten. Er is nog geen sprake van (publieke) investeringen anders dan voor voorbereidende onderzoeken. Maar er is wel enige beweging.
23	Gemeentelijke accommodaties: Door o.a. het treffen van energiebesparende maatregelen, het afstoten van niet meer noodzakelijke gemeentelijke gebouwen (waardoor lagere kapitaals- en onderhoudslasten) en het eventueel bundelen van activiteiten binnen bestaande huisvesting kan deze structurele besparing gerealiseerd worden.	0	0	0	40	Kan mogelijk maar voor € 15.000 gerealiseerd worden via de exploitatie van het zwembad en de sporthal daar de beoogde verlaging van de dotatie van € 25.000 naar de voorziening groot onderhoud gemeentelijke eigendommen niet meer mogelijk is vanwege de noodzakelijke verhoging ten gevolge van het meerjarenonderhoudsplan van de voetbalaccommodaties.
24	Toeristenbelasting: Het aantal overnachtingen neemt toe (ten opzichte van de huidige geraamde aantallen). Dit feit in combinatie met een geleidelijk verhoging van het tarief (2017 en 2018 € 1,20 en 2019 € 1,25 per overnachting) levert een extra opbrengst op van € 10.000 in 2019.	0	0	0	10	T.a.v. meerjarenperspectief 2016 staat bij de toeristenbelasting in 2019 een extra baat van € 10.000. Gezien de aantallen van 2015 betekent dit een tariefsverhoging van € 0,26 per overnachting. Vraag is of dit reëel is.

Jaarrekening 2017

Gemeente Brunssum

1. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Voor een analyse van de afwijkingen tussen de ramingen en de werkelijke cijfers over 2017, wordt verwezen naar de programmaverantwoording in het jaarverslag. Hier staan de analyse per programma op taakveldniveau.

Begrotingsrechtmatigheid

De begrotingsrechtmatigheid wordt per afzonderlijk programma beoordeeld. Hierbij worden alleen de lasten beoordeeld. Indien de werkelijke lasten meer dan € 50.000 hoger zijn dan het door de raad vastgestelde budget, is er sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Programma 3 Brunssum, een levendige stad vertoont een overschrijding van € 88.000.

Met ingang van 2017 moeten we van de fiscus de lasten en baten van PMD-afval en papier opnemen in de Gemeentebegroting terwijl dit voorheen gebeurde in de begroting van Rd4. Dit is echter nog niet aangepast in onze begroting. Hierdoor zijn de lasten € 500.000 hoger maar ook de baten € 469.000 hoger. Tot en met 2016 waren deze baten en lasten onderdeel van de reguliere bijdrage aan Rd4. Deze overschrijding heeft geen invloed op het oordeel van de accountant t.a.v. rechtmatigheid.

Conclusie: De geconstateerde overschrijding heeft geen invloed op het oordeel van de accountant ten aanzien van de rechtmatigheid.

2. Overzicht incidentele baten en lasten

Incidentele Baten en Lasten 2017	Begroting na wijz.	Werkelijk	Vershil
Prorap 2017:			
Brunssums kerstfeest	50	62	-12
Begroting 2017:			
Incidentenpot integrale veiligheid	10	27	-17
Social media / Citybranding	75	75	-
Beleidsplan communicatie (€ 10k)	10	-	10
Projectleider NWW	35	40	-5
Convenant VVV / wandel- en fietsstructuren	50	51	-1
Prorap 2016:			
Oostflankontwikkeling	350	84	266
Toeleiding naar arbeidsmarkt	180	219	-39
Begroting 2016:			
Beleidsontwikkeling	40	36	4
Totaal incidenteel	799	531	218

3. Overzicht structurele onttrekkingen en stortingen in reserves

Stortingen in reserves 2017		
Omschrijving	Begroting 2017	Werkelijk 2017
Toevoeging aan egalisatiereserve verkiezingen	6.048,00	0,00
Toevoeging aan reserve representatie Parade	11.345,00	11.345,00
Toevoeging aan de res. Decentralisatie onderwijs	707.213,00	767.433,03
Toevoeging aan reserve Ilse Frankenthal	5.000,00	5.000,00
Storting reserve Brede School Centrum	11.800,00	35.353,85
Totaal Programma 2	741.406,00	819.131,88
Toevoeging aan Egalisatiereserve Speeltoestellen	6.000,00	6.000,00
Toevoeging aan reserve Revitalisering Landgraaf	8.000,00	8.000,00
Toevoeging aan reserve Bomenfonds	11.250,00	2.700,00
Toevoeging aan reserve BMV Bronsheim	23.661,00	0,00
Toevoeging aan reserve BMV Zuid - Langeberg	1.350,00	0,00
Toevoeging rente aan de herstructureringsreserve	2.000,00	0,00
Totaal Programma 3	52.261,00	16.700,00
Toevoeging rente aan reserves AR en Bestemming		
Reserve All Weatherbanen LTCB	3.762,00	3.762,00
Reserve gemeenschapshuis Klaver 4	1.966,00	1.965,71
Reserve kleedlokalen VV de Leeuw	5.560,00	5.559,89
Reserve Kunstgrasveld de Leeuw	1.184,00	1.183,67
Reserve Accommodatie Langeberg	80.370,00	80.370,00
Reserve BSV-Limburgia accommodatie	25.699,00	25.699,31
Reserve Ir.de Katstraat accommodatie TTV	8.753,00	8.753,37
Reserve Renovatie Hoogbouw	99.923,00	99.922,96
Reserve huisvesting Scouting Willibrordus	10.386,00	10.385,67
Reserve rotonden Emmaweg	22.516,00	22.515,79
Reserve Brede School Langeberg	124.654,00	124.653,93
Reserve Opwaardering Pompgebouwen	15.521,00	15.520,56
Reserve Brede School Treebeek	31.340,00	31.339,54
Reserve aanpassen bushaltes	4.343,00	4.343,02
Reserve huisvesting Robin Hood	8.378,00	8.378,24
Reserve Brede School Centrum	26.413,00	26.412,75
Reserve Verlichtingsplan Lindeplein (€ 108 verschil)	8.442,00	8.550,00
Reserve Nieuwbouw Brikke Oave	41.905,00	41.904,78
Reserve parkeerplaats Schinvelderstraat	1.600,00	1.600,00
Nieuwe reserve Kunstgrasveld SV Brunssum	11.250,00	10.125,00
Toevoeging aan "Reserve risico lening Atrium"	0,00	30.975,00
Totaal Programma 5	533.965,00	563.921,19
Totaal stortingen in reserves	1.327.632,00	1.399.753,07

Onttrekkingen aan reserves 2017		
Omschrijving	Begroting 2017	Werkelijk 2017
Onttrekking aan de reserve Kinderen doen mee	6.000,00	6.000,00
Onttrekking aan reserve All Weatherbanen LTCB	7.062,00	7.062,00
Onttrekking aan reserve Acc. BSV/Limburgia	43.546,00	43.546,05
Onttrekking aan res. acc.Langeberg	133.950,00	133.950,00
Onttrekking aan res. Acc. TTV Brunssum	15.096,00	15.096,39
Onttrekking aan reserve Accommodatie De Leeuw	9.772,00	9.771,93
Onttrekking aan reserve Accommodatie De Leeuw	11.048,00	11.047,57
Onttrekking aan reserve Accommodatie Robin Hood	13.749,00	13.748,91
Onttrekking aan reserve Kunstgrasveld Brunssum	35.125,00	35.125,00
Onttrekking aan reserve huisvesting scouting Willibrordus	17.912,00	17.911,52
Totaal Programma 2	293.260,00	293.259,37
Onttrekking aan reserve parkeerplaats Schinvelderstraat	2.933,00	2.933,33
Onttrekking aan reserve aanleg rotonden Emmaweg	38.831,00	38.831,59
Onttrekking aan reserve bushaltes toegankelijkheid	7.360,00	7.359,01
Onttrekking aan reserve Verlichtingsplan Lindeplein	21.400,00	18.550,00
Onttrekking aan de reserve Pompgebouwen Schutterspark	25.799,00	26.298,73
Onttrekking aan reserve Nieuwbouw Brikke-Oave	51.083,00	51.082,55
Onttrekking aan reserve Brede School Langeberg Zuid	142.095,00	142.094,76
Onttrekking aan reserve Brede School Treebeek	38.584,00	38.583,63
Onttrekking aan Reserve decentralisatie Onderwijs (Brede School Treebeek)	364.159,00	338.692,92
Onttrekking aan Reserve decentralisatie Onderwijs (Brede School Centrum)	571.801,00	569.781,99
Onttrekking aan reserve Brede School Centrum/Peuterspeelzaal	42.140,00	41.462,75
Onttrekking aan reserve Gemeenschapshuis Klaver - 4	3.276,00	3.276,18
Totaal Programma 3	1.309.461,00	1.278.947,44
Onttrekking aan Integrale reserve sociaal domein	17.173,00	17.173,00
Totaal Programma 4	17.173,00	17.173,00
Totaal onttrekkingen aan reserves	1.619.894,00	1.589.379,81

4. Balans en toelichting

BALANS PER 31 DECEMBER 2017

(bedragen x € 1.000,-)	31-12-2017	31-12-2016
ACTIVA		
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>	65	26
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling	-	-
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden *)	65	26
<i>Materiële vaste activa</i>	55.362	55.829
- Investerings met een economisch nut		
- niet in exploitatie genomen bouwgronden	2.438	2.433
- overige investeringen met een economisch nut	33.213	33.491
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	12.704	13.194
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut*)	7.007	6.710
<i>Financiële vaste activa</i>	15.126	13.731
- Kapitaalverstekkingen aan:		
- deelnemingen	331	331
- gemeenschappelijke regelingen		
- overige verbonden partijen		
- Leningen aan:		
- woningbouwcorporaties	266	281
- Overige langlopende leningen u/g	2.976	3.120
- Overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	11.553	10.000
Totaal vaste activa	70.553	69.586
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	7.450	8.742
- Grond- en hulpstoffen:		
- overige grond- en hulpstoffen	-	-
- Onderhanden werk:		
- gronden in exploitatie	7.450	5.808
- onderhanden werk vaste activa **)	-	2.934
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	7.689	7.934
- vorderingen op openbare lichamen	3.622	3.741
- rekening-courantverhouding met het Rijk	1.154	2.129
- overige vorderingen	2.913	2.064
<i>Liquide middelen</i>	907	734
- Kassaldi	4	2
- Banksaldi	903	732
<i>Overlopende activa</i>	3.985	2.180
- De van Europese en Nederlandse Overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel nog te ontvangen van:		
- het Rijk	20	42
- overige Nederlandse overheidslichamen	281	
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	3.644	1.973
- Kruisposten	40	165
Totaal vlottende activa	20.031	19.589
TOTAAL-GENERAAL	90.583	89.175

Vanaf 2012 wordt de voorziening tekorten toekomstige grondexploitaties gewaardeerd tegen contante waarde

*) Er heeft een stelselwijziging plaatsgevonden

**) PM: Aandeel van de gem.Brunssum in nog te verkopen grond WOZL gelegen in Kerkrade. Aandeel Brunssum 12,25% is € 184.000

GEMEENTE BRUNSSUM

(bedragen x € 1.000,-)	31-12-2017		31-12-2016	
PASSIVA				
<u>Vaste passiva</u>				
<i>Eigen vermogen</i>		59.263		61.153
- Algemene reserve	6.997		7.905	
- Bestemmingsreserves				
- ter dekking van kapitaallasten	10.080		9.540	
- overige bestemmingsreserves	39.024		41.348	
- Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	3.162		2.360	
		3.714		5.793
<i>Voorzieningen</i>				
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	208		341	
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.317		1.258	
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	292		2.013	
- Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen	1.897		2.180	
		13.953		12.216
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>				
- Onderhandse leningen van:				
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-		-	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	8.850		7.707	
- Door derden belegde gelden	5.079		4.487	
- Waarborgsommen gemeentewoningen	24		22	
Totaal vaste passiva		76.930		79.162
<u>VLOTTENDE PASSIVA</u>				
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>		12.283		4.962
- Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-			
- Overige kasgeldleningen	7.000		-	
- Banksaldi	-			
- Overige schulden	5.283		4.962	
		1.370		5.051
<i>Overlopende passiva</i>				
- Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd en die op een volgend begrotingsjaar tot uitbetaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume				
- De van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:				
- het Rijk	128		433	
- overige Nederlandse overheidslichamen	323		2.432	
- Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	919		2.187	
		13.653		10.013
Totaal vlottende passiva		13.653		10.013
TOTAAL-GENERAAL		90.583		89.175
<i>Niet in de balans opgenomen verplichtingen (borg- en garanties en leaseverplichtingen)</i>		102.227		103.974

ALGEMEEN

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d.26 april 2017(nr.641825. de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, conform artikel 63 van de BBV.

Hiertoe is door uw Raad op 17 mei 2010 de "Nota Activabeleid" vastgesteld.

Voor investeringen met een economisch nut wordt vanaf 2005 de zgn. "bruto-methode" gehanteerd.

Investeringen met een maatschappelijk nut worden direct ten laste van de exploitatie gebracht.

De activa en passiva zijn opgenomen tegen de nominale waarde.

De baten en lasten zijn toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Met betrekking tot de eigen bijdragen die het CAK int en aan de gemeenten afdraagt geldt op basis van de Kadernota rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende.

Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen WMO-administratie.

Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op deze overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen

bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdragen door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald, dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en

volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

De gemeente zal deze onzekerheid in de jaarstukken moeten noemen, ook al ligt de oorzaak niet bij de gemeente.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin betaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie van gepensioneerden en overlopende vakantiegeld - en verlofaanspraken.

Waarderingsgrondslagen:

Artikel 59 BBV(Besluit Begroting en Verantwoording) beschrijft het onderscheid tussen investeringen met uitsluitend maatschappelijk nut in de openbare ruimte en investeringen met een beperkt economisch nut.

(Investeringen die op enigerlei wijze kunnen leiden tot of bijdragen aan het verwerven van inkomsten met economisch nut.

De vraag of de investering geheel kan worden terugverdiend is niet relevant voor de classificatie.

BALANS

Vaste Activa

Activa die bedoeld zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de gemeente duurzaam te dienen.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs(de inkoopprijs en de bijkomende kosten)of vervaardigingsprijs(de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten), verminderd met de ontvangen subsidies en bijdrage van derden, de jaarlijkse afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

De gemeente Brunssum heeft geen kosten voor immateriële activa gemaakt in de afgelopen jaren.

Materiële vast activa met een economisch nut

De gemeente Brunssum kent geen erfpachtgronden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Wanneer investeringen grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet worden geheven, dan worden deze investeringen op de balans opgenomen in een aparte categorie: de investeringen met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Overige investeringen met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs(de inkoopprijs en de bijkomende kosten) of vervaardigingsprijs(de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige directe kosten) verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht. In die gevallen wordt op het saldo afgeschreven.

Bij de waardering wordt in bijzondere gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde.

Op grondbezit met een economisch nut(buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering overigens niet plaatsgevonden.

Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet langer noodzakelijk blijken. Volledigheidshalve vermelden wij dat op investeringen die vóór 2008 gedaan zijn soms extra is afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte levensduur, waarbij rekening wordt gehouden met een eventuele restwaarde. Op grondbezit, met economisch nut(buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Conform de nota Activabeleid(vastgesteld 17 mei 2010) worden navolgende afschrijvingstermijnen gehanteerd:

Woonruimten/gebouwen	30 jaar
Bedrijfsgebouwen	40 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	25 jaar
Vervoermiddelen	5 jaar
Machines-,apparaten en installaties	10 jaar

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

Onder activa met een meerjarig maatschappelijk nut, zoals bedoeld in artikel 35 van het BBV, worden verstaan investeringen in aanleg en onderhoud van: (inrichting van) wegen, fietspaden, voetpaden,

verkeerslichtinstallaties, openbare verlichting, straatmeubilair, civiele kunstwerken, groen en kunstwerken.

Aankoop en vervaardiging van activa met een meerjarig maatschappelijk nut worden onder aftrek van bijdragen van derden en bestemmingsreserves ten laste van de exploitatie gebracht. Hiervan kan bij raadsbesluit worden afgeweken. In geval van activering bij raadsbesluit wordt het actief lineair afgeschreven over de verwachte

levensduur van het actief of een kortere, door de Raad aan te geven tijdsduur.

Conform de Nota activabeleid wordt op deze investeringen een afschrijvingstermijn van 10 jaar aangehouden.

Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's(kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van de BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder verkrijgingprijs zal afwaardering plaatsvinden.

Tot dusver is een dergelijke afwaardering nog niet noodzakelijk gebleken.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de oorspronkelijke verkrijgingprijs(de inkoopprijs en kosten). Zie verder de toelichting bij de financiële vaste activa.

Flottende activa

Voorraden

Niet in exploitatie genomen bouwgronden *)

Met ingang van 1 januari 2017 dienen de activa die op 31 december 2016 op de balans zijn opgenomen als niet in exploitatie genomen bouwgronden, tegen dezelfde boekwaarde op de balans als materiële vaste activa, categorie Gronden en terreinen te worden opgenomen.

Voor de gemeente Brunssum betreft dit een overheveling van € 2,457 miljoen.

Het startpunt van een grondexploitatie is het raadsbesluit met de vaststelling van het complex, inclusief grondexploitatiebegroting. Vanaf dat moment wordt de grondexploitatie geopend en kunnen vervaardigingskosten worden geactiveerd

De als "onderhanden werk" opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. (zoals grondaankopen en de kosten van bouw- en woonrijpmaken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten.

Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. Deze voorziening wordt per debiteurensoort bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen behoren tot het vreemd vermogen(schulden) van de gemeente.

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichtingen c.q. het voorzienbare verlies.

-De voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's zijn gevormd ter dekking van toekomstige risico's, waarvan de omvang op balansdatum onzeker is doch redelijkerwijze te schatten.

Tevens voor kosten die in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt, maar de oorsprong hebben in het begrotingsjaar.

-De onderhoudsegalisatievoorzieningen zijn gevormd ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud van gebouwen, gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan.

-De door derden beklemde middelen, betreffen van derden verkregen middelen die specifiek moeten worden besteed.

-Per voorziening is aangegeven onder welke van hierboven genoemde categorie voorzieningen deze valt.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer. De spaargelden gemeentepersoneel bevatten een harde kern, welke langer dan één jaar uitstaan. Vandaar de rubricering onder de vaste schulden. In principe kan een spaarder direct beschikken over zijn spaartegoed.

Het zal echter nooit voorkomen dat het gehele spaartegoed van alle spaarders in één keer wordt opgevraagd.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Verplichtingen voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van financial leasing van de vervoermiddelen en ICT vindt plaats tegen de nominale waarde van de contractueel nog verschuldigde leasetermijnen.

Toelichting op de balans

ACTIVA

Immateriële vaste activa

	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2017	31-12-2016
De post immateriële vaste activa zijn de kosten voor onderzoek en ontwikkeling opgenomen.		
Kosten onderzoek en ontwikkeling	-	-
Bijdragen aan activa in eigendom van derden *)	65.379	26.235
Totaal	65.379	26.235

*) Gemeenschapshuizen, speeltuinen en brandkranen zijn toegevoegd aan immateriële vaste activa conform stelselwijziging BBV, hetgeen de toename van de boekwaarde veroorzaakt.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
In erfpacht uitgegeven gronden	0	0
Niet in exploitatie genomen gronden *)	2.438.040	2.433.325
Overige investeringen met een economisch nut	33.213.076	33.490.666
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan geheven	12.703.930	13.194.286
Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut *)	7.006.590	6.710.392
Totaal materiële activa	55.361.636	55.828.669

Strategische gronden

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde:

	Boekwaarde 31-12-16	Investe- ringen	Afschrij- vingen	Afwaarde- ringen	Boekwaarde 31-12-17
strategische gronden	2.433.325	4.715			2.438.040

Overige investeringen met een economisch nut

Het onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de overige investeringen met een economisch nut weer.

	Boekwaarde 31-12-16	Investerings	Desinves- terings	Afschrijvings	Bijdragen van derden	Afwaarde- derings	Boekwaarde 31-12-17
Gronden en terreinen	245.386	-		-			245.386
Woonruimten	0						0
Bedrijfsgebouwen	31.944.447	690.031	0	-815.934		-151.836	31.666.708
Grond,- weg- en waterbouwkundige werken Waarvoor ter bestrijding ksn. een heffing	13.194.286	0	0	-490.356			12.703.930
Grond,-wegwaterb.werken overig	422.932	0	0	-51.993			370.939
Vervoermiddelen	449.064	293.879	0	-232.564	-945		509.434
Machines, apparaten en installaties	428.838	292.747	0	-300.261			421.324
Totaal investeringen met economisch nut	46.684.953	1.276.657	0	-1.891.108	- 945	-151.836	45.917.721

Onder bijdragen zijn de bijdragen van derden opgenomen die direct gerelateerd zijn aan de investering.

Onder de afwaarderingen staan de afwaarderingen vermeld wegens duurzame waardeverminderingen. Dit betreft de sloop van voormalige schoolgebouwen.

De belangrijkste investeringen staan in onderstaand overzicht vermeld. Per investering staat het ter beschikking gestelde krediet aangegeven, het in 2017 daadwerkelijk bestede bedrag. ediet is gebracht.

Investeringen	Rubriek	Beschikbaar gesteld krediet	Werkelijk besteed in 2017
Brede School Centrum	Bedrijfsgebouwen	9.020.384	668.611
Nieuwe Brikke-Oave	Bedrijfsgebouwen	4.014.000	21.420
Investeringen E-dienstverlening	Bedr.Middelen	350.000	292.747
Aanschaf Rolstoelen WVG/WMO	Vervoermidd.	250.000	276.882
Aanschaf bussen plantsoenen/verkeer	Vervoermidd.	177.000	16.997
Totaal		13.811.384	1.276.657

Nadere toelichting op deze investeringen:

Besteding Brikke Oave betreft afwikkeling van schade.
Brede school Centrum is afgerond en geactiveerd.
De aanschaf van rolstoelen betreft de investeringen voor 2017, het betreft een open eind regeling.
O.a. voor de ontwikkeling van de E-dienstverlening zijn diverse applicaties aangeschaft.
Er is in 2017 een bedrijfswagen aangeschaft.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut, had het volgende verloop:

	Boekwaarde 31-12-2017	Investe- ringen	Afschrij- vingen	Boekwaarde 31-12-2017
Gronden en terreinen	-			-
Grond,- weg- en waterbouwkundige werken	6.652.969	1.051.898	-698.277	7.006.590
Overige materiële vaste activa *)	0	0	0	
Totaal investeringen met maatschappelijk nut	6.652.969	1.051.898	-698.277	7.006.590

*)De overige materiële vaste activa zijn met ingang van 2017 samengevoegd onder de rubriek **Immateriële vaste activa**.

Investeringen in 2017 betreffen de reconstructie muziekbuurt in 2017 € 950.000 en de zakpalen in het centrum € 101.898.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2017 wordt in onderstaand overzicht weergegeven:

	Boekwaarde 31-12-2016	Inves- teringen	Aflossing/ afschrijving	Boekwaarde 31-12-2017
Kapitaalverstrekkingen aan:				
- deelnemingen	330.616	0	0	330.616
Leningen aan:				
- woningbouwcorporaties	280.902	0	-15.128	265.774
- overige verbonden partijen	3.119.748	1.596.265	-186.741	4.529.272
Overige uitzettingen > 1 jaar: belegging Essentgelden	10.000.000	0	0	10.000.000
Totaal	13.731.266	1.596.265	-201.869	15.125.662

Toelichting op desinvesteringen deelnemingen:

De desinvestering betreft de terugbetaling van de achtergestelde lening, vanuit het resultaat van 2017 van de Kredietbank.

Toelichting op de investeringen:

De door de R.W.E. uitbetaalde gelden inzake de overnamesom van Essent ad € 16 miljoen zijn belegd bij APG Investment Services in obligaties. Hiervoor is tezamen met een tiental andere gemeenten een offertetraject uitgezet. De gemeente Brunssum heeft respectievelijk € 10 miljoen belegd met een gemiddelde looptijd van 10 jaar. Jaarlijks ontvangt de gemeente een rentevergoeding van 3,423%. Deze obligatieleningen worden gewaardeerd tegen de verkrijgingswaarde. Halfjaarlijks ontvangt de gemeente een waarde overzicht. De marktwaarde van tranche 3 periode 2009-2020 bedroeg per 31-12-2017 € 10.662.693. In deze portefeuilles zitten obligaties van landen, waarvan de rating dalende is. In het overleg met de aangesloten gemeenten is in 2016 bekeken welke acties ondernomen moesten worden. Aangezien gekozen is voor het principe "buy en hold", is in meerderheid besloten om niet tot herstructurering over te gaan.

APG-IS heeft een "discretionaire" bevoegdheid gekregen, om bij incidenten adequaat te kunnen handelen. Deze bevoegdheid is overgedragen aan Bank van Oyens en van Eeghen. Het betreft hier alleen het beheer van de portefeuille, APG blijft de houdster van de portefeuille.

De lening aan overige verbonden partijen betreft leningen aan verenigingen, conform de subsidieverordening.

VLOTTENDE ACTIVA

Voorraden

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Grond- en hulpstoffen gespecificeerd naar:		
Onderhanden werk, bouwgronden in exploitatie	7.449.622	5.807.631
Onderhanden werk, vaste activa		2.933.961
Gereed product en handelsgoederen	-	-
	<u>7.449.622</u>	<u>8.741.592</u>

Bouwgronden in exploitatie

Van de bouwgronden in exploitatie kan van het verloop in 2017 het volgende overzicht worden weergegeven:

Bouwgronden in exploitatie	Boek- waarde 31-12-2016	Investeringen	Inkomsten	Boek- waarde 31-12-2017	Voorziening verliesgev. complex	Balans- waarde 31-12-2017
Voorraad Woongebieden	1.834.128	26.963	-	1.861.091	-	1.861.091
Voorraad Bedrijfsterreinen	313.475	15.479	-	328.954	130.135	198.820
Centrumplan Treebeek	-280.541	47.260	-	-233.281	-	-233.281
Masterplan Centrum	4.235.971	3.530.838	1.875.713	5.891.096	268.084	5.623.012
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	6.103.034	3.620.540	1.875.713	7.847.860	398.218	7.449.642

Bouwgronden in exploitatie	Balans- waarde 31-12-2016	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde nog te realiseren opbrengsten	Geraamd resultaat (eindwaarde)	Geraamd resultaat (contante waarde)
Voorraad Woongebieden	1.723.870	128.319	2.145.860	156.450-	150.387-
Voorraad Bedrijfsterreinen	313.475	61.760	639.423	248.707-	243.848-
Voorraad overige gronden	34.308-				
Centrumplan Treebeek	280.540-	645.728	647.090	234.642-	225.549-
Masterplan Centrum	4.085.134	4.084.646	9.663.402	312.340	268.084
Totaal onderhanden werk, gronden in exploitatie	6.122.479	4.920.454	13.095.775	-327.460	-351.700

De waardering van de bouwgronden in exploitatie is gebaseerd op inzichten op peildatum 1-1-2018 en de daarbij behorende uitgangspunten van financiële parameters, uitgangspunten en risico's. De financiële parameters waarmee de grondexploitaties zijn opgesteld zijn:

- Rente: 1,40%
- Kostenstijging: 2,00%
- Opbrengstenstijging: 0,00%
- Disconteringsvoet: 2,00%

De investeringsramingen zijn opgesteld in overleg met de Afdeling Openbare Ruimte. Voor de het bepalen van de opbrengsten worden de richtprijzen gehanteerd, zoals vermeld in de Evaluatienota grondbeleid Brunssum.

Per project is in beeld gebracht wat de actuele planning is en zijn de fasering van kosten en opbrengsten daarop afgestemd. Bovendien zijn per project de risico's geïnventariseerd en in relatie gebracht met het gemeentelijke weerstandsvermogen.

Voor een uitgebreide toelichting op de grondexploitatie wordt verwezen naar de toelichting op het programma 3 (Ruimtelijke beleid en Volkshuisvesting 1.9) en de paragraaf 7 Grondbeleid van de programmarekening.

De totale voorziening voor verliesgevende complexen is in 2017 € 277.500 hoger dan benodigd. Vandaar dat deze voorziening bij de overige gronden wordt opgenomen.

De disconteringsvoet die is gehanteerd in de berekening van de contante waarde ten behoeve van het treffen van een verliesvoorziening voor negatieve grondexploitaties is voor alle gemeenten gelijk gesteld aan het maximale meerjarig streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor de inflatie binnen de Eurozone (voor 2017: 2%).

Onderhanden werk vaste activa (stelselwijziging naar Mat.Activa)

Boekwaarde 31-12-2016	Investe- ringen	Desinves- Teringen	Overboeking naar Balans	Boekwaarde 31-12-2017
2.933.961				0

Volgens de BVV mag deze post niet meer onder onderhanden werk vallen maar onder de materiële activa.

Uitzettingen een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

	Boekwaarde 31-12-17	Voorziening oninbaarheid	Balanswaarde 31- 12-17	Balanswaarde 31-12-16
Overige vorderingen	3.716.043	802.972-	2.913.071	2.063.800
Vorderingen op openbare lichamen (gemeenten, gemeenschappelijke regelingen, provincie en Rijk)	3.621.610	-	3.621.610	3.740.570
Rekening-courantverhouding met het Rijk		-		2.129.141
Overige uitzettingen < 1 jaar	1.154.009	-	1.154.009	-
	8.491.662	802.972-	7.688.690	7.933.511

De specificatie van de (overige) vorderingen per 31 december 2017 luidt als volgt:

	2017	Voorziening	2017	2016
- debiteuren algemeen	1.998.397		1.962.025	1.293.955
Af: Voorziening dubieuze debiteuren		13.364-		
Af: tussenrekening deb. inhoudingen		23.008-		
- debiteuren belastingen	255.484		242.449	329.894
Af: -Voorziening debiteuren belastingen		13.035-		
<u>Totale Debiteuren Algemeen en Belastingen</u>	2.253.881	49.407-	2.204.474	1.623.848
- verhaalsdebiteuren cliënten Sociale Zaken	1.476.787		723.222	753.363
Af: -Voorziening oninbare Sozadebiteuren		753.565-		
<u>Totaal Debiteuren Soza:</u>	1.476.787	753.565-	723.222	753.363
-Claim inzake BTW Compensatiefonds	3.621.610		3.621.610	3.425.145
- voorschotten kleine uitgaven	14.625-		14.625-	2.014
Algeheel totaal overige vorderingen inclusief overheid	7.337.653	-802.972	6.534.681	5.804.371

Rekening-courant verhouding met het Rijk.

Het drempelbedrag dat buiten de schatkist mag worden aangehouden is conform de wetgeving 0,75% van het begrotingstotaal ad € 102,8 miljoen, is € 771.000 afgerond.

Het drempelbedrag is bedoeld om het dagelijkse kasbeheer te vereenvoudigen: niet elke laatste euro hoeft in de schatkist te worden aangehouden. In principe hoeven dus alleen de liquide middelen die boven het drempelbedrag uitgaan in de schatkist te worden aangehouden.

In 2017 is het drempelbedrag gemiddeld niet overschreden.

<u>Bedragen afgerond op € 1.000</u>	<u>Kwartaal 1</u>	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
Op dagbasis buiten 's-Rijks schatkist aangehouden middelen, gemiddeld per kwartaal	478.000	527.000	503.000	486.000
Drempelbedrag 0,75% van € 102,8 miljoen	771.000	771.000	771.000	771.000
Ruimte onder drempelbedrag	293.000	244.000	268.000	285.000
Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Overzicht saldo openstaande posten debiteuren per 28-2-2018 van 2017 en voorgaande jaren niet zijnde belastingen

Periode/vervaldatum	Bedrag open	In % van totaal
t/m 31-12-2016	107.165	29
1-1-2017 t/m 30-6-2017	81.036	22
1-7-2017 t/m 30-9-2017	135.605	37
1-10-2017 t/m 31-12-2017	22.608	5
1-1-2017 t/m 31-12-2017	20.860	5
SUBTOTAAL 2017	260.109	71
ALGEHEEL TOTAAL	367.274	100

De voorziening voor de debiteuren algemeen bedraagt € 13.400 per balansdatum. Voor een aantal open posten zijn nog invorderingstrajecten gaande c.q. volgen nog correctiefacturen. Conform de Uitvoeringsregels Debiteurenbeheer wordt voor een oninbare post een voorziening getroffen ten laste van het budget waar de bate in eerste instantie is geboekt. De voorziening is derhalve toereikend.

Overzicht debiteuren Belastingen naar ouderdom(conform overzicht BsGW):

Jaar	Saldo 31-12-2017	Saldo 31-12-2016
ouder dan 2013	-	
2014	10.014	52.737
2015	20.424	69.654
2016	58.228	52.026
Sub-totaal tm 2016	88.666	466.159
2017	166.818	-
Totaal	255.484	466.159

Van de debiteuren belastingen is per 1 maart 2018 een bedrag van € 137.000 nog te ontvangen. In 2017 heeft bijstorting van de voorziening plaatsgevonden van € 69.500 en onttrekking van € 50.000 van openstaand saldo posten van GBRD.

De voorziening bedraagt € 13.035 per balansdatum. Voor oninbaarheid is in de begroting een structureel bedrag ad € 40.000 opgenomen.

De gewenste hoogte van de voorziening ad € 753.565 per balansdatum voor Sozadebiteuren is aangegeven door ISD-BOL.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kassaldi	3.921	1.931
Banksaldi	902.904	731.508
Totaal	906.825	733.439

Overlopende activa

De post overlopende activa kan als volgt onderscheiden worden:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
De voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel, nog te ontvangen van:		
- het Rijk	19.871	41.847
- Overheid	281.468	
-Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen	3.644.132	1.973.152
en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.		
Kruisposten	39.906	165.352
Totaal overlopende activa	3.985.377	2.180.351

Van Nederlandse Overheidslichamen ontvangen voorschot	Saldo 31-12-16	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-17
Ministerie van Justitie nog te ontvangen vergoeding CJIB	-		-	-
Ministerie van SZW debiteuren	41.847	19.871	41.847	19.871
Totaal	41.847	19.871	41.847	19.871

Nog te ontvangen bedragen/vooruitbetalingen/tussenrek.	Saldo 31-12-16	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12-17
BsGW Balanspost belastingen voorgaand jaar diftar	859.000	865.000	859.000	865.000
Nog te ontvangen rente per balansdatum	15.228	15.228	15.228	15.228
Nog te ontvangen Kaartverkoop Brikke-Oave 2016	50.000		50.000	0
ISD-BOL afrekening diversen 2016	392.963		392.963	0
Balansposten PGB-Jeugd/CAK	247.333	2.148.800	247.333	2.148.800
WOZL uitkering faillissement Licom(raming)	43.398		43.398	0
Diverse Correcties 2016/2017 vooruitbetalingen	365.230	615.104	365.230	615.104
		-		
Totaal	1.973.152	3.644.132	1.973.152	3.644.132

PASSIVA

VASTE PASSIVA

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 01-01-2017
Algemene reserve	6.996.920	7.905.182
Bestemmingsreserves:		
-ter dekking van kapitaallasten	10.079.677	9.539.837
-overige bestemmingsreserves	39.024.004	41.347.949
	<u>56.100.601</u>	<u>58.792.969</u>
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	3.162.374	2.359.591
	<u>59.262.975</u>	<u>61.152.560</u>

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per reserve weergegeven:

Naam reserves/ voorzieningen	Raads- besluit Nieuw cq herzien	Omschrijving	Saldo aan het begin 2017	Vermeerdering in 2017	Vermeerdering rente in 2017	Vermindering in 2017	Saldo aan het einde van 2017
RUBRIEK A							
Reserves van de Algemene Dienst							
Reserve met een bufferfunctie							
Algemene Reserve	10-11-2015	Nota Reserves 2016	7.905.181,88	4.276.329,11		5.184.591,14	6.996.919,85
Totaal rubriek A			7.905.181,88	4.276.329,11	0,00	5.184.591,14	6.996.919,85
RUBRIEK B							
Bestemmingsreserves							
Egalisatiereserve verkiezingen	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	90.000,00				90.000,00
Reserve representatie Parade	10-11-2015	Nota Reserves 2016	0,00	11.345,00			11.345,00
Reserve voormalig personeel	10-11-2015	Nota Reserves 2016	34.892,19			34.892,19	0,00
Reserve Personele ontwikkelingen	10-11-2015	Nota Reserves 2016	116.761,35			116.761,35	0,00
Reserve Minimum variant	10-11-2015	Nota Reserves 2016	1.876.403,08			1.216.935,00	659.468,08
Reserve Risico Lening Atrium	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	129.587,85	30.975,00			160.562,85
Reserve Belegde Essentgelden **)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	22.044.889,14				22.044.889,14
Reserve Revitalisering Landgraaf	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	42.320,52	8.000,00			50.320,52
Egalisatiereserve MIP wegen Leefomg. 1)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	515.856,51			332.822,12	183.034,39
Egalisatiereserve MIP Openbare verlichting	10-11-2015	Nota Reserves 2016	10.414,05	6.136,39			16.550,44
Egalisatiereserve MIP wegen C.T. 1)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	1.039.424,02			1.039.424,02	0,00
Egalisatiereserve gladheid	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	120.830,92	17.853,03			138.683,95
Reserve decentralisatie onderwijs 1)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	6.054.400,51	767.433,03		908.474,91	5.913.358,63
Reserve Brede School Centrum	* 5-4-2011	Rdsbsl bouw	52.004,89	35.353,85			87.358,74
Reserve BMV Langeberg	10-11-2015	Nota Reserves 2016	8.764,65			8.764,65	0,00
Reserve Brede School Treebeek	* 2-2-2010	Rdsbsl bouw	52.640,12			14.444,43	38.195,69
Reserve "Kinderen doen mee"	10-11-2015	Nota Reserves 2016	63.382,39			19.951,36	43.431,03
Reserve sociale vernieuwing/wijkgerichte aanpak	* 23-5-2017	2e begr. wijz. 2017	12.190,97	50.000,00		2.733,20	59.457,77
Reserve Wet Inburgering *)	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	51.080,00			2.225,00	48.855,00
Egalisatiereserve Huishouden op orde	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	227.044,29			30.176,23	196.868,06
Integrale reserve Sociaal Domein	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	4.000.000,00	1.709.071,00		1.111.760,00	4.597.311,00
Egalisatiereserve verwijdering asbest	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	30.000,00				30.000,00
Reserve Brunssum Beweegt (GIDS-gelden)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	6.362,55	38.235,79			44.598,34
Reserve Knelpunten Verenigingen	11-10-2016	ProRap 2016	500.000,00			239.595,00	260.405,00
Reserve Parade	10-11-2015	Nota Reserves 2016	0,00	66.723,00			66.723,00
Reserve Ilse Frankenthalstichting	10-11-2015	Nota Reserves 2016	10.150,00	5.000,00			15.150,00
Egalisatiereserve MIP groen 1)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	435.034,39	23.679,40		100.000,00	358.713,79
Reserve Bomenfonds	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	77.126,92	2.700,00			79.826,92
Egalisatiereserve speeltoestellen	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	60.000,00	6.000,00			66.000,00
Egalisatiereserve openbare speelplekken	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	20.000,00				20.000,00
Reserve BMV Bronsheim	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	200.000,00				200.000,00
Reserve realisatie BMV's	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	10.775,45				10.775,45
Egalisatiereserve economische ontwikkelingen	* 10-11-2015	Nota Reserves 2016	186.175,47				186.175,47
Reserve Werkkapitaal Oostflank	11-10-2016	ProRap 2016	1.284.962,00			83.895,52	1.201.066,48
Reserve VVV/wandel- en fietsstructuren	8-11-2016	Begroting 2017	0,00	150.000,00			150.000,00
Reserve PALET	11-10-2016	ProRap 2016	500.000,00				500.000,00
Reserve Investeringsfonds 2015 *)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	450.582,00				450.582,00
Reserve bovenwijkse voorziening	10-11-2015	Nota Reserves 2016	177.808,89				177.808,89
Herstructureringsreserve(aparte renteberekening)	10-11-2015	Nota Reserves 2016	819.884,31	10.404,27			830.288,58
Reserve Calamiteitenfonds Mijschade Brunssum	11-10-2016	ProRap 2016	36.200,00				36.200,00
Sub-totaal bestemmingsreserves			41.347.949,42	2.938.909,76	0,00	5.262.854,98	39.024.004,20
waaraan onderdeel van het weerstandsvermogen			5.370.542,04				6.060.391,41
Reserves ter dekking van kapitaallasten							
Reserve Renovatie Hoogbouw	10-11-2015	Nota Reserves 2016	1.665.382,46		99.922,96	285.375,10	1.479.930,32
Reserve rotonden Emmaweg	10-11-2015	Nota Reserves 2016	375.263,21		22.515,79	38.831,59	358.947,41
Reserve parkeerplaats Schinvelderstraat	10-11-2015	Nota Reserves 2016	26.666,67		1.600,00	2.933,33	25.333,34
Reserve Verlichtingsplan Lindeplein	10-11-2015	Nota Reserves 2016	190.000,00		8.550,00	18.550,00	180.000,00
Reserve aanpassen bushaltes	10-11-2015	Nota Reserves 2016	72.383,73		4.343,02	7.359,01	69.367,74
Reserve renovatie Muziekbuurt	24-10-2017	ProRap 2017	0,00	950.000,00		0,00	950.000,00
Reserve All Weatherbanen LTCB	10-11-2015	Nota Reserves 2016	62.700,00		3.762,00	7.062,00	59.400,00
Reserve kleedlokalen VV de Leeuw	10-11-2015	Nota Reserves 2016	92.664,89		5.559,89	9.771,93	88.452,85
Reserve Kunstgrasveld de Leeuw	10-11-2015	Nota Reserves 2016	19.727,80		1.183,67	11.047,57	9.863,90
Reserve Kunstgrasveld SV Brunssum	11-10-2016	ProRap 2016	225.000,00		10.125,00	35.125,00	200.000,00
Reserve Accommodatie Langeberg	10-11-2015	Nota Reserves 2016	1.339.500,00		80.370,00	133.950,00	1.285.920,00
Reserve BSV-Limburgia accommodatie	10-11-2015	Nota Reserves 2016	428.321,86		25.699,31	43.546,05	410.475,12
Reserve I. de Katstraat accommodatie TTV	10-11-2015	Nota Reserves 2016	145.889,46		8.753,37	15.096,39	139.546,44
Reserve huisvesting Robin Hood	10-11-2015	Nota Reserves 2016	139.637,32		8.378,24	13.748,91	134.266,65
Reserve Opwaardering Pompgebouwen	10-11-2015	Nota Reserves 2016	258.676,03		15.520,56	26.298,73	247.897,86
Reserve Brede School Langeberg	10-11-2015	Nota Reserves 2016	2.077.565,71		124.653,93	142.094,76	2.060.124,88
Reserve Brede School Treebeek	10-11-2015	Nota Reserves 2016	696.434,23		31.339,54	38.583,63	689.190,14
Reserve Brede School Centrum	10-11-2015	Nota Reserves 2016	586.950,00		26.412,75	41.462,75	571.900,00
Reserve Nieuwbouw Brikke Oave	10-11-2015	Nota Reserves 2016	931.217,74		41.904,78	51.082,55	922.039,97
Reserve huisvesting Scouting Willibrordus	10-11-2015	Nota Reserves 2016	173.094,55		10.385,67	17.911,52	165.568,70
Reserve gemeenschapshuis Klaver 4	10-11-2015	Nota Reserves 2016	32.761,82		1.965,71	3.276,18	31.451,35
Sub-totaal reserves ter dekking kap.lasten			9.539.837,48	950.000,00	532.946,19	943.107,00	10.079.676,67
Totaal rubriek B			50.887.786,90	3.888.909,76	532.946,19	6.205.961,98	49.103.680,87
Totaal rubriek A + B			58.792.968,78		532.946,19	11.390.553,12	56.100.600,72

Reserves

In het BBV worden reserves omschreven als vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken en die vanuit bedrijfseconomisch oogpunt vrij te besteden zijn. De vaststelling van de noodzakelijke omvang van reserves is een zaak van de gemeenteraad. Daarom worden reserves ook wel onderverdeeld in algemene en bestemmingsreserves. Zodra de raad aan een reserve een bepaalde bestemming heeft gegeven, is er sprake van een bestemmingsreserve. Om die reden kunnen bestemmingsreserves naar de situatie per ultimo verslagjaar geen negatieve stand kennen. Heeft een reserve geen bestemming dan wordt het een algemene reserve genoemd.

Onder "bestemming resultaat" staan de toevoegingen of onttrekkingen vermeld uit hoofde van het resultaat van het voorgaande boekjaar.

Onder afschrijvingen staan de verminderingen vermeld in verband met afschrijvingen op activa waarvoor een specifieke reserve ter dekking van kapitaallasten is gevormd. Bij de specifieke reserve staat de investering vermeld, waarvoor deze is gevormd.

De "Nota Reserves en Voorzieningen 2016" is geactualiseerd in 2015 en door uw Raad vastgesteld op 7 december 2015.

Algemene Reserve:

De algemene reserve wordt gebruikt als buffer voor het opvangen van incidentele en onvoorzienbare tegenvallers voor alle sectoren.

De stortingen en onttrekkingen zijn geraamd bij de primitieve begroting van 2017.

In de loop van 2017 begrotingswijzigingen vastgesteld, waarin **onttrekkingen** aan de Algemene Reserve zijn opgenomen:

Onderwerp	Bedrag	BW-nr.
- ProRap 2017/AR	€ 1.094.587	6

De **stortingen** betreffen o.a.:

Onderwerp	Bedrag	BW-nr.
-Batig saldo van 2016	€ 2.359.591	
-Sociaal domein	€ 279.123	6
-Prorap	€ 165.946	6
-De storting n.a.v. van de slotrapportage 2017	€ 1.449.500	7

Meer informatie inzake het doel en het nut en noodzaak van een betreffende reserve, verwijzen wij u naar de nota Reserves en Voorzieningen 2016, zoals deze door uw Raad op 7 december 2015 vastgesteld is.

Vorzieningen

De in de balans opgenomen voorzieningen bestaat uit de volgende posten:

	Boekwaarde	Boekwaarde
	31-12-2017	31-12-2016
<u>Soort voorziening</u>		
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's *) en **) zie opmerking onder staat	208.228	341.213
- Onderhoudsegalisatievoorzieningen	1.317.044	1.258.190
- Voorzieningen ter egalisering van kosten	291.800	2.013.038
- Voorzieningen voor bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen waarvoor een heffing wordt geheven	1.897.232	2.180.404
Totaal	3.714.304	5.792.845

De vorming van een voorziening, dan wel een toevoeging aan een reeds bestaande voorziening, is als een last in het betreffende boekjaar verantwoord.

In de kolom vrijval zijn de bedragen opgenomen welke ten gunste van de rekening van baten en lasten zijn vrijgevallen. Alle aanwendungen van de voorzieningen zijn rechtstreeks ten laste van de voorziening gebracht en het verslagjaar niet ten laste van de exploitatie verantwoord.

Het verloop in 2017 wordt in onderstaand overzicht per voorziening weergegeven:

Voorzieningen	Saldo 31-12-16	Toe- voeging	Vrijval	Aan- wending	Saldo 31-12-17
- Verplichting/risico					
Voorziening wachtgelden SMK	25.300			4.953	20.348
Voorziening beëindigingsovereenkomst	110.595			26.245	84.350
Voorziening oninbare kredieten KBL	55.318			15.921	39.387
Voorziening afwikkeling GBRD	150.000			85.867	64.133
Totaal voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	341.213			132.986	208.228
Onderhoudsegalisatie					
Voorziening groot onderhoud gemeentelijke gebouwen	712.534	871.216		925.699	658.050
Voorziening groot onderhoud BMV-Oost	391.696	55.000		61.884	384.812
Voorziening groot onderhoud BMV-Zuid	58.160	17.400			75.560
Voorziening groot onderhoud Brede School Treebeek	75.100	36.128			111.228
Voorziening groot onderhoud Brede School Centrum	20.700	48.900			69.600
Voorziening groot onderhoud Sporthal Treebeek	0	17.794			17.794
Totaal onderhoudsvoorzieningen	1.258.190	1.046.438		987.583	1.317.045
Egalisering kosten					
Voorziening DVO ISD-BOL	0-				
Voorziening Afvalcompartiment	430.040			232.358	197.682
Voorziening Riolering egalisatie tarieven/onderhoud	1.582.998			1.488.881	94.118
Totaal voorzieningen ter egalisering van kosten	2.013.038			1.721.239	291.790
Voorz.bijdr.vervang.					
Voorziening MIP-rioleringsinvesteringen	2.180.404	716.851		1.000.023	1.897.232
Totaal voorzieningen bijdrage aan toekomstige vervangingsinvesteringen	2.180.404	716.851		1.000.023	1.897.232
Algeheel totaal	5.792.846	1.763.289		3.841.831	3.714.294

Voorziening tekort toekomstige grondexploitatie (verplichting/risico)	295.406	277.500		174.655	398.241
--	----------------	----------------	--	----------------	----------------

*) Deze voorziening is bij de voorraad gronden in mindering gebracht op de balanswaarde van de gronden per 31-12-2017.

**) Deze voorziening is bij de Financiële vaste activa in mindering gebracht op de balanswaarde.

Algeheel totaal voorzieningen	6.088.252	2.040.789		4.016.486	4.112.535
--------------------------------------	------------------	------------------	--	------------------	------------------

Voorzieningen

Aan voorzieningen ter egalisatie van (onderhouds)lasten van kapitaalgoederen over meerdere begrotingsjaren ligt een actueel (beheer)plan ten grondslag.

Meer informatie inzake het doel en het nut en noodzaak van een betreffende voorziening, verwijzen wij u naar de nota Reserves en Voorzieningen 2016, zoals deze door uw Raad op 7 december 2015 vastgesteld is.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer van één jaar of langer

De onderverdeling van in de balans opgenomen langlopende schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
<u>Onderhandse leningen:</u>		
- binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	8.850.000	7.706.512
	<u>8.850.000</u>	<u>7.706.512</u>
 <u>Door derden belegde gelden:</u>		
	5.078.945	4.487.424
Waarborgsommen huren gemeentewoningen	23.901	22.401
Algeheel totaal vaste schulden	<u>13.952.846</u>	<u>12.216.337</u>

In onderstaand overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar over het jaar 2017:

	Saldo 31-12-2016	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Saldo 31-12-2017
Onderhandse leningen	7.706.512	2.000.000	856.512	8.850.000
Fonds Sociale Voorzieningen	31.290	2.320	2.320	31.290
Lief en Leedpotje O.R./afsplitsing FSV	1.009	1.138	1.138	1.009
Belegde pensioenpremie wethouders	155.250	13.483		168.734
Spaargelden personeel/college/raad	4.299.690	1.406.680	828.457	4.877.912
Waarborgsommen gemeentewoningen/eigendommen	22.401	1.500	-	23.901
Totaal	<u>12.216.152</u>	<u>3.425.121</u>	<u>1.688.427</u>	<u>13.952.846</u>

De totale rentelast voor het jaar 2017 met betrekking tot vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 301.000.

Belegde pensioenpremie wethouders; in principe zou volgens de BBV hiervoor een Voorziening moeten worden gevormd. In Brunssum worden geen voorzieningen gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.(BBV art 44 lid 3), zoals reeds bij de algemene waarderingsgrondslagen is vermeld. Dergelijke verplichtingen worden in Brunssum in de begroting en meerjarenraming opgenomen.

Uit het verleden is gebleken, dat er geen extreme schommelingen plaatsvinden in het afdekken van mogelijke pensioenbreuken. Om voornoemde reden is ervoor gekozen om geen voorziening te

vormen voor pensioenverplichtingen van voormalige wethouders. Voor eventuele claims wordt de reserve Pensioenpremie wethouders aangewend. Mocht deze reserve niet toereikend blijken, dan kan dit binnen de algemene reserve worden opgevangen.

Geldlening opgenomen ter dekking van uitgeleende gelden aan burgers voor aanschaf van zonnepanelen.

VLOTTENDE PASSIVA

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	Boekwaarde 31-12-2017	Boekwaarde 31-12-2016
Kasgeldleningen	7.000.000	-
Banksaldi	-	-
Overige schulden	5.283.136	4.962.183
Totaal kortlopende schulden	12.283.136	4.962.183

<u>Tot de overige schulden horen de volgende posten:</u>	31-12-2017	31-12-2016
- crediteuren extern (na aanpassing op verzoek accountant)	5.241.078	4.907.604
- afdrachten BTW-bedrijfsmatige activiteiten	-	-
- ontvangen waarborgsommen (trottoir, gereedmelding Bouwvergunning etc.)	35.854	53.198
- diverse tussenrekeningen	-91	460
- netto-salarissen/voorschot salarissen	6.295	921
Totaal overige schulden	5.283.136	4.962.183

Overlopende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:	Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume De voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren, ontvangen van:		
- het Rijk	432.708	127.987
- overige Nederlandse overheidslichamen	2.431.750	322.740
Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.186.862	919.271
Totaal overlopende passiva	5.051.320	1.369.998

In overlopende passiva opgenomen afrekeningen met het Rijk:

	Saldo 31-12-2016	Toevoeging	Vrijval/ aanwending	Saldo 31-12-2017
Afrekening Algemene Uitkering 2017	267.830	0	267.830	0
Ministerie SZW BBZ debiteuren afwikkeling 75%	164.878	127.987	164.878	127.987
Totaal voorschotbedragen Rijk	432.708	127.987	432.708	127.987

In overlopende passiva opgenomen afrekeningen met overige Nederlandse overheidslichamen:

	Saldo 31- 12-2016	Toevoeging	Vrijval/ aanwending	Saldo 31- 12-2017
Gemeente Maastricht afrekening jeugd	2.372.777	0	2.372.777	0
ISD-BOL afrekening kosten 3e kw.2017	58.973	0	58.973	0
Totaal voorschotbedragen overige overheden	2.431.750	0	2.431.750	0

Verplichtingen in begrotingsjaar opgebouwd

Verplichtingen in begrotingsjaar opgebouwd	Saldo 31-12- 2016	Toevoeging	Vrijval	Saldo 31-12- 2017
Nog te betalen rente onderhandse geldleningen per 31-12	195.734	173.773	195.734	173.773
Transitorische posten WMO/Zorg/Jeugd	120.000	0	120.000	0
Balanspost kwijtschelding diftar 2016/2017	31.500	55.000	31.500	55.000
Balanspost vakantiegelden 2017 i.v.m. IKB	552.500		552.500	0
Balanspost verkoop Manege	137.475	137.475	137.475	137.475
Overboeking facturen 2016/2016 en 2016/2017	1.149.652	0	1.149.652	0
WML		5.900		5.900
Kadaster		30.130		30.130
OAB gelden		74.851		74.851
Transitorische posten WMO/Zorg/Jeugd		394.469		394.469
Aangifte WKR		18.674		18.674
Extra tekort expl. GBK		29.000		29.000
Totaal vooruit ontvangen bedragen	2.186.861	919.272	2.186.861	919.272

Niet in de Balans opgenomen verplichtingen (borg- en garantstellingen)

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Aard/ Omschrijving	Oorspronkelijk bedrag	Percentage leningsbedrag borgstelling	Restant 31 december 2016	Restant 31 december 2017	
Gewaarborgde geldleningen t.b.v. stichtingen en verenigingen	Woningbouw, etc	112.540.990	100%	98.287.180	97.023.127
Gewaarborgde geldleningen t.b.v. particuliere woningbouw	Woningbouw	19.160.045	100%	5.687.003	5.203.381
Totaal	136.701.035		103.974.183	102.226.508	

In 2017 hebben geen betalingen plaatsgevonden inzake borgstellingen. Ten behoeve van de woningcorporaties worden leningen gewaarborgd, die vervolgens via achtervang door het W.S.W. worden overgenomen.

Niet in de Balans opgenomen langlopende financiële verplichtingen

De gemeente is voor een aantal toekomstige jaren verbonden aan verschillende, niet uit de balans blijvende, financiële verplichtingen.

Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste van deze verplichtingen:

		Boekwaarde 31-12-2016	Boekwaarde 31-12-2017
Operational lease-contracten nog verschuldigde termijnen	Excl. BTW	40.868	28.060

De contracten betreffen leasing van automatiseringsapparatuur en dienstvoertuigen. Voor beide zijn in 2015 nieuwe leasecontracten afgesloten.

5. Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die het beeld van de jaarrekening beïnvloeden.

6. Wet Normering Topinkomens(WNT) verantwoording 2017

Op 1 januari 2013 is de Wet normering topinkomens (WNT) in werking getreden. De WNT is van toepassing op Gemeente Brunssum. Het voor de Gemeente Brunssum toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2017 € 181.000 (Algemeen bezoldigingsmaximum).

Bezoldiging topfunctionarissen

bedragen x € 1	E. Dielissen	P.Peeters
Functiegegevens	secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2017	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor in fte	1,0	1,0
Gewezen topfunctionaris?	Nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	Ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	106.857	83.553
Beloningen betaalbaar op termijn	15.664	12.934
<i>Subtotaal</i>	<i>122.521</i>	<i>96.487</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	181.000	181.000
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	122.521	96.487
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016		
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Deeltijdfactor 2016 in fte	1,0	1,0
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	101.292	74.710
Beloningen betaalbaar op termijn	13.161	9.724
Totale bezoldiging 2016	114.453	84.434

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

7. Sisa-bijlage

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018								
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstandenbeleid 2011-2017	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04		
			€ 186.640	€ 12.692	€ 29.995	€ 0		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08		
1								
2								
3								
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeente deel 2017 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente				
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)				
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12			
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee			

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2016 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordten hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01</i>	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02</i>	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03</i>	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04</i>	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05</i>	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06</i>
1	060899	Gemeente Brunssum	€ 12.218.721	€ 248.114	€ 524.220	€ 5.916	€ 37.729	
2								
1	060899	Gemeente Brunssum	€ 0	€ 58.393	€ 464	€ 0	€ 44.390	
2								
1	060899	Gemeente Brunssum	€ 0					
2								

SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeente deel 2017	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)	Besteding (jaar T) Bob
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06</i>
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
			<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09</i>			
			€ 0	€ 0	Nee			
1	2	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob)	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob)	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06</i>
			060899 Gemeente Brunssum	€ 32.587	€ 0	€ 3.459	€ 9.313	€ 39.535
1	2	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_totaal 2016	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10</i>		
			060899 Gemeente Brunssum	€ 0	€ 0	€ 0		

Bijlagen

Bijlage 1: Overzicht restantkredieten

OMSCHRIJVING	RESTANT KREDIET per 1-1-2017 (excl. btw)	Afvoering/opboeking van krediet inz. oude kred.	BEGROTING/ BEGR. WIJZ. 2017	KAPITAAL-UITGAVEN 2017	RESTANT-KREDIET 31-12-2017 (excl. btw)	BIJDRAGEN/ RESERVES	RESTANT-KREDIET per 31-12-2017 (excl. btw)
Afdeling Informatie Management							
Ontwikkeling E-Brunssum	220.109,45		50.000,00	38.910,35	231.199,10		231.199,10
Project centraal gegevensbeheer	49.344,72			-327,46	49.672,18		49.672,18
Modernisering werkplekken	46.316,00			559,92	45.756,08		45.756,08
Modernisering primaire-applicaties	43.514,09		95.000,00	42.749,22	95.764,87		95.764,87
Integrale GEO-informatievoorziening	222.848,12	-22.736,03	100.000,00	95.263,37	204.848,72		204.848,72
Professionalisering DIV., Digit., DSP	32.855,55	22.736,03	60.000,00	115.591,58	0,00		0,00
Totaal investeringen afd. IM	614.987,93	0,00	305.000,00	292.746,98	627.240,95	0,00	627.240,95
Afdeling Publieksdiensten							
Aankoop stemhokjes/bussen	17.841,10				17.841,10		17.841,10
Totaal investeringen afd. PBDNST	17.841,10	0,00	0,00	0,00	17.841,10	0,00	17.841,10
Afdeling Openbare Ruimte							
Vervanging voertuigen/werkmaterieel w egen	60.247,93				60.247,93		60.247,93
Vervangingsinvesteringen w egen MIP-OR	0,00		400.000,00		400.000,00		400.000,00
Vervanging vervoermiddelen verkeer	81.315,92		17.000,00		98.315,92		98.315,92
Elektronische zakpalen Centrum	150.000,00			101.898,37	48.101,63		48.101,63
Herinrichting Muziekburt (onderdeel w egen)	0,00		950.000,00	950.000,00	0,00		0,00
Langeberg, aanleg Groene Berging (KRW)	108.000,00				108.000,00		108.000,00
Aankoop wagens/machines rioolbeheer	30.000,00				30.000,00		30.000,00
Materieel plantsoenen, incl. bussen	80.000,00			16.997,42	63.002,58		63.002,58
Begraafplaats, aanschaf materieel	2.490,00				2.490,00		2.490,00
Totaal investeringen OPBRMT	512.053,85	0,00	1.367.000,00	1.068.895,79	810.158,06	0,00	810.158,06
Afdeling Ruimtelijke ordening en Vastgoed							
Nieuwe Brikke Oave	63.062,15			21.420,00	41.642,15		41.642,15
Brede School Centrum	575.427,36		249.792,00	668.611,14	156.608,22		156.608,22
Totaal investeringen afdeling ROV	638.489,51	0,00	249.792,00	690.031,14	198.250,37	0,00	198.250,37
Afdeling Zorg							
Aanschaf rolstoelen WVG	0,00		250.000,00	276.881,60	-26.881,60	945,00	-25.936,60
Totaal investeringen afd. Zorg	0,00	0,00	250.000,00	276.881,60	-26.881,60	945,00	-25.936,60
TOTAAL investeringen	1.783.372,39	0,00	2.171.792,00	2.328.555,51	1.626.608,88	945,00	1.627.553,88

Bijlage 2: Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakveld	Taakveld	L/B	Begroting17	Realisatie 17	Resultaat 2017
XT-01	Bestuur	lasten	2.096.915	1.827.365	269.550
XT-01	Bestuur	baten	2.798	2.286	-512
XT-010	Mutaties Reserves	lasten	6.200.164	6.338.594	-138.430
XT-010	Mutaties Reserves	baten	11.641.850	11.390.553	-251.297
XT-02	Burgerzaken	lasten	769.772	793.658	-23.886
XT-02	Burgerzaken	baten	476.528	593.539	117.011
XT-03	Beheer overige gebouwen en gronden	lasten	243.195	252.972	-9.777
XT-03	Beheer overige gebouwen en gronden	baten	244.605	245.741	1.136
XT-04	Overhead	lasten	12.192.769	11.625.148	567.621
XT-04	Overhead	baten	707.382	716.414	9.032
XT-05	Treasury	lasten	2.282.265	544.405	1.737.860
XT-05	Treasury	baten	6.514.297	4.486.635	-2.027.662
XT-061	OZB woningen	lasten	0	0	0
XT-061	OZB woningen	baten	3.361.641	3.351.739	-9.902
XT-062	OZB niet woningen	lasten	0	0	0
XT-062	OZB niet woningen	baten	1.453.141	1.465.117	11.976
XT-064	Belastingen overig	lasten	461.000	541.999	-80.999
XT-064	Belastingen overig	baten	344.903	342.852	-2.051
XT-07	Algemene uitkering gemeentefonds	lasten	0	0	0
XT-07	Algemene uitkering gemeentefonds	baten	55.356.305	55.381.861	25.556
XT-08	Overige baten en lasten	lasten	421.699	375.236	46.463
XT-08	Overige baten en lasten	baten	381.764	459.772	78.008
XT-09	Vennootschapsbelasting	lasten	3.000	975	2.025
XT-09	Vennootschapsbelasting	baten	0	0	0
XT-11	Crisisbeheersing en brandweer	lasten	1.709.153	1.736.977	-27.824
XT-11	Crisisbeheersing en brandweer	baten	0	2.102	2.102
XT-12	Openbare orde en veiligheid	lasten	879.313	914.768	-35.455
XT-12	Openbare orde en veiligheid	baten	20.637	27.474	6.837
XT-21	Verkeer en vervoer	lasten	4.058.229	4.114.043	-55.814
XT-21	Verkeer en vervoer	baten	174.774	158.356	-16.418
XT-22	Parkeren	lasten	37.178	37.655	-477
XT-22	Parkeren	baten	0	0	0
XT-31	Economische ontwikkeling	lasten	332.067	267.739	64.328
XT-31	Economische ontwikkeling	baten	496	2.763	2.267
XT-32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	lasten	393.544	196.077	197.467
XT-32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	baten	8.544	77.181	68.637
XT-33	Bedrijfsloket en -regelingen	lasten	38.434	37.658	776
XT-33	Bedrijfsloket en -regelingen	baten	18.744	10.426	-8.318
XT-34	Economische promotie	lasten	8.572	0	8.572
XT-34	Economische promotie	baten	40.528	104.402	63.874

Taakveld	Taakveld	L/B	Begroting17	Realisatie 17	Resultaat 2017
XT-41	Openbaar basisonderwijs	lasten	5.805	7.416	-1.611
XT-41	Openbaar basisonderwijs	baten	0	0	0
XT-42	Onderwijshuisvesting	lasten	2.839.292	2.681.212	158.080
XT-42	Onderwijshuisvesting	baten	882.131	837.270	-44.861
XT-43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	lasten	1.218.815	1.292.385	-73.570
XT-43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	baten	209.196	274.888	65.692
XT-51	Sportbeleid en activering	lasten	469.779	448.382	21.397
XT-51	Sportbeleid en activering	baten	57.000	63.540	6.540
XT-52	Sportaccomodaties	lasten	2.455.954	2.408.488	47.466
XT-52	Sportaccomodaties	baten	640.592	609.441	-31.151
XT-53	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	lasten	630.892	611.085	19.807
XT-53	Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	baten	2.146	2.020	-126
XT-54	Musea	lasten	4.320	0	4.320
XT-54	Musea	baten	0	0	0
XT-56	Media	lasten	463.192	464.720	-1.528
XT-56	Media	baten	0	0	0
XT-57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	lasten	2.340.524	2.480.724	-140.200
XT-57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	baten	123.301	319.280	195.979
XT-61	Samenkracht en burgerparticipatie	lasten	3.861.030	3.273.423	587.607
XT-61	Samenkracht en burgerparticipatie	baten	140.074	60.038	-80.036
XT-62	Wijkteams	lasten	50.915	54.350	-3.435
XT-62	Wijkteams	baten	0	0	0
XT-63	Inkomensregelingen	lasten	17.319.784	16.967.438	352.346
XT-63	Inkomensregelingen	baten	12.747.303	13.105.520	358.217
XT-64	Begeleide participatie	lasten	13.594.426	13.634.022	-39.596
XT-64	Begeleide participatie	baten	0	0	0
XT-65	Arbeidsparticipatie	lasten	531.265	495.660	35.605
XT-65	Arbeidsparticipatie	baten	12.000	8.475	-3.525
XT-66	Maatwerkvoorziening (WMO)	lasten	1.610.449	1.825.160	-214.711
XT-66	Maatwerkvoorziening (WMO)	baten	13.148	101.971	88.823
XT-671	Maatwerkdienstverlening 18+	lasten	8.099.922	7.509.855	590.067
XT-671	Maatwerkdienstverlening 18+	baten	624.000	511.357	-112.643
XT-672	Maatwerkdienstverlening 18-	lasten	7.769.905	7.616.628	153.277
XT-672	Maatwerkdienstverlening 18-	baten	0	0	0
XT-681	Geëscaleerde zorg 18+	lasten	191.977	175.805	16.172
XT-681	Geëscaleerde zorg 18+	baten	0	0	0
XT-682	Geëscaleerde zorg 18-	lasten	769.000	779.586	-10.586
XT-682	Geëscaleerde zorg 18-	baten	0	0	0

Taakveld	Taakveld	L/B	Begroting17	Realisatie 17	Resultaat 2017
XT-71	Volksgezondheid	lasten	864.918	857.199	7.719
XT-71	Volksgezondheid	baten	0	0	0
XT-72	Riolering	lasten	5.143.540	4.945.083	198.457
XT-72	Riolering	baten	6.165.100	6.397.895	232.795
XT-73	Afval	lasten	2.095.840	2.293.479	-197.639
XT-73	Afval	baten	3.472.967	3.750.636	277.669
XT-74	Milieubeheer	lasten	482.067	480.271	1.796
XT-74	Milieubeheer	baten	1.001	1.172	171
XT-75	Begraafplaatsen en crematoria	lasten	130.834	116.871	13.963
XT-75	Begraafplaatsen en crematoria	baten	93.226	97.087	3.861
XT-81	Ruimtelijke ordening	lasten	309.259	354.269	-45.010
XT-81	Ruimtelijke ordening	baten	0	6.567	6.567
XT-82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	lasten	4.180.393	4.133.337	47.056
XT-82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	baten	4.093.140	3.768.584	-324.556
XT-83	Wonen en bouwen	lasten	891.442	903.491	-12.049
XT-83	Wonen en bouwen	baten	427.546	843.035	415.489
Totaal Taakvelden		lasten	110.452.808	106.415.611	4.037.197
Totaal Taakvelden		baten	110.452.808	109.577.986	-874.822
Resultaat (positief)				3.162.375	3.162.375

Bijlage 3: Innovatiebudget sociaal domein

Innovatiebudget sociaal domein 2017 612060		Begroot	Gerealiseerd		
Begroot / gereserveerd	€		Bijdrage professionele instellingen	Externe inhuur	
Resultaatgericht werken cmww	€ 40.000,00	€	40.000,00		
DOT-project	€ 21.300,00	€	21.300,00		
BMC				€	19.315,00
VVE coaches	€ 8.825,00	€	8.825,00		
Masterplan sociaal domein	€ 30.000,00	€	3.553,52	€	8.000,00
Cofinanciering provinciale subsidie "laagdrempelig en wijkgericht taalaanbod Brunssum"		€	9.215,00		
Onvoorzien	€ 25.375,00				
Totaal		€	82.893,52	€	27.315,00
Rest					€ 15.291,48

Bijlage 4: Subsidieregister 2017

Regeling	Organisatie	Subsidie		
		Jaarlijkse	Eenmalige	Totaal
1. Maatschappelijke ondersteuning				
Maatschappelijk werk en welzijnswerk	CMWW	€ 1.567.203	€ 70.000	€ 1.637.203
Informele zorgondersteuning	CIZOP (Meander)	€ 51.628	€ -	€ 51.628
	Stichting Horizon (Levanto)	€ 5.795		€ 5.795
	Buddyzorg Limburg (Meander)	€ 2.590		€ 2.590
	ZMP Levanto	€ 11.546		€ 11.546
	Totaal	€ 1.627.216	€ 70.000	€ 1.697.216
2. Peuteropvang	CMWW	€ 594.551	€ 42.000	€ 636.551
VE-coaches	Xonar		€ 27.575	€ 27.575
	Radar		€ 12.500	€ 12.500
	Totaal	€ 594.551	€ 82.075	€ 676.626
3. Jeugdgezondheidszorg	Meander	€ 377.942		€ 377.942
	Totaal	€ 377.942		€ 377.942
4. Bibliotheekwerk	Stichting Openbare Bibliotheek Brunssum	€ 387.812	€ 14.500	€ 402.312
	Totaal	€ 387.812	€ 14.500	€ 402.312
5. Muziekonderwijs	Stichting SMK	€ 302.996	€ -	€ 302.996
	Totaal	€ 302.996	€ -	€ 302.996
6. Cultuur				
Instrumentale verenigingen	Fanfare St.Barbara	€ 6.202		€ 6.202
	Chr. Harmonie de Bazuin	€ 5.730		€ 5.730
	Showband Parcifal	€ 6.296		€ 6.296
	Harmonie-Orkest Brunssum 1907	€ 5.788		€ 5.788
	Fanfare Harpe Davids	€ 5.058		€ 5.058
	Bazuinenkorps Jong-Leven	€ 4.766		€ 4.766
	Harmonie-Orkest Concordia Treebeek	€ 4.145		€ 4.145
	Jeugd Orkest Stad Brunssum	€ 4.074		€ 4.074
	Scoutingband Vincentius	€ 2.265		€ 2.265
	Mandolinever. Troubadour	€ 1.261		€ 1.261
	Rombouts Schoolorkest	€ 1.504		€ 1.504
Zangverenigingen	Jeugdkoor de Pareltes	€ 2.817		€ 2.817
	Jokola	€ 2.313		€ 2.313
	Gemengd koor Cantate	€ 2.565		€ 2.565
	Mannenkoor R.M.K. 1921	€ 2.241		€ 2.241
	Brunssums Mannenkoor	€ 1.845		€ 1.845
	Zangvereniging Aurora	€ 1.665		€ 1.665
	Bronsheimers	€ 1.593		€ 1.593
	Dameskoor Michel	€ 2.151		€ 2.151
	Wesoly Tulacz	€ 856		€ 856
Schutterij	Schutterij St Gregorius de grote	€ 2.923		€ 2.923
Dansvereniging	Poolse dansvereniging Podlasie	€ 908		€ 908
	Totaal	€ 68.963		€ 68.963
7. Sport				
Binnensport	Zwem- en PoloVerenigingBrunssum (ZVB)	€ 5.299		€ 5.299
	Gymnastiekvereniging Fidelitas	€ 4.467		€ 4.467
	Watervrienden Brunssum	€ 2.872		€ 2.872
	Badmintonclub Brunssum	€ 1.682		€ 1.682
	Handbalvereniging Brunssum	€ 2.379		€ 2.379
	Gymnastiekvereniging DOC	€ 1.896		€ 1.896
	Taekwondo Yul Kok	€ 1.062		€ 1.062
	Taekwondo Pal Gwe	€ 2.338		€ 2.338
	Aikidovereniging Brunssum fudo jyuku dojo	€ 2.562		€ 2.562
	TTV Brunssum	€ 1.494		€ 1.494
	Judoclub Brunssum	€ 2.115		€ 2.115
	BoksVereniging Limburgia	€ 848		€ 848
	ZVW Koutenveld	€ 756		€ 756
	Brunssumse Trimvereniging	€ 574		€ 574
	ZVB	€ 331		€ 331
	Zwemgroep MBVH	€ 136		€ 136
	Bridgeclub bronsbeek	€ 136		€ 136
	Bridgeclub No Smoking	€ 136		€ 136

Regeling	Organisatie	Subsidie		
		Jaarlijkse	Eenmalige	Totaal
Buitensport	RKV de Leeuw	€ 4.061		€ 4.061
	BSV / Limburgia	€ 2.917		€ 2.917
	SV Langeberg	€ 2.276		€ 2.276
	SV Brunssum	€ 3.275		€ 3.275
	LTC Brunssum	€ 1.296		€ 1.296
	Hengelsportvereniging Brunssum	€ 710		€ 710
	AVON	€ 1.692		€ 1.692
	ATIVU	€ 479		€ 479
	Tennisvereniging MED	€ 201		€ 201
	Totaal	€ 47.987	€ -	€ 47.987
8. Gehandicaptensport	Stichting Basissport Limburg	€ 1.700		€ 1.700
	Huis voor de Sport	€ 1.418		€ 1.418
	BrunssumseGehandicaptensport	€ 680		€ 680
	SVG Mijnstreek	€ 816		€ 816
	Totaal	€ 4.614		€ 4.614
9. Evenementen				
Cultuur en overig	Worldfestival Parade*	€ 66.723	€ -	€ 66.723
	Kinderoptocht Comité	€ 1.588		€ 1.588
	Kindercarnaval Treebeek	€ 267		€ 267
	Tour de Limbourg 2017		€ 4.031	€ 4.031
	Veteranendag 2017		€ 2.500	€ 2.500
	Internationaal damtoernooi		€ 4.630	€ 4.630
	Project Parkstad popstad		€ 500	€ 500
	Totaal	€ 102.578	€ 13.632	€ 116.210
Sport	Parelloop	€ 25.000	€ 1.196	€ 26.196
	LTCB	€ 9.000		€ 9.000
	Stichting Running against cancer	€ -	€ 250	€ 250
	Staploop		€ 525	€ 525
	Totaal	€ 102.578	€ 13.632	€ 116.210
10. Speeltuinwerk	Speeltuinvereniging Klaver 4	€ 9.775		€ 9.775
	Speeltuinvereniging Buschkesberg	€ 8.075		€ 8.075
	Speeltuinvereniging Treebeek-Hoensbroek	€ 7.345		€ 7.345
	Totaal	€ 25.195		€ 25.195
11. Scouting	Scouting Landgraaf	€ 26.922		€ 26.922
	Scouting St Willibrordus Treebeek	€ 11.699		€ 11.699
	Scouting St Vincentius	€ 10.550		€ 10.550
	Scouting St Franciscus	€ 8.917		€ 8.917
	Totaal	€ 58.088		€ 58.088
12. Compensatie OZB	SV Brunssum	€ 1.174		€ 1.174
	SV Langeberg	€ 3.230		€ 3.230
	RKV De Leeuw	€ 1.106		€ 1.106
	BSV Limburgia	€ 2.315		€ 2.315
	ATIVU	€ 1.309		€ 1.309
	LTC Brunssum	€ 739		€ 739
	MED	€ 304		€ 304
	Scouting St. Willibrordus	€ 153		€ 153
	Scouting St. Vincentius	€ 260		€ 260
	Scouting De Landgraaf	€ 686		€ 686
	Speeltuinvereniging Treebeek	€ 331		€ 331
	Speeltuinvereniging Buschkesberg	€ 573		€ 573
	Speeltuinvereniging Klaver 4	€ 839		€ 839
	Totaal	€ 13.019		€ 13.019
13. Seniorenverenigingen	KBO St.Barbara	€ 1.460		€ 1.460
	KBO Rumpen	€ 1.120		€ 1.120
	Senioren Brunssum-Noord	€ 950		€ 950
	Ouderenbond Fatima KOV	€ 729		€ 729
	P.C.O.B.	€ 618		€ 618
	Vrouwenvereniging St.Barbara	€ 567		€ 567
	Centrale van Bonden voor Ouderen	€ 454		€ 454
	Totaal	€ 5.896		€ 5.896

Regeling	Organisatie	Subsidie		
		Jaarlijkse	Eenmalige	Totaal
14. Patiëntenorganisaties	Zonnebloem afd Brunssum centrum	€ 2.009		€ 2.009
	Zonnebloem afd Brs-Noord	€ 1.489		€ 1.489
	Zonnebloem afd Treebeek	€ 1.177		€ 1.177
	Vereniging van Bechterewpatiënten	€ 730		€ 730
	IMV 'T Trepke	€ 1.077		€ 1.077
	Alzheimer Café Parkstad	€ 240		€ 240
	Parkinson Café Parkstad	€ 240		€ 240
	Rode kruis jubileum 150 jaar		€ 600	€ 600
	Totaal	€ 6.962	€ 600	€ 7.562
15. SMO-Raad	SMO-Raad	€ 17.500		€ 17.500
	Totaal	€ 17.500		€ 17.500
16. Wijkteams	Wijkteam Brunssum Centrum	€ 6.575		€ 6.575
	Wijkteam Brunssum West	€ 6.575		€ 6.575
	Wijkteam Brunssum Noord	€ 6.575		€ 6.575
	Wijkteam Brunssum Oost	€ 6.575		€ 6.575
	Wijkteam Brunssum Zuid	€ 6.575		€ 6.575
	Totaal	€ 32.875		€ 32.875
17. Buurtverenigingen	Buurtvereniging Haansberg	€ 200		€ 200
	Buurtvereniging Opbouw	€ 200		€ 200
	Buurtvereniging de Horizon	€ 200		€ 200
	Buurtvereniging Schuttersveld	€ 200		€ 200
	Buurtvereniging Langeberg	€ 200		€ 200
	Totaal	€ 1.000		€ 1.000
18. Overige verenigingen en stichtingen				
Cultuur, historie en tradities	Carnavalsroad Broenssem	€ 4.538		€ 4.538
	Stichting Ilse Frankenthal	€ 2.723		€ 2.723
	Oranjevereniging Treebeek	€ 1.134		€ 1.134
	Bond van wapenbroeders	€ 113		€ 113
	Stichting Land van Herle	€ 70		€ 70
Natuur	IVN	€ 2.496		€ 2.496
	Stichting Natuurfonds Brunssum	€ 340		€ 340
	Milieunetwerk Onderbanken-Brunssum	€ 182		€ 182
Vrouwenverenigingen	Vrouwenvereniging st. Joseph	€ 113		€ 113
	Vrouwenbond kavo st. Brigida	€ 113		€ 113
	Vrouwenvereniging Langeberg	€ 113		€ 113
	Vrouwenvereniging Passage	€ 113		€ 113
Overige	Stichting Slachtofferhulp Zuid-Limburg	€ 5.693		€ 5.693
	Stichting Wereldwinkel Brunssum	€ 908		€ 908
	Totaal	€ 18.649		€ 18.649
19. Stimuleringsregeling burgerkrach	Burendag 2017		€ 500	€ 500
	Garagesale		€ 250	€ 250
	Bakhoes		€ 1.000	€ 1.000
	Gymavond senioren vrouwen		€ 500	€ 500
	Buurtfeest Langeberg		€ 1.000	€ 1.000
	Buitenspeeldag Treebeek		€ 2.500	€ 2.500
	Buurt in beweging		€ 1.000	€ 1.000
	Feestweekend Klingbenden		€ 2.500	€ 2.500
	Zomerfeest Klingelsberg		€ 1.350	€ 1.350
	Renovatie expo Pompehuuske		€ 2.500	€ 2.500
	Halloweentocht		€ 650	€ 650
	Samen koken samen eten		€ 500	€ 500
	Inrichten binnentuin Molenhoek		€ 1.250	€ 1.250
	Totaal		€ 15.500	€ 15.500
Totaal Maatschappelijke	Professionele organisaties (regeling 1 t/m	€ 3.290.517	€ 166.575	€ 3.457.092
	Vrijwilligersorganisaties (regeling 6 t/m 19)	€ 403.325	€ 29.732	€ 433.057
	Totaal	€ 3.693.842	€ 196.307	€ 3.890.149
Totaal gemeente Brunssum		€ 3.693.842	€ 196.307	€ 3.890.149

* De jaarlijkse subsidie Parade van € 66.723 wordt per cyclus (1x per 4 jaar) uitbetaald. De eenmalige subsidie bestaat uit een subsidie van € 35.000 voor de PR en communicatie en een subsidie van max. € 85.000 t.b.v. het liquiditeitstekort (afrekening in 2018)

Bijlage 5: Kerngegevens

	2016	2017
A. SOCIALE STRUCTUUR		
1. Aantal inwoners (volgens BRP) per 1 januari	28.448	28.378
waarvan:		
0-4 jaar	1.128	1.078
5-14 jaar	2.683	2.655
15-19 jaar	1.468	1.476
20-24 jaar	1.389	1.344
25-29 jaar	1.515	1.548
30-49 jaar	6.890	6.732
50-64 jaar	6.909	6.932
65 jaar en ouder	6.466	6.613
Geschat buitenlandse militairen	1.700	1.700
2. Aantal huishoudens (volgens CBS)	13.548	14.032
waarvan:		
Eenpersoonshuishoudens	4.933	5.075
Meerpersoonshuishoudens	8.615	8.957
Gemiddeld aantal personen per huishouden	2	2
3. Aantal periodieke bijstandsgerechtigden *)	946	946
uitgedrukt in percentage van aantal inwoners	3,3%	3,3%
waarvan:		
I.O.A.W./I.O.A.Z.	36	36
WWB	910	910
4. Aantal WSW-ers in arbeidsjaren	420,87	420,87
uitgedrukt in percentage van aantal inwoners	1,5%	1,5%
5. Overige aantallen *)		
huishoudens met lage inkomens	5.400	5.400
uitgedrukt in percentage van aantal huishoudens	39,9%	38,5%
eenouderhuishoudens	1.174	1.135
uitgedrukt in percentage van aantal huishoudens	8,7%	8,1%
uitkeringontvangers (waaronder WWB, IOAW/IOAZ, WAO, WSW)	3.932	3.787
uitgedrukt in percentage van aantal inwoners	13,8%	13,3%
B. FYSIEKE STRUCTUUR		
1. Aantal bedrijfsvestigingen *)	1.646	1.742
2. Oppervlakte gemeente in hectare	1.724	1.724
waarvan binnenwater	10	10
3. Aantal woonruimten *)	14.511	14.592
*) bron: gegevens uit berekeningspecificatie algemene uitkering; deze zijn gebaseerd op CBS-informatie.		

Bijlage 6: Overzicht gebruikte afkortingen

AED	Automatische Externe Defibrillator
AJZ	Algemeen Juridische Zaken
ANWB	Algemene Nederlandse Wielrijdersbond
APG	Algemene Pensioen Groep
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AVA	Algemene Vergadering van Aandeelhouders
Arhi	Wet Algemene regels herindeling
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basis Administratie Gebouwen
BIG	Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten
BBS	Bevolking / Burgerlijke Stand
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BDU	Brede doeluitkering
BMV	Brede maatschappelijke voorziening
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BGT	Basisregistratie Grootchalige Topografie
BOA	Buitengewoon opsporingsambtenaar
BRP	Basis Registratie Personen
BsGW	Belasting Samenwerking Gemeenten en Waterschappen
BTM	Bedrijventerreinen Management
BUIG	Bundeling van Uitkeringen Inkomensvoorziening aan Gemeenten (Wet BUIG).
BZK	Binnenlandse Zaken
CJG	Centrum Jeugd en Gezin
CMWW	Centrum voor Maatschappelijke Werk en Welzijnswerk Brunssum-Onderbanken

COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
COELO	Centrum voor onderzoek van de economie van lagere overheden
CROW	Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechniek
CVV	Collectief Vraagafhankelijk Vervoer
Diftar	Gedifferentieerd tarief
DBFMO	Design, Build, Finance, Maintain & Operate
DIV	Documentaire Informatievoorziening
DU	Doeluitkering
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
ECB	Europese Centrale Bank
EMU	Europese en Monetaire Unie
ENSIA	Eenduidige Normatiek Single Information Audit
ESF	Europees Sociaal Fonds
FIDO	Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet fido)
FLO	Functioneel Leeftijds Ontslag
GBRD	Gemeenschappelijke Belasting- en Registratiedienst
GEO	Geografische Informatie
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GI	Gecertificeerde Instellingen
GIDS	Gezond in de Stad
GREX	Grondexploitatie
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
HBH	Hulp bij het huishouden
HR	Human Resources
IBA	Internationale Bau Ausstellung

ICT	Informatie en Communicatie Technologie
IHP	Integraal Huisvestingsplan
IOAW	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers
IOAZ	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze Zelfstandigen
IPP	Inburgeringsparticipatieplek
ISD BOL	Intergemeentelijke Sociale Dienst Brunssum Onderbanken Landgraaf
JFC HQ	Joint Force Command Headquarters van de NAVO
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
JOGG	Jongeren op Gezond Gewicht
JPP	Jeugd Preventie Programma
KBL	Kredietbank Limburg
KCC	Klant Contact Centrum
KIDB	Kontaktgroep Industrie en Dienstverlening Bedrijven
LEA	Lokaal Educatieve Agenda
LED	Limburg Economic Development
LHB	Limburgse Herstructureringsmaatschappij voor Bedrijven
LRKP	Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzalen
LVO	Limburgs Voortgezet Onderwijs
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MCC	Meld- en Coördinatie Centrum
MIP OR	Meerjaren Investerings Plan Openbare Ruimte
MJOP	Meerjarenonderhoudsplan
MKB	Midden- en Kleinbedrijf
NAVO	Noord-Atlantische Verdragsorganisatie
NCW	Netto Contante Waarde
NSvV	Nederlandse Stichting voor Verlichtingskunde
NEN	Nederlandse Norm

NIEGG	Niet In Exploitatie Genomen Gronden
NWW	Nature Wonder World
OBS	Openbare Basisschool
OCB	Ondernemers Centrum Brunssum
OCW	Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Oranje Kolom	Benaming voor de gemeentelijke taken etc. in het kader van de rampenbestrijding
OZB	Onroerende Zaak Belasting
OV	Openbaar Vervoer
P&C	Planning & Control
PALET	Parkstad Limburg Energie Transitie
PDC	Producten Diensten Catalogus
PGB	Persoonsgebonden Budget
PIP	Provinciaal Inpassingsplan
PIT	Parkstad IT-samenwerking
PMD	Plastic, Metaal, Drinkpakken
Prorap	Programmarapportage
PSZ	Peuterspeelzaal
PUN	Paspoort Uitvoeringregeling Nederland
Retour	Trajecten om jongeren terug te geleiden naar onderwijs en/of arbeidsmarkt
RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
RO	Ruimtelijke Ordening
RODIN	Referentiekader Opbouw Digitaal Informatiebeheer
ROVL	Richtlijnen Openbare Verlichting
RUD	Regionale UitvoeringsDienst
RVOB	Rijks Vastgoed en OntwikkelingsBedrijf
SiSa	Single information, Single audit
SMK	Stichting Muziekschool Kerkrade
SMO-raad	Raad voor Sociaal Maatschappelijke Ondersteuning

SOB	Stichting Ouderenwelzijn Brunssum
SOBB	Stichting Openbare Bibliotheek Brunssum
SOX-armaturen	Oranje lampen straatverlichting
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
SW	Sociale Werkvoorziening
VGRP	Verbeterd Gemeentelijk RioleringsPlan
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VOV	Voorwaarde Openbare Verlichting
VRI	VerkeersRegelInstallatie
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VTH	Veiligheid, Toezicht en Handhaving
VTV	Volksgezondheid Toekomst Verkenning
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVN	Veilig Verkeer Nederland
WAO	Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering
Wet Bibob	Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
WIA	Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen
WKO	Warmte-koude opslag
WLZ	Wet Langdurige Zorg
WML	Watermaatschappij Limburg
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering Topinkomens
WOPT	Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens
WOZ	Waardering Onroerende Zaken
WOZL	Werkvoorzieningschap Oostelijk Zuid-Limburg
WPG	Wet Publieke Gezondheid
WSP	Werkgeversservicepunt Parkstad
WsW	Wet sociale Werkvoorziening

WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WVG	Wet Voorziening Gehandicapten
WWB	Wet Werk en Bijstand
WWZ	Wonen, Welzijn en Zorg
Ziut	Specialist in openbare verlichting, verkeersregeling en camerabewaking
ZMP	Zeer Moeilijk Plaatsbaren
ZZP	Zorg Zwaarte Pakket